שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ) מיספר 2450 י"ז אב תשמ"ד, 15.8.1984

העולם הזה

כהנא בכנסת

המהפכה

האם ידעת ש-

מפחית אחת של זיפ

אפשר להכין יותר מ-7 ליטר משקה?

7 ליטר תפוז

עלית

מכתבים

להפסיק לכתוב על אביו

בתו של יגאל וייסברג המנוח, שנפטר מהתקף־לב אחרי שרומה בידי נוכל, מוחה על הכתבה בענייננו (העולם הזה 27.6.84).

הופתעתי לגלות מאמר אודות אבי, יגאל וייסברג ז"ל, תחת הכותרת „למות מבושה".

חשבתי לתומי, שלפחות אחרי מותו יניחו לו ולמשפחה, ויפסיקו לכתוב מאמרים וסקופים למיניהם אודות עברו של יגאל וייסברג ז"ל. מה גם שהרבה פרטים במאמר הנ"ל אינם נכונים ואינם מדוייקים, וזאת הוכח כבר בעבר במישפטיו הפליליים. גם כאן, כמו במאמרים אחרים שנכתבו אודותיו בעבר, היו מישפטים רבים המשמיצים ומלגלגים על אבי ז"ל. אין זה יאה לעשות כדבר הזה לאדם לאחר מותו.

סבלנו דיינו בעבר הלא־רחוק מהפרשיות שאבי היה קשור בהן, ואנו נושאים מיטען ריגשי עצום בקשר אליהן עד היום הזה. מן הצדק יהיה להיעתר לבקשותינו ולהפסיק לכתוב על אבי ז"ל סקופים מרעישים, הממשיכים לגנותו.

אני מבקשת לפרסם מיכתבי זה בעיתונכם, כלשונו. **שרון וייסברג**, ראשון לציון

● ● ●

שיעור בהיסטוריה

הצרפתים הקימו חזית עממית שעצרה את המיפלצת. האם גם בישראל זה אפשרי?

די תמוה שרק היום כולם קופצים על הנושא ששמו מאיר כהנא, כאילו תופעה זו נפלה מהשמיים. אבל לא כהנא ולא פינקלשטיין מנצרת עילית, לא הג'וקים של רפול ועוד ועוד דוגמות רבות נולדו היום. הגברת גאולה כהן, בכניסה למישכן נשיא־ישראל, לא גינתה, חס וחלילה, את הרב המטורף מברוקלין, אלא רק את שיטותיו, שלא מצאו חן בעיניה. גם יובל נאמן, שר בממשלת ישראל, לימד סנגוריה על דיעותיו של כהנא, וקודם לכן חיפש צידוקים לטרוריסטים מגוש־אמונים.

נאמן, יוסף לוינגר, גאולה כהן והרב כהנא דומים להפליא אחד לרעהו, כמו במישחק „מצא את ההבדלים", והבדלים אין. כי כולם יוצאים מאותו כור־היתוך שממנו יצא הפאשיזם, שהביא שואה על אירופה כולה.

אנשים שחוו פאשיזם על בשרם באירופה, נרדפים מארגנטינה וצ'ילה — כולם יחד, עם כל האנשים בעלי הרצון הטוב בארץ, צריכים לצעוק במאוחד: כאן לא יהיה פאשיזם! כאן הם לא יעברו! לא חולצות צהובות, לא כומתות ולא כיפות בשלושה צבעים מורעלים ירימו את ראשם.

כדי לעצור את המטורפים צריך לעשות את שעשו הצרפתים ב־1936, כאשר משלושה צדדים של ארצם צמחה מיפלצת פאשיסטית. הם הקימו חזית עממית ואמרו: כאן לא! בצרפת זה הצליח. הם ידעו לשים הצידה את כל המריבות, את כל ההבדלים, ונוכח הסכנה פעלו ביחד.

אני פונה לכל אלה שיקרים להם החופש והדמוקרטיה, הרוצים לשמור על צלם־אנוש, שיפעלו ביחד. שכל אנשי הרצון הטוב, ללא הבדל דיעות והשתייכות מיפלגתית או תנועתית, יעשו יד אחת ויגידו בפה מלא: כאן לא תקום מלכות החושך!

אני פונה אליכם ומתחנן: לכו כולכם ביחד, בחזית רחבה ככל האפשר — נגד שינאה, נגד גזענות, נגד דכדור, נגד הרס וחורבן. לכו ביחד עוד היום, כי מחר יהיה מאוחר מדי. כי מחר האגרוף הקמוץ שיוצא מחולצה צהובה יפגע גם בכם — כי חשבתם אחרת, כי אהבתם את הטוב שבאדם, כי פתחתם את הדלת לפני הגר והנרדף.

יזי ביבונסקי, טיבעון

● ● ●

בין דאלאס וספר־הספרים

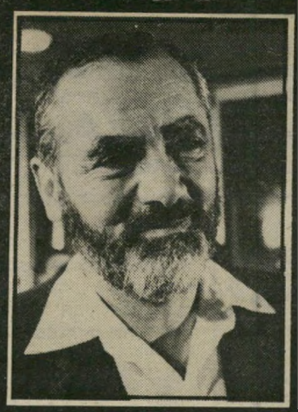
מותר, רצוי והכרחי לנזוף בעם!

מאז הג'ינגל המפורסם „העם החליט שותים עלית", לא נשמעה בארצנו אימרה כה שרופה ודמגוגית כמו „העם רוצה ממשלת אחדות", שעליה חוזרים מנהיגים ופוליטיקאים.

אין בנמצא רצון קולקטיבי של עם, וזה בנוי מרצונם של כל פרטיו. אין בנמצא בוחר אשר חישב חישוביו ושילשל הצבעתו לקלפי מתוך רצון מודע לקיים „ממשלת אחדות". אלה הם שיקולים פוליטיים בדיעבד, ועל כך כל אחד מאיתנו נענש עתה.

מותר וחובה להעניש על שאנוחנו. עם שרוחה את לובה אליאב ומכניס לכנסת את מאיר כהנא, חייב להתייסר בשוטים ובעקרבים: עם שתוכניות הטלוויזיה בעלות שיעור־הצפיה הגבוה ביותר שלו הן דאלס, שלושה בדירה אחת ובני היל הוא עם משתטה, שאיבד את

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

חי"כ הקלון

בחוץ נערכה הסגנה של קומץ מתנגדים עיקביים לגזענות, ובתוך אולם המליאה חגג מאיר כהנא, מחקה הנאצים, את ניצחונו. כמה ח"כים אף לחצו את ידו. מעידותיו של היו"ר־שר־הם־נים־הדתות, יוסף בורג, רק הגבירו את הרושם שכהנא ביקש לעורר.

10 12

כתבת השער האחורי:

„פחדתי שירביצו לי בכלא!"

כרמלה זילברמן, בעלת המועדון היוקרתי „קלאב איי", בילתה 12 ימים במעצר, בחברת זונות ונרקומניות. בחשד של מעורבות בהצתת מועדון היוקרה התל־אביבי. „זה היה נורא." היא סיפרה ל„העולם הזה" על חוויותיה שם.

55

ממשלת מומחים

ההצעה האחרונה המנסרת במיסדרונות ה־פוליטיים: הקמת ממשלה של רוב הסיעות, שהתיקים בה יחולקו לפי הכישורים. למש־שלה כזו ייכנסו עזר וייצמן (ביטחון), אבא אבן (חוץ), יגאל הורביץ (אוצר) ודויד לוי (עבודה ורווחה). יוסף בורג, המומחה לכל דבר, יהיה, מובן מאליו, ראש־הממשלה.

7

דרבי חרות

בצל הדיונים המיגעים במלון המלך דויד בירושלים מתבננים דויד לוי ואריאל שרון לקרב המכריע ביניהם על הנהגת תנועת החרות. חיים ברעם מנתח את יחסי הכוחות הקיימים בין המתנות בתנועה.

16

פרס בכל מחיר

במשך שבוע שלם נערכו מיסגשים קחתניים בין המערך וכל הסיעות האחרות, ללא כל פרי. המסקנה היחידה מהמשא־ומתן: למיפלגת העבודה אין עקרונות, אין עמדות ואין דרישות. מלבד אחת — ששימעון פרס יהיה ראש־ממשלה.

8 14

הבריחה לאהבה

„ירון סבל, ראה דברים איומים בבית. עכשיו הוא נוקם בנו. הוא צריך תשומת־לב ואהבה," אמרה להעולם הזה שולה סרויסה, אמם של שלושת הילדים מראשון־לציון שהראיגו את המדינה כולה ונמצאו לבסוף בפארק־הירקון.

60

נשים מתחת לגלימה

ב־1930, אחרי מאבק מישפטי קשה, זכתה רוזה גינצברג ברשיון עריכת־דין והיתה לעורכת־הדין הראשונה בארץ. בעקבותיה באו נשים נוספות וכיום מונה פרקליטות המדינה 10 נשים וגבר אחד בלבד.

40

תבורי לא מוחר

„החרדים מטל־פנים אל אשתי ושואלים: מתי יכול לבוא אלייך קליינט?" מספר דב תבורי, ראש עיריית פתח־תיקוה, שעירו עומדת במרכז המו"מ הקואליציוני. בראיון להעולם הזה הוא מבטיח שלא להיכנע ללחצי החוגים הדתיים.

25

סרסור בלילה

מיבצע תפיסתו של שלום קורצקי תוכנן על־ידי המישטרה כמיבצע צבאי, אך החשיכה פעלה לטובתו של האיש שנחשד כי הוא סרסורה של גאולה סימן־טוב. ובית־המישפט זיכה אותו מהאשמה.

43

סוטים וחוזרים

ענש אינו מרתיע אותם. מייד עם צאתם מן הכלא חוזרים סוטי־המין על העבירות שבהן הורשעו ואפילו באותן השיטות ממש. מה מניע אותם?

50

אופנה לשבוע

מיבחר עצום של ביגדי בוקר, ערב וביגדי־ים, כולם תוצרת הארץ, עוצבו לאחרונה במיר־חד לקראת שבוע ה־אופנה, שייפתח בירו־שלים. אם יצליח מיבחר זה לעניין את 200 הקניינים שיבואו מחו"ל, תצליח ישראל להישאר על מפת האופנה העולמית.

58

מהקיבוץ אל הגלריה

„בתחילת דרכי דפקתי על דלתות, לא ריחמו עליי וכמעט שלא קנו," מספרת חיה רן, הגננת שעזבה את הקיבוץ והפכה ציירת מצליחה. היום היא מציירת נשים בלבד, והציורים שלה נחט־פים כמו לחמניות טריות.

38

היסטריה בכורת

חצי מיליון איש נהרו לפארק הירקון לחזות בהוסעתה האחרונה של כוורת המחודשת. ילדים שלא ידעו את כוורת עד לפני חודש, נכנסו להיסטריה — התעלפו, צרחו, תלשו שערות וניסו להתנפל על הכוכבים. האם במשך חודש התאהבו עד כדי כך בלהקה, או שגורל האירוע שילהב את בני־הנוער?

48

המדורים הקבועים:

מיבתבים	3
זה היה העולם הזה שהיה	4
קורא יקר	5
בלונים	5
תשקיף	6
במזרחינה	7
הנדון – השרברבים	9
עלי דמנה	18
זמן אישי	21
אנשים	22
מה הם אומרים – מוקח קריגר, עוזי מנדי, שלמה ניצן.	
עמירם טננבוים, מנחם סבידור	28
זה וגם זה	31
לילות ישראל	32
אנשים בעולם – אן באנקרופט ומל ברוקס, שילה וקארלוס	34
קולנוע – „העדר" של אילמז גיני	36
תשבץ	42
תמרורים	43
הדוסקום – אריה	44
שיווי	47
רחל מרחלת על כל העולם	52
חלון ראווה	58

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", השבוע, לפני 25 שנה. הגיש לקוראים את הניסוי הראשון בארץ לחזות את תוצאות הבחירות (לכנסת הרביעית) בעזרת הכלי שהוא המציא. הקלפי הניסיונית". התוצאות בכיכר מוגרבי, בתל־אביב. היו: 45.7% למיפלגות המרכיבות את הליכוד של היום (אז תנועת החירות ומיפלגת הציונים הכלליים) ו־44.8% למערך של היום (ראה גם שער־הגליון) ● כתבת אמצע־הגליון דיווחה עך מישאל בין גברי ישראל, על התנהגותם כמחזרים. בין הנשאלים: מיפעדן צעיר (32), אייבי נתן, שהתפרסם יותר מאוחר בשטחים אחרים. ושהסביר: "בגלל תוסר אבירותם של הגברים שלנו, בגודת נשים רבות בבעליהן עם גברים המראים להן שמץ של אבירות:"● בשער הגליון: מנחם בגין, בשהכותרת המלווה שואלת "בבמה תעלה חירות (בבחירות)?"

העולם הזה 1142
תאריך: 19.8.1959

טייס איננו נהג־משאית ★
מפקד המחוז מחפש משרוקית

צבא

חריש עמוק בשמיים

בבסיסי חיל־האוויר התכוננו השבוע לחוג את יום החיל ה־11. שלא כבשנים קודמות, לא תוכננו שום נשפי־ענק. להקי ווטורים לא שולחו להפגין להטוטים יקרים בשמי המדינה. קבע מפקד חיל־האוויר, אלוף עזר וייצמן: "פעמיים בשנה זה יקר. מספיק היה ביום־העצמאות. אנחנו גם קלקלנו את הקהל. להוציא 12 מטוסים, זה לא יעשה רושם על אף אחד. פחות ממאה, זה כבר לא הולך!"

במקום מיפגני־ראווה יכול היה חיל־האוויר להצביע על כמה הישגים חסרי־ברק, אך חשובים. הגדיר זאת קציין־מטה, בעל עבר חקלאי: "אפשר לקרוא לזה חריש עמוק!" התוצאה: מצב יציב, כפי שלא ידע החיל מאז היווסדו. ער לפני זמן קצר, למשל, פקדה את החיל מכת התפטרותם של טייסים. לרוב הוקסמו הטייסים הצעירים על־ידי התנאים הנוחים יותר שמציעות אל־על וארקיע.

כיום ירד אחוז הטייסים המתפטרים לממדים אפסיים, וכאשר מחליט טייס, בכל זאת, לעזוב, אין בכך ועזוז לחיל כולו. כאשר הוצאות אימונו של טייס־סילון הן קרוב ל־400 אלף לירות (בשנת 1959: כ־225 אלף דולר), מהווה יציבות זו גורם חשוב במיכנה החיל.

"אני פשוט לא מסוגל להבין איך יכול טייס לשבת עשר שעות בברי־טניה ולטוס עד ניו־יורק," סיפר טייס קרבי, "זה כמו לנהוג אוטו־רמשא. זה לא בשבילי, בעד שום הון שבעולם."

המדיניות הנוכחית היא לעודד את הטייסים לראות בחיל־האוויר גם בית, גם קאריירה. לשם כך אף הוקמו שיכונים נאים בשדות־התעופה. הקשר עם העיר רפה, הקשרים אל החיל התהדקו.

חיל־ההברעה. את תוכנית הצ־טיידותו של חיל־האוויר רואה עזר וייצמן כך: "חיל־אוויר השוקט על שמריו. סופו שיהיה חיל־אוויר מדרגה שנייה. מול מיג 17 של רע"מ (הרפובליקה הערבית המאוחדת, שמה של מצריים באותם ימים), טס עתה בישראל סופר־מיסטר."

וייצמן, צבר צעיר (37), חניך חיל־האוויר הבריטי אינו נבדל משאר מפקדי חילות־האוויר בעולם: הוא מאמין כי בתנאי־המילחמה הקיימים, נתונה ההכרעה בידי חיל־האוויר.

עיתונות

הצד השני

"את דגל המדינה אסור לקשט ואסור לשנות בכל צורה שהיא. יש להציבו להניפו רק בצורתו המקורית, בלי כל שעטנז. בשבועות האחרונים נכחתי באסיפות־בחירות במקומות שונים בארץ, ראיתי כיצד פרשו את הדגל הלאומי מעל ובחזית שולחן־הנשיאות או רוכן־הנואמים. נוהג זה פסול... אסור לתלות על הדגל הלאומי כתובות, שלטים, או סיסמות, ולהניפו במקום שהוא עלול להתלכלך. אסור להשתמש בו לצורכי פרסום."

במלים אלה פירסם השבוע היומון חירות, במדור פירקי הדר, תגובה נזעמת על שימוש לא־נכון בדגל הלאומי.

הרשימה פורסמה בעמוד הרביעי של גליון ערב־שבת. באותו גליון, בעמוד השלישי, פורסמה תמונתו של מנהיג תנועת החירות נואם מעל במה, בפני המוני חיפה. צורת הבימה: ארבעה מוטות עץ, מסביבם מתוחים בצורת ריבוע, ארבעה דגלים לאומיים.

מיכתבים לרותי

ההגיון הנשי

במדור ההתכתבויות, מיכתבים לרותי, המשיכה רותי לחלוק את הגיגיה עם הקוראים. הפעם, היא ניסתה לעמוד. בעזרת הדגמות מתאימות, על מידת ההיגיון שבו

מלכה לחו"ל

נירה שוורץ, יפהפיה פתח־תיקוואית בת 20, היתה מועמדת למלכת המכביה. אך צדה, בעיתון, את עיני עיצר אמריקאי עשיר, שהציע לה נישו־אין בדואר וצירף להצעה כרטיס־טיסה. הכרטיס נוצל על־ידי נירה.

התה, יקירתי? אינני מוצא אותו!"

"אינני מבינה מדוע אינך מוצא אותו," באה התשובה, בליוויית אנחה עמוקה, "הוא ממש מול עיניך, על המדף, בקופסת הקקאו שעליה מודבקת התווית גפרורים."

רוצים עוד? בבקשה. האם שמעתם על אותה בת טיפשעשרה שאמרה לחברתה, שהתכוננה לצאת לפגישה: "שולה, תאחרי, אם לא תמהרי." "לא," אומרת שולה, "כבר אמרתי לגדעון שאאחר, אז יש לי עוד המון זמן!"

"יקירי," אמרה אשה לבעלה, "האם כוכבי מונה ישר?" "כן, כן!" השיב הלה בקוצר־רוח. "הוא ישר בהחלט. ועכשיו מהרי. כבר איחרנו." "מצטערת," הגיבה אשת־חיקו, "אם כך אני מוכרחה לחזור. כובע זה לא נועד להיחבש ישר."

עוד יצור חמוד, שלא היה לה דבר בראש מלבד הכובע שמדדה לעיני בעלה, אמרה: "זה לא עלה פרוטה. הורידו את המחיר מעשר לירות לחמש לירות, אז קניתי את זה בחמש הלירות שחסכתי."

אנשים

● אורחי מלון השרון בהרצליה התפלאו לראות ביום ראשון השבוע את **מרגרט מאר**, שגרירת קנדה בישראל, חוצה במרוצה את לובי המלון ומחזיקה בידה מגבת. אותה פליאה היתה מנת־חלקם של אורחי מלון אכדיה השכן, כשראו אותה שעה את **יעקב די רוס סכסר**, המזכיר השני בשגרירות הולנד וממלא מקום השגריר. ממלא בקבוק מי בריכת־השחייה במקום. עוד יותר התפלא שוטר, כשאותה שעה נעצרה על ידו מכוניתו של מפקד המישטרה במחוז תל־אביב, **עמוס בן־גוריון**, אשר ביקש מהשוטר להשאיל לו את משרוקיתו. כל השלושה רק היוו חלק קטן מצוותות של עשרות אנשים, רובם ככולם אנשי הסגל הדיפלומטי שפשטו בסביבה הרצליה לחפש כל מיני חפצים מוזרים. כמו צפרדעים, מגבת ממלון אכדיה, משרוקית של שוטר או ספר של יעל דיין. היה זה במס־גרת מישחק שנערך במסיבת יום־הולדת חגיגית, שנערכה לשלושה מעוברי השגרירות האמריקאית.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

מחשבתו ואת דרכו: עם שהנושא המעניינו בעיתון הוא מדור הבורסה ירד מן הפסים: עם שהפסיק לעבוד והחל להרוויח (ולא להשתכר) הוא עם שאם לא יימצא מי שיעצרו, ירדדר במידרון וירסק את כל אבריו.

אצל נביאי־ישראל לא קראנו על רצון העם, ולא ראינו מצידם כניעה מוחלטת מפני רצונו. "עם הספר והתנ"ך" (לא הדתיים, המאמינים בו אמונה עיוורת) — מוטב שיעיין מפעם לפעם בדיברי הנביאים.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

העימות בוטל, אך פילוג לא חל

הקוראה כועסת על דיווח תחת הכותרת "פילוג גם בממלכת היופי" (העולם הזה 1.8.84).

לידיעתכם: אין פילוג בממלכת היופי, כפי שכתבתם. ולמה בעצם שיהיה? לעומת זאת קיים חופש־ביטוי מופרז, חסר רסן וטעם טוב, בעיתונות הכתובה. זה בא על חשבונם של אנשים חפים מפשע, שכל פישעם הוא עצם היותם מפורסמים. איך אפשר להסיק מסקנות מבלי לבצע תחקיר ומבלי לברוק את אמיתות הפרטים?

הדברים שנכתבו במדור לילות ישראל הם השמצה לשמה. ביני ובין חניתה צנטנר, לא היה כל עימות ובוודאי שלא עימות באמצעי התיקשורת. זאת לא הרמה שלנו.

ולנושא העימות שהיה אמור שימחה הקופאי לארון לורנצו לחם ונזיד־עדשים, כלומר שלושים ושניים מיליון לא". ואז לא רצה לורנצו לילחום לאיסור הפלות וגירודי עוברים.

מישהו סיפר או לכותב עיתים של הארץ כי רוצים לגזול מלורנצו את כיסא היו"ר של שולחן הממון... ושני ה"לוחמים", פרוש ולורנצו, "ויכו" את אגודת־ישראל בתואר המלבב "סוחטת ממון".

לפני שנים אחדות ידעו כולם, כי אגודת־ישראל לוחמת למען עקרונות של אמונה. ופרוש ולורנצו חוללו מהפך בתדמיתה של אגודת־ישראל. אבל לא כולם רודפי שלמונים, כמו פרוש ולורנצו. עוד נשארו עובדי השם באמת, ובזכותם נזכה מהרה לקבל את פני הרוכב על החמור.

ד"ר חיים צבי קורניץ, תל־אביב

גולגולת בכיפה

צביקה שיין מרמת־גן מציע שהמישטרה תעצב שלט שעליו יצוייר רימון־יד עטוף בכופיה, כדי להזהיר עוברים ושבים שליד השלט מטפלים בחפץ חשוד (העולם הזה 25.7.84).

בראוו! רעיון מצויין!

אבל אם כבר מדברים על כיסוי־ראש. כדאי שהמישטרה תעצב גם שלט נוסף: שתי עצמות צלובות וגולגולת חובשת כיפה סרוגה. שלט כזה כדאי להציב ליד מוסדות דת ובתי מניהיגים כשטחים הכבו־שים, למען ידע כל אזרח כי אלה הם מקומות המועדים להתנכ־לות של טרוריסטים יהודיים.

מיקי זיתקין, נתניה

קוראה דונסקי
אנשים מפורסמים

להיערך בגן־השיקמים, בין הגברת לאה פלטשר מצד אחד, וחניתה ואני מצד שני: חצי שעה לפני האירוע הודיעה הגב' פלטשר שאין ברעתה להופיע בעימות, ולכן גם אני ראיתי את הופעתי בעימות כמבוטלת. המראיין הפציר בי להישאר, כדי לפצות את הקהל ששילם מכספו ובא לראיון בנושאי אופנה ודוגמנות. לאור הנסיבות החליטה חניתה שאין טעם להשתתף, יחד איתי, בגלל הסיבה הפשוטה שבינינו אין עימות, וממילא דבריי בערב זה יהיו גם בשמה.

קארין דונסקי, תל־אביב

● ● ●

מעשה נורא בשקלים ובחמור

למה נחלה אגו"י כישלון בבחירות?

בס"ד

האשמים הם שני הח"כים המצ־ליחנים של אגודת ישראל — פרוש

קורא קורניק
שימחה הקופאי

ולורנצו. שניהם מכרו את נישמותיהם לשטן, בעד שיקלי־נייר. הם חדלו ללחום בשביל הדת, ובמקום זה היו עובדים בשביל בוכטות של שיקלי־נייר. ובתחילת שילטון בגין נתן

לאחי יש סינגון אסתטי

איך אפשר להשוות את מגישת תשדירי־הבחירות של המערך לצמד ריבלין־פרמינגר? (העולם הזה 11.7.84, 18.7.84).

בראשית מיכתבי ברצוני לציין את ההנאה והידע שאני מפיק מגליונות העולם הזה, המהווה לדעתי חומר מעולה לחינוך פוליטי, הנחוץ כל־כך לנוער שלנו.

נותר לי רק להצטער שכה מעטים מבני גילי (16½) קוראים בו דרך קבע.

במערכניק שרוף (גם מחיפה וגם מהבית) אני חייב להודות שאתם תורמים במידה רבה לאיזון, עיצוב וגיבוש דיעותיי, שבאופן טיבעי עוד יעברו כנראה שינויים לא מעטים.

דווקא בשל כל האמור לעיל, נפגעתי במידה רבה כשקראתי בשני גליונות רצופים ביקורת מעליבה — ולא מוצדקת, לדעתי — על מגישת תשדירי־הבחירות הטלוויזיוניים של המערך, השחקנית החמודה אתי שילוני. איני מוצא מקום לביקורת על סיגנונה ("מתחנחן" וכרומה, כתבתם),

קריניות־תעמולה שילוני
כמעט מושלמת

משום שלדעתי תאם בצורה כמעט מושלמת את צורת הפניה והמסר של המיפלגה לציבור, ובבידלים — באופן שרק הוסיף כבוד לכל אדם מתורבת והגיוני — מהרישעות הכפולה והמעוורת גועל בהתנשאותה של הצמד ריבלין־פרמינגר.

בנוסף לכך, תרמה שילוני לאסתטיות הכללית של אולפן המערך.

ירון מורבסקי, חיפה

העולם הזה
בלי משוא פנים

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורכי ביתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

שימעון פרס ויצחק שמיר, במלון המלך־דויד, בירושלים

לויא יק.

באחד הימים, כאשר יגאל לביב בד עדיין בהעולם הזה כחוקר לכלי, הוא טילפן לי באופן בהול ביקש לבוא אלי מייד.

ביושבו על מירפסת דירתי סיפר לי סודי־סודות ידיעה מרעישה שהגיעה ליו: שהשופטת במישפט־הדיבה של צלאל מיזרחי נגד הארץ „נקנתה". וא הציע שנקדיש לכך את שער גליון הבא של העולם הזה.

אחרי ששמעתי מה בפיו, פרצתי צחוק. הבעתי את דעתי שהמידע מהובא לו הוא מופרך מיסודו. שאין לו זמץ של תימוכין, ושבעיניי הוא גוחך. לא זה בלבד שאיני מוכן פרסמו, אלא שאני מזהיר אותו מפני סומו בכל מקום אחר.

מה לי שאי־אפשר להעלות על דעת חשד חמור משיחוד של שופט.

עיתונאי לביב
נקמה

מידע כזה מערער את אחד מיסודות המישטר הדמוקרטי ושילטון־החוק: האמון ביושר האישי של השופטים.

אילו היה מגיע אליי מידע אמין מסוג זה, הייתי פונה תחילה אל שר־המישפטים ותובע ממנו לחקור להסיק מסקנות. רק אילו שוכנעתי כי יש קשר־השתקה לגבי מידע מהימן ובדוק, הייתי מקבל על עצמי את האחריות לפירסומו.

אינני מדבר בעלמא. פעם הזמין אותי שר־המישפטים, יעקוב־שימשון שפירא, באופן בהול לביתו בשבת. פחדתי לסיבת ההזמנה הבלתי־רגילה. בווילה שלו בשדרות בן־גוריון גילה לי שפירא סוד כמוס: שמישהי האשימה את השופט המחוזי אליעזר מלחי בקבלת שוחד. השר עשה הסכם ג'נטלמני עם עורכי היומונים, שלא יפרסמו את העניין עד שתיערך חקירה מוקדמת. הוא פנה אלי באותה הבקשה. אם יוכח בבדיקה שאין יסוד לחשד, טען, איך יוכל האיש להמשיך ולשפוט אחרי שהדבר פורסם?

בדרך־כלל אני מסרב להצטרף לקישרי־השתקה, אך במיקרה זה נראו לי הנימוקים.

שאלתי אותו מי האשה שהעלתה את החשד. הוא אמר שזוהי עורכת־דין בשם יונה סופר.

פרצתי בצחוק. הכרתי את הגברת. אני זוכר את המלים המדוייקות שאמרתי לשפירא: „אני לא הייתי מרשיע כלב על סמך דבריה של יונה סופר."

אחרי חקירה הועמד מלחי לדין, והדבר פורסם. ברבות הימים, אחרי מישפט ארוך ומייגע, זוכה מן האשמה של קבלת שוחד, ומאז הוא פועל כעורך־דין פרטי.

מכוער ואכזרי

בקיצור: אני סבור כי לביב נהג בחוסר־אחריות משווע. כאשר פירסם את המידע הכוזב בירחון שלו, אין לי טענה כלפי השופט חיים שפירא, שהרשיע אותו ב„זילות בית־המשפט" (איזו מילה איומה!) על פי סעיף 255. העונש של שלושת חודשי מאסר נראה לי די חמור, אך איני יכול להתווכח על כך.

השערוריה מתחילה בשלב הבא. כאשר שופט מטיל שלושת חודשי מאסר, הוא מתכוון למה שנקרא „עבודת־חוץ". ולא למאסר בפועל. על אחת כמה וכמה כשמדובר באדם הנשפט לראשונה, שאינו פושע מועד.

על פי שיטה זו בילה אהרון אבו־חצירא את שלושת חודשי המאסר שלו בביקורים במישטרת בית־דגון, ויש דוגמות ללא־ספור לנוהג זה. אך כאשר היתה המישטרה צריכה להמיר את מאסרו של לביב בעבודת־חוץ, סירבה. לביב נכלא ברמלה.

אין שמץ של ספק לגבי הסיבה: זוהי נקמה של קציני־מישטרה בעיתונאי, שמירר את חייהם במשך השנים. נראה כי המישטרה אך המתינה להזדמנות, והנה זו באה.

טענת המשטרה, שלביב הורשע בעבר על עבירות מסוג אחר, ושתלויים נגדו חשדות על עבירות אחרות, אינה רלוונטית. ההרשעות הקודמות היו ידועות לשופט, והחשדות החדשים לא עמדו במיבחן של מישפט. כל אזרח הוא חף מפשע, עד שהורשע כדין.

זוהי פרשה מכוערת, וגם אכזרית. היא מציגה את מפקדי המישטרה, ובראש וראשונה את שר־הפנים יוסף בורג, באור דוחה מאוד.

יכול מישהו להתפתות לחשוב: ואולי בכל זאת צדק לביב במה שאמר עליהם?

שם־שלים

דין תשקיף

פיחות גדול בקרוב?

בסוף השבוע רווחו שמועות עקשניות על סיחות קרוב בשיעור של 40 אחוז, ועל קביעת שערים שונים לדולר.

צמרת מישרד־האוצר ובנק־ישראל הופצצו בטלפונים של אנשי משק וכלכלה רבים, שביקשו לברר את נכונות השמועות.

למרות ההכחשות החד־משמעיות עדיין רווחת הדיעה שצעד כזה צפוי בקרוב.

אולטימטום של מפ"ם לפרס

מפ"ם עומדת להודיע לשימעון פרס כי לא תצטרף בשום פנים לממשלת אחדות לאומית, גם אם פרס יעמוד בראשה.

הדבר בא על רקע אמונתה של מפ"ם שפרס עומד להסכים לרעיון של רוטציה בראשות הממשלה, בתנאי שהוא יהיה ראש־הממשלה הראשון. אין לכך סיכוי אם מפ"ם לא תהיה חלק מן המערך.

במפ"ם שוררת מרירות כלפי יוסי שריד, שהכניס אותה לדעתה, למצב מביך, כאשר קרא לה לתמוך בממשלת־אחדות.

"מחתרת אברבנאל" ברדיו תל־אביב

יריבות קשה שוררת בין מנהלת מחלקת החדשות של "קול ישראל" בתל־אביב, שרה פרנקל, וכתבים בכירים ברדיו בקריה.

פרנקל, לשעבר בתבת לעניני מיפגות, המקורבת לחרות, שהתה חמש שנים בארצות־הברית בקונסול לענייני עליה, רק לפני זמן קצר נבנסה לתפקידה החדש, והיא עדיין בתקופת ניסיון. מערכת היחסים בינה ובין הכתבים התערערה בתוך זמן קצר, והללו האשימו אותה בפניה באוזלת־יד מיקצועית.

עתה החריף המאבק. יריביה שפכו מים במגירות שולחנה, הצמידו סיכות לכיסא שעליו היא ישבת והטביעו סימנים של בקיד מאיימת על אחד הקירות בחדרה.

בעיקבות מילחמה פסיכולוגית זו זכו יריביה לכינוי "מחתרת אברבנאל", על שם בית־החולים הפסיכיאטרי בבתים.

הנעשה ברדיו תל־אביב משורר התרגשות רבה ברשות־השידור, ומנהל הרדיו, גידעון לב־ארי, עוקב אחרי המרשה מקרוב.

מדוע קפץ "רפול"

לא במיקרה טעה רפאל "רפול" איתן במושב הפתיחה של הכנסת וקם ממקומו כדי להצדיר אמונים, כאשר קרא יושב־הראש, יוסף בורג, בשמו של מיכאל איתן מחרות.

רפול הוא כבד־שמיעה. מי שחשף עובדה זו אחרי ישיבת הכנסת היה עזר וייצמן.

קולות תמורת יהודים

הצעה ספק־רציונית ספק־היתולית יש לנפתלי בלומנטל, ח"כ הבנסת ה־10 (מטעם המערך): שהמערך יסכים להיזקק לקולות רק"ח להקמת ממשלה צרה, תמורת הסכמתה של ברית־המועצות לאפשר ל־50 אלף יהודים להגר לישראל.

רבין מתארגן

יצחק רבין ייצא בתוך זמן קצר בהתקפה גלויה על שימעון פרס, אם הוא יכשל בהרכבת הממשלה בסיבוב השיחות הראשון.

רבין ממהר לצאת לקרב, אחרי שנודע לו שמוטה גור מתבוון אף הוא לתקוף את פרס.

רבין חושש שבמיקרה כזה הוא יאבד את הסיכוי להישרד, אחרי שהצמרת תתבקש לפנות את מקומה.

המפד"ל נגד תחנות־הדלק

אחד התנאים האולטימטיביים שהמפד"ל הציגה לפני ראשי המערך, כתנאי להצטרפות לקואליציה בראשות שימעון פרס, היה סגירת כל תחנות־הדלק הפועלות בשבת.

להפתעת ראשי המפד"ל, אנשי המערך לא דחו מייד את הדרישה.

בית־דין לשב"כ ולמוסד

שר־המישפטים, משה ניסים, מינה את עשרת חברי בית־הדין, שידון בעבירות מישמעת של עובדי שירות־הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים.

אחד השופטים יהיה עמוס מנור, לשעבר ראש השב"כ. אב־בית־הדין יהיה השופט המחוזי יצחק שבתאי.

המינוי ייכנס לתוקפו בשבוע הבא.

עסקים בקולומביה

חברות ומתווכים מישראל העמיקו את קישרי־המיסחר עם ממשלת קולומביה.

שדולה נגד איבצן

ח"כ הליברלים בני שליטא מארגן שדולה בין ח"כי הכנסת ה־11, שתתבע את פיטורי המפכ"ל, אריה איבצן. השדולה תדרוש להחליפו בניצב צבי בר, ראש אג"ם במישטרה.

הצלחה ביטחונית

מיכשור ביטחוני ישראלי רגיש זוכה באחרונה להצלחה רבה.

המיכשור, שכבר הוכיח את תקינותו בגבולות הארץ, יימכר בקרוב ישירות אחרי שהיצרן הישראלי החליט לפתוח שם נציגות מיסחרית.

לאן חותר פואד

בין עזר וייצמן ובנימין ("פואד") בן־אליעזר לא שוררת אחדות־דעים בשאלה עם מי חייבת יחד ללכת לקואליציה.

פואד תומך בהצטרפות לממשלה בראשות הליכוד, אפילו תהיה זו ממשלה צרה.

סוחרי־נשק ישראליים בטלוויזיה האנגלית

הטלוויזיה המיסחרית האנגלית ("אי. טי. וי.") מכינה כתבת תחקיר מקיפה על סוחרי־הנשק הישראליים, המוכרים את מרכולתם בעולם השלישי.

הכתבה, שתשודר בקרוב, תביל מידע חדש ומפתיע.

ישראלים נחקרים בלונדון

מישטרת לונדון חקרה באחרונה ארבעה שלושה ישראלים, המתגוררים בעיר דרך קבע. הם נשאלו על חלקם בהברחת־נשק למרכז אמריקה. השלושה, שותפים בחברה לספנות, קשורים לספינת־נשק שנתפסה לפני חודשיים בחופי סיציליה.

בשלב זה נשמר שמם של הישראלים בסוד, וכך גם עניין החקירה עצמה.

הנשיא תקף צלמת־עיתונות

נשיא המדינה, חיים הרצוג, תקף צלמת־עיתונות שהמתינה השבוע בבית־החולים על שם שיבא בתל־השומר, ליד הבית שבו אושפזה אשתו, אורה.

הצלמת המתינה לבואו כדי לצלמו בעת ביקור אצל רעייתו. שנקעה את רגלה ואושפזה לניתוח קל. הרצוג הבחין בצלמת ליד חדרה של רעייתו, רין לקראתה, משך בכוח את שתי המצלמות שהיו תלויות על צווארה ודרש בקול רם שלא תעז לצלם אותו ואת רעייתו.

יחסיו של הרצוג עם הצלמים הירושלמים, המזוהמים לבית־הנשיא, התערערו כבר לפני כמה חודשים. הללו שקלו בזמנו הטלת חרם מאורגן על צילום אירועים במישכן, אחרי שהרצוג פנה אליהם בצורה מעליבה.

עתה, אחרי הפרישה האחרונה, שוקלים הצלמים הירושלמים שוב את מערכת יחסיהם עם בית־הנשיא.

הקציניים יפרדו מהמדים

נראה ששני הקציניים הקשורים במחתרת, רוני גילה וישלמה לוויתן, יאלצו להסיר את מדיהם. בצה"ל אין כל כוונה להמתין עד לסיום מישפטם ולאפשר להם לשרת עד אז.

איומי התפטרות באוצר

הממונה על התקציבים, אהרון פוגל, איים בהתפטרות, אך חזר בו אחרי מאמצי־שיכנוע כבירים, שהפעיל עליו שר־האוצר.

יגאל כהן־אורגד הצליח להביא את פוגל למישרד ממישרד פרטית בכלל בזכות חברותם הקרובה. פוגל הסביר שההמתנה המתמשכת בנקיטת צעדים כלכליים דרמאתיים פוגעת אנושות בסיכויי הבראת המשק. התפטרותו היתה מהווה מכה קשה לכהן־אורגד.

חרדים מאיימים על שיני קולק

חרדים ירושלמים דאגו להודיע לראש העיריה, טדי קולק, שהם ישברו את שיניו בדי שלא יוכל לאכול.

החרדים הזועמים על קולק, שאכל במיסעדה בירושלים בערב התישעה באב, פנו לראשי מיפלגת העבודה בעיר והסבירו כי זה הענוש הראוי לו.

שינויים במחוז דרום

תת־ניצב רחמים קומפורט, מפקד מישטרת מרחב ירושלים, העוזב את תפקידו, יתמנה לסגנו של מפקד המחוז, ניצב אברהם תורגמן. צפויים שינויים פרסונליים נוספים במחוז.

דן עומר חלה

בגלל מחלתו של דן עומר, שלקה בהתקף־לב, לא יופיע לפי שעה מדורו "גמר של נייר".

עם החלמתו המקווה, יתחדש המדור בסידרו.

העם

מחברון תיפתח הרעה

הליכוד ירק בפני המערך — וזה העמיד סנים כאילו יורד בחברון גשם

שלושה מאורעות הקדירו השבוע את שמי ישראל — ושלושתם התמקדו בחברון.

תחילה נערך בחברון טקס ברברי, שהזכיר את העידן השחור של ימי־הביניים. היתה זאת הלווייה לקרעי־ספרים, שנמצאו פזורים. קבורת ניירות, ולא גם דפים של סיפרי־תפילה, כאילו היו בני־אדם, היא עבודת־אלילים מן הסוג הגרוע ביותר.

בהלווייה הופיעו זה לצד זה כמה אישים, שעצם הופעתם במשותף מו־כיחה כי חזית הקנאות הלאומנית־גזענית התרחבה מאוד. לצד מאיר כהנא, שהטיף לגירוש ה„ישמעאלים" במילים מקפיאות־דם, הופיעו משה לוויגר מגוש־אמונים, אליעזר ולדמן מהתחייה ודוב שילנסקי מתנועת־החרות. כל אלה ניסו עד כה להעמיד פנים כאילו מפרידה תהום בינם ובין כהנא. בהלווייה התגלתה האמת לאמיתה: הם פועלים לפי הכלל האומר „לצעוד בנפרד, להכות ביחד."

מייד לאחר מכן קיבלו המתנחלים את פניו של גיבור חוזר: מנחם ליבני, הנחשב כראש מחתרת־הטרור היהו־דית, והמואשם בשורה ארוכה של מעשי רצח וחבלה. ליבני, הנמצא בפנסיון תל־מונד כאורח מכובד של שר־הפנים יוסף בורג, קיבל חופשה כדי להשתתף בחגיגת בר־מיצווה של בנו במערת־המכפלה. זו הפכה, כמובן, להפגנה של אירגון־הטרור.

מייד לאחר מכן שיגר משה ארנס, שר־הביטחון, התנחלות חדשה נוספת ללב העיר חברון. בכך פרש את חסותו על הגורמים המהווים עתה את חברון — היהודית: הנאצים של מאיר כהנא, הפאשיסטים של לוויגר וולדמן, הטרוריסטים של ליבני והפרובו־קטורים של גוש־אמונים.

מאלון עד כהנא. מטרת התרגיל היתה, כמובן, לתקוע יתד בעגלת המשא־והמתן להקמת ממשלת־אח־דות־לאומית. בראשות המערך. השל־מת המערך עם מעשה זה, בעצם הימים שבהם מתנהל המשא־ומתן בינו ובין הליכוד, גובלת במאזוכיזם.

קשה לטעון שזה לא הגיע למערך. לוי אשכול היה בשילטון, כאשר עלו אנשי לוויגר לראשונה לחברון והקימו בה התנחלות שהיתה אז בלתי־חוקית, תוך ביזוי צה"ל. יגאל אלון היה השר הראשון שרץ אל המתנחלים, כדי לברך אותם ולחזק את יריהם.

עכשיו מהווה ההתנחלות הקנאית בחברון מורסת־מוגלה, המסכנת קודם כל את חיי המערך. בכך יש לפחות צדק פיוטי.

קואליציה

הסטריפ־טיז הגדול

שמיר שיחק בפרס מישחק של חתול ועכבר, והזמן אויל

38 שנים עברו מאז שחדרו חבלני אצ"ל למרתף האגף הדרומי של מלון המלך דויד, והכניסו שם למיטבח כדי־חלב שהכילו מיטעני־נפץ רבי־עוצמה. האגף, שבו התאכסן מרכז השילטון הבריטי בארץ, התמוטט כולו. כמאה אזרחים, בני שלושת העמים ושני המינים, ניספו.

השבוע ישב בחדר הסמוך של האגף, שנבנה מחדש, ראש־המיבצעים של לח"י. הוא לא עסק בחומר־נפץ. תחת זאת השתעשע במישחק של חתול ועכבר. המטרה: למשוך את המערך באף, למנוע ממנו כל אפשרות להקים ממשלה, ולהציג אותו עירום ועריה מקץ 21 הימים שהיקצה הנשיא לשימעון פרס.

יצחק שמיר, איש לח"י ואיש המו־

(המשך בעמוד 8)

האופציה האחרונה:

ממשלת טכנוקראטים

האופציות אוזלות במציאות. אם הליכוד ימנע מן המערך להקים ממשלת־אחדות, ואם המערך אינו מסוגל להקים ממשלה צרה ואינו רוצה להקים ממשלת־מיעוט, ואם גם הליכוד אינו מסוגל לכך – מה נשאר? אפשר לפזר את הכנסת ולהכריז על בחירות חדשות. אך ברור לכל בר־דעת כי בחירות כאלה לא ישנו דבר, אלא רק יביאו לתזוזות ב ק ר ב הגושים הגדולים עצמם (ראה הנדון). **לכאורה אפסו האופציות. אין מוצא.**

אך ישנה אפשרות אחת, שאיש עדיין לא חשב עליה. היא נוסחה לא פעם בארצות אחרות, כאשר הגיעו לקיפאון מוחלט, או כאשר שעת־חירום חייבה אמצעים מיוחדים, ששום מיפלגה לא היתה מוכנה לקבל על עצמה את האחריות להם.

האופציה: ממשלה טכנוקראטית לשעת־חירום.

פירוש הדבר: הקמת ממשלה, שאינה משקפת את יחסי־הכוחות הפוליטיים, אלא המורכבת מאנשים שנבחרו על פי כושרם האישי בלבד.

לממשלה זו מוקצב זמן מוגדר כדי לפתור את הבעיה שגרמה לשעת־החירום. במשך זמן זה היא תנהל את ענייני המדינה, כאשר המיפלגות הקיימות מעניקות לה את הגיבוי הפרלמנטרי הדרוש לקיומה.

בתום התקופה – או אחרי פיתרון הבעיה הבוערת – מתפטרת ממשלה זו, ומחזירה את הכדור למישחק הפרלמנטרי הרגיל.

המעלות של פיתרון זה: ממשלה כזאת יכולה לבצע מהלכים בלתי־פופולריים בשטח הכלכלי, שיש עליהם הסכמה, אך ששום מיפלגה אינה מוכנה לשאת באחריות להם. השרים נבחרים על פי יכולתם, ולא על פי השתייכותם למיפלגה או לגודל מיפלגותיהם. ממשלה כזאת יכולה לזכות באמון ציבורי רחב.

בעמוד זה נעשה ניסיון לשרטט את ההרכב האפשרי של ממשלה כזאת. מובן שזוהי רק דוגמה אחת מני רבות. בראש הושם אדם ניטרלי, בעל־ניסיון רב, היכול לתפקד כיו־שב־ראש. שלושה התפקידים הבכי־רים נמסרו לטכנאים מנוסים. שאר התפקידים נמסרו לאישים מיפלג־תיים מתאימים, מכל ציבעי הקשת, ללא הסיעות המעוררות ויכוח חריף (כך, התחיה, הרשימה המתקדמת, אגודת־ישראל ורק"ח). שאר הסיעות מיוצגות, אך לאו דווקא לפי ההיראַרכיה הקיימת בהן, או לפי יחסי־הכוחות הפרלמנטריים.

אין סוף למיספר ההרכבים האפשריים של ממשלה כזאת, מה גם שאפשר לשתף בה גם מומחים שאינם חברי־כנסת (דבר שנמנע בדוגמה הנתונה).

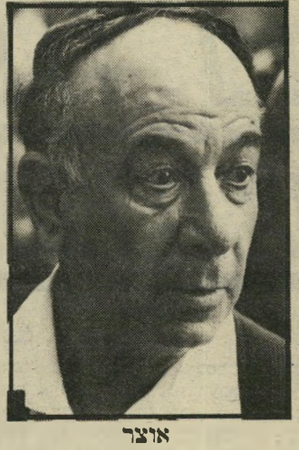
ראש־הממשלה
בורג

ביטחון
וייצמן

חוץ
אבן

אוצר
הורביץ

מדע
פרס

אנרגיה
ארנס

פנים
רובינשטיין

עבודה ורווחה
לוי

חינוך
בר־און

תחבורה
יעקובי

תירות
גור

תעשיה ומיסחר
מודעי

דתות
פרץ

מישפטים
ליבאי

שיכון
קצב

חקלאות
כץ־עוז

קליטה
ברעם

בלי תיק
שמיר

בלי תיק
נבון

מכל מצע המערך נותרו רק חמש מלים:

„שימעון פרס — ראש ממשלת ישראל"

„עד לא ראיתי פוליטיקאי, המשקיע כמות כזאת של מאמצים מרוכזים כדי להצדיק את השם הרע שיצא לו" — הערה מסוכחת ואכזרית זאת כורכה השבוע במיסדרונות הכנסת כלפי יו"ר מיפלגת העבודה, שימעון פרס.

רק שלושה שבועות עברו מאז יום הבחירות לכנסת ה־11, ופרס כבר הצליח לבזבז חלק ניכר מהאשראי הציבורי שהוא רכש לעצמו בעמל מפרך, במשך שבע שנים ארוכות וקשות.

פרס, יצוות יועציו, הוכיח לציבור הרחב, ששום דבר אינו מעניין אותו, מלבד השילטון.

הקביעה הנחרצת הזאת, כביכול, אינה טעונה הוכחות רבות. הכל יודעים שהיו"ר מגלה סימני חולשה. עצבנות וחרדה, מתרפס בגלוי לפני עסקנים גדולים וקטנים, המאיישים את ציוות־המו"מ של הליכוד והדתיים.

מעבר לכל החישובים האישיים, והעובדה שהוא נושא על גבו מיטען די כבד של שותפים מסוגם של יצחק נבון ויצחק רבין, אין מנוס מהקביעה שפרס קובע את הפרופיל הציבורי של המערך במשא־ומתן. הוא נושא באחריות אישית לעובדה, שהמערך — או ליתר דיוק, מיפלגת העבודה — הוא השותף היחידי במגעים הקואליציוניים, המפגין קבל־עם ועדה העדר מוחלט של אפס קצהו של עיקרון.

פרס מוכן לשתות את כל כוסות התרעלה שמגישים לו, ואת הנסכים הדתיים והלאומיים המוגשים בהן.

התנחלויות? בבקשה. עיבור־יים? בוודאי. שיווין לרפורמים ולקונסרוואטיביים בתחום הדתי? מה פיתאום.

שלא כדרכו מגלה פרס קוצר־רוח הולך וגובר כלפי כל מי שמערער על הטקטיקה, שנועדה להכתיר אותו כראש־ממשלה. „שימעון פרס, ראש ממשלת ישראל," בחמש מילים אלה מסתכם כל המסר האידיאולוגי של הרשימה שזכתה לפני 24 ימים ב־724.074 קולות.

לכל הרשימות האחרות יש יותר מחוייבות לקהל הבוחרים, או לסמכות מוכרת אחרת. רק מיפלגת העבודה אטומה לחלוטין לרחש־לב הציבור הקרוב אליה. באותה שיטה אנטי־דמוקרטית עצמה. שבה הורכבה הרשימה לכנסת. מתנהלים הדברים גם היום.

במיפלגות האחרות פועל ה־עיקרון, הבולט מאוד בפולי־טיקה הישראלית בשנים האח־רונות: קיים מעין הסכם בלתי־כתוב בין הנבחרים ובין הבו־חרים, הכופה על הנציגים מינימום של מחוייבות, ומכ־תיב קווים אדומים במו"מ. רק למיפלגת העבודה, תחת פרס, אין שום קווים כאלה.

ניתן לסכם שהליכוד אינו מוכן לסגת ממדיניות ההתנחלויות, אלא להתפשר על כמה נקודות קטנות בנימוק של אילוץ כספי.

שר־הביטחון, משה ארנס, הודיע בפירוש מעל מירקע הטלוויזיה, שהמערך אינו מעלה כלל את נושא ההתיישבות „בלב חברון". הסיבה לכך היא כפולה: פרס רוצה לרצות את הליכוד, אבל גם את המפד"ל וש"ס. המפגינים ניציות קיצונית לכל אורך המו"מ. ראשי הליכוד מגלים מחוייבות למרכזי המיפלגות שלהם, לעומת הניציות המקובלות שם.

אפילו הליברלים אינם מעזים — לעת־עתה — לסטות ולנהל משא־ומתן גלוי עם המערך. מפחד הבוחרים. בגידת הליברלים עשויה להתרחש בשלב מאוחר יותר, אם עצביו הרופפים־משהו של פרס יעמדו לו עד אז.

ביום הראשון: גור, בר־לב, רבין
רק דבר אחד מעניין

גם התחיה דואגת לנתח הבשר הקואליציוני שלה. אבל לא בכל מחיר. אין ספק שקנאי התחיה ייצמדו לרעיון ההתפשטות הטריטוריאלית ו„ריסון" הפלסטינים בשטחים בכל מחיר.

הם בפירוש מאמינים בדרך זאת, וגם חשים מחוייבות לבוחריהם. אחרת יפסידו את רובם המכריע לטובת מורשה וכך.

עמדת מורשה היא קיצונית עוד יותר, והם חותרים בגלוי לממשלה לאומנית־דתית צרה, בהנהגת הליכוד. חיים דרוקמן אינו מתפשר, חרף בעיו־תיו עם הפלג של פאג"י במורשה.

גם המפד"ל קשובה היטב לקהל בוחריה. המנהיגים, חרף השינאה והתכסים ההדדיים ביניהם, מודעים לאפשרות של בחירות מוקדמות בשלב זה או אחר של הקדנציה הנוכחית. אין בדעתם להפסיד בוחרים נוספים לימין הקיצוני.

ומהי הדרך הישראלית הקלאסית להשגת יעד זה? הוספים בעצמם לימין קיצוני.

הד"ר יוסף בורג עבר מהפך ניצי עצום בשבע השנים האחרונות, והצגת זבולון המר ויהודה בן מאיר כיונים היא נלעגת.

המושגים פשוט השתנו. מי שתומך רק בהתנחלויות בכל השטחים הכבו־שים. אבל מסתייג מאירגון הטרור היהודי ומרצח חפים מפשע, נחשב אצלנו רודף שלום כרוני.

כל קואליציה שירכיב המערך, צרה או רחבה, מונעת כל התקדמות לקראת שלום, ועמדות המפד"ל מעידות על כך.

הדבר נכון ביתר־שאת באשר לש"ס. שליחיו נמצאים עתה במצב ממש אידיאלי. הרב אליעזר מנחם שך והרב עובדיה יוסף מעדיפים את הליכוד מטעמים דתיים. ח"כי ש"ס וקהל בוחריהם מעדיפים את הליכוד גם — ואולי בעיקר — מטעמים לאומניים.

התוצאה היא אחת: ברגע זה מפגינים ארבעה ח"כים החדשים של ש"ס את מחוייבותם המוחלטת הן לרבנים הגדולים (מועצת חכמי־התורה והרב הליטאי שך), הן לגבי ציבור בוחריהם, שדיעותיו הפוליטיות הן בין הליכוד לכך.

התירוץ והזילזול

ב אגודת־ישראל העניינים קצת יותר מסובכים. הרב מנחם פרוש, שהוא נץ, כפוף דווקא לרב היוני־כביכול שך. לעומתו אברהם שפירא, שהוא הרבה יותר מתון, ומתגאה בקירבתו הפוליטית למערך,

(המשך בעמוד 62)

במדינה

(המשך מעמוד 7)

סר. הוא רב־אמן במישחק סבלני מסוג זה. החיוך חסר־הרגש לא מש משפתיו.

אקדח צעצועים. מול אתגר זה התגלה פרס בכל חולשתו.

במשך שנות־דור רדפה אחריו הטענה שהוא רב־אמן בתכסים פוליטיים, מאניפולטור ומושך בחוטים, „חתרן בלתי נלאה" כדיברי יצחק רבין.

בימים אלה מפריך פרס טענות אלה בהצלחה. מסתבר שהוא רחוק מלהצליח במלאכת התכסים והמאני־פולציות, הדרושה כדי להקים ממשלה בתנאים אלה.

כללי המישחק הם פשוטים בעיקרם. כדי להקים ממשלת־אחדות בראשותו, צריך פרס להוכיח לליכוד שהוא יכול להקים ממשלה גם בלעדיו. בהעדר יכולת כזאת, הוא דומה לשודד המאיים על הקופאי באקדח־צעצוע — כאשר הקופאי יודע זאת.

במצב זה ניסה פרס באופן נואש למצוא שותפים לקואליציה מצומצמת. אך הוא לא העז להכניס לאקדחו את התחמושת היחידה שיכולה להיות לו: הנכונות להיזקק לקולות הרשימה המתקדמת ו/או רק"ח. ואילו הדתיים, שהפכו חיוניים לגביו, הצטרפו למישחק החתול והעכבר, כגורי־חתולים הלומדים מאמא־ליכוד.

מצע ומרור. ככל שגבר יאושו של פרס, כן מיהרה מיפלגתו לפשוט את מחלצותיה הרעיוניות. מעולם לא קרעה מיפלגה את מצעה במהירות כה רבה, זמן כה קצר אחרי הבחירות.

„את המצע הזה אפינו במידבר," לעג פרס לעצמו, כאשר יוסף בורג דיבר. בציניות האופיינית לו, על „מצע ומרור".

„אפילו החברים שלנו לא קראו את המצע," הרגיע יצחק נבון.

„אתם היחידים שקראתם את מצע המערך," השלים יצחק רבין.

גם בשיחה עם ש"ס ניסו אנשי־המערך להתגונן מפני החשד הנורא שהם רבקים, חס וחלילה, במצע שלהם. „המצע הזה הוא בלתי־רלוונטי," אמרו, „לאור תוצאות הבחירות."

משמע: המצע הרעיוני של מיפלגה, הפונה אל המוני הבוחרים, רלוונטי רק עד לסגירת הקלפיות. פוליטיקאים רבים חושבים כך — אך רק מעטים מוכנים להודות בכך בפה מלא, בלי בושה (ראה מיסגרת).

כהנא או וייצמן. סטריפ־טיז זה לא יעזור למערך. אין לו תחמושת, והליכוד יודע זאת. בטכסיסים שונים הוא מושך את הזמן עד לגמר 21 הימים, והוא מוכן להמשיך בהם גם במשך 21 ימים נוספים, אם הנשיא יאריך את הזמן העומד לרשות פרס עד לגבול ההיתר החוקי.

ואז מה?

המערך מקווה כי הנשיא, חיים הרצוג, ייכנס לתמונה ויפעיל את סמכותו המוסרית, כדי להכריח את הליכוד לנהוג בניגוד לאינטרס שלו. בחיים הפוליטיים, אין לכך סיכוי רב.

אנשי־המערך משוכנעים כי שימעון פרס יקפוץ, בסופו של דבר, על המציאה של רעיון הרוטציה, שהוצע על־ידי המפד"ל. לפי רעיון זה, יכהן פרס במשך שנתיים כראש ממשלת־האחדות, תוך התחייבות מוקדמת למסור את התפקיד לשמיר בתום תקופה זו, לשנתיים הבאות.

להסדר אין בסיס חוקי, אך אין הוא סותר את החוק.

אולם כאשר יסכים לכך פרס, הוא עלול להיווכח שגם ויתור זה לא יעזור לו — הליכוד פשוט יסרב לקבלו, מכיוון שהוא משוכנע שאין לפרס תחמושת נוספת.

כאשר ייאלץ הנשיא להטיל את התפקיד של הרכבת־הממשלה על שמיר, יקנה הליכוד את קולות הדתיים בכל מחיר שיידרש. אז יוכל להקים ממשלה של 60 קולות, בתוספת קולו המכריע של האיש שחגג השבוע את פריצת דרכו לכנסת: מאיר כהנא.

יתכן שלא יהיה צורך בכך. אנשי הליכוד משוכנעים כי במצב כזה לא יתקשו לרכוש גם את עזר וייצמן, ובזה תסתיים הפרשה.

הנדון:

אין תרופת־פאטנט. שינוי שיטת־הבחירות לא ישנה דבר

השרברבים

בואי לדבר על שיטת הבחירות, אני נאלץ להיזקק שוב לסיפור ישן:

איכר בא בפעם הראשונה לעיר הגדולה. הוא מציץ דרך חלון ורואה אשה הפותחת ברז.

„טיפש שכמותי!" קורא האיכר, „כל חיי אני הולך לבאר, שואב מים בעמל רב וסוחב את הדליים הכבדים הביתה!"

הוא ניגש לחנות, קונה ברז מבהיק וממהר הביתה. שם הוא תוקע את הברז בקיר ופותח אותו. ומה רבה אכזבתו כששום מים אינם פורצים ממנו.

האיכר לא הבין כי לא בברז העיקר, אלא במערכת־המים. כאשר יש מים בצינור, די גם בפקק פשוט בקצה הצינור. בשאין צינור־מים, גם הברז המתוחכם ביותר לא יעזור.

שיטת־הבחירות דומה לברז שבקצה הצינור. היא יכולה לווסת במיקצת את הכוחות הפוליטיים הקיימים. אך אין היא יוצרת כוחות, ואין היא משנה אותם.

שיטת־הבחירות המושלמת ביותר לא תצלח, אם מערכת הכוחות הפוליטיים אינה מאפשרת שילטון דמוקרטי תקין. וכאשר הכוחות הפוליטיים המצויים פועלים כראוי, מהותה של שיטת־הבחירות משנה אך במעט.

■ ■ ■

מאז הבחירות לכנסת ה־11, עוסקים הכל בצנרת, תחת לעסוק במים האמורים לזרום בהם.

הפוליטיקה הפכה לעניין של שרברבות. אם אך יתקנו את שיטת־הבחירות, אם אך ימצאו את שיטת־הבחירות האידיאלית, יבואו על תיקונם כל החוליים שהתגלו בבחירות אלה: החל בקיפאון הלאומי וכלה בפלוגות־הסער של מאיר כהנא.

הרפובליקה של ויימאר, כך מסתבר לפי הנחה זו, נפלה מפני ששיטת־הבחירות שלה לא היתה טובה. הפאשיזם ניצח באיטליה בגלל בעיה של שרברבות. הקיפאון הפוליטי בישראל הוא תוצאה של תקלה טכנית.

זוהי שטות גמורה.

הבחירות לכנסת ה־11 גילו שיש בארץ שסע עמוק. אין זה עניין טכני, שיש לו תיקון טכני.

זוהי תהום שנפערה בין שני חלקים של הציבור הישראלי: תהום עדתית, אידיאולוגית, רוחנית וריגשית. שני החלקים האלה שווים ברגע זה בגודלם ומנטרלים זה את זה לגמרי. זוהי המציאות.

מי שמבור שיש לו תרופת־פאטנט לבעיה זו הוא שוטה.

גרוע יותר: הוא בורח מבעיה עמוקה, כאובה, ואולי קטלנית, אל תוך עולם של טכניקה אלקטורלית. הוא מחפש את הברז המושלם, הפותר את כל הבעיות.

■ ■ ■

יש המציעים תרופת־פאטנט בצורת אחוז־החסימה.

אפשר להעלות את משוכת־החסימה לשניים, שלושה או ארבעה אחוזים. רוב של 61 חברי־כנסת יכול לעשות זאת בהרמת ידיים.

מה תהיה התוצאה לגבי הקיפאון הנוכחי?

אפס.

אילו היתה קיימת בישראל חסימה של — נניח — שלושה אחוזים, היו הפאשיסטים מקימים לקראת הבחירות גוש (למשל: התחיה, כך ומורשה), ואותו הדבר היה קורה גם במחנה־השלום. הדתיים היו מתאחדים בגוש טכני אחד, שהיה מתפרק יום אחרי הבחירות. לווייני המערך היו מצטרפים אליו, כפי שהצטרפה אליו שולמית אלוני למחרת הבחירות של 1981.

עזר וייצמן היה מצטרף לימין או לשמאל, או היה מקים גוש עם שינוי.

או מה?

התוצאה הסופית, לגבי הקמתה של ממשלת חדשה, לא היתה משתנה במאומה. עדין היו עומדים זה מול זה שני גושים שווים.

הופעה משותפת בבחירות אינה מבטיחה אחרות מעשית, וגם לא את חיסול תופעת הסחטנות. הדבר מוכח ברגע זה בעליל על־ידי מפ"ם. היא חלק של המערך, אך היא מתנגדת להלכים מסויימים (למשל: ממשלת־אחדות בהנהגת הליכוד, ואולי גם בהנהגת המערך). מיפלגת־העבודה חייבת להתחשב בה, כאילו הופיעה בבחירות בנפרד.

כל הוויכוחים המתנהלים כרגע בין הסיעות, היו מועתקים פשוט אל תוך הסיעות עצמן, וגורמים לאותן התוצאות.

במה שימשטומים היו משתנים. אך המחלה היתה נשארת כמות שהיא.

■ ■ ■

לרבים יש תרופה־פאטנט אחרת. זהו רעיון המתהלך בארץ כרוח־רפאים מזה שנות דור: בחירות אזוריות.

בחירות אזוריות נוסח בריטניה הן בעלות מעלות ומיגרעות, כמו כל שיטה.

מעלותיהן ומיגרעותיהן הן שני הצדדים של אותו המטבע. השיטה מעניקה למיעוט גדול מעמד של רוב, בעודה מקפחת ציבורים גדולים על־ידי צימצום דראסטי של ייצוגם הפרלמנטרי, או על־ידי הוצאתם מן הפרלמנט בכלל. בבריטניה עצמה גוברת הדרישה לעבור לשיטה היחסית.

המעלה היא שהשיטה עוזרת להקמת שילטון יציב. דבר שבל דמוקרטיה זקוקה לו. המיגרעת היא שהיא לאין שיעור פחות דמוקרטית מאשר השיטה היחסית.

יש עוד מעלות: במדינה גדולה ורבגונית היא דרושה כדי להבטיח ייצוג לאיזורים בעלי אינטרסים שונים. בישראל היא תביא לייצוג הרבה יותר גדול של עדות־המיזרח. היא גם יוצרת קשר הרבה יותר חזק בין הבוחרים ובין הנבחר.

אולם כל אלה הן מעלות יחסיות. בבריטניה רמת הנבחרים אינה עולה על רמת נבחרינו, וציבור הכסילים מויצג בפרלמנט הברטי על פי גודלו, ואף מעבר לזה. חרף כל התיאוריות תלוי גורלו של הנבחר בבריטניה במנגנון־מיפלגתו לא פחות מאשר בארץ. המנגנון קובע, בסופו של דבר, מי יהיה המועמד בכל מחוז. לאישיות מבריקה, שאין לה גיבוי של המנגנון, יש סיכוי קטן מאוד להיבחר. וינסטון צ'רצ'יל הגדול נכשל בראשית דרכו כמה פעמים בנסיונו להיבחר לפרלמנט, מפני שלא היה לו גיבוי כזה.

במציאות של ישראל קיימות בחירות אישיות דווקא באמצעות השיטה היחסית. עזר וייצמן, שולמית אלוני, אמנון רובינשטיין (וגם אני בשעתו) נבחרו על בסיס אישי. קרוב לוודאי שלא היו נבחרים אילו היתה קימת בארץ השיטה האזורית.

יש כל מיני שיטות ביניים. בגרמניה, למשל, יש בחירות אישיות המשולבות בבחירות יחסיות. חלק מן המושבים מתמלאים על פי הבחירות האישיות במחוזות, ושאר המקומות מחולקים בין הרשימות, כך שבסופו של דבר נשמר הייצוג היחסי המלא. אך יש שם חסימה של חמישה אחוזים, שהומצאה במיוחד כדי לבלום את דרכם של הניאו־נאצים. הירוקים שברו את המחסום הזה, הליברלים עלולים להיעלם בבחירות הקרובות, והמיפשטר אינו יציב יותר מאשר בארצות אחרות.

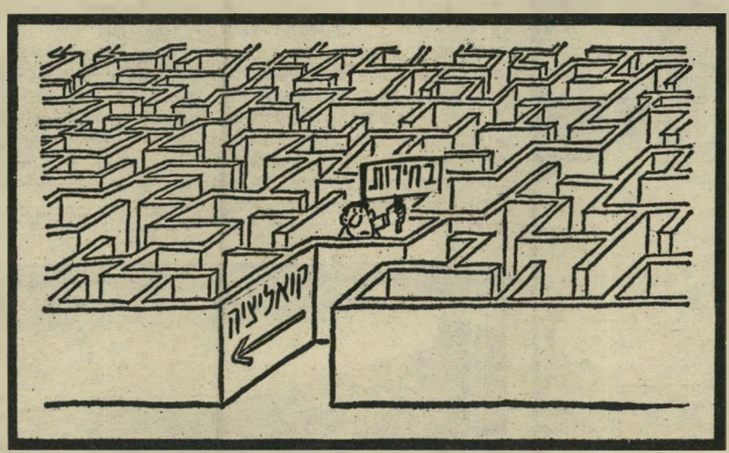
■ ■ ■

אילו הונהגה בארץ שיטה איזורית כלשהי, היו הבחירות מביאות לתוצאות הבאות:

גוש גדול של הליכוד, גוש דומה של המערך, ובאמצע גוש דתי קטן, שהיה קובע מי ימשול, תמורת מחיר ענקי.

גוש רביעי היה קם במיזגר הערבי, ויתכן שגם הוא היה מסוגל להכריע.

והמחיר: זרמים חשובים בציבור הישראלי היו נשארים מחוץ למעגל הפרלמנטרי. קבוצות של סאשיסטים, שמאלנים, עדתיים ודתיים היו נואשים מן הכנסת ומפנים את מירצם למאבק חוץ־פרלמנטרי. הקרב היה עובר לרחוב, ואולי גורם לשפיכות־דמים.

יש להבין כי השיטה האיזורית לא צמחה באוניברסיטות, ולא הומצאה על־ידי פרופסורים, אלא התגבשה לפני מאות בשנים, כאשר המישטר הפיאודלי, שהיה „איזורי" מטיבעו, פינה את מקומו לעידן הדמוקרטי. הנהגתה במדינה קטנה כישראל, שהיא כולה משולה לעיר בינונית בארצות־הברית או לרובע אחד של ניו־יורק, תהיה מעשה מלאכותי.

אבסורד גמור הוא להניח כי יש בה כדי לרסא את המחלה העמוקה של הדמוקרטיה הישראלית.

■ ■ ■

תרופת־פאטנט מסוג אחר לגמרי היא השיטה הנשיאותית.

בארצות־הברית נבחר ראש־הממשלה (הקרוי נשיא) בבחירות ישירות. די לו ברוב קטן של קולות כדי להיבחר.

(זוהי התיאוריה. למעשה אין זה בריוק כך. העם בוחר בחברי־בוחרים מצומצם, וזה עשוי לשבש את התוצאות במידה מסויימת).

הנשיא מקים ממשלה, שאינה זקוקה לאישור הפרלמנט. הפרלמנט נבחר בבחירות נפרדות. בשני בתי הקונגרס האמריקאי יכול לשלוט רוב של מתנגדי הנשיא. חלוקת־סמכויות קפדנית יוצרת איזון בין הממשלה, הכפופה לנשיא בלבד, ובין הפרלמנט.

בצרפת נבחר הנשיא בבחירות אישיות, והוא הממנה את הממשלה, אך זו זקוקה לאמון הפרלמנט, שנבחר גם הוא בנפרד.

בישראל ניתן להנהיג שיטה נשיאותית. נקיה: העם יבחר בבחירות ישירות את הנשיא. אם יקבל קול אחד יותר ממתחרהו ישלוט במדינה במשך ארבע שנים.

הכנסת תיבחר בנפרד, על פי השיטה היחסית הקיימת. במשך ארבע שנים יהיה קיים שילטון יציב, ואילו הכנסת תפקח על השילטון, תחליט על התקציב ותחוקק את החוקים, מבלי להפריע לנשיא לנהל את המדינה.

גם לשיטה זו יש מעלות ומיגרעות.

המעלה הגדולה היא שגם אם יש שני גושים המנטרלים זה את זה בפרלמנט, יהיה מובטח ניהול תקין של המדינה בידי ממשלה שתוכל לתכנן את מעשיה לתקופה של ארבע שנים, מבלי לסבול מזעזועים תכופים. ואילו הכנסת, שתמשיך לשקף את כל מיגוון הדיעות והאינטרסים בציבור תוכל לפקח עליה למנוע חריגות ולנהל תוך כדי כך את הוויכוח הלאומי.

יש לי נטייה רבה לשיטה הזאת. נדמה לי שהיתי הראשון שהעלה אותה על סדר־היום הלאומי. עוד ב־1966 הצעתי לתנועת העולם הזה — כוח חדש לאמץ אותה במצעה. היה זה אחד המיקרים שבהם לא קיבלה תנועה זו את דעתי.

אך יש בשיטה זו משהו מפחיד על רקע המציאות הישראלית. המחיר הוא מתן סמכות רבה מאוד בידי אדם אחד.

■ ■ ■

במדינה בעלת דמוקרטיה יציבה, כמו ארצות־הברית, שבה הדמוקרטיה מתחילה עוד בקהילה ובבית־הספר, ושורשיה מגיעים עמוק־עמוק אל רבדי המסורת האנגלו־סכסית מלפני מאות שנים, אין חשש רב לגבי מתן סמכות כזאת בידי איש אחד. הוא נבחר, הוא עומד לדין הבוחרים, הוא צריך להיבחר מחדש או לפרוש.

בארץ שלנו שבה שורשי הדמוקרטיה צעירים ורופפים, ולמעשה הם במעט בבחינת נס, זוהי שיטה מסובנת.

נניח שבבחירות 1984 היה מתייצב בסופו של דבר אריאל שרון מול יצחק נבון, ושרון היה מנצח על חודם של אלף קולות. במשך ארבע שנים יכול היה זה לנהל את המדינה כמעט כאוות־נפשו, והסוף מי ישורנו. ומי היה תוקע לידינו שהנשיא הנבחר היה באמת פורש בבוא העת מרצונו, ומוסר את השילטון ליורשו?

אך גם שינוי דראסטי כמו הנהגת השיטה הנשיאותית בצורה זו או אחרת, לא היה משנה את המצב בישראל מעיקרו.

כדי לפעול באורח דמוקרטי היה הנשיא צריך לקבל את אישור הכנסת לתקציב, לחוקים הרצויים לו ולמעשיו. בכנסת היה נשאר השסע בין שני מחנות מאוזנים, כשהדתיים בתווך.

■ ■ ■

אין תרופת־פלא. אין נסים. אלף שרברבים חרוצים, שכל אחד מהם נושא בתואר של פרופסור לחוק קונסטיטוציוני, אינם יכולים להוציא מים מברז שאינו מחובר למערכת.

שום שיטה לא תרפא שסע, הקיים במציאות. ניתן להתגבר עליו רק על־ידי ניהול מאבק רעיוני, חינוכי, יומיומי. אין זה רק עניינם של פוליטיקאים, שהם בסך־הכל כקצף על פני המים. זהו מאבקם של משוררים וסופרים, עיתונאים ומחנכים, אנשי חזון ורוח.

המאבק הזה יוברע בניבכי התודעה הציבורית, ובסופו של דבר יגבר מחנה אחד. כאשר ישתנו יחסי־הכוחות, ישת־קף המצב החדש בכל שיטת־בחירות שהיא.

הוא הדין לגבי האשליה ששינוי שיטת־הבחירות יעצור את מיצער הפאשיזם. הלאומנות המעוותת, הגזענות, הקנאות החומיניסטית צומחות מקרקע החיים הלאומיים. קרקע־הצמיחה שלהם הוא הבית, גן־הילדים, בית־הספר, הצבא. כלי־התיקשורת. שם זירת המאבק, שם הוא יוכרע.

מי שמאמין כי התחכמות בלשהי בשיטת־הבחירות, המצאה טכנולוגית כלשהי בצנרת האלקטורלית, יכולת לעצור תנועה פאשיסטית אמיתית, אינו יודע מה הוא שת.

הפאשיזם צמח במדינות שהיתה בהן שיטת־בחירות יחסית ובמדינות שהיתה בהן שיטה איזורית. בסיפרו שכבר הזכרנוהו לאחרונה כמה פעמים, זה אינו יכול לקרות כאן! תיאר סינקלייר לואיס את עליית הפאשיזם בארצות־הברית, והוכיח כי דווקא המישטר הנשיאותי מקל על כך מאוד.

אין בריחה מן המציאות. אי־אפשר לגבור עליה בדרך של תרופת־פלא. יש להתמודד עימה. יש לנצחה.

מאת אורי אבנרי

„אש"פיסטים! בוגדים!" צעק מאיר כהנא לעבר אנשי רק"ח, וכך פתח כמצופה את הצגת

כתם בכנסת

פ אשלה רדסה פאשלה. היושב־ראש הזמני, יוסף בורג, לא ידע בין ימינו ושמאלו. מדי פעם פרצו הח"כים הוותיקים והחדשים בצחוק.

כאשר הודיע כי הגיע תור התיק־ווה. לא הבינו הח"כים שההודעה נועדה למקהלה הכחולה־לבנה, שהת־ייצבה לצד הבימה. הח"כים התחילו לשיר. אחרי כמה צלילים רפים של הח"כים, רובם חברי־המערך, שיסעה הכל מחדש („אהרון אבו־חצירא, אבא אבן... ").

אחד המצהירים הראשונים, ח"כ חדש, הכריז בקול גדול ופאתטי „מתחייב אני!" כאילו הוא האיש החשוב ביותר בעולם — והבית כולו פרץ בצחוק רועם וממושך.

בורג, שמילא את תפקיד היו"ר בתור זקן חברי־הכנסת (למרות שזה נוגד סעיף מפורש בתקנון, האוסר על חבר־הממשלה לכהן כיו"ר) התבלבל בין תפקידיו הרבים ופנה אל מזכיר־הכנסת, שמואל יעקובסון המזוקן, בלשון „מזכיר הממשלה... "

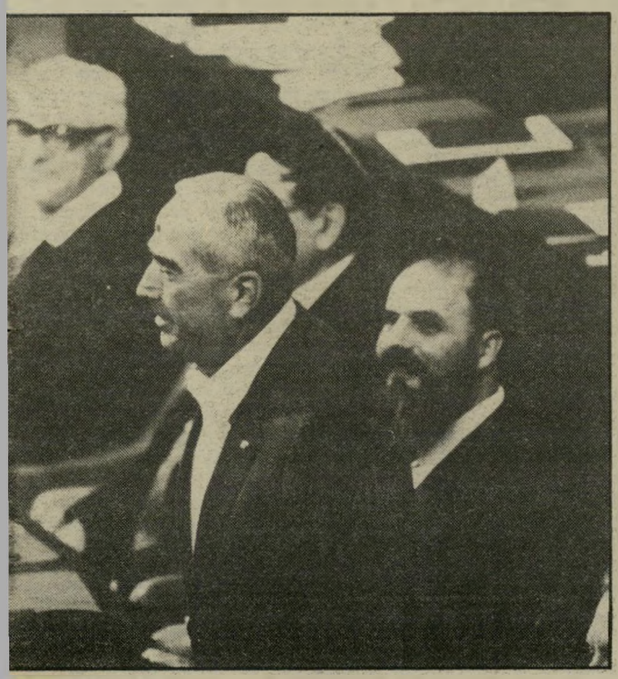
ועדה מסדרת — את מי?

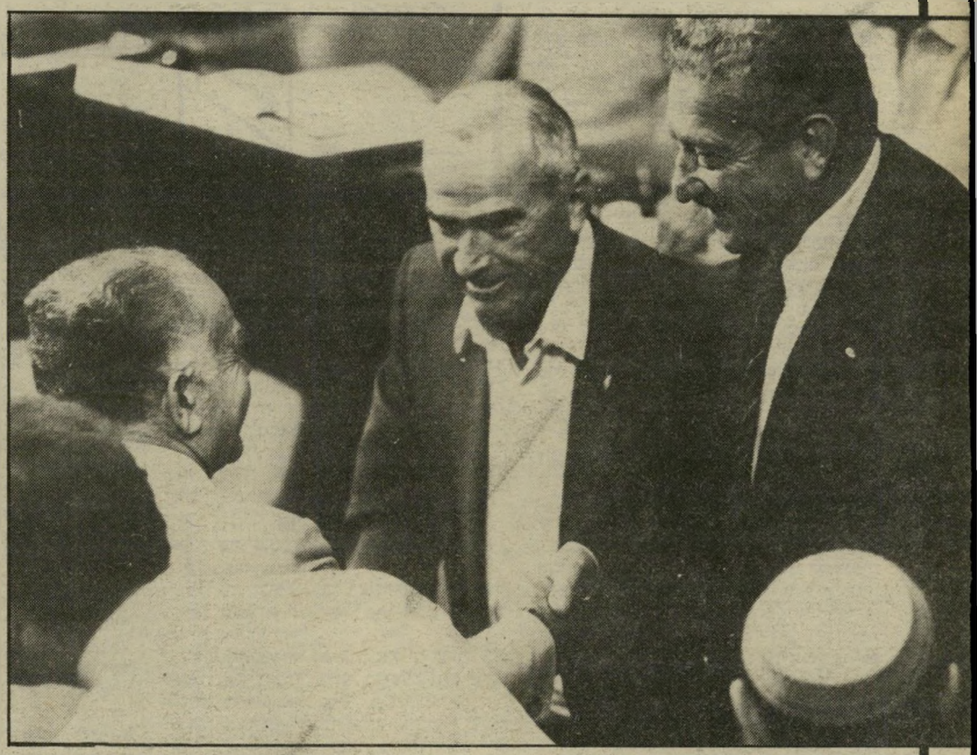
א וזם מאשלות קטנות אלה לא היו חשובות, אף שהעיבו על החגיגיות. חשוב יותר היה מה שקרה מאחורי הקלעים.

עוד לפני שהכנסת נכנסה לתפ־קידה, פעלו שני הסכינאים התורניים של המערך והליכוד, לפי מסורת ברית בארר־עופר (אברהם עופר נפטר מזמן, אך יוחזן בארר הזקן הופיע, כשהוא מלא מרץ ועליצות ותפס את מקומו באולם בין הח"כים־לשעבר). משה שחל וחיים קורפו החליטו שלא ייבחר יו"ר. כך שהשר בורג ימשיך לכהן כיו"ר זמני, תוך הפרה גלויה של התקנון והסדר הדמוקרטי התקין („הפרדת רשויות"). הם הקימו „ועדה מסדרת" לפי שיטת הפרוטקציה — כל הסיעות החביבות עליהם הוכנסו פנימה, כל האחרות הושארו בחוץ, בלי קשר לגודלן. כך גם לגבי סדר־הישיבה הזמני באולם־המליאה: סיעות קטנות וחביבות (כגון מורשה והאגודה) הושבו

טפיחה על השכם הרב חיים דרוקמן, איש מורשה, טופח על שיכמו של שותפו הרוחני, אריאל שרון. למטה: יצחק פרץ, איש ש"ס, ליד רפול ומאיר וילנר.

הקואליציה הבאה?

עזר וייצמן מחייך בש־עה שיצחק שמיר מברך את רפאל איתן, איש התחיה, עם כניסתו לכנסת. איתן ושמיר ישבו יחד בישיבות הממשלה, שבהן הוחלט בשעתו על מילחמת־הלבנון. בכנסת דנו רוב הח"כים על הקמת הקואליציה.

בכורה שלו בישיבה הראשונה של הכנסת ה־11, בשעה שבחוץ נערכה הפגנה נגדו

בשורה הראשונה, סיעות בגודל דומה, אך לא־חביבות (כגון הרשימה המת־קדמת) הושבו בשורה הרביעית.

הבעיה העיקרית היתה לגבי מיקומו של מאיר כהנא. קצין־הכנסת, יצחק בן־גל, חשש שמא יגרום למהומות, ואף לתיגרות־ידיים. לכן יצר חיץ אנושי בין כהנא, שהושב בשורה האחרונה מאחורי הליכוד ובין הסיעות האנטי־גזעניות, שהושבו במרחק של עשרה מושבים, בין המערך והליכוד.

הדבר הוכיח את עצמו כאשר פרצה מילחמת־הצעקות הראשונה בין כהנא ורק"ח, על רקע הדרישה של התחיה לדון בעניני היהודים בברית־המועצות. הקומוניסטים וכהנא החליפו צעקות, אך היו רחוקים מדי זה מזה מכדי לעבור לשפה מעשית יותר.

כהנא עצמו היה עלוב למדי. כאשר ישב במקומו הזמני — המקום שבו ישב בישעתו שמואל פלאטו־שרון — לא בלט יותר מאשר הנוכל מסביון. בלי חבורת הבריונים סביבו, לא היה כהנא מרשים.

בדרכו לכנסת הפריח כהנא נשי־קות־אוויר, בהבעה מפחידה של בוז ומשטמה, לאלפי המפגינים נגד הגזענות, שציפו לו לפני הכנסת (ראה עמודים 12–13). הוא התיישב במקומו מתחת ליציע־העיתונות, כשסיכה מצמידה את כיפתו השחורה לשערו הדליל. שכנו לספסל, יגאל הורביץ, לחץ את ידו בקרירות. מועמד הליכוד לכהונת יו"ר הכנסת, מאיר כהן־אבידב, קרן כולו לעומת חברו לרוב ההשקפות, לחץ את ידו בחום. העיתונאים ביציע העמוס עד לעייפה עקבו אחרי כל תנועה שלו.

יתכן שלא היה מעורר בכלל שום רושם ביומו הראשון בכנסת, אלמלא התחכמויותיו הכפייתיות של בורג. כאשר הגיע תורו של כהנא להצהיר „מתחייב אני", אמר הח"כ הגזעני את המילים הדרושות, אך הוסיף פסוקים מספר תהילים. בורג שיסע אותו ותבע ממנו לחזור ולהגיד „מתחייב אני". כהנא שוב אמר זאת, והוסיף שוב תהילים. כך זה חזר כמה פעמים. ובינתיים הספיק כהנא לצבור את כל הפירסומת שהיה זקוק לה. כדי לעשות רושם על תומכיו הפרימיטיביים.

התנהגות היו"ר לא העידה על תבונה רבה. אילו סבר כי דברי כהנא אינם תואמים את החוק, יכול היה להמשיך בסדר־היום ולקבוע כי כהנא לא קיים את החוק, ועל כן אינו נהנה מזכויות של חבר־כנסת (משכורת, זכות־דיבור וכו'). אם סבר כי ההצהרה של כהנא תופסת על־פי חוק, היה זה טיפשי לתת לאיש פירסומת־בחינם על־ידי התכתשות נוהלית.

שגיאה זו הצטרפה לשאר הפאש־לות של בורג. „אני כבר מתגעגע למנחם סבידור!" הודה ח"כ ותיק של המערך בתום הישיבה.

אלופים מקיר אל קיר

לעומת התנהגותו של בורג, המאוהב בעצמו, בלט נשיא־המדינה בהופעתו הטובה.

חיים הרצוג ניצל את ההזדמנות כדי להגיד לכנסת כמה מישפטים חריפים, שהיו לבושים כמוהו בלבוש אלגנטי. הוא דיבר בתקיפות רבה נגד הגזענות. הפגיעת בדמוקרטיה, וכל אחד הבין כי הדברים מכוונים אל מאיר כהנא — אף שלא הזכיר אותו בשמו.

הרצוג עמד על העובדה שיותר מעשרה אחוזים מחברי־הכנסת הם קצינים בכירים, שהצטיינו בשרות ביטחונה של המדינה, והדגיש כי קצינים אלה מפוזרים לכל רוחב הבימה. „מן הימין ועד השמאל." היה ברור שהוא מתכוון לרב־אלוף (מיל') רפאל איתן, מימין, ולאלוף (מיל') מתי פלד, ברשימה המתקדמת, כשהוא מגנה בעקיפין את הקוראים להחרמת הרשימה.

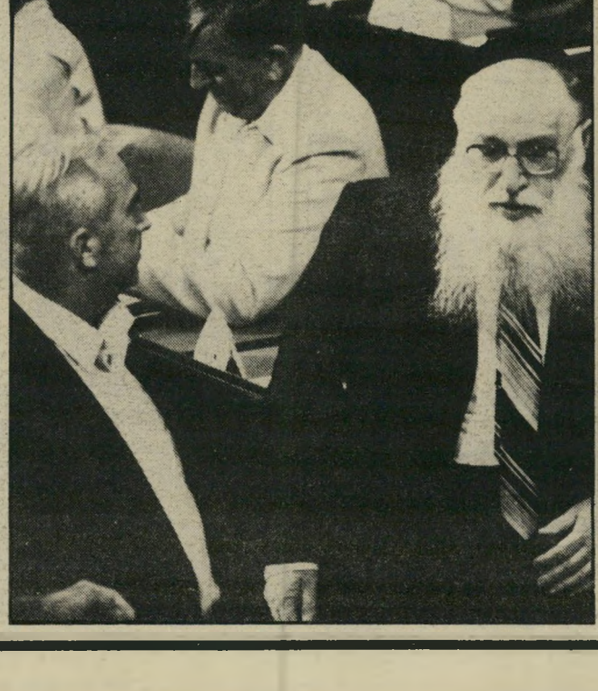
יחד עם עזר וייצמן, יצחק רבין, מוטה גור ואחרים, יכלו רפול ופלד לחגוג מעין פגישת־מחזור של צמרת צה"ל בששת־הימים.

בפינת הוותיקים בירכתי האולם ישבו ח"כים קשישים, שבעבר הלא־רחוק שלטו בכנסת ביד רמה. מפא"ניקים יודעי־שילטון, כמו יוסף אלמוגי, יצחק קורן ומשה ברעם; טובה סנהדראית מהמפד"ל, אברהם שכטרמן מחרות.

ראש המוסד לשעבר, איסר הראל, נראה שחוח, כמעט רפה. קשה להאמין

(המשך בעמוד 62)

בלתי־חוקי אחרי נאומו המצויין של הנשיא, נשא יוסף בורג נאום מתחכם, שלא זכה בהקשבה. רבים ראו בכהונתו של בורג כיו"ר זמני פגיעה בתקנון הכנסת, האוסר על חבר־הממשלה לכהן גם כיו"ר בית־המחוקקים. התצלומים בעמוד זה: זאב אקרמן, (ישראל סאן) ■

פגישת מחזור עזר וייצמן מברך את מתי פלד, חברו בר־און, לשעבר קצין־החינוך הראשי של צה"ל, בין מנחם פרוש ורפול.

בעלי־המצפון הגיעו — אך הם לא היו רבים — רובם הכירו זה את זה מפעמים קודמות

ה מפגינים עמדו בשמש צהריים חמה, בצידי הכביש המוביל אל הכנסת. על דש ביגדם נשאו מדבקה צהובה שעליה נרשם „אל תגיד לא ירעתי".

אנשים שאיכפת להם עמדו מאחורי מחסומי־המישטרה והניפו שלטים נגד הגזענות. הם עמדו בשקט וחיכו לאיש האחד והיחיד המסמל את הסרטן שהתחיל להתפשט במדינה.

האווירה היתה קשה. המשתתפים הרגישו שזו תקופת הכרעה. בני־נוער צעירים. חלקם בחולצות כחולות של תנועת־נוער, עמדו צמודים לזקנים. גברים ונשים נשאו בידיהם שלטים נגד פאשיזם דוגמת הנאצים. חלק מזקנים אלה היו בעצמם קורבנות של הפאשיזם הנורא ביותר. הם ראו אותו מתחיל לאט. בתנועה שולית נלעגת. והם ראו את תוצאותיו המחרידות.

אחדים מן המשתתפים, שניצלו מן השואה, באו ביום השני השבוע להתריע מפני שואה חדשה, העלולה להתרחש כאן בארץ נגד הערבים.

זקנים וצעירים להפגנה נגד הגזענות באו גברים ונשים מכל הגילים. היו שם בחורים ובחורות צעירים, נערים ונערות החברים בתנועות הנוער, ולצידם זקנים, חלקם מניצולי השואה, שמחו נגד כהנא ושכמותו, ובעד עצירת הפאשיזם שאת תוצאותיו חזו על גופם.

ההמונים לא באו

כהנא עובר מאיר כהנא בא במכונית שכורה עם נהג, סמוך לשעה אר־בע. הוא חלף על פני המפגינים, כשהאנשים משני צידי הרחוב קראו לעברו קריאות בוז. כהנא לא התרגש מהעניין, אלא להיפך – נראה כאילו הוא מרוצה מתשומת־הלב, ומתייחס לכך כאל פירסומת.

אנשין של כהנא תיכננו לבוא בקבוצה וליצור פרובוקציה נגד המפגינים ולגרום לריב.

אנשי מישטרת ירושלים באו בכוחות מתוגברים למקום, מחשש לאלימות המונית. מחסומים הוצבו בכל מקום, שוטרי מישמר־הגבול סיירו בכל האיזור.

המתח היה בשיאו, כאשר כרוז של המישטרה ביקש מן המפגינים להתרחק, מכיוון שנתגלה חפץ חשוד. המפגינים התרחקו, חבלן מישטרתי הגיע למקום במכונית מיוחדת, חבש קסדה לראשו ולבש אפוד־מגן. הוא ניגש לשקית הניילון שהיתה מושלכת על הארץ, בחן אותה בזהירות. אחרי כמה דקות של מתח הובהר, שהחפץ אינו מסוכן. המפגינים חזרו למקומם.

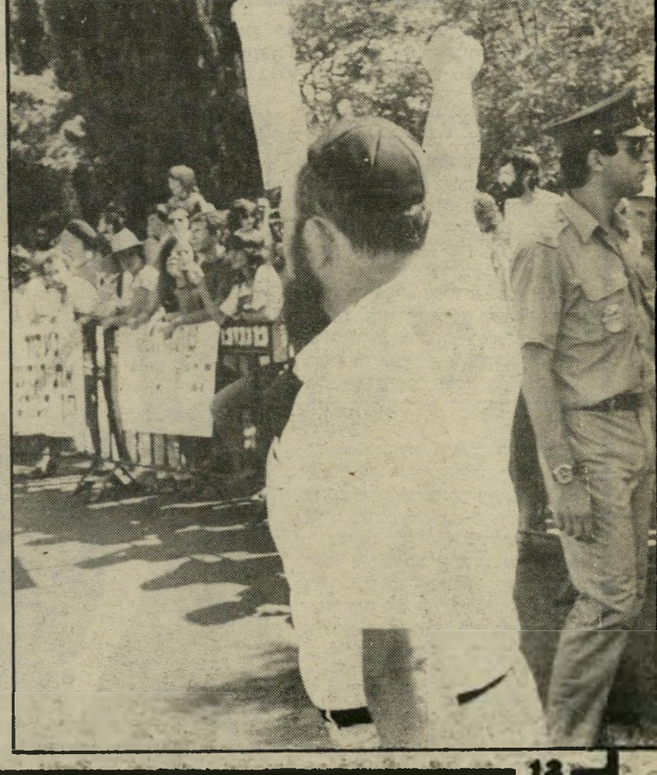
אירוע החפץ החשוד חזר על עצמו עוד פעמיים במשך השעות שהמפגינים היו במקום, אך בכל פעם הסתיים בלא כלום.

הכל היו מתוחים לקראת בואו של כהנא. הוא בא לבדו, נוהג במכונית שכורה. רק שניים־שלושה מביריונין הופיעו וצעקו לעבר המפגינים הנזעמים, אך לא היו כל תקריות חמורות.

המפגינים עמדו בשקט, נשאו שלטים בידיהם. כשחברי־הכנסת החדשים והישנים עברו על פניהם והציצו בהם מתוך המכוניות הממוזגות, כשנודעו תוצאות הבחירות לכנסת

סע! סע! כשעבר כהנא על פני המפגינים נגד הפאשיזם בדרכו לכנסת, קראו המפגינים קריאות לעברו. הוא עצר את ריכבו וביקש לענות למפגינים, אך השוטרים צעקו לעברו: „סע! סע!" כדי שלא יתפתח ריב מילולי, או אף פיזי. מימין: אחד מאוהדיו של כהנא צועק סיסמות.

ה־11, רעש חלק מן הציבור בארץ. „איך זה ייתכן?" אמרו רבים, „שגזען ופאשיסט כמו כהנא נכנס לבית־המחוקקים הישראלי?" רבים שלחו מיכתבים נזעמים למערכות העיתונים.

חלק ניכר של הציבור הישראלי רעש וגעש במשך 20 הימים האחרונים, מאז הבחירות ועד לתאריך השבעתם של 120 חברי הכנסת ה־11.

עד שהגיע יום פתיחת הכנסת. קבוצת אזרחים אירגנה את הציבור השפוי בארץ, הצליחה באופן נדיר לרכז סביבה את כל תנועות השמאל למיניהן, חדשות וישנות, תחת סיסמה אחת: נגד הגזענות והפאשיזם. קבוצה זו שלחה נציגים למישטרה, כדי לבקש רשיון להפגנה מול הכנסת. הרשיון ניתן. מודעות גדולות הופיעו בכל העיתונים היומיים, במשך כמה ימים שקדמו להפגנה.

המישטרה עצמה, שברירך־כלל יודעת להעריך מראש את מידת ההשתתפות בהפגנות כאלה הכינה מבעוד מועד כוח גדול של שוטרים ואנשי מישמר־הגבול, כמות רבה של מחסומים, אלות, קסדות, כלי־רכב שונים, מכשירי־קשר ואמצעים אחרים למניעת אלימות והפרות הסדר. אך בשעה היעודה, שבה אמורה היתה ההפגנה להתחיל, הסתבר שכל התחזיות התברו. מיספר האנשים שבאמת היה איכפת להם להפגין נגד כהנא, נשיכלו להטריח עצמם ביום קיץ חם אל רחבת הכנסת בירושלים, היה מאכזב מאוד.

רק לפני כמה ימים יצאה קבוצת סופרים בקריאה רמה למען הקמת ממשלת אחדות לאומית. הם רצו לכל אמצעי־התיקשורת, התראיינו בכל מקום. אחד מהם אף מיהר ללישכתו של יצחק שמיר, ראש־הממשלה, כדי לשוחח איתו בארבע עיניים ולבקש ממנו לפעול למען ממשלת־אחדות. הם צעקו, רגזו, הטיפו והתחננו. אך ביום כזה, כאשר התארגנה הפגנה למען עניין חשוב ביותר, איש מהם לא הטריח את עצמו לבוא.

הקבוצה שהתארגנה לצורך העניין והמכונה אזרחים נגד גזענות, הכינה כרוז שכלל פסוק מתוך מגילת־העצמאות, פסוק שהכריז כי במדינה לא תהיה אפליה על רקע דת, גזע ומין. הם רצו להחתים את חברי־הכנסת על הצהרה זו. הם צילצלו מראש לכמה חברי־כנסת, לאותם חברי־כנסת שנראו, לפחות, ליברלים, אם לא יותר מזה, וביקשו מהם לחתום ביום השבעתם גם על עצומה זו.

היחידי שבא

טדי קולק, ראש עיריית־ירושלים, היה היחידי מאנשי־הציבור שבא להביע את מחאתו, מלבד חברי־הכנסת שחתמו על העצומה ונכנסו פנימה למליאה לטכס הפתיחה.

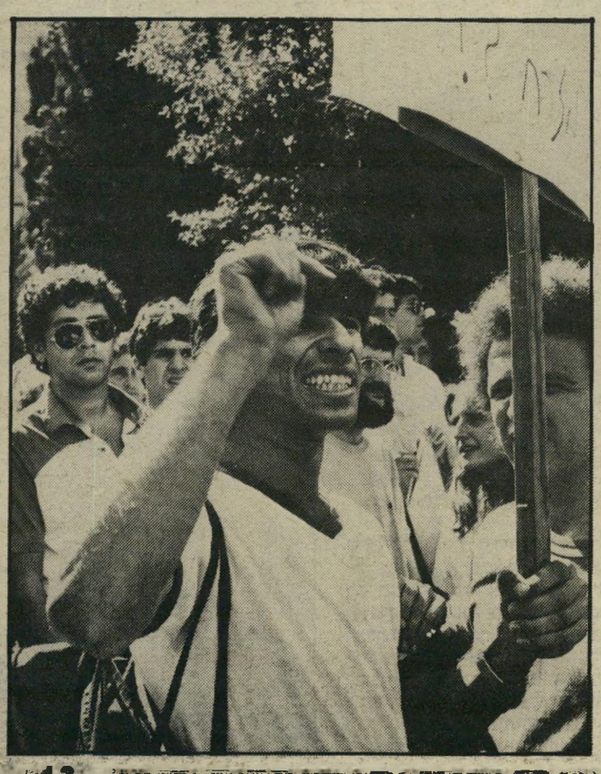

הנשיא חולף

חלפה על פני המפגינים. לפני הכניסה לרחבת הכנסת מכוניתו של הנשיא, חייב הרצוג, שלוותה באופנועים וחיכו לו שישה רוכבי סוסים, שנשאו את נס־הנשיא והם ליוו אותו פנימה אל מיסדר הכבוד ומנגני הח' צוצרות. למטה משמאל: אחד מאנשי כהנא צועק

תגובתם של חלק מחברי־הכנסת הנכבדים היתה יותר ממפתיעה. יצחק זיגר טען, כי הוא מסרב להזדהות עם קבוצת האזרחים. יגאל כהן־אורגד עבר ליד דוכן ההתמה, הסתכל במחתימים, צחק לעברם ונעלם עם אשתו. כך גם אבנר חי שאקי מהמפד"ל, משה קצב מן הליכוד ואהרון אבו חציירא. אחרים כלל לא התייחסו.

ההפגנה הסתיימה, חברי־הכנסת נסעו להם לבתיהם, מכונית אדומה הגיעה מאי־שם מקושטת כולה בסרטים ופרחים. התן וכלה באו להצטלם, ככל יום, על רקע כנסת ישראל. הכל ממשיך כרגיל, כאילו דבר לא קרה.

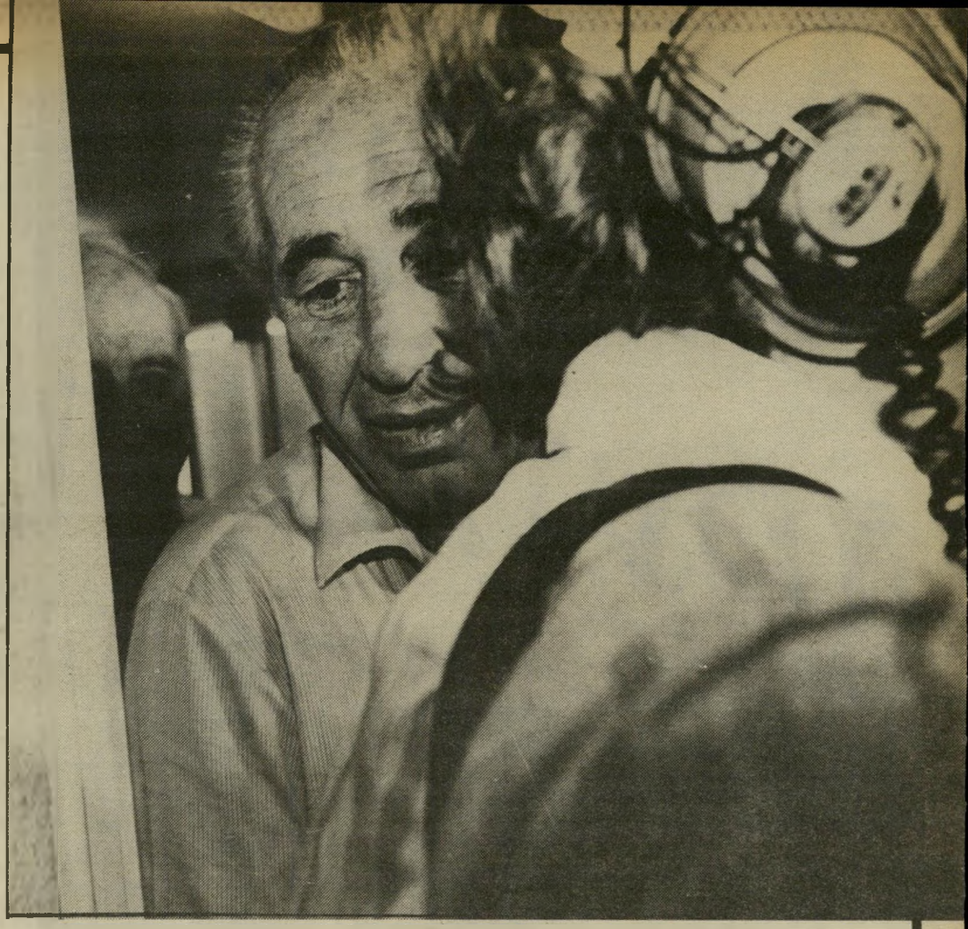

לא עוד!

חלק מן המפגינים נשאו סיסמות המזהירות את העם בישראל מפני חזרה על הפאשיזם של הנאצים, שהתחיל בצורה דומה לצורה שבה מתחיל עתה בישראל הפאשיזם של כהנא

במשך שבוע שלם נערכו המיפגשים

כולם נפגשים עם כולם

במיצר שימעון פרס מנסה לצאת החוצה. בתום כל אחת מן הפגישות המארגנות היו המוני העיתונאים והצלמים מתנפלים על הפוליטיקאים היוצאים ויוצרים פקק בכניסה. בתמונה: פרס מנסה להשחיל את עצמו מאחורי גבו של אחד המקליטים, שחסם את פתח היציאה.

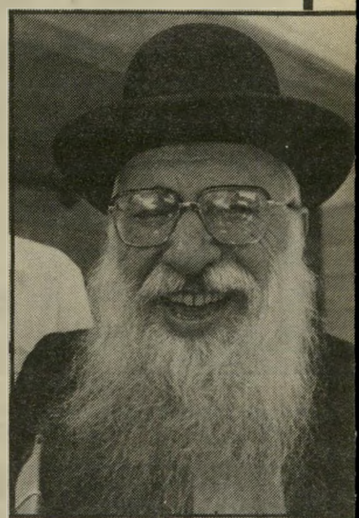
יתנו כלום ולא יקבלו כלום.

אפילו העיתונאים הרבים שצבאו ומילאו את המיסדרון הצר של הקומה השביעית, לא היו במתח. שום דבר לא עניין אותם, פרט לעובדה המעיקה שלא היה מיזוג־אוויר במיסדרון והיה חם מדי. גם בתוך החדר פנימה, בחדר־הישיבות, לא היתה אווירה מתוחה. השלישיה, הרביעיה, או החמישיה הפותחת של מיפלגת העבודה ישבו בתוך החדר וקיבלו אנשים ומישלחות לפי התור, כמו אצל למהדרין, מכיוון שחלק ניכר מן ה„נפגשים" היו דתיים כאלה עם כיפות, או מחמירים יותר עם שטריימלים וקפוטות.

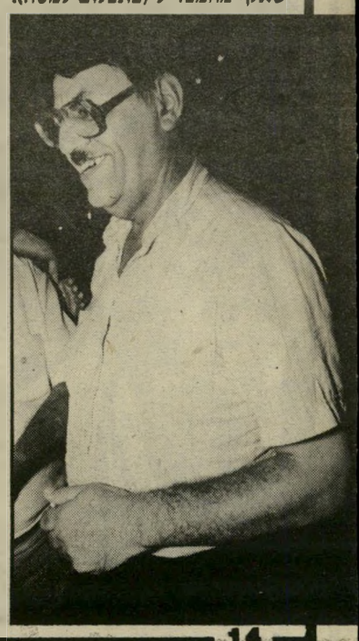
בכל פעם שנגמרו שעתיים, נפתחה הדלת לרווחה ו„הנפגשים" יצאו החוצה כשהם נושמים לרווחה. בתוך שניות קפצו כל העיתונאים והצלמים ממקומם („סוף סוף יש אישהו אקשן!") ועטו על היוצאים. כל עיתונאי, כל צוות טלוויזיה, תפס לעצמו מרואיין והתחיל להפגיז אותו בשאלות,

שני ירושלמים מרדכי („מורל'ה") בראון (מימין), מס' 2 ברשימת רץ המורחבת ויצחק נבון (משמאל), שניהם ירושלמים, לוחצים ידיים משני צידי השולחן. השולחן היה רחב מדי, לכן היו צריכים השניים ממש להשכב עליו כדי שידו של האחד תגע בידו של השני. בפגישה שהיתה למיפלגת רץ עם המערך נכחו גם רן כהן, שולמית אלוני, שימעון פרס ויצחק רבין (מאחורי נבון).

צחוק מנחם פרוש מאגודת־ישראל (למעלה) ואבנר שאקי מהמפד"ל (בתצלום למטה).

עד רגע ה„מי יודע לא נפגש השבוע עם מי?" לפי קצב הפגישות אפשר היה לחשוב שעברה כבר שנה מאז הטיל נשיא־המדינה, חיים הרצוג, את הרכבת הממשלה על שימעון פרס. כדאי להזכיר שהדבר היה רק ביום הראשון בשבוע שעבר. אנשי מיפלגת העבודה ניהלו את רוב פגישותיהם במלון דן בתל־אביב, סמוך לבית־המיפלגה. כל זה, פרט לפגישות פנימיות, כלומר עם מפ"ם, שאיימה חדשות לבקרים שתפרוש ממיפלגת העבודה אם...

ביום השלישי השבוע, התקיימו הפגישות בקומה השביעית במלון דן, בחדר הצופה אל הים. המעלית הקטנה היתה עסוקה רוב שעות היום. אלה סיימו את פגישתם וירדו למטה, אחרי שלא קיבלו כלום ולא נתנו כלום, ואלה, לעומתם, עלו לפגישה שבה לא פסיכיאטר, לכל מיפלגה הוקצבו שעתיים על השעון, אחר־כך מייד, חיכו הבאים בתור. גם המיפלגות הקטנטנות (של חבר־כנסת אחד, בניגוד לסתם מיפלגות קטנות של שניים ושלושה ח"כים) קיבלו אותה כמות זמן כמו האחרות — שעתיים למיפלגה. במהלך השעתיים האלה קיבלו הנפגשים מיץ קר, קפה ותה וקצת עוגות, הכל כמובן כשר שבמילא לא היו לו תשובות עליהן. מכיוון שכלום לא קרה בשעתיים האלה בתוך החדר פנימה. התשובות של כולם היו כמעט זהות לחלוטין משהו בנוסח: „היתה פגישה מעניינת (לפעמים הוסיפו גם „גלויית־לב") שוחחנו על הרבה נושאים חשובים (לפעמים בא פירוט כללי ביותר של נושאים כלליים ביותר), אבל עדיין לא הגענו לסיכומים סופיים. ברוח רק רבר

מראתונים — ושום שיא לא נשבר

מה יש להגיד? שימעון פרס מנהיג המערך בצאתו מא־חד המיפגשים הרבים שבהם נכח השבוע. התיק־אחד — דרושה ממשלת אחדות לאו־מית."

ביום המיפגשים השני שנערך במלון דן, שוב התכנסו גדולי המערך בחדר הקטן בקומה השביעית אך אחרי זמן קצר ביותר, עוד לפני שהגיעו ה„נפגשים" הראשונים, יצאו מן החדר. „יורדים לים־סוף" אמרו לעיתונאים הנדהמים. מסתבר שגם בחדר למעלה התקלקל מיזוג־האוויר וכל החבורה ירדה למטה, לאולם הנקרא ים־סוף, שם המשיכו את פגישותיהם.

בו־זמנית התנהלו בירושלים שיחות מאותו הסוג בדיוק, אך הפעם עם השלישיה (הרביעיה) הפותחת של הליכוד, במישרד ראש־הממשלה. גם לשם עלו לרגל חברי המיפלגות הקטנות והקטנטנות, גם שם חזר הסיפור על עצמו והתשובות היו זהות: „רוצים ממשלת אחדות לאומית."

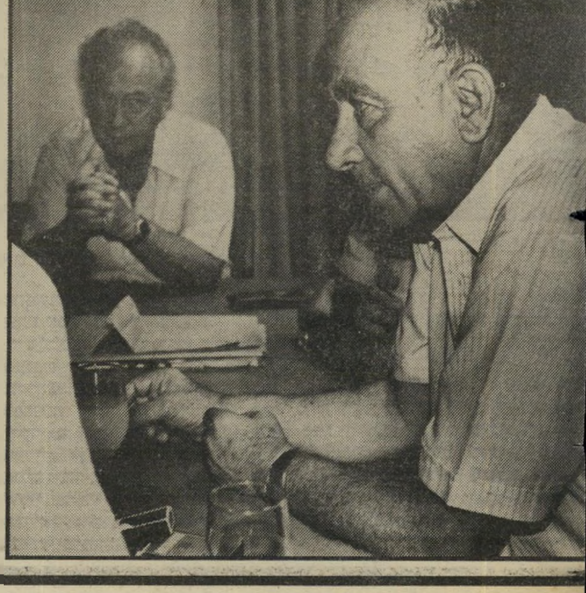
ובין פגישה עם קטנים כאלה וקטנטנים אחרים, מצאו הגדולים זמן להפגש ביניהם. אך פגישות כאלה נערכו במקום מכובד, בעל היסטוריה עשירה — מלון המלך דויד כך עבר שבוע שכולו חיוכים, לחיצות ידיים, והרבה הרבה דיבורים שלא הובילו אף אחד לשום מקום.

שורת, כרגיל, התנפלה עליו ומייד נשלחו לעב־רו עשרות מיקרופונים, אך לא היו שום סיכומים שהוא יכול היה לבשר עליהם לאומה או לעיתונאים.

על הראש בנימין („פואד") בן־אליעזר נראה כאילו הוא שם את ידו על ראשו של אברהם („אברשה") תמיר. למעשה הוא נשען על הקיר, וזווית הצילום יוצרת את הטעות האופטית.

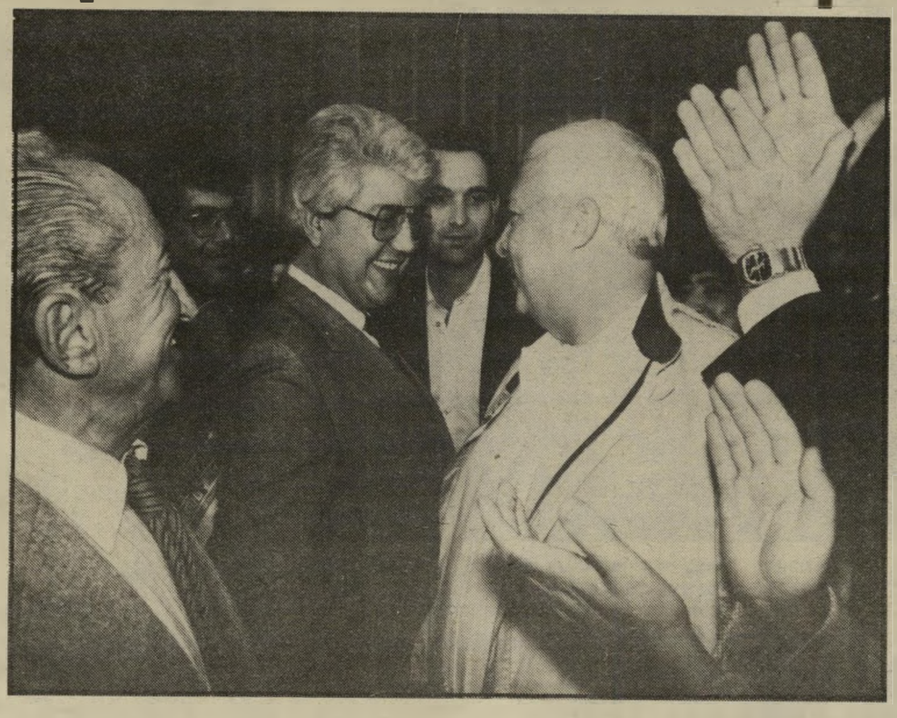
„מעלה או למטה? עזר וייצמן, שבא לפגישה עם המערך, נכנס למעלית עם רפי אדרי. וייצמן התעכב אחרי שחבריו כבר עזבו, מכיוון ששכח משהו בחדר. מנהיג „יחד" חזר פנימה אל חברי המערך, בירר מה ששכח לברר וחזר למעלית. חבריו למיפלגה כבר ירדו והוא נותר עם רפי אדרי מן המערך.

חם! חם! אברהם שפירא יוצא ממכוניתו הגדולה, כשהוא לבוש רק בחולצה ובחזיה, ובלי כובע לראשו, בגלל החום הכבד. מאחוריו, בתוך המכונית, מושיט לו נהגו את המיקטורן. בתמונה מימין: יגאל הורוביץ בפגישתו עם המערך, כשיצחק רבין מסתכל עליו מרחוק.

לוי ושרון מחכוננים למאבק המכריע

גם **השבוע** חזר סגן ראש־הממשלה ושר־הבינוי־והשיכון, דויד לוי, להתחשבן עם חבריו, שרי חרות.

מחזה די שיגרתי, למען האמת. מאז דצמבר 1983, שבו התחילה מערכת־ההשמצות היזומה נגד לוי (העולם הזה 7.12.83), חוזר החזיון הזה ונשנה, חדשים לבקרים. הדפוס הפך כבר לשיגרה תקשורתית ופוליטית. באחד העיתונים — או בכמה מהם

דו"ח מיוחד

— מופיעה ידיעה הפוגעת בדויד לוי מבחינה פוליטית ואישית. לוי הנרגש רץ לשרי חרות, מקונן על־כך ש"שופכים את דמו." מקורביו מחפשים בקרחתנות את האשם. ראש־הממשלה, יצחק שמיר, המודע היטב לכוחו של לוי במרכז חרות, והחושש מאוד מפני ההתחברות הבלתי־נמנעת בין סגנו ובין אריאל שרון, מרעיף על לוי שבחים ומילות־ארגעה. לוי מתפייס — עד ההתפרצות הבאה. אבל בינתיים הוא צובר ואוצר כמויות עצומות של עברה וזעם.

גם הפעם החשוד העיקרי הוא רוני מילוא.

המיני־פרשה החדשה פרצה עקב פירסום באחד הצהרונים, שהאשים את לוי בניסיון לטרפד ממשלת „אחדות לאומית" עם המערך.

לוי יודע היטב, שסיסמת האחדות מקובלת כיום בציבור, ואפילו יפי־נפש כמו עמוס עוז רצו לקאנוסה שבירושלים, והביעו תמיכה נרגשת.

לוי יזם, מכיוון שיש לו באמת מה להפסיד מכל מסע ציבורי נגדו. הוא פוליטיקאי שאפתן מאין כמוהו, ועוזריו המסורים, אבל נטולי חוש־הביקורת, הצליחו לשכנע אותו, שהוא הולם כל מישרה שילטונית. העובדה שהוא נעדר כישורים של שר־חוץ, ושבקריאותו בנושאי־ביטחון היא ועומה מכדי להיות ראש־ממשלה (או שמא אפילו שר־ביטחון?), רק מתדלקת עוד יותר את ריצת האמוק האי־רציונלית שלו לתפקידים כאלה.

עוזרים בכירים ביותר של לוי האשימו השבוע את יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, רוני מילוא, בהשתלת־הידיעות על עמדת לוי בענייני הקואליציה, כדי להכפישו ולפגוע בתדמיתו הציבורית.

לדעתם חושש רווקא מילוא, יותר מכל חבר אחר בחטיבת־חרות בכנסת, מהקמת ממשלת אחדות לאומית, בראשות שימעון פרס.

ההסבר של אנשי דויד לוי הוא יותר ממעניין. אם יקים שמיר ממשלה רחבה או צרה, הוא יוכל לבחור לעצמו את השרים, או לפחות את נציגי הליכוד בממשלה. זכות זאת קיימת במסורת הפוליטית של ישראל, ומעוגנת במידה רבה גם בחוק.

שמיר יוכל לנטרל את לוי ואת שרון, גם באמתלה שעליו להתחשב בשותפים לקואליציה שבראשותו.

בכל ממשלה שיקים שמיר, תהיה לרוני מילוא השפעה מסויימת, אם כי לא מכרעת. היחסים בינו לבין אנשי לוי ושרון הם גרועים ביותר, קרובים לשינאה של ממש.

מילוא שיתף פעולה, אומנם. עם יריבו, ח"כ מיכה רייסר, מראשי מחנה־לוי, כדי לבלום את שרון. היה זה אחרי ששרון נחל הצלחה מדהימה בהתמודדות עם שמיר על המועמדות לראשות־הממשלה, ואיים על המרכז שהוא יכניס לפחות 15 תומכים לכנסת.

ה„איום" המטופש הזה, האופייני מאוד לשר־הביטחון המודח, הביא לשיתוף פעולה זמני בין אנשי־שמיר ודויד לוי.

בהסכם הזה היו חריקות רבות. מלבד דויד מגן (39), איש־שרון מוצהר שזכה בתמיכה מדהימה במרכז, ששובץ במקום ה־14 ברשימת הליכוד (לפני מילוא, ששובץ במקום ה־15), עשו גם יהושע מצא הירושלמי (53), איש לוי, וראש מועצת עפולה, עלי עובדיה (39), עיסקה עם שרון, ונבחרו גם בקולות תומכיו. גם הח"כ הגזעני ביותר בכנסת הקרוב בכל עמדותיו לשרון, הבהיר להעולם הזה שכך אומרת חוקת תנועת־החרות. אין כל מכניזם אחר לבחירת שרי־התנועה.

החשבון של קליינר היה ברור, וקשה מאוד להפריכו: „רוני יוכל לקפוץ עד השמיים, אבל אין כל ספק בתוצאות התמודדות כזאת במרכז חרות. דויד לוי ייבחר בנקל כמועמד התנועה לתפקיד שר־החוץ, ואריאל שרון יזכה במישרד הביטחון."

ח"כים אחרים, ששוחחו השבוע עם העולם הזה, הביעו את הסברה, שהכרעה כזאת במרכז־חרות תביא לפרישת שמיר מהפוליטיקה. בכך ידעך גם כוכבו של רוני מילוא, ח"כ ממולח, אבל שחצן, הלוקה ביחסי־אנוש גרועים ביותר. ספק אם יהיה לו סיכוי כלשהו לזכות בראשות ועדה, ובוודאי שהוא „יוזז" מראשות סיעת הליכוד בכנסת.

ה־11 מחוץ למאיר כהנא, מאיר כהן־אבידב (58), נעזר במחנה שרון, ולמעשה הצטרף אליו באורח רישמי למחצה.

שיתוף־הפעולה הזה עם מי־לוא הגיע לסיומו. עתה חרשש מילוא שאם יסכים הליכוד, אחרי מיקוח קשה, לממשלה בראשות פרס, תועבר למרכז חרות ההברעה על איוש תיקי הביטחון והחוץ!

ח"כ מיכאל קליינר, איש לוי, אנשי לוי הסבירו להעולם הזה שמנהיגם שומר לעצמו שלל מגוון של אופציות אינסופיות, ושאין לו כל סיבה לפחד ממשלה בראשות פרס.

לוי שוקל ברצינות את האפשרות שהוא יכהן כשר־החוץ בממשלה בראשות פרס, שלח את אנשיו לבדוק את הנעשה במישרד זה, ואף הבטיח למיכאל קליינר, שלא נבחר לכנסת ה־11, שהוא ימנה אותו למנכ"ל מישרד־החוץ!

קליינר, הזועם על הדחתו מרשימת הליכוד לכנסת („מכיוון שלא רציתי להתקשר עם אנשי־שרון, בניגוד להחלטות מחנה לוי. אחרים לא נהגו כמוני") תולה תיקוות רבות במימוש הבטחתו של לוי.

גורל נוסח ציפורי

אנשים **אחרים** ממחנה לוי הסבירו שלוי אינו חושש גם מהליכה למירדר האופוזיציוני.

ממשלה צרה בראשות המערך תהפוך את לוי לדמות הציבורית הפופולרית ביותר בישראל. הוא יישא את לפיד השוויוני החברתי ושבועת־המצוקה, וימשיך לפרוט גם על הנימה הלאומנית. שילוב כזה במציאות הישראלית מהווה „קומבינציה מנצחת".

לוי מדבר בגלוי על אפשרות שהליכוד ישתלט על ההסתדרות, בדרכו לניצחון מזהיר בבחירות לכנסת ה־12, שיהיו, לכל הדיעות, בחירות מוקדמות.

במחנה לוי דיברו על הכשרת אישיות „משלנו" לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות כדי שהמנהיג עצמו יתפנה למערכה העיקרית. כיבוש מחודש ומתוגבר של השילטון במדינה.

רוב הסיעות הימניות־דתיות, מחוץ לליכוד יעדיפו את לוי על שמיר, שכל ויתוריו לדתיים נעשים רק מטעמי קואליציה, והוא עצמו קרוב מאוד להשקפה אתיאיסטית מובהקת.

לוי הבין כבר מזה זמן רב, שעליו

הדרבי הגדול

לוי ושמיר

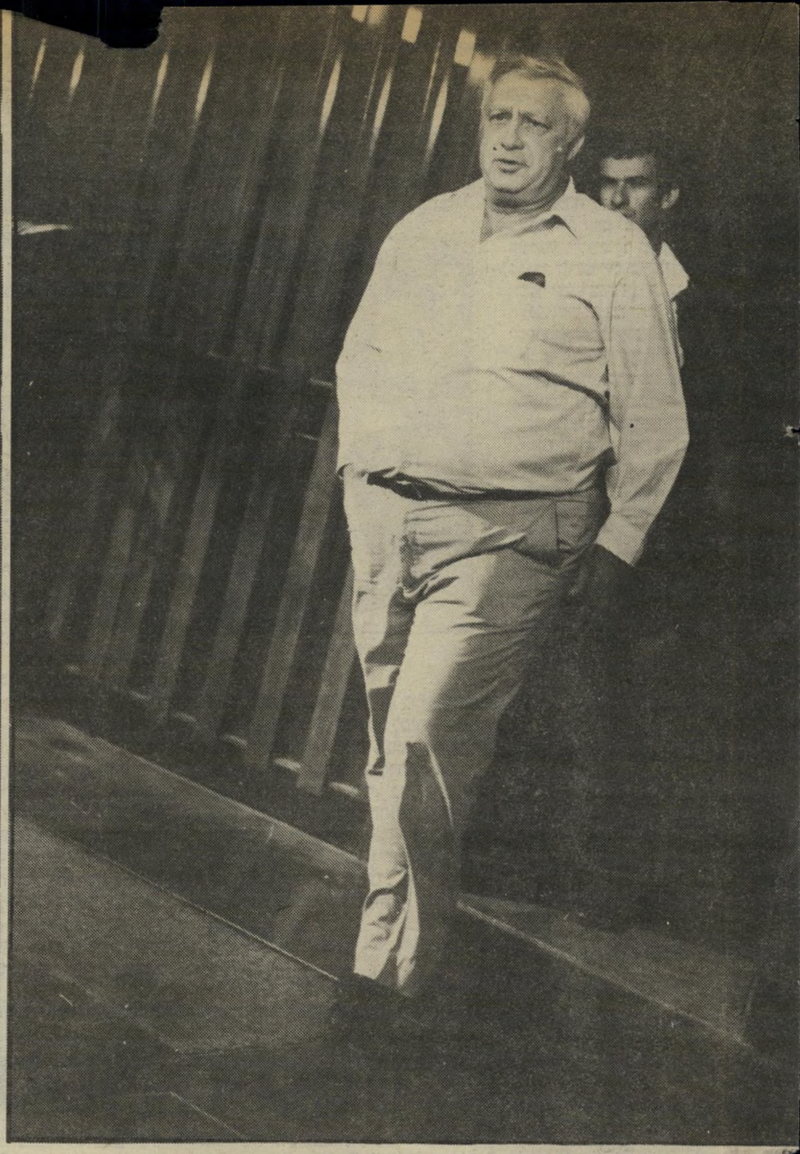
האם יוכל שמיר לנטרל את לוי ושרון?

חלוקת השלל

אנשים כמו ח"כ החדש מירושלים, יהושע מצא, היו רוצים שאריאל שרון ודויד לוי יחלקו ביניהם את השילטון במיפלגה. לדעתם, יוכל דויד לוי להיבחר כמזכ"ל ההסתדרות, ואילו שרון יהיה ראש־הממשלה. תחזית זאת תתבצע אחרי שתקום ממשלה צרה, בלתי־פופולרית, בראשות שימעון פרס, ובדינמיקה של הידרדרות כלכלית והסתה מאורגנת, בניצוח לוי ושרון.

אנשי מדע־המדינה באוניברסיטה העברית בירושלים, הקרובים ברובם למערך, מתייחסים לאפשרות כזאת ברצינות רבה. וחלקם אף שוקלים מניה לפרס להעדיף הליכה לאופוזיציה וכינון ממשלה צרה בראשות הליכוד.

היילכו השניים יחדיו והאם ייוועדו — או שייפתח ביניהם קרב לחיים ולמוות?

להתנער מכל תדמית יונית, כדי להימנע מגורל נוסח מרדכי ציפורי, שר־התיקשורת הרחוק מכל „ותרנות מרנינית", אך ששילם בכל זאת מחיר יקר על התנגדותו לאריאל שרון.

רוב מצביעי ש"ס יחגגו בהתלהבות את ניצחונו של לוי. בתנועת־התחיה מעדיפים רפאל איתן וגאולה כהן את לוי על פני שרון. „הבלתי־אמין". גם חיים דרוקמן, מנהיג מורשה, רואה בלוי את אחד מבוני ארץ־ישראל, הקשור בכל נימי נפשו למסורת. הימין המאוחד יתמוך ברובו הגדול במנהיגותו של לוי, בעיקר אחרי תקופה קצרה של שילטון כושל של המערך, בראשות מנהיגות חלשה, וביתרון פרלמנטרי כל־כך קטן.

התנחלות ברבת־עמון

חיכות־הדעת של לוי ומחנהו היא, אולי, קצת מוקדמת. בינתיים חותר גם שרון לקבל את הסכמת המערך למינויו כשר־הביטחון בממשלת פרס. כאן המיכשולים הם אדירים. בשלבים הראשונים של המו"מ שפע שרון חיבה וידידות כלפי אנשי־המערך. אלה פשוט נדהמו.

„שרון נחשב בעינינו ממש כאוייב־המערך מס' 1," אמר להעולם הזה ח"כ בכיר ממיפלגת־העבודה. „לפתע הוא הופיע כאיש אחר. הוא תמיד הגעיל אותי. ותחושה זאת לא השתנתה. אך לתדהמתי הוא מסוגל להפיק מעצמו משהו הדומה לקסם אישי. הוא ממש שיווע לאותות של הכרה מצידנו. פרס, שהיה הקורבן העיקרי להשמצותיו הפרועות של שרון בכיכרות, היה, כמובן, הראשון שקרן חזרה לעבר שרון. לא רק שפרס הוא אדם שאינו יכול לעמוד בפני אותות־ידידות. גם זה נכון. אלא שהפעם הוא חותר לראשות־הממשלה, ומוכן לעשות ממש הכל למען המישרה הזאת. אם צריך לחבק את שרון — הוא יעשה זאת בכישרון רב."

אך תוך כדי המשא־ומתן החל שרון להבין שאין בכוחו של פרס לספק את הסחורה. יתכן שפרס היה מוכן להפקיד בידי יזום זוועת־לבנון, מוקש ועדת־כהן, את מישרד־הביטחון, אבל אין כל אפשרות להעביר החלטה כזאת במערך ובמיפלגות הגלוות.

רווקא ידידו (כמעט סוכנו) של שרון במערך, יצחק רבין, עומד עתה בדרכו.

רבין מעדיף דווקא ממשלת־שמיר, שבה יכהן הוא עצמו כשר־הביטחון.

אין כל קושי לגייס את התנועה הקיבוצית נגד שרון, וקשה להאמין שיוסי שריד, מפ"ם, ר"ץ ושינוי יבלעו צפרדע ענקית כזאת, אחרי הצפרדעים הקטנות יותר שכבר בלעו ויבלעו. שולמית אלוני ואמנון רובינשטיין מתעבים את שרון בכנות, אבל גם השיקול הציבורי־אלקטורלי שלהם הוא ברור.

שיקול זה מביא בחשבון את האפשרות לבחירות מוקדמות. בוחרי שינוי ור"ץ עשויים להצביע עבור רשימות שלום עיקביות יותר, אם יצביעו שליחיהם עבור שרון, השנוא על כל הבוחרים השפויים במרינה. מועמדותו של שרון לתפקיד שממנו הודח בשל זוועות צברה ושתילא, היא קאזוס בלי אמיתי. פרס מבין שאין לכך צל של סיכוי, ולקראת סוף השבוע התחיל גם שרון להבין את המציאות הטרום־קואליציונית.

בכך אפשר להסביר את העובדה ששרון, שהיה שקט בתחילת המשא־ומתן, הפך מיליטאנטי לפתע, והתחיל להציג עמדות קיצוניות בשטח המדיני וההתנחלותי. אחד ממקורביו אמר שספק אם יש בכך כדי להכשיל את המו"מ. „פרס מוכן להקים התנחלות ברבת־עמון, תמורת הסכמת הליכוד שהוא יהיה ראשי הממשלה. מימי לא ראיתי תופעה כזאת."

הניצחון בכנסת ה־12

כאן קיים כבר ניגוד־אינטרסים ברור בין לוי לשרון. לוי יוכל לעשות חיל בממשלת אחדות, וגם להיאחז במציאות של אופוזיציה, לבנות לעצמו מוקדי־כוח אדירים. לאריאל שרון יש, אומנם, סיכויים

(המשך בעמוד 62)

ההיערכות בחטיבת חרות בכנסת ה־12

את חברי הסיעה ניתן לחלק לתומכים באחד הצדדים במאבק של היום, ולתומכים־בכוח, אם יפול שמיר.

1. **יצחק שמיר** (69), מחנה שמיר. יתמוך בלוי נגד שרון.
2. **דויד לוי** (47), מחנה לוי. יתמוך בלוי.
3. **משה ארנס.** (59), מחנה שמיר. יעדיף, בחירוק שיניים, את לוי.
4. **אריאל שרון** (56), תמך בשמיר נגד לוי. יתמוך, כמובן, בעצמו.
5. **יגאל כהן־אורגד** (47), מחנה שמיר. יתעב את אנשי לוי, עשוי לתמוך בשרון.
6. **יורם ארידור** (51), תמך בשמיר. כיום קרוב. שוב, למחנה לוי ויתמוך בו נגד שרון.
7. **אליהו בן־אלישר** (52), תמך בלוי. וימשיך לתמוך בו נגד שרון.
8. **משה קצב** (39), תומך זהיר בלוי. היחסים ביניהם אינם אידיליים. יתמוך בלוי נגד שרון, בעיקר מטעמים חברתיים־אידיאולוגיים.
9. **דויד מגן** (39) תמך ויתמוך בשרון. שונא את לוי.
10. **רוני מילוא** (35), איש שמיר, יתמוך. לבסוף, בשרון נגד לוי.
11. **מאיר שיטרית** (37), ראה משה קצב.
12. **דב שילנסקי** (60), תמך בלוי, אך קרוב בדיעותיו לשרון. עשוי להצטרף אליו. בדינמיקה מסויימת.
13. **מיכאל דקל** (64), איש שמיר, יצטרף, בתנאים מסויימים, לדוקא לשרון נגד לוי.
14. **מיכה רייסר** (38), איש לוי, יישאר נאמן לו בכל־תנאי.
15. **גידעון גדות** (43), איש לוי, שקשה לחזות כיום את עמדתו אם יתמודד לוי עם שרון.
16. **חיים קורפו** (63), איש מחנה שמיר, יתכן שיצטרף ללוי, בעיקר עם יריבו בסניף ירושלים, **יהושע מצא**, יעבור, כצפוי, לשרון.
17. **מרים תעשה־גלזר** (55), קרובה חברתית למחנה לוי, אבל עשויה, בתנאים מסויימים, לתמוך גם בשרון.
18. **אמל נאצר־אל־דין** (54), איש המימסד החרותי, אך יש להניח שיתמוך בשרון.
19. **מאיר כהן־אבידב** (58), כיום מזוהה רישמית עם מחנה שרון.
20. **חיים קופמן** (50), תמך בלוי נגד שמיר תרף היותו סגן שר־האוצר, ימשיך לתמוך בלוי.
21. **יהושע מצא** (53), איש־לוי מוצהר, הקרוב כל־כך בדיעותיו לשרון, עד שיש להניח שיעבור, בסופו של דבר, למחנה שר־הביטחון חמודת. רוצה באיחוד ובחלוקת השילטון בין אנשי שרון ודויד לוי.
22. **עלי עובדיה** (39), מאנשי לוי שנבחרו גם בקולות שרון. עשוי לתמוך בשרון מול לוי.
23. **דן מרידור** (37), מזכיר־הממשלה לשעבר. איש חמימסד בתנועה, תמך בשמיר, אבל יצטרף לדויד לוי נגד שרון.
24. **לוזי לנדאו** (41), ראה דן מרידור.
25. **מיכאל איתן** (40), עושה־דברו של רוני מילוא. יצטרף לכל מחנה שבו ימצא „הבוס" את עצמו.

אשר לאנשי לע"ם: **יגאל כהן** יתמוך בשרון; **אהוד יזולמרס** יצטרף למנצח. וכך יעשה גם **אליעזר שוסטק.**

מיהו יהודי או: מהי צוואה?

לאחרונה נפרצו שמועות ופירסומים בדבר התנגדותם הצפויה של שני הליברלים, **דן תיבון** ו**אריאל ויינשטיין**, לתמיכה בעמדת אגודת־ישראל בקשר לחוק „מיהו יהודי". על פי פירסומים אלו, נובעת התנגדותם של השניים (לא פחות ולא יותר) מצוואתו הרוחנית של מנהיג־המיפלגה המנוח, **שימחה ארליך**.

אינני בקיאה במורשתו של ארליך, אך ידוע לי שבחוגי האגודה הביעו פליאה

ארליך
מה אמר ר' לרבין?

רבה על מכת הפירסומים, וייחסו אותם „לגורמים אינטרסנטיים, שמטרתם לחבל!"

לחבל במה? במשא־ומתן־הקואליציוני, המתנהל בינם ובין הליכוד, על אף החלטתו של נשיא־המדינה להטיל את הרכבת הממשלה על שמעון פרס.

על־שום־מה הביעו רבני האגודה פליאה? מכיוון שבידיהם מידע שונה לחלוטין על עמדתו של ארליך בנושא: מסתבר שבפגישה סודית, שנערכה בבית פרטי בין ר' שימחה לרבי מגור, בהשתתפותו של הכל־יכול, ר' **אברהם שפירא**, הבטיח ארליך לתמוך בחוק „מיהו יהודי", ועל כן „זוהי מורשתו" מסבירים לי באגודה.

כעת נסב הוויכוח, לא על „מיהו יהודי" אלא על „מהי צוואה".

פגישות צמרת

המטרה המוצהרת: הקמת ממשלה. הזמן: הקצוב ביותר. למעשה, זהו אמור להיות מירוץ (או אפילו — מיעוף) נגד הזמן.

דרך הביצוע: פגישות, פגישות, ויחסי־הציבור של מלונות דן והמלך דויד פורחים.

מה קורה בפגישות? ניקח רק אחת לדוגמה, והאמינו לי שהמידגם הוא מיקרי ביותר.

המדובר בפגישת צמרת המערך (הסוף־כל־סוף־מועמד לראשות הממשלה, **שמעון פרס**, שני היצחקים לחוץ ולבטחון, ואחרים) תמ"י (יותר נכון: מה שנשאר ממנה — **אהרון אברי־חצירא**, חבר־הכנסת לשעבר **אהרון אוזן**, והחבר שנותר בחוץ, **אלי דיין**).

הפגישה נמשכה שעה ורבע. מה דובר בה? „שום דבר מיוחד," מדווחים לי שני הצדדים, ומצטטים דו־שיח שנמשך שתי דקות בדיוק, ותכנו: תמ"י הביעה תמיכה בממשלת־אחדות־לאומית.

זהו: מה עשה הפורום הנכבד־נרחב הזה במשך שאר הזמן שהוקצב לו? „אה...נו, את יודעת איך זה: אכלנו עוגות, שתינו קפה, ריכלנו... מה עוד? צפינו 10 דקות במבט לחדשות בטלוויזיה..." צוחק אחד המשתתפים.

שר ממש אוצר

על הבלגן ואי־התיפקוד במישרד־האוצר, בתקופת־כהונתו של **יגאל בהן־אורגן**, כבר נכתבו כל המילים האפשריות.

בעיקבות התלונות שהלכו וגברו בחודות על נושא זה, פנה אורגר לאחד מחבריו המעטים, חבר מרכז־חרות **דב חיין**, וביקשו לבהן כיוצאו.

„יגאל צריך עורך" קבעה האשה־שתמיד־איתו, והמינוי נכנס לתוקף.

היועץ יעץ מה שיעץ, וגילה שהאינפלציה הדוהרת שחקה אפילו מושגים כמו חברות. נוכחותו במישרד־האוצר הצטמצמה פלאים, ולעיכח פליאתי הסביר לי: „אני לא עובד שם יותר? מי כמוך יודע מדוע וממתי — יום־הבחירות. יגאל פשוט ניקש ממני שאני אמשיך להיכנס ולצאת, כדי שלא ידברו..."

עוד אחד, **דני דרך**, התמנה (או לא — העניין נתון לוויכוח פתוח) כסמנכ"ל הבנק לפיתוח ותעשיה. גם הוא התבקש להופיע מדי פעם ב־מישרדו הקודם במישרד־האוצר, שעדיין לא אויים מחדש. הניסוק הפורמלי: „לעזור לשר". מקורות באוצר טוענים ש„דני עוד לא סמנכ"ל" מתי יהיה? „כשיגמור להיות עוזר לשר..."

אני הייתי שם

סוף עונת הכספים

ביום הרביעי, בשעה 10.00 בבוקר, שקקה הקומה השלישית בבית־אסיה בתל־אביב חכ"ים, עיתונאים, צלמים. על מה המהומה?

היתה זאת אחת מישיבותיה האחרונות של ועדת־הכספים של הכסת ה־10 (שתיים נוספות התקיימו ביום החמישי והראשון, וכללו מסיבת־פרידה ליושב־ראש הוועדה, **שלמה לורינץ**), שהתקיימה, בניגוד למינהגה, ברוב עם ותיקשורת. אפילו האיש הבודד לכנסת ה־11, **אהרון אברי־חצירא**, הפתיע את הנוכחים, כשביצע הופעה היסטורית (והיסטרית מצד התיקשורת) בבניין. הוא, אמנם, הגיע לוועדה מסיבותיו שלו, אך הפך עד־מהרה לכוכב החדר והמסדרונות (שם התרוצצו נציגי התיקשורת).

על סדר היום היתה בקשתו של שר־האוצר, **יגאל כהן־אורגן**, מה־3 באוגוסט. היא הופנתה ל„כבוד הרב" (שלמה לורינץ). „הנידון: הקפאת כח־אדם והתקשרויות בחברות ממשל־תיות".

אחת מהתבטאויותיו האינסופיות של שר־האוצר בנידון הוציאו את נציגי הוועדה מכליהם ומחדרם. אחד־אחד הם התייצבו לפני התיקשורת, שניהלה את סדר־היום. „עכשיו תוציא את **דן תיבון**," שיגרו הכתבים הוראות לחבר־הכנסת **חיים רמון** (מערך). חבר־הכנסת היוצאת,

אמוראי
היכן? מדוע?

אברהם מלמד, התמקם בלובי, ולא חדל מלהתראיין ולטלפן לסירוגין. גם שר־האוצר, שהתמקם בסמוך לחדר־הוועדה, לא החמיץ מיקרופון או כל אביזר תיקשורתי אחר. בין עיתונאי לבין עיתונאי נוסף, הוא זימן אליו אחדים מחברי־הוועדה (**עדי אמוראי** מהמערך, **יגאל כהן** מהליכוד) והזין אותם ב„נתונים חיוביים", כפי שרווח לי בחיוכים רבי־משמעות.

מוזר...

אחד מפלאי־המיסתורין שהעסיקו את חברי ועדת־הכספים, בתום שתי הישיבות הרצופות השבוע: לאן נעלמה הצעת־התקציב לישיבות חב"ד?

נושא ההקצבות לישיבות חב"ד הוא בעל ערך היסטורי (ומשפטי) עשיר. אנשי חב"ד עתרו באפריל לבית־המישפט הגבוה לצדק, וזכו בעתירתם. בעיקבות זכייתם, נאלץ היועץ המישפטי לממשלה, **יצחק זמיר**, לנסח קריטריונים, שעל פיהם יינתן הכסף לישיבות חב"ד. ניסוח הקריטר־יונים, כך נאמר לי על־ידי חברי ועדת־הכספים, מוכן מזה שבוע ימים. על פי הנוהל, יכולה ועדת־הכספים לדון רק בהצעות המוגשות לה על־ידי מישרד־האוצר. שמועה עקשנית ב־אוצר טוענת שההצעה כבר נוסחה.

אם כך, היכן — ומדוע — עוכבה?

בקשר למקום הימצאה, קם חבר־הכנסת **עדי אמוראי** (מערך) במהלך הישיבה והציג שאלה זו ליושב־ראש **שלמה לורינץ**. הלה ענה לו קבל עם ועדה „ההצעה, עדיין, לא הגיעה לידיי" מכיוון שיש להניח (או לפחות לקוות) שלורינץ לא הסתבך בשקר בפורום כה מחייב מסתבר שההצעה אכן עוכבה באוצר.

נעבור לחלק המעניין יותר: מדוע? ובכן, בעת שנעשים מאמצים רשמיים, על פי ההלטת נשיא־המדינה, מצידו של **שימעון פרס**, להקים קואליציה בראשותו, אין הליכוד שוקט על שמריו, ומאמציו המחתרתיים להקמת קואליציה בראשותו קדחתניים לא־פחות. חלק חשוב ממאמצים אלה מושקע לכיוון מה שנותר מא־גודת־ישראל: **אברהם שפירא** ו**מי־נחם פרוש**. אין ישיבותיהם סובלות, חס־וחלילה, מבעיות תקציביות כמו אחיותיהן, ישיבות חב"ד. כמיטב המסורת הקואליציונית, הכסף זורם לישיבות האגודה בקצב משביע רצון וממון, דבר שאינו מונע בעדם מלהתנגד לקצב דומה של הזרמת כספים לישיבות חב"ד. על זה בדיוק נאמר בספר־הספרים „ואהבת לרעך כמוך..."

חוגים במערך העלו את הסברה המאוד־הגיונית שהצעת התקציב לישיבות חב"ד עוכבה אי־שם, בעיקבות לחצים שהופעלו מל־מעלה־למעלה. כל זאת, כדי שלא להרגיז את השותף הקואליציוני הפוטנציאלי, אגודת־ישראל.

באוצר דוחים (אלא מה...) כל רמז או השערה בכיוון זה. באשר לשאלה המתבקשת לאור זאת היכן, אם כך, ההצעה?

מיסמך היסטורי

הגיע לידי מסמך שנכתב בשי־תוף־פעולה היסטורי בין מנהיג תמ"י, **אהרון אברי־חצירא**, ושר־האוצר, **יגאל כהן־אורגן**.

מעשה שהיה כך היה: בסוף ינואר, בעת המשבר שאליו הטילה תמ"י את הממשלה, נחת אברי־חצירא בלישכתו של שר־האוצר הטרי, שחגג אז מלאת שלושה חודשים לתפקידו רם־המעלה.

המשבר נבע ממניעים סוציאליים טהורים, ואברי־חצירא החליט לחלץ (ולהיחלץ) את הממשלה מהמצב שאליו קלע אותה.

לכן הוא שלף פתק משולחן שר־האוצר, ורשם בחיפזון שלושה עקרו־נות מפתיעים בגמישותם. לדוגמה: „אנו מעמידים לעצמנו כמטרה להחזיר את רמת הקיצבאות לשכר הממוצע בשנים הקרובות". כלומר: תמ"י לא הכתיבה לוח זמנים מגביל או מחייב במיוחד.

כהן־אורגן הסתייג פעמיים בלבד הוא צייר בפתק כוכב, ותחת „לצמצם את השחיקה" כתב בכתב־ידו „להקל את השחיקה". הוא הוסיף הבהרה שמדובר בקיצבאות הביטוח הלאומי „למישפחות ברוכות ילדים".

זהו: אברי־חצירא סבר לתומו שהמשבר כבר מאחריו, והמתין להד־פסה מיידית של המיסמך שהוסכם על כל הצדדים. לפתע פיתאום, יש מאין, המתמלא שולחנו של שר־האוצר בפתקים לבנים, שעליהם הורדו תמלילים בלתי־מובנים. אחרי כמה דקות של תדהמה הסתבר לנוכחים שאורגר מתעקש לנסח את המיסמך שוב, למרות שהסכים לתוכנו ולניסוחו דקות אחדות קודם לכן.

„המיסמך יגיע אליכם מאוחר יותר," הבטיח לנציגי תמ"י, ושלחם למישרד העבודה והרווחה, השוכן בסמוך למישרדו. חלפו שעות, הממשלה כולה עמדה בסימן שאלה, ואילו המיסמך בושש להגיע.

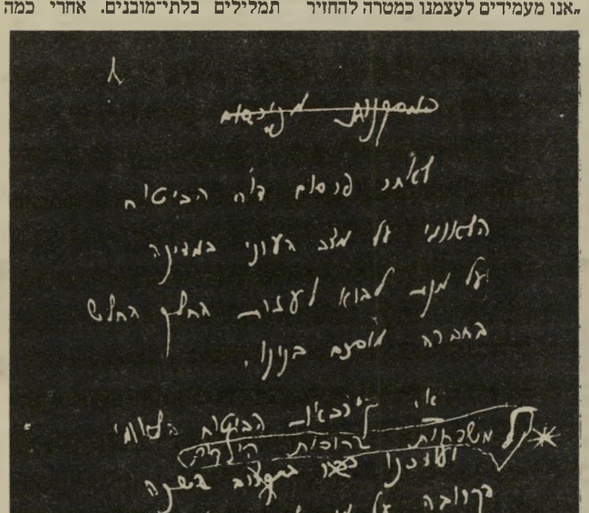
בשעה 18.00 התקיימה ישיבת־חירום של הקואליציה באחד מחדרי־הכנסת. סיבת החירום — היעדר מיסמך מוסכם על דעת כל הצדדים לפיתרון המחלוקת (המיסמך המוסכם, שנוסח בבוקר אותו יום, עדיין לא הגיע לידיהם של ראשי תמ"י).

„מה בדיוק הבעיה?" לחש השר, **יצחק מודעי**, לאהרון אברי־חצירא, שישב לצידו. „מצידנו — אין כל בעיה!" הפתיע אברי־חצירא, ושלף את הפתק שנוסח שמונה שעות לפני כן במשותף על־ידו ועל־ידי שר־האוצר.

מודעי העתיק את העקרונות שנוסחו בפתק, שאני מעמידה לרשותכם, קם, והציע הצעת־פשרה גואלת. ההצעה התקבלה ברוב קולות, כולל זה של שר־האוצר — אותה הצעה שנוסחה בחופזה ב־10 בבוקר — וכך ניצלה (זמנית) הממשלה.

באוצר מכחישים: „זה לא היה בדיוק ככה..."

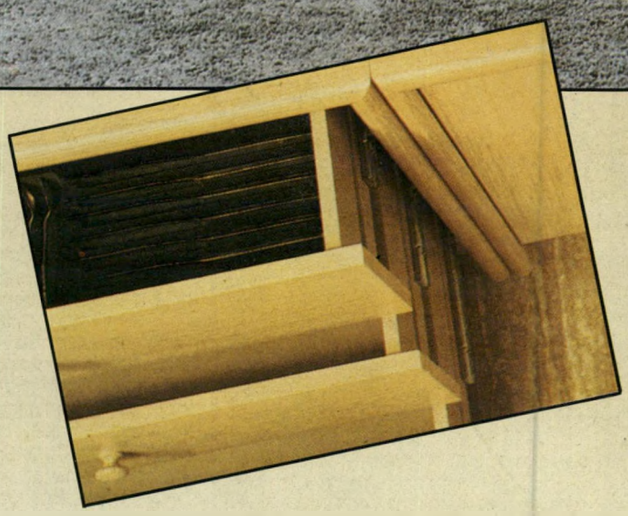
סוף דבר: אחרי שעות־מתח מיר־תות של כל מרכיבי הקואליציה, הגיע המיסמך למחרת היום למישרד־העבודה־והרווחה, שם הוא מתויק עד עצם היום הזה.

המיסמך בכתב־ידם של אברי־חצירא ואורגן
כוכבים בשמיים

מזנון הולנדי מקורי מחפש סלון עם דמיון...

אם אתם משקיעים קצת דמיון בתכנון הסלון שלכם — בואו לבחור מזנון ב"וורדו".
תוכלו להתרשם מהדגמים החדשים מתוצרת הולנד, שבדיה ואוסטריה בעיצובים מקוריים במיוחד ורמת גימור מעולה.
המחיר — מתחרה בתוצרת הארץ. כל השאר — בלעדי ל"וורדו".

נא לפנות ל...

וורדו תוצרת הדיור

במת–גן–רחוב זרובבל 22. שעות הפתיחה: 9.00—13.00 ומ—16.00—20.00, בימים שלישי ושישי מ—9.00—13.00, במוצ"ש 18.30—21.30

אדמון

CITROËN GSA
מחדשת את הכביש

מערכת הידרו־פניאומטית
הודות למערכת ההידרו־פניאומטית מגדילה סיטרואן **G.S.A.** את רשת הכבישים בישראל. על ידי הזזת ידית תוך כדי נסיעה מתרומם מרכב המכונית בהתאם לצורך והסיטרואן נוסעת בכל הדרכים - סלולות או בלתי סלולות - עוברת בליטות או שקעים מבלי לשפשף את המרכב.
הסיטרואן **G.S.A.** מעניקה לך את ההרגשה שאתה נוסע בכל דרך משובשת כמו על שטיח, וכאילו הכביש נסלל מחדש.
רק חברות כמו רולס־רויס ומרצדס יכלו להרשות לעצמן לרכוש את הזכות להשתמש בחלק מהמערכת ההידרו־פניאומטית הבלעדית לסיטרואן ולשלב אותה במערכות ההיגוי והמעצורים שלהן.

צג ביקורת אלקטרוני ופיקוד לוויני למערכות החיוניות.
במרכז לוח המכוונים לנגד עיניו של הנהג נמצא שרטוט הנדסי של המכונית ובו מסומנות המערכות החיוניות (מעצורים, מיתלים וכו').
בקרה אלקטרונית עוקבת אחר תקינות המערכות ומדליקה נורית אזהרה במקרה של תקלה איזו שהיא.

כל המתגים להפעלת המערכות מרוכזים ב־2 סטליטים משני צידי ההגה המאפשרים הפעלה מיידית ונוחה, על ידי מגע בקצות האצבעות בלבד, מבלי להוריד ידיים מההגה.
סיטרואן **G.S.A.** תגרום לך הנאה וחוויית נהיגה שלא הכרת.

הנך מוזמן לנסיעת מבחן.

2/84-D

דוד לובינסקי בע"מ
יבואן בלעדי למכוניות - פיג'ו · טלבו · סיטרואן
ת"א, שונצינו 16, טל' 333214-9 ■ ירושלים, המלך דוד 24, טל' 224467-8-9

בתוך הצוללת הזורודה

ליבי ל־36 חברי־הכנסת, שכהונתם הסתיימה השבוע, ובראשם היו"ר מנחם סבידור. אני יודע מה עובר עליהם. לי זה קרה פעמיים.

בפעם השניה זה היה קל. התפטרתי מרצון אחרי שנתיים בלבד, על פי הסדר־רוטציה שאני עצמי הצעתי אותו. לא נהניתי מתקופת־הכהונה האחרונה שלי. והפעם השניה שונה, כמובן, מן הפעם הראשונה.

סבידור

אך כאשר פרשתי מן הכנסת בפעם הראשונה, אחרי שמונה שנים בתפקיד, זה היה קשה. הרגשתי כאדם נבגד. ואחרי כהונה רצופה של שמונה שנים הפרידה היתה קשה.

קשה לבן־תמותה רגיל לדמיין לעצמו את עולמו של חבר־כנסת. זהו עולם מנותק, מגוכר, סגור.

זה מתחיל במישכן הזורוד עצמו. הוא הוקם, בכוונה, במרחק מן העיר, בניגוד לבניין הקודם, ששכן כמרכזה. לאולם המרכזי אין חלונות. מיזוג־האוויר לעולם אינו פועל כהלכה, והאוויר במקום רחוס וחסר־חמצן. הבניין כולו דומה לבניין מן הסוג שהקים מארוזלוס מלך קאריה לפני 2400 שנים לזכר רעייתו, ארטמיזיה המלכה, ושנקרא על שמו מאוזוליאום.

לפעמים היתה לי ההרגשה שהכנסת היא צוללת נייחת, המונחת על קרקעית של ים, רחוקה מכל יבשה.

עובדי הבניין מפנקים את הח"כים. כל ח"כ הוא מלך. משרתים אותו, מקבלים את פניו בכבוד. כעבור זמן־מה מאבד הח"כ את חוש־המידה לגבי חשיבותו האמיתית (ולרובם לא היה כזה גם קודם לכן) ומתחיל לראות בעצמו אדם נשגב מרבבה.

הזכויות המיוחדות המוענקות לח"כים מוסיפות להרגשה זו של עליונות. החסינות, שאין לה חשיבות רבה בחיי יום־יום, ממלאה תפקיד עצום בעולמו הנפשי של הח"כ. הידיעה ששום שוטר אינו יכול לגעוע בו, שאי־אפשר לחסום את דרכו, שכל הרשויות יתייחסו אליו כאל אדם מיוחד, שלעולם לא ייתבע לעמוד בתור בשום מקום — כל זה משפיע על האופי.

שום אדם אינו הופך פוליטיקאי, אם אינו מחונן במידה גדושה מאוד של ביטחון עצמי. תוך זמן קצר בכנסת (והוא קצר עד להדהים) ביטחון עצמי זה מרקיע שחקים. יש 120 יחידי־סגולה, וזהו זה.

החשיפה לתיקשורת מוסיפה לתיסמונת זו. הח"כים אוהבים לשמוע את עצמם. ואחרי שנים של דיבורים בישיבות מיפלגתיות אינסופיות הם בטוחים שכל מילה היוצאת מפיהם היא בעלת חשיבות היסטורית. מה גם שבצד יושבת קצרנית ומנציחה כל פליטת־פה. העיתונאים מדווחים בהרחבה על מעשיו ודבריו של הח"כ, ולרוב הם מעלימים ביודעין את המציאות — שח"כ פלוני הוא כסיל, שח"כ אלמוני הוא טרדן חסר־תקנה, שח"כ שלמוני מייצג בעיקר את האינטרסים הפרטיים שלו כעורך־דין או כיזע כלכלי.

ח"כ זריז יודע לקשור קשרים מיוחדים עם העיתונאים. הוא מוכר להם מידע המגיע לאוזניו בישיבות הוועדות (האמורות להיות סודיות), ותמורתו הוא מקבל פירסומת רצופה. כל ח"כ יושב בבוקר, עובר על כל העיתונים ומחפש את שמו.

בין הח"כים עצמם נוצרת אווירה מיוחדת. על המירקע נראים הח"כים כשהם מתקוטטים, גוערים איש ברעהו, משמיצים ומכפישים זה את זה. הצופים היו נדהמים אילו ראו את היריבים כעבור חצי שעה יושבים בצוותא במיזנון, כשהם מתלוצצים זה עם זה.

120 הח"כים הם מישפחה. הם נתקלים זה בזה מדי יום (אם הם טורחים לבוא למישכן) במשך ארבע שנים. הם אוכלים ביחד, יושבים ביחד בישיבות, מבינים איש את האינטרסים של רעהו.

אחרי זמן כה רב ביחד, רומים הח"כים לחבריה של יחידה קרבית, או חברים לתא בכלא. הם יודעים כל פרט איש על רעהו. כל אחד יודע את מעלותיו ומיגרעותיו של כל אחד אחר. כבר אחרי השבוע הראשון יודעים מיהו נודניק, ששומר נפשו ירחק ממנו; מי נחמד מבחינה אישית, חרף דיעותיו; מי החכם, מי המעטים שכדאי להקשיב להם. אין לזה שום קשר עם ההשתייכות המיפלגתית.

נוצרות ביניהם ידידויות, החוצות מיפלגות (כמו זו שבין אהוד אולמרט ויוסי שריד, שמאחורי גבם קוראים להם „מקס את מוריץ"). אפילו הקומוניסטים, שהם „בחוץ" מבחינה פוליטית, זוכים ביחס קורקטי מצד עמיתיהם.

(יהיה מעניין לראות מה יקרה למאיר כהנא מבחינה זו. האם המישפחה תקבל מאחרי הקלעים, במיזנון, גם נאצי יהודי?)

ובעיקר: לח"כ נדמה כי הפעולה בכנסת חשובה מאין כמוה, שכאן מתקבלות החלטות הרות־גורל, שהוא שותף לעשיית ההיסטוריה. זוהי אשליה, כי ההחלטות האמיתיות מתקבלות לרוב במקומות אחרים, הכוח הפוליטי האמיתי מצוי במוקדים אחרים, רשויות השילטון מתעלמות לעיתים קרובות מן הכנסת וממעשיה.

אבל הח"כים אינם מודעים לכך. אפשר לשמוע ח"כ המדבר במשך שעות על נאום שנאם, מה בדיוק אמר, ומה בדיוק השר ענה לו, כאילו יקראו בעוד אלפיים שנה את הנאום. כפי שאנחנו קוראים את נאומי קיקרו.

כל זה נגמר ברגע שמסתיימת הכהונה. בן־לילה, במהירות־שיא, הופך הח"כ, המורם מעם, לאחד העם. אם לא הצליח להטביע את חותמו על תודעת הציבור, יילך כעבור שבוע ברחוב ואיש לא יכירנו. הנאומים הגדולים, המעשים הגדולים, יישכחו תוך שנייה. לא נותר מהם דבר מלבד הספרים הכחולים של דיברי־הכנסת בכוננית. ומי קורא אותם?

ושקה מכל: נעלמת ההרגשה שהוא שותף לעשיית ההיסטוריה. לעבור מן הכנסת לוועד־הפועל של ההסתדרות או לסוכנות היהודית — הרי זו נפילה איומה. ואם אין לח"כ תפקיד חשוב לשוב אליו, הוא מרגיש כמי שנופל ממיגדל גבוה אל האין.

לי היה מזל. באתי אל הכנסת מן העולם הזה. לא עזבתי את העולם הזה בהיותי בכנסת, וחזרתי אל העולם הזה. מעולם לא היתה לי אשליה כי תפקידי בכנסת חשוב מתפקידי בעיתון.

מנמל־בית זה יצאתי אל הים הפרלמנטרי בצוללת הזורודה, ואל נמל־הבית חזרתי.

גם כך זה היה קשה למדי. מה יעשו הח"כים לשעבר המיסכנים, הנופלים עתה מן המרקיע, ואין להם מקום לנחיתה רכה?

שמאל-TALK

הצילו! מישהו יודע מה זה שמאל?

לא מכבר רואיינתי ברדיו על ההקבלה הקיימת, כביכול, בין רשימת הרב כהנא והרשימה המתקדמת לשלום. מחיתי על

השוואה זו, פרי המצאתה של גאולה כהן ושותפיה, הידידים־המתחרים של כהנא.

המראיין הימהם במבוכה. „אבל כהנא הוא הימין הקיצוני, והאם יש מישהו יותר שמאלי ממך?" שאל.

חשבתי שאינני בטוח אם אני בכלל שמאל. זה תלוי בהגדרה. מה זה שמאל?

המושג נובע, כמדומני, מסדר־הישיבה בפרלמנט הצרפתי, כשהסוציאליסטים ישבו משמאלו של היו"ר, והשמרנים מימינו. מאז מקובל באירופה לדבר על שמאל וימין על רקע הגישות החברתיות. מי שרוצה בשינוי המצב לטובת השכבות המקופחות הוא שמאלי, מי שרוצה לשמור על זכויות־היתר של העשירים הוא ימני. יש, כמובן, הרבה הגדרות אחרות, אך זהו התוכן הממשי. רוב פלגי השמאל (לא כולם) פיתחו גם גישה חיובית כלפי אחוות־העמים הבינלאומית („אינטרנציונליזם"), אך זהו פרט מישני.

בארץ אין למושגים אלה שום משמעות. מישהו קבע כי מה שקובע הוא היחס לשלום עם העולם הערבי. אם אתה רוצה בשלום — אתה שמאלי. אם אתה רוצה בשלום עם הפלסטינים, אתה שמאלי קיצוני, שמאלן ר"ל. אם אתה רוצה בסיפוח שטחים ובהתפשטות המדינה, אתה ימני.

כך נוצרים אבסורדים. אני מכיר אדם שהוא ריאקציונר מושלם בענייני פנים, אך התומך בשלום — והוא נחשב כשמאלן מסוכן. יכול אדם להיות בעל גישה מתקדמת מאוד לגבי זכויות האדם (היהודי), אך נגד השלום — ולהיחשב כקנאי ימני קיצוני.

פעם היה זה באופנה להיות שמאלי, ואיש לא היה מוכן להיות ימני. אני זוכר נאומים נרגשים של אנשי תנועת־החרות בכנסת, שהכחישו בועם את הטענה שהם „ימניים". גם מנחם בגין מחה על הגדרה זו. כיום המצב הפוך. איש אינו רוצה להיות שמאלי, או אף בחברת אנשים שמאליים. אלוקים ישמור!

מה אניץ כאשר שואל אותי אורח אירופי או אמריקאי, המורגל במושגים הנהוגים בארצות המערב, (וגם שם משמעות המושגים שונה מארץ לארץ) אני אומר שבעיניי פנים אני מגדיר את עצמי כליברל שמאלי מודרני. אני מוכן לקבל סוציאליזם ליברלי והומאניסטי. אך בארץ המושגים משובשים. בעוד שרק"ח הכריז עלי רישמית כעל אנטי־קומוניסט חולני, מאמינים אנשי־ימין רבים שאני קומוניסט לכל דבר, מפני שאני סבור שהשלום טוב לישראל.

אין למושגים אלה משמעות רבה בעולם של ימינו, ובישראל אין להם משמעות כלל. הם מתאימים יותר למישחקי־מלים. כך קראתי השבוע בעיתון כי במערך מאמינים ששימעון התחיל את מאמציו להרכבת הממשלה „ברגל ימין". הכותב לא היה מודע לאירוניה. הוא צדק בעל כורחו.

באנגלית יש הרבה סיסמות על נושא זה. אחת הסיסמות הפוליטיות הטובות ביותר ששמעתי אי־פעם היתה של מיפלגת־העבודה הבריטית, שהכריזה באחת ממערכות־הבחירות כי THE LEFT IS RIGHT, וגם: THE RIGHT IS WRONG.

ייתכן כי הרעיון בא להם מחרוז מפורסם של המישפטן הסקוטי הנרי ארסקין מלפני מאתיים שנה. הוא התלוצץ על חוקי־התנועה בבריטניה שציוו על הכירכרות והפרשים לנוע בצד השמאלי של הדרך, וכתב:

THE RULE OF THE ROAD IS A PARADOX QUITE,
BOTH IN RIDING AND DRIVING ALONG;
IF YOU KEEP TO THE LEFT, YOU ARE SURE TO BE RIGHT,
IF YOU KEEP TO THE RIGHT YOU ARE WRONG.

על המצב כיום בישראל אפשר לשאול (וזוהי תרומתי לאוצר המישחקים על נושא זה): WHAT'S LEFT OF THE LEFT?

בורא פרי הארץ

רוחות חדשות מנשבות בארץ. גם בעיתון הארץ.

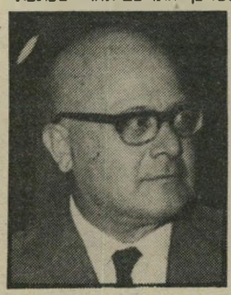
יש לי סנטימנט מיוחד לעיתון הזה, כי פעם עבדתי בו.

בשלהי מילחמת־העצמאות, אחרי פציעתי, כתבתי מאמר ובו תקפתי את הדיעה, שהיו לה אז מהלכים בחוגים מסויימים (דוברם העיקרי היה איש השומר הצעיר דווקא, אבא קובנר): שחייל אינו יכול להילחם היטב אם אינו שונא את האוייב. על סמך נסיוני בחטיבת גיבעתי, כתבתי כי נכון ההיפך: החיילים הטובים ביותר הם המכבדים את האוייב, אותם שהמניע העיקרי שלהם הוא אהבת המולדת.

שלחתי את המאמר לעיתון־הערב של הארץ, יום־יום, שאליו שלחתי דיווחים קרביים במשך כל תקופת המילחמה. (דיווחים אלה הפכו לאחר מכן לספר בשדות פלשת 1948). התגובה היתה מפתיעה. בנימין תמוז, עורך הצהרון, העביר את המאמר לגרשום שוקן, עורך הארץ. שוקן פירסם את המאמר ושלח לי מכתב לבית־החבראה בגיבעת־ברנר, שבו הציע לי להצטרף, אחרי החלמתי, למערכת הארץ.

וכך היה. כעבור כמה שבועות התייצבתי במישרדו של שוקן, ונדהמתי לשמוע את הצעתו: שאכתוב את המאמרים הראשיים בעיתון. היה זה כבוד רב בשבילי, צעיר בן 25, שלא עבר קודם לכן כעיתונאי מיקצועי. ידעתי להעריך את התפקיד ונשארה לי חיבה להארץ, גם כשהחלטתי לפרוש ולקבל לידיי את העולם הזה, שהיה שייך עד אז לאורי קיסרי.

קיסרי סיפר לי אחר־כך שהיה לו ויכוח עם שוקן. בוויכוח טען קיסרי שנולדתי להיות פיליטוניסט. כך התרשם אחרי שכתבתי כמה פיליטונים בהעולם הזה.

שוקן

שוקן, לעומת זאת, הגיע למסקנה שאני פובליציסט, ועל כן חשב עלי כאשר נודע לו כי הד"ר משה קרן, כותב המאמרים הראשיים בהארץ, עומד לפרוש לחופשה ארוכה, כדי למלא תפקיד דיפלומטי בארצות־הברית.

קרן היה הדמות האידיאלית של הישראלי היפה. הוא היה גבר נאה, תמיר, בעל מחוייבות עמוקה לעקרונותיו, הומאניסט, ליברל, בלתי־ניתן לשיחוד. הוא היה יוצא־גרמניה, שירת בצבא הבריטי במילחמת־העולם, ובצ'ל במילחמת־השיחרור. הוא תרם תרומה מכרעת לגיבוש הארץ כעיתון ליברלי נאור, שהושווה לא־פעם לניו־יורק טיימס.

במשך כמה שבועות עבדתי לצידו, כשהוא כותב את המאמר הראשי־הראשון, ואני את השני. כשעזב נשארתי במקומו, עד שהובא איש חדש, ולטר גרוס (החותם בשם „פולס").

מדוע אני מספר את כל אלה? מפני שלאחרונה מעסיק אותי הארץ מאוד. משהו קורה לעיתון הזה — אותו הדבר הקורה למדינה כולה.

נקח סתם יום של חול, יום ר', ה־8 באוגוסט 1984. נראה מה נמצא בו:

בעמוד הראשון, מתוך תשע ידיעות — שתיים מוקדשות לפאשיסטים. האחד, בהבלטה באמצע העמוד: „נאמן יבקש כנראה לאשר תוכנית להקמת עוד התנחלויות", עם תצלומו של נאמן במלוא הדרו, כנראה למיניסטר רציני. למטה, במיסגרת מיוחדת לצורך הבלטה: „כהנא: לא צריך לדבר על דרקיום עם רוצחים ונחשים", ובו תיאור מפורט מאוד על הופעת מאיר כהנא בהפגנה פאשיסטית בחברון.

באותו העמוד יש מיסגרת של תוכן־עניינים. היא מצביעה על שבע ידיעות המופיעות בגליון — מהן שתיים הנוגעות ללאומנים: ראיון מיוחד עם גרשון סלומון, יו"ר תנועת „נאמני הר־הבית", וידיעה על מאיר כהנא, שהפריע לטקס תפילה.

בעמוד 2 מניתי תשע ידיעות, מהן שלוש המוקדשות לקנאי הימין הקיצוני: הראיון עם סלומון, שבו הביע בהרחבה את דיעות הימין הקיצוני־קיצוני על הצורך להשתלט על הר־הבית (למעשה זוהי מהדורה מהוגנת של תורת המחתרת הטרוריסטית), ידיעה על הסרת הלוט ממצבות לוחמי אצ"ל וידיעה נוספת על מאיר כהנא, בתוספת תצלומו, בראש המדור ראיתי שמעתי.

בעמוד 3 יש תשע ידיעות, מהן שתיים על פאשיסטים: „כהנא הפריע לתפילת נאמני הר־הבית," בתוספת תצלום גדול של כהנא עם גרשון סלומון, והידיעה „שילוח תוקף את מזכיר הקיבוץ הדתי התומך בהקפאת ההתנחלויות," בתוספת תצלומו של צבי שילוח. הסמן הימני־ימני של התחייה.

בסך הכל מופיעים בגליון עשרה תצלומים פוליטיים, מהם חמישה (!) של אישים מן התחייה וימינה: 1 נאמן, 1 שילוח, 2 סלומון, 2 כהנא. (באחד מהם מופיעים כהנא וסלומון ביחד.)

אנשים

איך פורטמה ברחבי העולם תמונתו של שימעון פרס ליד הכותל ומדוע יפרוש יצחק רבין מהממשא־ומתן

■ הסתיימה תקופת האידיל־יה בין ראשי מיפלגת העבודה. **יצחק רבין** כבר הודיע למ־קורביו שהוא יפרוש מהמשך המשא־ומתן שמנהל **שימעון פרס** להקמת ממשלה חדשה, אם ימשיך פרס לפתוח כל מישפט שלו, בשיחות עם נציגי המיפ־לגות הדתיות בצמד המילים „בעזרת השם".

■ השר **יוסף בורג**, שהתראיין השבוע במוקד, בא מוכן לראיון. הוא התכונן לשא־לה בדבר גילו המופלג והכין רשימה ארוכה של מנהיגים שהיו מבוגרים ממנו והמשיכו לכהן בתפקידיהם, כולל המנהיג הצרפתי **זורז קלימנסו**, שנב־חר לתפקיד ראש־הממשלה בגיל 76.

■ כתום השידור, פנה אליו אחד המראיינים ואמר לו שהראיון היה טוב. ענה לו בורג: „כשנותנים לי מחמאה, אני לא מאמין־במאה ועשרים אחוזים."

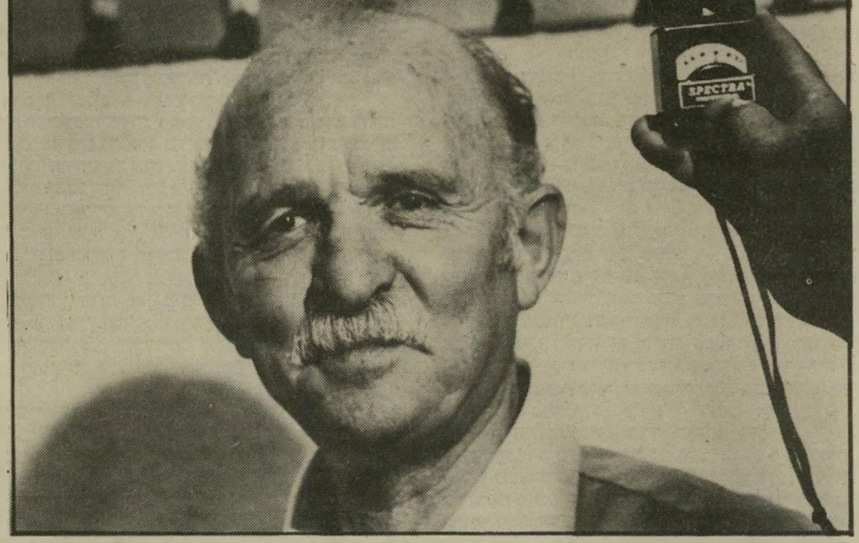
■ באחת הישיבות האחרונות של ועדת־הכספים היוצאת אירח יושב־הראש **שלמה לורינץ** את המנכ"ל החדש של הבנק ל־פיתוח התעשיה, **יוסף שריג**, שפרש מבנק־ישראל. ישיבות ועדת־הכספים בתל־אביב נער־כות במישרדי הבנק לפיתוח התעשיה בבית־אסיה. הנוכ־חים בישיבה ניצלו את הופעת שריג, כדי להודות לבנק על האירוח שבו הם זוכים. ח"כ העבודה, **חיים רמון**, טען שהכיבוד הוא מצויין, אבל קבל על כך שכמות הבייגלך המובאת לח"כים מעטה מדי. רמון התייחס בדבריו לשני חבריו לוועדה, **יצחק** („זיגי") **זיגר** ו**אריאל ויינשטיין** מהליברלים, היוש־בים קרוב למגש הבייגלך. הם מחסלים אותו ומשאירים לרמון רק כריכים. העיר על כך ויינשטיין: „אבל אנחנו מש־אירים לכם את החורים בבייג־לך."

■ כתב גלי־צה"ל, **יעקב איילון**, היוצא לניו־יורק, שם ישמש ככתב התחנה הצבאית, זכה בהפתעה של ממש במסיבה שערכו לו חבריו בתחנה, לפני עזיבתו. כתבי גלי־צה"ל במקו־מות שונים בארץ ובחו"ל שיידרו אליו הודעות זהות, המביעות התרגשות ממינויו ומאחלים לו הצלחה.

אברהם שפירא וחבריו למיפלגה, משה אלפרט ושימעון סירוקה. שפירא מצא דרך מקורית להגדיל את מיפלגתו הקטנה – החברים פשוט עומדים ליד הראי ואז המיפלגה גדולה פי שניים. בתמונה, מצד שמאל, נראים שוב אלפרט וסירוקה בראי. השניים לא זכו להיבחר כחברי־כנסת, מכיוון שמיספר חברי האגודה ירד, אך הם ממשיכים להופיע ולנהל משא־ומתן.

ויקטור שם־טוב באחת מן הפגישות הרבות שהיו השבוע. בתמונה מימין נראית יד המח־זיקה מכשיר מיוחד למדידת אור. אחרי שסיים למדוד את האור, ניגש חזרה למצלמה ורק אז התחיל לצלם.

שימעון פרס בתמונה ליד הכותל. התמונה הגיעה לעיתונות אחרי מסע מפרך של הצלם משה מילנר. העובד בסוכנות הצילום סיגמא. ביום הראשון בצהריים, שמע מילנר במיבזק החדשות, כי שימעון פרס ביקר בכותל המערבי, מייד אחרי שקיבל את המינוי מן הנשיא. מילנר ידע שהוא חייב להשיג את התמונה לסוכנות שלו. הוא טילפן מייד לכל צלמי העיתונות בירושלים, כדי לברר מי צילם את התמונה. התברר לו שאיש מהם לא צילם. הוא ביקש מאחד מהם לגשת לכותל, לברר אם יש שם צלם. השליח ניגש לכותל, ותשובתו היתה שלילית. מילנר לא התייאש, הוא לקח את דמי זחב של ירושלים וצילצל לכל חנויות הצילום, אך גם משם לא נושע, איש מהם לא צילם את פרס ואיש לא ידע מי צילם אותו. מילנר טילפן ללישכתו של פרס, אך שם אמרו לו שהיחידי שיודע מי היה הצלם הוא דובר המיפלגה, יוסי ביילין, אך הוא היה בישיבה. אחרי כמה טלפונים ללישכה, גילו לו כי שם הצלם הוא אורי ישראל. מילנר, באנרגיה מחודשת, טילפן שוב לכל חנויות הצילום בירושלים, אך איש לא הכיר צלם בשם כזה. לבסוף נזכר מילנר בצלם ותיק בשם ברזילי, שאשתו עובדת כצלמת בכותל. הוא טילפן אליה כמוצא אחרון והיא אכן הכירה את הצלם והסבירה לו שהוא כלל לא ירושלמי, אלא רמלאי. היא גם נתנה לו מיספר טלפון של הצלם, אך הסתבר שהטלפון שונה מזמן. אחרי שבירר ב־144, קיבל מיספר טלפון חדש והתקשר אליו. שם הסתבר כי הטלפון הוא של אמו של הצלם. „ביקשתי לדבר עם אורי," סיפר מילנר, „ידעתי שאם אומר לאמא שאני עיתונאי, היא לא תיתן לי את מיספר הטלפון שלו בביתו, לכן אמרתי לה שהוא צילם את התחונה שלי ואני רוצה תמונות." לבסוף קיבל את מיספר הטלפון של הצלם בביתו, אך האחרון הגיע הביתה רק בשעה ערב מאוחרת ויצר קשר עם מילנר. מילנר נסע אליו מייד לרמלה והסביר לו במה העניין. הצלם רצה סכום גבוה, כי זכר את סיפור ההצלחה של חברו הצלם, שצילם לפני כמה חודשים את בוב דילן ליד הכותל בתמונות בלעדיות. מהן עשה אחר־כך הון כסף. לבסוף התפשרו על המחיר והצלם ניגש להוציא את הסרט מן המצלמה. ותגאי הברחי בעיסקה היה, שמילנר יפתח את הסרט ויחזיר לו אותו למחרת בשמונה בבוקר, מכיוון ששאר התמונות על הסרט היו תמונות של בר־מיצווה. כך הגיעה סוף־סוף התמונה של שימעון פרס לעיתונות.

■ הקולנוען **שאול דישי** אינו מחמיץ שום פסטיבל־סרטים שאליו הוא יכול להגיע. על אחת כמה וכמה פסטיבל שבו מוקרן סרט שלו. עתה יש לו בעיה. ביום שישי הוא קיבל מיברק מקנדה ובו מספרים לו מפיקי פסטיבל סרטים יוקרתי שם, שסירטו, הסוף, יוצג במיס־גרת הפסטיבל. דישי לא יוכל להגיע מפני שביום ראשון הקרוב הוא מתחתן עם חברתו מזה עשר שנים, **אילנה עופרי**, עורכת־דין במיקצועה.

■ לא שוכחים לברדן **דודו טופז** את פליטת־הפה המפור־סמת שלו ערב הבחירות הקוד־מות. כאשר הוא שמע **שאיבי נתן** עורך מסיבה בביתו, הוא טילפן וביקש לבוא. בעל ספינת קול השלום הסביר לו שהוא אינו יכול להיענות לפנייתו, משום שבמקום יהיו כמה מאנשי מיפלגת העבודה שעדיין לא

סלחו לו על הביטוי האומלל „צ'חצ'חים".

■ מעמסת שידורי לילי־הבחירות בטלוויזיה נתנה את אותותיה גם במפיק **רפי גינת**. אחרי השידור המארתוני ובתום עבודה מאומצת של שלושה חודשים, הוא אושפז לבדיקות בבית־החולים שיבא בתל־השומר ושוחרר אחר־כך לביתו.

■ לסגן ראש עיריית תל־אביב, **דב בן־מאיר**, יש נוהג משונה. בכל הישיבות בעיריה שהוא נוכח בהן, הוא רושם כל מה שנאמר בפינקס שחור גדול. בישיבת ההנהלה האחרונה, שבה דיבר ממלא־מקום ראש־העיריה, **יגאל גריסל**, לא התאפק זה ושאל את ח"כ העבודה: „אתה (**ויליאם**) **שיקספיר**? אני לא יכול לומר מילה בלי שאתה רושם." בן־מאיר רשם גם דברים אלה, ולא הגיב.

■ גם **אריאל שרון** לא האמין בניצחון הליכוד בבחירות האחרונות. ערב ההצבעה הוא ביקר בבאר־שבע והתארח ב־פיצריה במרכז העיר, שאותה מנהל נהגו לשעבר. שם הוא פגש בעיתונאי הבאר־שבעי הוותיק **יצחק שתיל**, חבר תנועת נגנבו קנה אותם בחזרה בשוק, במחיר זול במיוחד. השבוע היא ביקרה בשוק ואחד הסוחרים סיפר לה ששני צעירים הביאו למכירה שני כדים גדולים. הם סיפרו שמצאו אותם במכונית בעלת מיספר זר. הסוחר ברק את הסחורה ומצא בתחתית הכדים את שמה של גור. עתה מנהלת גור עם הסוחר משא־ומתן על החזרת הכדים, שנשכחו בתא המיטען.

■ המנכ"ל בפועל של הצהרון ידיעות אחרונות, **ארנן („נוני") מוזס**, קיבל מיברק **ממנחם בגין**. ראש־הממשלה לשעבר בירך אותו לרגל הולדת בתו **הדס**.

■ הזמר **מאיר אריאל** זוכה בפופולריות רבה במקום לא צפוי. בדוכן קאסטות בשוק הכרמל בתל־אביב הוא מושמע כל הזמן בלהיטו ילדתי שלי, והמוכר סיפר שהקאסטה של אריאל נמכרת טוב יותר מקא־סטות של כוכבי־זמר מיזרחיים.

■ בחדר החדשות של הרדיו בתל־אביב יודעים כבר בשעה 4 וחצי אחר־הצהריים מהו שער הדולר השחור. מזה שבועות, בכל יום באותה השעה מטלפן

לוסיה פינל

ראש עיריית הרובע הרביעי בפאריס, שהוא ממוצא יהודי, בא לחופשה קצרה בארץ בליווית אשתו מישל. פינל, הנוהג לבוא ארצה בכל שנה לשבועיים ומכיר היטב את תל־אביב, בא לבית־הקפה החדש בפואייה של תיאטרון הבימה. שם הוא פגש ביחיאל קדישאי, לשעבר ראש לישכתו של מנחם בגין, שסעד את ליבו במיסעדה החדשה שנפתחה במקום (ראה לילות ישראל).

● **ח"כ העבודה יצחק נבון:** „בשבת כל־אחד יכול לקחת לו איזה תיק שהוא רוצה. אני נוסע עם הבן שלי לקיבוץ שרות־ים."

● **השר בלי תיק אריאל שרון**, לראשי המערך: „בנינו כל־כך הרבה ישובים וחסכנו מכם את הצורך להחליט עכשיו על ישובים חדשים."

● **הרב מנחם הכהן:** „מיום שנכנסה המפד"ל בבריתו של הליכוד, נימולה פעמיים ונתקיימה בה הברכה זה הגדול קטן יהיה."

● **ליסה סרין**, בת ה־12 מקיריית־שמונה: „הצעירים זה ליכוד. הליכוד נתן הרבה דחיפה לצעירים, למישפחות נזקקות ולשכונות."

● **הסופר דן בן־אמוץ:** „המערך הוא התיקווה היחידה של הליכוד."

● **ח"כ עזר וייצמן:** „כו־לם עושים שגיאות. אם מיספר ההישגים שהיו לי, היה כמו מיספר הטעויות. הייתי כבר בראש המדינה."

● **קבלן־הקולות יעקב חלפון:** „דור הנפילים הלך. נשאר רק דור הנופלים."

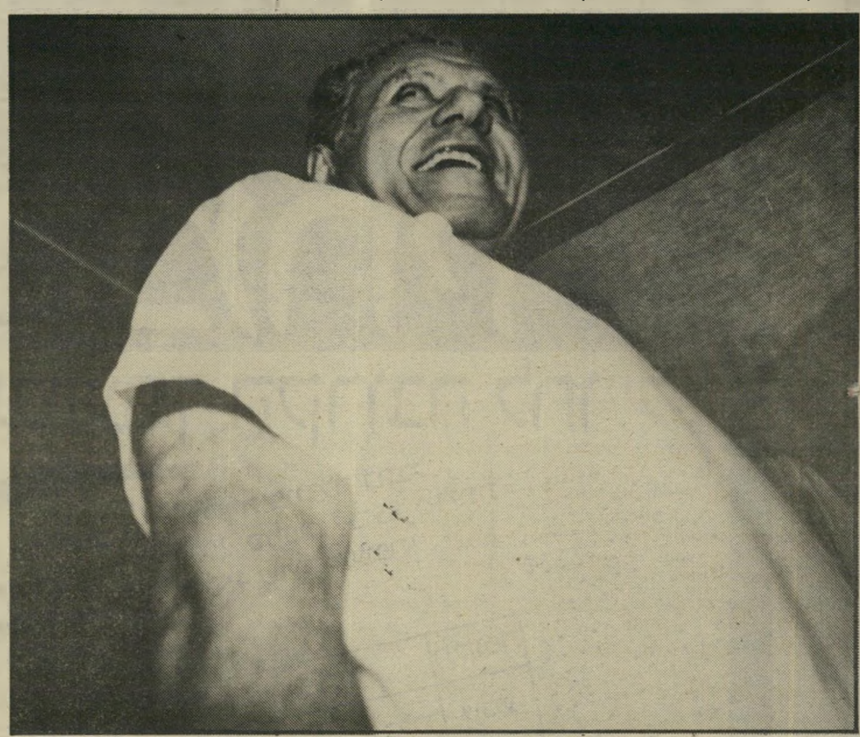
● **ח"כ המערך גד יעקובי:** „זה נכון שרוב ראשי התעשיה הפרטית תמכו במערך בבחירות האחרונות."

● **המשורר יב"ח:** „כיסאות ארורים, מה סוד קיסמכם ששום עכוזים אינם מרפים מכם."

● **ראש עיריית תל־אביב שלמה („צ'יץ") להט:** „העברתי את בעלי־החיים מגן־החיות לספארי, כי מקומן של החיות ברמת־גן ושל בני־האדם בתל־אביב."

● **ראש עיריית ירושלים, טדי קולק**, שסעד במיסעדה בליל תישעה באב: „לא הייתי מודע לכך שאסור לאכול בבית מאכל."

● **הנ"ל:** "It's a free country!"

חיים צדוק

מי שהיה שר־המישפטים בממשלת המערך ונעלם לכמה שנים מן הזירה הפוליטית, שב אליה לאחרונה והיה שותף פעיל במגעים בין המיפלגות השונות במאמץ להקים ממשלה. צדוק נראה כאן בזווית מיוחדת שיוצרת עיוות מסויים שבו נראה הגוף גדול והראש קטן.

החרות משכבר הימים. בין השניים התפתחה שיחה בענייני־היומא. שהופרעה על־ידי עוברים ושבים שביקשו חתימות משרון. לאחד מהם לא היתה פיסת־נייר, והוא תלש צ'ק מפינקס־הצ'קים שלו וביקש משרון שיחתום על הצ'ק. שתיל מיהר לקחת את הצ'ק לידיו וכתב עליו: „48 מנדטים לליכוד." שרון סירב לחתום על הצ'ק.

■ השחקן **גידעון זינגר** קוצר הצלחה רבה מעל בימות וינה, זו השנה השניה ברציפות. השבוע הוא קיבל מהארץ מיכתב פיטורין מתיאטרון הבימה.

■ הפסלת **אילנה גור** הבחינה שתא־המיטען במכונית המרצדס שלה נפרץ, אבל היא לא זכרה מה היה שם. בעיקרון, גור נוהגת כשכניה ביפו העתיקה ובמקום לדווח למישטרה על פריצות וגניבות היא יודעת שאפשר למצוא את השלל בשוק־הפישפשים. שכנה, הצייר, **שלמה צבריר**, שרהיטיו אלמוני המציג את עצמו כמנדל מלילנבלום ומוסר מהו השער. הוא לא טעה מעולם, והשער שמשודר ביומן הכלכלה אחרי השעה 5 תואם לדיוק שלו.

■ התרגשות רבה התעוררה בסוף־השבוע בין עורכי־דין, כשהבחינו במודעה קטנה ובה נאמר שניתן לרכוש הדפסה שניה ממהדורה רביעית של ה־ספר סדר הדין־האזרחי שכתב נשיא בית־המישפט העליון המנוח, **יואל זוסמן**. את הספר מוכר ב־120 דולר בנו הג'ינג', **אמיר**. במשך שנים נהגו תל־מידי הפאקולטות למישפטים, שניסו לשווא לקנות עותק של הספר, לצלם את כולו, בניגוד לחוק. באחרונה פגש הפרקליט התל־אביבי, **חיים שטנגר**, בזוסמן הבן במיסדרונות בית־המישפט המחוזי בירושלים. הוא סיפר לו, שכאשר הוא היה סטו־רנט, הוא שלח מיכתב לזוסמן וביקש את רשותו לצלם את הספר כולו מבלי לפגוע בזכויות יוצרים. זוסמן ענה קצרות ש־צילום כל הספר אסור בתכלית האיסור ובעבר כבר הגישו מו"לים תביעות נגד מי שעשו כך. שטנגר סיפר לזוסמן ש־בעיקבות מיכתב זה, הוא החליט שלא לנהוג כאחרים ולא לצלם את הספר.

■ מקהלת קאמראן הוזמנה לפסטיבל מקהלות ברומניה. כאשר הגיעו חבריה לנמל־ הת־עופה בבוקרסט ביקשו שוטרי מישטרת הגבולות שהבאים ישלמו מס־נמל. הישראלים הסבירו שהכל שולם מראש, אך הרומנים עמדו על שלהם. המנצח **אבנר איתי** נענע, שלף מכיסו את ארנקו ושילם את מס־הנמל של 42 חברי המקהלה.

פסוקי השבוע

● **יהושע סובול ויעקב לזר** בחותם: „הברירה: ממשלה צרה או ממשלה צרת־רבים."

● **ח"כ תמי אהרון אבו־חציירא:** „היום אני אישית־מים וישר־דרך."

דודו טופז

חגג במיסעדה סינית בכפר־שמריהו 100 הופעות לחצגתו פליטת פה. טופז קיבל מבעל־המיסעדה, משה צור, מצלמת פולארויד, כפי שנהוג לתת שם לכל מי שחוגג במקום יום־הולדת. טופז התבדח שהוא יצלם את עצמו בסיבוב הופעות שהוא יערוך בקרוב בארצות־הברית.

נצל את היתרון הלא הוגן שלנו... המחיר!

בלבדי לבאדג'ט בגרמניה
מרצדס 190E
$279
לשבוע

ובמיוחד שמדובר בנסיעתך הקרובה לחו"ל!

בדוק השווה וסע

ותגלה שבאדג'ט הינה החברה השלישית בגודלה בתבל.
כך יעמוד לשרותך כל אחד מ־2000 סניפיה, ב־85 מדינות העולם, ב־19 ממדינות אירופה וב־450 שדות תעופה!

יעד	דגם	* מחיר	תקופה
שוויץ	פיאסטה או שווה ערך	$ 139/145.- בלבד	שבוע
אוסטריה	"	$ 110.- בלבד	"
גרמניה	"	$ 98.- בלבד	"
אנגליה	"	$ 115.- בלבד	"
איטליה	"	$ 135.- בלבד	"

גם אתה השנה לחו"ל עם באדג'ט.
הזמן אצל סוכן הנסיעות שלך את תכנית "סופר אפקס" של באדג'ט או בכל אחד מסניפי באדג'ט בארץ.

באדג'ט - שם שכדאי לשכור.

באדג'ט דרך פתח־תקוה 74, 336126 תל־אביב.

* לא כולל מיסים מקומיים.
ביטוח נזק ראשוני ודלק

Budget
rent a car

1984

דב תבורי, ראש עיריית פתח־תיקווה, שמעשיו עומדים במרכז המשא־ומתן הקואליציוני, מספר על ילדותו במלאבס ומילחמתו בדתיים, מבטיח שלא להיכנע להם ולא לאפשר למיפלגת־העבודה להתערב בענייני עירו

„אבא היה לוקח אותנו בשבת אחרי־הצהריים לאכול גלידה בקפה קורסור, זו היתה החוויה של השבת"

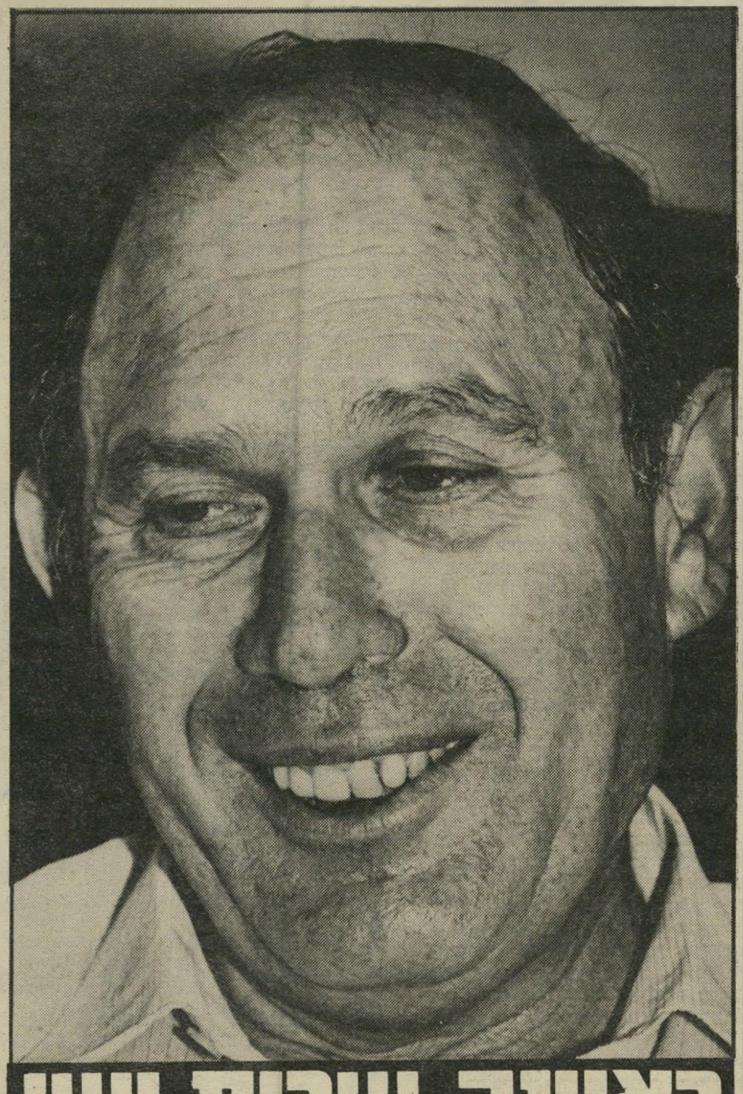
„החרדים מטלפנים לאשתי ושואלים: ‚מתי יכול לבוא אלייך קליינם?' ולבתי בת ה־14 שולחים פרסור"

„אני לא אבא של ליסה, אני אבא של ליאת. ליסה נכנסה להיסטריה כשדיברו איתה בטלפון"

„ישבתי במידרחוב עם חבר. פיתאום החרדים התחילו לזרוק לי מילה. לא הגבתי, אז הם הרימו שולחנות"

„לא באים לקולנוע ‚היכל' מפני שהוא מיושן, והכסאות חורקים. אנחנו הופכים אותו לרב־היכל"

„אני לא הולך לקולנוע ‚היכל' כי אני לא משוגע לקולנוע. אבל אני הולך לפעילויות של מועדון מופת"

ראיינה שרית ישי

„אני ראש־הממשלה של פתח־תיקווה!"

דומה כי מאז שירו המפורסם של אריק איינשטיין על יואל מויטה סלומון לא דובר כה רבות בעיר פתח־תיקווה.

אין ספק. היה זה ראש־העיריה הדינאמי, דב תבורי, ששם את מלאבס על המפה וכמעט אין שבת שבה לא מוזכר בכלי־התיקשורת קולנוע „היכל", שהפך בית־הקולנוע הידוע ביותר בארץ.

דב תבורי קיבל אותי לראיון בלישכתו בשעה 6.45 בבוקר. אם אומר כי מעולם קודם לכן, באף מיקצוע שבו עבדתי, לא התחלתי את היום בשעה כזו, לא תהיה זו הגזמה. בעוד אני מנסה להשאיר את עיניי פקוחות לפחות במחצית השעה הראשונה של הראיון, היה ראש־העיריה עירני ודינאמי ביותר. הוא, בניגוד לי, מתחיל את הבוקר שלו בשעה 5. דוברו העגלגל דן בן־כנען מחרה מחזיק אחריו. שניהם ביחד הזכירו לי את דון קישוט וסנשו פנשו. לפחות דבר טוב אחד יצא מכל הסידור הזה, הדרך לפתח־תיקווה, בניגוד לפעמים אחרות, היתה פתוחה לתנועה, איזה משוגע נוסע לשם ב־6 וחצי בוקר?

דב תבורי הוא אדם של עקרונות. עקשנותו רבה והיא שהביאה לו אוייבים רבים, אך יחד עם זאת גם מעריצים רבים.

העקשנות שהוא מגלה בפרשת קולנוע „היכל" היא בהחלט בלתי־רגילה ובלתי־פשרנית. הוא – הילד שהגיע לפתח־תיקווה בהיותו בן 6, ביחד עם אביו הקים שם את תחנת מכבי־האש – לא ייתן לקומץ חרדים לשבש את אורחות חייה של עירו ולא יניח להם להסיט אותו מהשקפת עולמו.

את הרב סלומון, רבה של פתח־תיקווה, הוא מכנה „ראש ישיבה קטנה ולא חשובה. מי הוא בכלל!" הוא שואל כמעט בשאט־נפש. הוא אינו חושש לספר על ביטויים מעליבים שנוקטים החרדים כלפי אשתו ובתו, ביטויים שהעלו סומק אפילו בלחיי וצרמו אפילו לאוזניי, שכבר שמעו הרבה דברים. אין זה יאה לחזור על ביטויים אלה כאן.

תבורי – אחיו של מי שהיה מפכ"ל משטרת ישראל, חיים תבורי, נשוי ואב לשלושה – נחוש בהחלטתו לא לוותר לדתיים ויהי מה. בתוך מועצת־העיר שלו אין לו חסידים רבים. גדול מתנגדיו הוא אלחנן ויניצקי, הידוע בכינויו העיתונאי אלחנן ניצן. ויניצקי, חובש הכיפה, התפרסם כ„איפה ויניצקי" בבחירות הפנימיות שהתקיימו בתנועת החירות לבחירת המועמד לראשות המיפלגה. הוא מכנס

(המשך מעמוד 25)

מסיבות עיתונאים, מנגח את ראש־העיריה וממרר את חייו.

אך ראש־העיריה לא נבהל, ביחד עם דוברו (כל דימיון בין דן בן־נעון הדובר, לבין ארי בן־כנען גבור „אקסודוס" מיקרי בהחלט) הוא נלחם בטחנות־רוח הדתיות. הדובר שלו בונה את תדמיתו של ראש־העיריה, שומר על קשר קבוע עם עיתונאים ומדליף סיפורים. לא אחת, מרוב להיטות, הוא מזיק לראש־העיריה יותר מאשר מועיל לו.

כעת אומרים שתבורי משבש את המשא־ומתן הקואליציוני שמנהל המערך עם המפלגות הדתיות. תבורי מוכן להישבע, כי לא רבין, לא פרס ולא נבון, ניסו להגיד לו שירפה בעניין קולנוע „היכל". נדמה לי שגם אם יאמרו לו, יהיה קשה לאלץ אותו לפעול בניגוד להשקפתו. אך אשור לשכוח, כי תבורי הוא בראש ובראשונה וקודם לכל פוליטיקאי, והוא בעצמו אמר לי שהפוליטיקה גמישה וכי אורחות־חיים משתנים בהתאם לקונסטלציות פוליטיות. אז נחיה ונראה.

■ ■ ■

● **מר תבורי, האם אתה יליד פתח־תיקווה?**

לא, אני יליד תל־אביב. הגעתי לפתח־תיקווה בהיותי בן 6. אבא, משה תבורי, שהיה מייסד מכבי־האש בתל־אביב, בא לכאן כדי לייסד את מכבי־האש של פתח־תיקווה. למעשה, אבא בא לכאן חצי שנה לפנינו והתגורר בגפו. אנחנו היינו נוסעים בשבתות לבקר אותו. זו היתה נסיעה שנמשכה שעה ורבע. הייתי מוציא את נשמתי באוטובוס הישן, שהיה מדיף ריח של בנזין ומתנהל באיטיות בדרך לא דרך.

פתח־תיקווה היתה אז מושבה קטנה עם הרבה חול. היינו מתרוצצים יחפים בחולות. השקלים היו מגיעים לחלונות הבית, צורחים וצועקים. כולם הכירו את כולם בפתח־תיקווה. היתה אז חברות שהיה לה אופי שונה מהחברות של היום.

היתה לי ילדות שהיתה מלווה בחוויות בלתי־נשכחות. כל שכונה היתה אוטונומיה בפני עצמה. אני גרתי בשכונת מכולת, בעצם לא רק בשכונת מכולת. בתקופה ההיא עברו דירה כל שנה, שנתיים. אני זוכר שהיתה קבוצת ילדים שהיו מושפעים מאוד מהספרים שקראו, והיתה להם אופציה לממש את החוויה הספרותית. יכולנו לחפור מערות ומיבצרים. לנהל קרבות. לילדים של היום לא ניתן מה שהתאפשר לנו אז בחולות.

● **אילו ספרים השפיעו אז על ילדים בגילך?**

אני אפילו לא בטוח אם השמות יגידו לך משהו. אני זוכר שבשהבאתי את הספרים האלה לבני הבכור — ספרים שנורא אהבתי ורציתי שייקרא אותם גם הוא — אז הוא לא כל־כך התלהב. איזה ספרים את שואלת? בת מונטסומה, פרש בלי ראש, באש ובחרב, המבול של סנקביץ'. זו היתה ספרות מלאת מתח וחוויה. הילדים של היום לא מתעניינים בספרות הזו. כשילדיי היו קטנים, קראו את חסמבה. כמה שלא ניסיתי לחוות את חסמבה עם ילדיי, לא הצלחתי.

שוטרים ומפגינים דתיים לפני הקולנוע בליל־שבת
„שאבעס! שאבעס!"

אנחנו היינו מנסים ליישם את חוויות גיבורי הספרים בחיי היום־יום, איפה לילדים של היום יש תנאים ליישם חוויות בצפיפות הנוראה שהם חיים בה? ולא רק הילדות היתה נפלאה בפתח־תיקווה, אלא גם הנערות, תנועת־הנוער.

● **האם יש לך חברות שקיימת מאז ועד היום?**

בוודאי יש בין חברי כאלו שאנחנו בידידות עוד מאז הילדות. קורה לי לא אחת שאני פוגש מישהו והוא אומר לי: אני זוכר אותך מפתח־תיקווה, כשהיינו ילדים.

הייתי קצת שובב, אבל בנוסף הייתי גם הבן של מפקד מכבי־אש. את יודעת מה זה היה, כשאני הרשיתי לילדים לעלות על האוטו של מכבי־האש, שלא לדבר על זה שהייתי מרשה לצלצל בפעמון. אחר־כך, כמו כל נער מלאבסי מבית טוב, הייתי בתנועת הנוער העובד, שהיתה שונה מתנועת־הנוער של היום באשר היא.

היינו עומדים ליד מועצת־הפועלים ומנהלים ויכוחים על הקונגרס הסוציאליסטי ועל אידיאולוגיה. את יודעת איזה ויכוחים היו בין הנוער העובד ובין השומר הצעיר וגורדוניה? איזה צעקות עד לב השמים על משמעות הערכים ואהבת הארץ. טוב, זה היה סמל התקופה. אני לא אומר שזה חייב להיות כך בהכרח גם היום. אחר־כך התגייסתי ל„הגנה" ולחמתי במילחמת־העצמאות ובכל מילחמות ישראל. בעצמאות שרתתי בגדוד 51 של חי"ש. אחר־כך עברתי לגדנ"ע, כי אחי נפצע בעיר העתיקה והיתה בהתקופה ההיא בעיריה שלב של החלפת דורות וזה לא היה פשוט. בדרך כלל אנשים צומחים בתוך המערכת. פה עמר להתחולל מהפך. ראש־העיריה הקודם היה מבוגר מאוד ויחד איתו פרשו כל חברי מועצת־העיריה, כולם מטעמי גיל. שקלתי את ההצעה ולמדתי שאני הולך לקראת תפקיד מלא אתגרים. החלטתי לקפוץ לסמבטיון והסכמתי.

„מהפגנה של ר"צ מיותרת לחלוטין. אני יכול להביא 50 אלף איש שיפגינו נגד הכפייה הדתית, אבל אני חושב שצריך להתעלם מההפגנות של הדתיים"

● **היית מזכיר־עיר אנונימי, שבא ממישרד־החינוך. איך הצלחת לזכות בבחירות?**

ניבאו לי כישלון מוחלט. היו אלו בחירות אישיות, ומנסיוני אני יודע כמה סקרים משקרים. הסקרים, כולם בלי יוצא מהכלל, העדיפו את יריבי מהליכוד בעשרות אחוזים, אבל התוצאה ידועה. ניצחתי את הסקרים.

● **מילדותך בפתח־תיקווה אתה זוכר בעיות עם הדתיים?**

בעיות עם הדתיים — אף פעם לא.

● **לפתח־תיקווה באמת מעולם לא היתה תדמית של עיר דתית.**

גם היום היא לא ידועה כעיר דתית, אני מבקש ממך: מה פיתאום פתח־תיקווה עיר דתית? אבל מובן שיש פה דתיים. יש מקום בארץ שאין בו דתיים? אני לא זוכר ששרר בפתח־תיקווה נוהג של הגבלה על אנשים דתיים. אני זוכר עוד מתקופת היותי ילד בתי־קפה פתוחים בשבת. אני זוכר את קפה קורסו. זה היה שם דבר.

היו מייצרים שם גלידה ואבא היה לוקח אותנו בשבת אחר־הצהריים לאכול גלידה וזו היתה החוויה של השבת. והציפור הכחולה – איזה בית־קפה זה היה. רק העילית ישבה שם. אני זוכר שהיינו עומדים מול הקפה ומסתכלים על האורות הכחולים שהאירו אותו. ומתחת לקולנוע היכל היתה הפעילות של בית ארלוזורוב, ובקולנוע הדר תמיד התקיים עונג שבת והלכנו לשמוע הרצאות.

אני גם זוכר שלימדו אותי בבית, שלא נאה ללכת עם סיגריה ליד בית־הכנסת, וזה היה מפאת הכבוד ההדדי, ובאמת, כשהייתי נער והתחלתי לעשן, הייתי מועך את הסיגריה 50 מטרים לפני בית־הכנסת או לא מדליק סיגריה בכלל, אם הייתי יודע שאני צריך לעבור ליד בית־כנסת.

אבא, יליד רוסיה, שלא היה אדם דתי, הקפיד ללכת כל שבת לבית־הכנסת ואנחנו היינו הולכים איתו כל חג ומועד, וידענו לכבד את ריגשות הדתיים. אבל מישהו הפריע לי לנסוע באופנים בשבת? או לשחק כדורגל? תמיד שיחקו כדורגל בשבת, אבל אז האיצטדיון היה בלב העיר ולא כמו היום, מחוץ לעיר, והיו שלוש קבוצות: הפועל, מכבי, ובית"ר. בפתח־תיקווה נפתחו לפני 40 ו־50 שנה בריכות־שחיה והן היו פתוחות בשבת.

תמיד היתה בפתח־תיקווה אוכלוסיה דתית, מדיניות של למנוע יותר מנפגע אחד במישפחה אחת, והמשכתי את השירות במילואים עד לפני שנה וחצי, כאשר שוחררתי מטעמי גיל.

■ ■ ■

● **היית איש מישרד־החינוך, איך בעצם התגלגלת לפוליטיקה?**

לא התגלגלתי. בנסיבות שלנו, פוליטיקה צריכה לעניין כל אחד. אם אתה מעורב באורחות חיינו, או אין סיבה שלא תרצה להיות מעורב בהתהוותם.

מאז ומתמיד הייתי איש מיפלגה. רוב שנותיי עבדתי אומנם במישרד־החינוך, הקמתי את של"ח והייתי המפקח על פעולות הגדנ"ע בשילוב עם החינוך החברתי.

עוד בצעירותי הייתי מזכיר המישמרת הצעירה בפתח־תיקווה. ומובן שבכל בחירות לעיריה, הייתי תמיד מעורב. הגעתי לעיריית פתח־תיקווה בתפקיד מזכיר העיר.

● **מדוע בעצם עזבת את מישרד־החינוך?**

אני מאמין שכאשר אתה עוסק בחינוך, זה רע מאוד לשקוע בשיגרה, ואחרי 21 שנים שבהן עסקתי בחינוך, חשבתי שכדאי שיבואו להחליף אותי כוחות קצת יותר רעננים.

● **צעירים?**

אמרתי רעננים, כי אני תמיד מרגיש את עצמי צעיר. בקיצור, עזבתי את מישרד־החינוך ובאתי להיות מזכיר־העיר. ראש־העיריה היה אז פיינברג. באותה תקופה חגגה פתח־תיקווה 100 שנה להיווסדה והיו חגיגות שיגעון, ותרמתי להן רבות. אולי בגלל זה באו חברים טובים ואמרו למה שלא תהיה ראש־עיר? האמת היא שלא חלמתי להיות ראש־העיריה, אבל מאחר שהציעו לי, שקלתי את ההצעה וזה לא היה פשוט, כי ההצעה היתה מבחינתי הפתעה.

„מתארגנת קבוצה אזרחים שתגן על ראש־העיר ושתחזיר לרבנים מידה כנגד מידה בהטרדות טלפוניות. אם הרבנים מציקים לי, שיציקו גם להם"

בתקופה ההיא בעיריה שלב של החלפת דורות וזה לא היה פשוט. בדרך כלל אנשים צומחים בתוך המערכת. פה עמר להתחולל מהפך. ראש־העיריה הקודם היה מבוגר מאוד ויחד איתו פרשו כל חברי מועצת־העיריה, כולם מטעמי גיל. שקלתי את ההצעה ולמדתי שאני הולך לקראת תפקיד מלא אתגרים. החלטתי לקפוץ לסמבטיון והסכמתי.

● **היית מזכיר־עיר אנונימי, שבא ממישרד־החינוך. איך הצלחת לזכות בבחירות?**

ניבאו לי כישלון מוחלט. היו אלו בחירות אישיות, ומנסיוני אני יודע כמה סקרים משקרים. הסקרים, כולם בלי יוצא מהכלל, העדיפו את יריבי מהליכוד בעשרות אחוזים, אבל התוצאה ידועה. ניצחתי את הסקרים.

● **מילדותך בפתח־תיקווה אתה זוכר בעיות עם הדתיים?**

בעיות עם הדתיים — אף פעם לא.

● **לפתח־תיקווה באמת מעולם לא היתה תדמית של עיר דתית.**

גם היום היא לא ידועה כעיר דתית, אני מבקש ממך: מה פיתאום פתח־תיקווה עיר דתית? אבל מובן שיש פה דתיים. יש מקום בארץ שאין בו דתיים? אני לא זוכר ששרר בפתח־תיקווה נוהג של הגבלה על אנשים דתיים. אני זוכר עוד מתקופת היותי ילד בתי־קפה פתוחים בשבת. אני זוכר את קפה קורסו. זה היה שם דבר.

היו מייצרים שם גלידה ואבא היה לוקח אותנו בשבת אחר־הצהריים לאכול גלידה וזו היתה החוויה של השבת. והציפור הכחולה – איזה בית־קפה זה היה. רק העילית ישבה שם. אני זוכר שהיינו עומדים מול הקפה ומסתכלים על האורות הכחולים שהאירו אותו. ומתחת לקולנוע היכל היתה הפעילות של בית ארלוזורוב, ובקולנוע הדר תמיד התקיים עונג שבת והלכנו לשמוע הרצאות.

אני גם זוכר שלימדו אותי בבית, שלא נאה ללכת עם סיגריה ליד בית־הכנסת, וזה היה מפאת הכבוד ההדדי, ובאמת, כשהייתי נער והתחלתי לעשן, הייתי מועך את הסיגריה 50 מטרים לפני בית־הכנסת או לא מדליק סיגריה בכלל, אם הייתי יודע שאני צריך לעבור ליד בית־כנסת.

אבא, יליד רוסיה, שלא היה אדם דתי, הקפיד ללכת כל שבת לבית־הכנסת ואנחנו היינו הולכים איתו כל חג ומועד, וידענו לכבד את ריגשות הדתיים. אבל מישהו הפריע לי לנסוע באופנים בשבת? או לשחק כדורגל? תמיד שיחקו כדורגל בשבת, אבל אז האיצטדיון היה בלב העיר ולא כמו היום, מחוץ לעיר, והיו שלוש קבוצות: הפועל, מכבי, ובית"ר. בפתח־תיקווה נפתחו לפני 40 ו־50 שנה בריכות־שחיה והן היו פתוחות בשבת.

תמיד היתה בפתח־תיקווה אוכלוסיה דתית, שחיה את חייה. מאחר שכילד הייתי במוקד הפעילות הציבורית, שכן אחד המוסדות של מלאבס היה תחנת מכבי־האש אז ידעתי היטב מה מתרחש. כל המי ומי היה להם קשר למכבי־האש, אם כחברי הנהלה, אם ככבאים מתנדבים, ואני לא זוכר שהיתה אי־פעם התנגשות עם הדתיים.

● **האם הדתיים התגוררו במעורב עם החילוניים, או שהיו להם שכונות משלהם?**

תמיד היה כפר אברהם, אבל מעבר לכפר־אברהם הם התגוררו בכל העיר.

■ ■ ■

● **והיום?**

כפר אברהם התרחב ויש קיריית הרב סלומון, אבל אני לא בטוח שגרים שם רק דתיים, ופרט לקטע שבחזית בית־הכנסת ברחוב חובבי ציון, אף קטע לא נסגר לתנועה בפתח־תיקווה בשבת. אני זוכר, שגם כשהייתי ילד, היה הקטע הזה של בית־הכנסת סגור בשבת.

● **מדוע דווקא קולנוע „היכל" הדליק את הדתיים עד כדי כך. האם הם חיפשו תירוץ?**

בעשר השנים האחרונות הקולנוע לא היה פתוח.

● **מדוע?**

מכיוון שבקונסטלציות פוליטיות שונות משתנים אורחות־חיים. לפני 10 שנים כשנזקקו לקואליציה עם הדתיים, מישהו אמר ליד השולחן לסגור את הקולנוע ומישהו הסכים. אני חשבתי שהקולנוע צריך להיות פתוח.

„כשר־ההסתגלות של הדתיים רציני מאוד. הם יודעים לעשות יפה מאוד את החשבון של מה ירוויחו ומה יפסידו"

● **כדי להרגיז את הדתיים?**

חס וחלילה. לא העליתי בדעתי להרגיז את הדתיים. הרשיתי לפתוח את הקולנוע בליל שבת, כי על פי השקפת עולמי, אני לא רואה בזה חילול השם.

● **אך הדתיים, שהם מרכיב באוכלוסיית עירך, רואים בכך חילול השם.**

אני מסכים שאם מישהו רואה בזה חילול השם, אז לא צריך לפגוע ברגשותיו, ולצורך העניין, הרשי לי להיות רגשני ופאתטי ולהגיד, שאחרי ככלות הכל אחים אנחנו. ובכן, כשהמחלוקת בין אחים היא על רקע של אמונה, קשה לשכנע ולכן אני לא מחייב איש לחלל שבת. מי שלא רוצה לחלל שבת, שלא יילך לקולנוע בשבת. איש לא מכריח אותו.

● **אבל האמונה הדתית אומרת שבני־ישראל ערבים זה לזה. כלומר, אם אתה מחלל שבת, באילו אחיך הדתי חילל שבת גם הוא.**

אין טעם להעמיד פנים. המנהיגות הדתית יודעת היטב על הנהירה של תושבי פתח־תיקווה לערים אחרות, כדי לספק את צורכי הבידור שלהם. והנהירה הזו היא כל־כך מאסיווית וכל־כך רבת היקף, ואפשר להאשים בקלות את הרבנים שמפני שהם לא מאפשרים לתושבי פתח־תיקווה להתבדר בעירם, הם גורמים לחילול שבת, כי התושבים נוסעים במכוניותיהם לערים אחרות ולא רק שמבזבזים את כספם, אלא גם מסתכנים בתאונות־דרכים.

● **טענתם של החרדים היא, כי העובדה שקולנוע „היכל" פתוח בשבת, מפריעה להם לקדש ולכבד את השבת.**

זה לא נכון. טענתם העיקרית היא באמת שישראל ערבים זה לזה ואם אני מחלל שבת, אני איענש, אך העונש יחול גם עליהם. הם לא אומרים שהרעש מפריע להם, הם אומרים ישראל ערבים זה לזה. אבל האם ישראל לא ערבים זה לזה, כאשר אדם נכנס למכוניתו ונוסע לתל־אביב בשבת לראות סרט?

● **הם מאשימים אותך שאתה חוטא ומחטיא את הרבים, ועקב כך מכניס גם אותם לקטגוריית החוטאים.**

הפרשנות שלהם לא מקובלת עלי. איש לא מכריח אותם לחלל שבת. קשה מאוד להתווכח איתם, כי העמדות שלנו נחרצות, כל אחד בעמדתו. אני לא כופה עליהם את חטאיי והם לא יכפו עליי את אמונתם.

■ ■ ■

● האם ניסית לדבר איתם סנים אל סנים, בצורה תרבותית?

מאות שעות של ויכוחים עם רבנים אני צובר לזכותי, ואני אומר להם שאני לא רואה את עצמי חוטא ושלא ישחיתו את דבריהם בהטפות־מוסר. ואני מסביר להם שלא מקובל עליי שבשל התפתחות היסטורית בעם היהודי, קפאה השמרנות. אני אומר להם שהגדולה בתורה, שאין בעיניי יפה ממנה ושהיא נאדרת ונהדרת והומאניסטית, היא שאפשר לפרשה ושהתחילו לפרשה מיום שניתנה. ואני אומר להם, שכאשר כתוב „לא תבעירון אש בכל מושבותיכם" הכוונה היתה שכדי להבעיר אש צריך היה לצאת ליער ולקרוש עצים ולסחוב את העצים הביתה ואחר־כך לעבור קשה כדי להדליק את האש, ואז היתה השבת מחוללת, כי במקום לנוח הבן־אדם היה עובד כדי להדליק את האש ואחר־כך כדי לשמור עליה. אבל היום, כשאני לוחץ על המצית האלקטרוני שלי, או על מתג החשמל, איפה יש כאן עבודה?

אבל הם רוצים להישאר קפואים בתפיסתם. שישארו. אני לא מוכן שהם יכפו עלי את השקפתם, כי בשבילי התענוג הגדול ביותר הוא לנסוע עם מישפחתי לפיקניק בשבת, ומה הם רוצים, שאני לא אסע רק מפני שהפסיקו לפרש איזה פסוק לפני מאות שנים?

אני יושב ומדבר איתם, ואחד האדמו"רים אומר לי מאז שהאמוראים נסתלקו מן העולם, אין מי שיפרש את התורה. וכאן בעצם מסתתמות טענותיי. וכשאני אומר לו — מדוע לא יפרשו אחרים? הוא אומר — יש דברים שלא שואלים עליהם שאלות. וברגע שהוא מעלה טיעון כזה, אנחנו חוזרים אל הבעיה העיקרית, האמונה, שיש בה יסוד פאנאטי, שאין בה יכולת להתפשר עם אנשים אחרים.

היו לי פגישות מאוד מעניינות עם רבנים ואדמו"רים, ומה שקורה, שגם כאשר הם מגלים פתיחות — לא ויתור, אבל פתיחות — ברגע שזה יוצא החוצה: הם חוזרים בהם מהדברים שאמרו לי בארבע עיניים. פיתאום הרבנים האלה הנאורים, שהבינו על מה אני מדבר כששוחחנו בארבע עיניים, מתחילים לזרוק מישפטים כמו „שבת קודשנו" ו„יהרג ובל יעבור".

● ובכל זאת, איך אתה מסביר את זה שמהפגנה נגד חילול השבת הסכה פרשת קולנוע „היכל" להיסטריה של הדתיים?

יש פה אוכלוסיה יחסית קטנה של חרדים. בקריטריונים של בחירות אין להם אפילו את המינימום של 1.700 קולות, כדי להכניס נציג לעיריה. כשיש פה הפגנה הם מגיעים מכני־ברק משימחת־משה ומגני־תיקווה. פה, בפתח־תיקווה, יש רק כמה מאות מישפחות חרדיות.

● והם מוכנים לעבור את עבירת תחום המושב למען ההפגנה?

אל תשכחי שהם עושים את זה למען השבת, והשבת קודמת לכל.

● האם סגירת קולנוע „היכל" היא בבחינת טאקטיקה שאתה נוקט כדי להרגיע את הרוחות?

ודאי שלא! קולנוע היכל עומד על תילו כבר 50 שנה. הוא שייך למועצת־הפועלים ובלי כל קשר לשבת תבעתי מהמועצה שהקולנוע יהיה ראוי לשמו. זהו מיבנה ישן, שיש לו חלל גדול וכיסאות לא נוחים. אני רוצה שהוא יהפוך לרב־היכל, כמו קולנוע רב חן. שיהיו בו שלושה אולמות, עם כסאות נוחים, ויציגו בו שלושה סרטים ברזומנית. זה שזה נפל היום, כשיש הפגנות של הדתיים, שטויות. אני לא מתרגש, לא מהדתיים ולא מהשיפוץ.

● ובכל זאת, יש הטוענים כי אתה מתעקש לחינם על קולנוע „היכל". ממילא כמעט לא באים אנשים לצפות בסרטים של ליל שישי ובשביל מיספר כזה מצומצם של צופים כדאי היה לסגור את ה„היכל" ולהחזיר את השקט לפתח־תיקווה.

שטויות! אנשים לא באים להיכל מאותה סיבה שאמרתי לך קודם. הקולנוע ישן ולא נעים לראות בו סרטים. הוא גדול מאוד וחורק. לכן משפצים אותו, כדי שיבואו יותר אנשים. סיבה נוספת לכך שאנשים לא באים לראות סרטים, היא כי יש כאלה שלא נעים להם לעבור את חומת האדם לבושת השחור שצועקת „שאבעס שאבעס". אבל יש כאלה שלא איכפת להם. הנה, בתי הלכה עם חברותיה לראות סרט בהיכל, למרות הדתיים.

● מדוע אתה אף פעם לא הולך לקולנוע ביום שישי?

מכיוון שאני לא משוגע לקולנוע. אבל אני בהחלט הולך לפעילות של מופת שמתקיימת בליל שישי בבניין קולנוע היכל. לא רואה סרט. אבל משתתף בהרצאות ובסימפוזיונים. אולי כשהקולנוע יהיה משופץ ויהיה נעים לראות בו סרטים, כמו בקולנוע רב חן בתל־אביב, אלך גם לסרטים.

■ ■ ■

● קיימת טענה כאילו אתה, בעקשנותך עם קולנוע „היכל", מסריץ לשימעון פרס להקים קואליציה עם הדתיים?

אני רוצה בכל ליבי שתקום קואליציה. מי שאומר שאני מפריע, לא מכיר אותי. קודם כל, צריך להחליף את הממשלה ומייד, אז שאני אפריע להחלפת הממשלה?

● ובכל זאת, אתה מתעקש על קולנוע „היכל" ומעירים קשיים על מיסלגתך?

אני לא יודע מי סיפר לך את הסיפורים האלה. אני שומע כל הזמן את הרכילות הזאת, אבל לא שמעתי אותה באופן ישיר מאף גורם מוסמך.

● נניח ששימעון פרס יבוא אליך ויגיד — תבורי, אתה צריך לוותר בקולנוע „היכל", אין ברירה. כיצד תנהג?

לא צריך לוותר בקולנוע היכל. לדתיים יש דרך משלהם לוותר. הם מוצאים פירוש למה שנוח להם. אספר לך מה שסיפר לי אחד האדמו"רים כשבאתי אצלו לדבר על היכל. הוא סיפר לי את הסיפור על התלמיד החכם שתקף אותו ייצרו והלך לבית־בושת וקיים יחסים עם זונה. דבר חמור ביותר. באו אל הרבי ואמרו לו: מה עושים עם התלמיד חכם? קרא אליו הרבי את התלמיד, ושאל אותו: מה קרה לך? אמר לו התלמיד: רבי, תקף אותי היצר והייתי צריך. השיב הרב: צריך, צריך. והוציא הלכה, הקובעת כי תלמיד חכם שתקף אותו ייצרו, ילבש שחורים שאיש לא יכירו, ויילך לעיר סמוכה, ששם איש לא מכירו ויספק את צרכיו. את רואה, גם אצל הדתיים, כשצריך צריך. אז לא צריך להיכנע להם כל־כך מהר.

● אינך מוכן אפילו ללכת לקראתם, לא למכור כרטיסים בשבת, למשל?

אני מוכן שלא ימכרו כרטיסים בשבת, אבל זה לא מקובל על הרבנים בפתח־תיקווה. הם טיפסו על עץ גבוה ולא יודעים איך לרדת ממנו. מי זה בכלל הרב סלומון? הוא היה פה איזה מנהל ישיבה קטנה. מינו אותו כרב של פתח־תיקווה, כי חשבו שהוא ישב בשקט ולא יעשה צרות. תגידי לי, הרב פרנקל הרגיז פעם מישהו בתל־אביב, רב פעם עם חלק מהאוכלוסיה? הרב לאו יושב שביתת שבת ברמת־גן? אומרים לי סטאטוס־קוו. מה זה סטאטוס־קוו? אני לא מודאג. עוד תראי, אנחנו מתלבשים על הקולנוע, מחליפים כסאות, עוד יהיה נחמד מאוד בקולנוע היכל אחרי השיפוצים.

● ואתה לא מודאג מהסלמה של הפגנות הדתיים?

כושר ההסתגלות של הדתיים רציני מאוד. הם יודעים לעשות יפה מאוד את החשבון של מה ירוויחו ומה יפסידו.

● אבל אצלם זה עיקרון?

אצלם זה עיקרון, ומה אצלי? אם אני סוגר את קולנוע היכל, אני צריך לוותר על עיקרון שהוא בשבילי השקפת־עולם. אני לא פוחד, לא מאוים ויניצקי שמכנס מסיבות עיתונאים ולא מהדתיים. בזמן שהם מפגינים אני הולך למועדון מופת. לא מדיר את רגליי מפעילות תרבותית בליל־שבת. בינתיים, מי שרוצה ללכת לקולנוע, צריך לעבור את גוש האדם שצועק „שאבעס", אבל אל תדאגי. עוד יבוא יום שתושבי פתח־תיקווה ילכו לקולנוע בלי הלווייה הזו.

תבורי לפני קולנוע „היכל"
„עוד יהיה נחמד!"

„אין בעולם ראש־מיפלגה שיכול לבוא ולהגיד לי: אתה לא מוצא חן בעיני, אני אקבע בשבילך"

תנועה מיזרחית של מפגין דתי בליל־שבת השבוע
„צריך לדעת לטפל בנבלות האלה!"

אלה הרי טאקטיקות שלהם. בנדאי שיש מי שמתנגד מתוך אמונה עמוקה לפתיחת קולנוע היכל, אבל כל ההיסטריה הזו נובעת מהטאקטיקה של הרבנים, שרוצים לקיים את מיסגרת ההפגנה, ואם לא יהפכו את זה להיסטריה, קיימת סכנה שאנשים לא יבואו. ישנה הקבוצה החרדית, המכונה את עצמה „קומנרו". הקבוצה הזו נלחצת למחסום וצועקת „תבורי נאצי", מסביב לקומנרו מתגודדים הדתיים שבאים במיצוות הרבנים. אדם רתי, גם בקרב אוכלוסיית הכיפה הסרוגה, כשהרבנים שלו מבקשים ממנו לבוא ולהפגין, אומר — בשביל השבת אני אצא להפגין.

● האם המפגינים החרדיים כולם תושבי פתח־תיקווה?

תאמיני לי, שיכולתי לגרום לכך שתתארגנה הפגנות נגדיות. מה זו בעיה בשבילי להביא הנה 50.000 איש שמתנגדים לכפיה הדתית ולעשות הפנינג. אבל אני לא מעוניין. לדעתי, ההפגנה של ר"צ מיותרת לחלוטין.

אני לא מבין כך את הדברים. אני חושב שצריך להתעלם מההפגנות של הדתיים. הם יודעים טיב מאוד שיש להם בעיה עם ראש־עיר שלא יוותר על עקרונותיו.

שמעתי שיש אזרחים בפתח־תיקווה שהתארגנו כדי להגן על ראש־העיירייה. הם מתכוונים להחזיר מידה כנגד מידה לרבנים בהטרדות טלפוניות. אם הם מציקים לי בהטרדות האלה שזה יציק גם להם.

היום אני מנוע מלנהוג בצורה חופשית בעיר שלי, כי הם מטרידים אותי בכל מקום. אבל אני אטפל בהם. לא אברח מהרחוב ואצא בדלת צדדית, כי אם אעשה זאת, הם ישיגו ברזיוק את מה שהם רוצים.

● איזה סוף אתה צופה לפרשה הזאת?

עם ישראל הוא עם חכם. אנשים יתפכחו. בקבוצה הקטנה יחסית של הגרעין הפאנאטי, צריך לטפל בדרכים לא שיגרתיות. אין לך מושג כמה הם מטרידים אותי בכל שעות היום והלילה, אם זה בניבולי־פה או במיכתבים.

■ ■ ■

● גם בשבת הם מטרידים אותך?

בשבת יש לי יום מנוחה. הם נהגו לבוא עם רמקול ליד ביתי. פה התערבו השכנים וסילקו אותם. יום אחד ישבתי עם חבר מועצת־העירייה בבית־קפה במדרחוב. לא עברו שלוש דקות והם התחילו להטריד אותי. אזרחים רצו להרביץ להם. ממש מנעתי מהם בכוח, אבל בבית־הקפה כבר לא יכולתי לשבת.

תארי לך שאני רוצה לשבת עם אשתי בבית־קפה. זה לא אפשרי, במילים אחרות, אני לא אזרח חופשי בעירי.

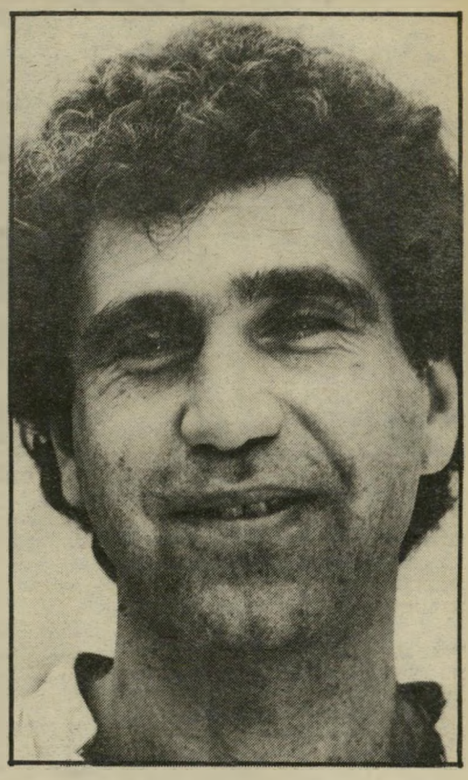
יש הטרדות בלי סוף. היו יותר קשות. היום זה טלפונים ומיכתבים. פעם זה היה יותר גרוע. אני לא רוצה לספר על סוג ההטרדות, ביטויים. שאני מתבייש לחזור עליהם. כמובן שבן־זוגה זו ממש מילת־חיבה לעומת יתר הביטויים. הם מסוגלים להרים טלפון לאשתי ולשאול אותה „מתי יבוא אליך קליינט" או להגיד לבתי בת ה־14, שעונה על הטלפון: „אני יכול להיות הסרסור שלך".

● הבת שלך נבהלת מההטרדות האלו?

אני לא אבא של ליסה. אני אבא של ליאת. ליסה נכנסה להיסטריה כשמישהו דיבר איתה בטלפון, אבל זו ליסה של הליכוד. ליאת, בתי, לא

(חמשך בעמוד 47)

„אף אחד לא יכול לאלץ אותי בעניין קולנוע „היכל". יכולים לשכנע, להסביר, ללחוץ, אבל לא לאלץ"

מוקה קריגר:
„את האשה מעניין כמה בעלה מרוויח!"

פרשת יוסלה שומכר היתה המפורסמת שבכולן, אבל כל כמה זמן נחטפים ילדים מאמם או מאביהם ואחרי עבודת בילוש הם נמצאים. רק בשבוע שעבר נמצאו שני ילדים שנחטפו מאמם בצרפת. מסתבר שבמקרים רבים נפתרת הבעיה על־ידי חוקרים פרטיים ולא על־ידי המישטרה. מוקה קריגר, שגילה את שני הילדים במוסד בארץ, מספר:

האם בצרפת פנתה לעורך־דין צרפתי, ההוא פנה לעורך־דין ישראלי וככה התיק הגיע אלינו. מייד פתחנו בחקירה שהעלתה כי האב ביקש לקבל מעמד של תושב ארעי. מכאן ידענו שצריך להתמקד בקונסוליה הצרפתית ובמישרדי ממשלה, שסביר היה כי יפנה אליהם. באנו במגע מיידי עם קרובי מישפחה בארץ, ובאמצעות כיסויים שונים מצאנו את הילדים במוסד ילדים בארץ. הודענו לאם ובזה נגמרה עבודתנו.

● האם מישרדי ממשלה באים בדרך־כלל לעזרתכם?

בפירוש לא. הם מוצאים סיבות רבות מדוע לא לעזור לנו ובעיקר הם מסתתרים מאחורי חוק הגנת הפרטיות. האיגוד הישראלי שלנו פנה ככר אין־ספור פעמים בבקשה לשיתוף פעולה עם מישרדי ממשלה ועם המישטרה, אבל תמיד סרבו לנו.

● אם כך, איך אתם מסתדרים?

יש לנו שיטות משלנו שמטעמים מובנים לא נוכל לפרטן כאן.

● לא מזמן קראתי בתבה ב„מעריב" שבה נאמר שאנשי מישטרה רבים מוכרים מידע לחוקרים פרטיים תמורת כסף. זו השיטה?

בארץ פועלים כ־150 מישרדי חקירות. כמחציתם חברים באיגוד ועליהם חלים כללי אתיקה מחמירים ביותר. לפי מיטב ידיעתי, אלה לא קונים מידע מהשוטרים תמורת כסף.

● אני מבינה שמיבצע גילוי שני הילדים מצרפת היה אחת המיבצעים הקצרים שלכם. יומיים עבודה. איך עושים את זה?

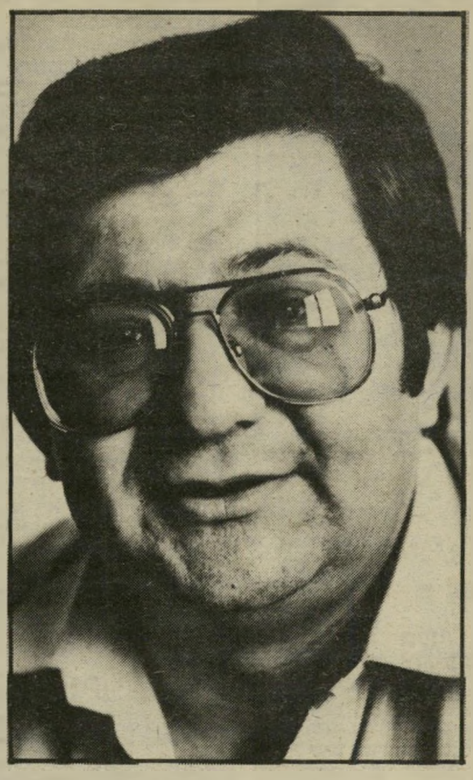
בשביל להיות חוקר פרטי טוב ולהצליח צריך 20 אחוז אינטליגנציה, 20 אחוז אינטואיציה ו־60 אחוז מזל. במיקרה הזה היה לנו הכל.

● במה בעיקר מתעסקים החוקרים הפרטיים בימים אלה?

בעיקר בריגול תעשייתי ובחקירות כלכליות.

● נגמר עידן חיסושי הבעלים הבוגדים?

היום מעניין את האשה הרבה יותר כמה כסף יש לבעלה, מאשר עם מי הוא בוגד בה.

עוזי גינדי:
„הקונים כבר מזמן מבולבלים מהמחירים!"

יתרות המטבע של ישראל ירדו אל מתחת לקו האדום, החוב הלאומי גדל, האינפלציה עולה. בקיצור קטסטרופה כלכלית. מה זה עושה לאזרח? אולי קונים פחות יצירות אמנות, אולי פחות תכשיטים, אולי פחות נסיעות לחו"ל. אבל, האם ממשיכים לאכול כרגיל? שאלתי את עוזי גינדי, בעל סופרמרקט ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. האם הקונים שלו מתרגשים בכלל מהמצב הכלכלי?

הקונים כבר מזמן מבולבלים לגמרי. אף אחד לא יודע מה זול ומה יקר. ומפני שהם מבולבלים הם נצמדים לתאריכים. היו כמה העלאות ב־1 בחודש. מאז, כמה ימים לפני ה־1 בחודש, הם מתחילים לאגור סחורה. השיא כמובן היה לפני הבחירות, שאז אנשים שברדך־כלל קונים חבילת סוכר ובקבוק שמן, ביקשו 20 חבילות סוכר ו־10 בקבוקי שמן. זה הגיע אפילו לידי כך שאנשים קנו פי שלושה לחם ממה שהם קונים כרגיל.

● מלבד האגירה הזאת, האם חלו שינויים בהרגלי הקניה של הלקוחות שלך?

חלו. היום קונים הרבה פחות שימורים תוצרת חוץ. חושבים פעמיים על כל קופסת טונה, על כל ליפתן אננס. אבל לפי הניסיון שלי, גם זה יעבור. זה תמיד שבוע טראומות עם שיחות מאוד ערות בעיניני מחירים ואחר־כך מתרגלים ומתחילים שוב לקנות כרגיל.

● ומה עם קניית ירקות ופירות, גם כאן יש עליות וירידות?

כאן יש רבר שהקונים, משום מה עוד לא שמו לב אליו. מחירי הפירות והירקות משתנים לגמרי מתחילת השבוע לסופו. בתחילת השבוע הכל זול יותר ב־30־40 אחוז ואנשים לא קונים יותר כדי לשמור לסוף השבוע. אני לא יכול לגשת לכל לקוח ולהסביר לו את זה, אבל חשבתי שבמשך הזמן ישימו לב בעצמם.

● כלומר, אתה טוען שבאופן כללי לא השתנה שום דבר בשנה האחרונה בהרגלי הקניה של הקונים?

כן השתנה. כולם קונים הרבה יותר עוף מאשר בשר, והרבה יותר בשר קפוא מאשר בשר טרי. מלבר זה, ההברלים קטנים. הרי בלי אוכל אין כוח אפילו להתלונן.

שלמה ניצן:
„שידורי האולימפיאדה הם בשביל מניאקים אמיתיים!"

הטלוויזיה משדרת את האולימפיאדה לתוך הלילה. כולם שמחים מאוד, אבל כנראה רק מעטים מאוד צופים בכל המישדרים. שלמה ניצן הוא אחד מהם – כל לילה עד סוף השידורים.

● אתה אוהב את כל ענפי הספורט?

יש ענפי ספורט שאני אוהב במיוחד, אבל אני יכול לראות כל ספורט בשימחה. נכון שאם ב־5 בבוקר היו מעבירים מישחק גולף ארוך, בטח הייתי נרדם מול הטלוויזיה.

● לא מפריע לך להיות ער כל הלילה?

אני התכוונתי לאולימפיאדה הזאת. עשיתי תוכניות. כל בוקר אני ישן עד 11 לפני הצהריים, כדי לאסוף כוח ללילה הבא. אגב, גם את התקצירים שבין 8 ל־9 אני לא מפסיד.

● אז מה עשית בט' באב, כשלא היו שידורים מהאולימפיאדה?

מה זאת אומרת? ראיתי ירדן, כמובן.

● עסקת פעם בספורט?

עסקתי בקריאה על ספורט וכשהייתי יותר צעיר הכרתי את כל השמות ואת כל השיאים האתלטיים בעולם. אף פעם לא עסקתי בספורט ממש, אבל תמיד אני מאוד מתעניין.

● מה עשתה לאולימפיאדה הזאת העובדה שהרוסים והמיזרח־אירופיים לא משתתפים?

בענפים שבהם הרוסים מצטיינים זה פגע. התחרויות היו פחות מעניינות. בהטלת כידון, למשל, השיאים שהשיגו עכשיו הם בכ־20 מטר פחות משיאו של האלוף המיזרח־גרמני. אבל בענפי ספורט שלרוסים אין מה להגיד בהם, הערדותם לא שינתה כלום.

● אתה מכיר הרבה אנשים שרואים טלוויזיה כל הלילה?

לא. זה בשביל מניאקים אמיתיים של ספורט.

● אם אתה מניאק כזה, למה לא נסעת לשם ממש?

הרבה יותר נעים לשבת בבית ולראות הכל, מאשר להיות בלוס־אנג'לס ולראות תחרות פה ותחרות שם. בעניין הזה, הטלוויזיה היא ממש פצצה.

דני גרנות:
„אני הפסקתי להופיע, אבל המשכתי להתקיים!"

דני גרנות, זמר שהיה הרבה בחדשות לפני חמש שנים ונעלם, יצא השבוע עם תקליט חדש. שם התקליט „רדיו־אקטיבי" והוא כולל שירים שנכתבו והולחנו על־ידי הזמר עצמו. אני מתארת לעצמי שמדורי המוסיקה יעסקו בתקליט החדש, אותי עניין במיוחד מה קורה עם זמר שנעלם. במה הוא מתעסק, איזה מיקצוע הוא מחפש, ממה הוא מתפרנס. את כל השאלות האלה הפניתי לדני גרנות.

לפני חמש שנים הפסקתי להופיע ולהוציא תקליטים, אבל לא הפסקתי להתקיים. חיברתי מוסיקה, כתבתי מילים לשירים, הקלטתי דברים באולפן. כדי להיות זמר טוב ומוסיקאי טוב, צריך לעבוד קשה מאוד.

● **ומכל מה שהזכרת עד כאן, הרי לא מתפרנסים.**

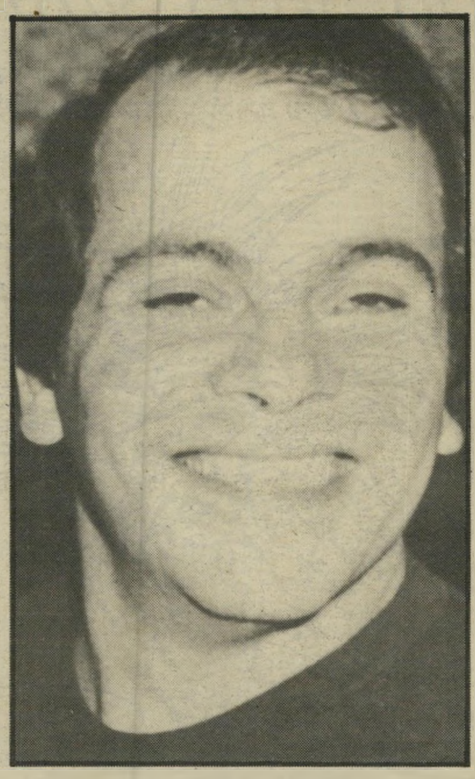
זה נכון שמבחינת פרנסה אלו היו שנים קשות. עשיתי ג'ינגלים ואשתי עבדה וככה התקיימנו. לא ברווחה, אבל מתוך הכרה. הזמינו אותי פה ושם להופעות, וזה יכול היה לייצב את התקציב המישפחתי, אבל אני סירבתי. הרגשתי שאני עדיין לא טוב מספיק לפי דעתי, ולא רציתי לעשות פשרות מפני שאני צריך להתפרנס.

● **ועכשיו אתה מרגיש מוכן?**

עכשיו אני מרגיש ש„רדיו־אקטיבי" זה הכי טוב שיכול לצאת ממני.

● **אני מבינה שחיברת גם את המילים וגם את הלחנים, שרת את השירים וניגנת את הקטעים האינסטרומנטליים. אז מה אתה, זמר, משורר, מלחין, נגן?**

קשה לי להגדיר. אולי נגיד שאני מוסיקאי, שיש לו גם מה לומר והוא גם שר יפה ומנגן טוב. איך זה נשמע?

עמירם טננבוים:
„כשיהורם גאון הופיע התרוקנו הרחובות!"

יותר מרבע מיליון בני־אדם האזינו לשירתו של יהורם גאון בפארק הירקון. השבוע יופיעו שם חברי להקת „כוורת" וגם להם יאזינו בוודאי אלפים רבים של תושבי תל־אביב. כל זה ניתן בחינם על־ידי עיריית תל־אביב. מה עושים אירועי החינם האלה למקומות הבילוי האחרים בתל־אביב, האם יש ירידה בקניית כרטיסים – שאלתי את עמירם טננבוים, מנהל „החמאם" ביפו.

בדיוק הרגע עשיתי כמה שיחות טלפון בעניין זה. אני כולי רותח.

● **מדוע זה מרתיח אותך, שאזרחי תל־אביב מקבלים בידור בחינם?**

אנחנו כולנו מקבלים מנדט מעיריית תל־אביב להיכנס לאוונטורות, כדי שלאזרח התל־אביבי יהיה איפה לבלות. אנחנו מתבקשים לארגן מופעים ולהחזיק מקום פתוח בימי שלג ובימי קור ובחמסינים, כשאין הרבה קהל, ואז, כשבאה עונת השנה עם הפרוספריטי הגדול ביותר, קם לנו מתחרה בדמותה של עיריית תל־אביב, ונותנת בחינם לכל תושבי תל־אביב את מה שאנחנו מתפרנסים ממנו, ולא רק זה, אלא שהיא מארגנת את האירועים ביומיים הכי טובים של השבוע. ידוע לכולם שכל הענף שלנו נמצא בשפל. אם יש קהל, זה בעיקר בימי שישי ושבת, ואז באה עיריית תל־אביב וגוזלת לנו את הקהל.

● **בערב ההוספה של יהורם גאון, ממש הרגשתם את זה?**

בתל־אביב, כאשר 250 אלף איש הולכים למקום אחד, מרגישים את הוואקום ברחובות ולא רק במופעי בידור אחרים.

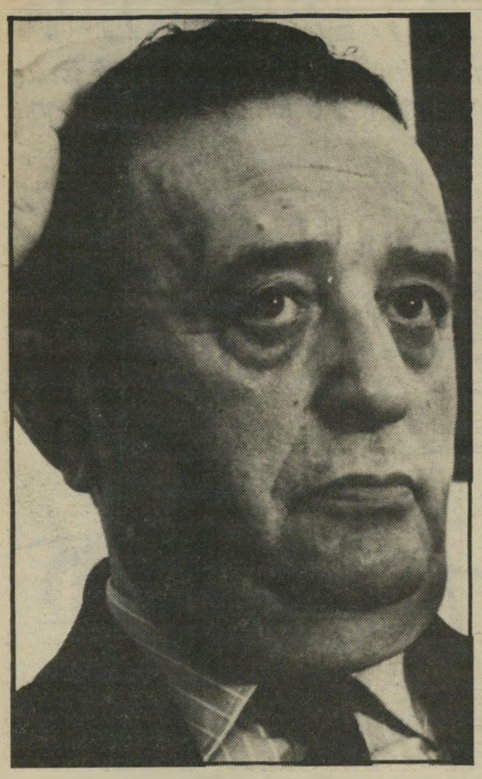
● **מדוע אתם לא מתאגדים ומנסים לדבר עם העיריה, שאולי תשנה את הימים?**

אין לנו מה לדבר עם העיריה, כי היא רואה בזה שירות לאזרחים, אבל היא שוכחת שתוך כדי השירות הזה, היא כורתת ענף שלם של אנשים שפרנסתם בכך, אמרגנים, מפיקים, שחקנים, זמרים וכל הנספחים.

אנחנו לא מצליחים להתאושש ממכה אחת וכבר ניחתת עלינו השניה. רק בחודשיים האחרונים היו חגיגות פתיחת הטיילת, שלוו בהופעות חינם, פסטיבל ישראל, ועכשיו ערבי הקיץ הפתוחים בגן הפיסגה ביפו והאירועים בפארק הירקון.

● **אז תעשו משהו?**

אין ספק שנצטרך לעשות משהו, רק שתפסת אותי מוקדם מדי ועדיין אני לא יודע איך ומה נעשה.

מנחם סבידור:
„אני לא חבר שלהם, ולא מזדהה איתם!"

לא זכור לי בעבר מיקרה ש־20 חברי־כנסת ביקרו קבוצה של אסירים או עצירים. ההיפך הוא הנכון. אסירים מתלוננים שחברי־כנסת אינם מתעניינים ואינם מבקרים בבתי־הסוהר. שאלתי את יו"ר הכנסת, מר סבידור, מה דעתו על הביקור ההמוני הזה.

אני רוצה לומר לך, שכיו"ר הכנסת תמיד חתרתי למתן חופש כניסה לחברי־כנסת לבתי־סוהר, וכאשר היו קשיים או שמו מיכשולים, התערבתי וגרמתי לכך שיתנו להם להיכנס. בשלב מסויים היה לי ויכוח עם היועץ המישפטי ועם שר־הפנים, באיזו מידה בית־הסוהר הוא מקום ציבורי או לא, לצורך חוק החסינות. או הוצאה הוראה שכל ביקור מחייב אישור שהח"כ הרוצה לבקר, לא יפריע לתהליך החקירה. ואם אכן יש חשש שהביקור יכול להפריע לתהליך החקירה, לא יתנו להם להיכנס.

● **ודווקא במיקרה הזה, כאשר רובם עצירים, זה לא יפריע?**

אני לא מכיר את הפרטים ואני לא חוקר. האנשים שנותנים את האישורים צריכים להחליט בזה.

● **בלומר, נראה לך בסדר ש־20 חברי־כנסת הולכים לבקר קבוצה מאוד מסויימת של עצירים?**

אני לא רוצה להתייחס לזה מזווית־ראיה פוליטית. מהיבט של יו"ר כנסת, אם זה לא מפריע לחקירה זכותם לבקר.

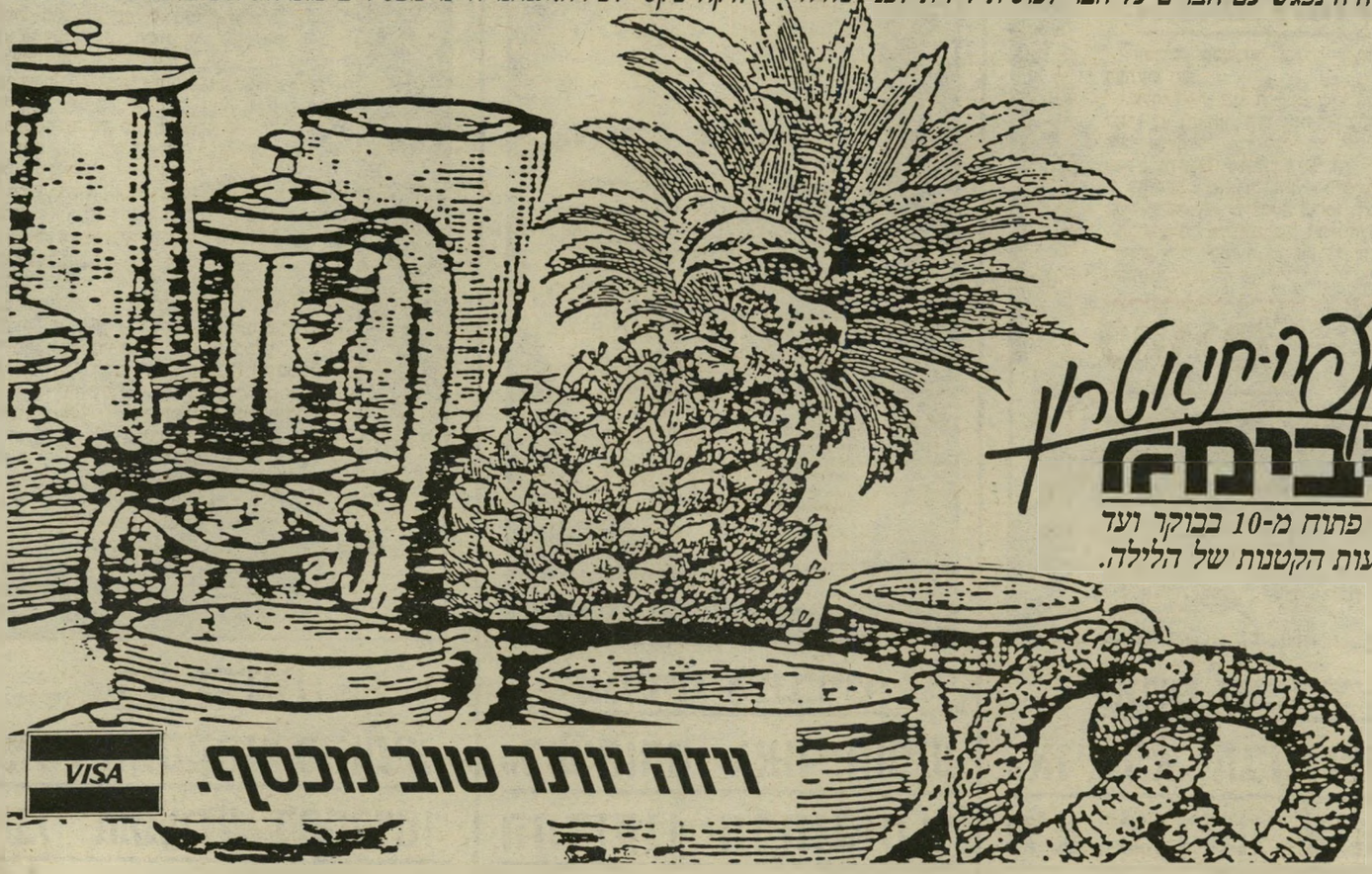
● **אם כך, מדוע אתה לא ביקרת אותם?**

יש אנשים שבאו לשם לבקר כחברים של העצורים, יש שבאים להזדהות ויש שרואים בביקור הזה מיצווה. אני לא שייך לאף אחת מהקטיגוריות הללו, אז אין לי מה לבקר אותם.

דניאלה שמי

אילו המלט היה יושב בקפה תיאטרון הבימה...

לא היו לו שאלות כמו להיות או לא להיות. הוא היה יושב בשעות אחר כך היה נפגש עם חברים על הבר לכוסית לילית לפני שהיה הערב לא רחוק מהפסנתרן, פורס לעצמו דג שמך ושוכח מהצרות. לוקח טקסי לטירה. אנחנו היינו מפסידים מונולוג חשוב. הוא היה נהנה.

קפה-תיאטרון הבימה

פתוח מ-10 בבוקר ועד השעות הקטנות של הלילה.

VISA

ויזה יותר טוב מכסף.

לאחי

גיל חן

ברכות חמות בהגיעך למיצוות
עלה והצלח בכל מעשיך
ואל תאכזב את הוריך

מאחל
דורון

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
ויזה
ישראכרט

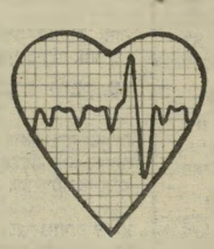
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

הלב שלך שווה בדיקה!

בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

אילנות יועצים רפואיים

מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל-אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294

הפחעה

כבר סיפרתי לכם שיש לי כל מיני סוגי חברות. סוג אחד זה האנטי־עקרות־בית. אלה שלא יודעות לעשות חביתה וגם גאות בזה.

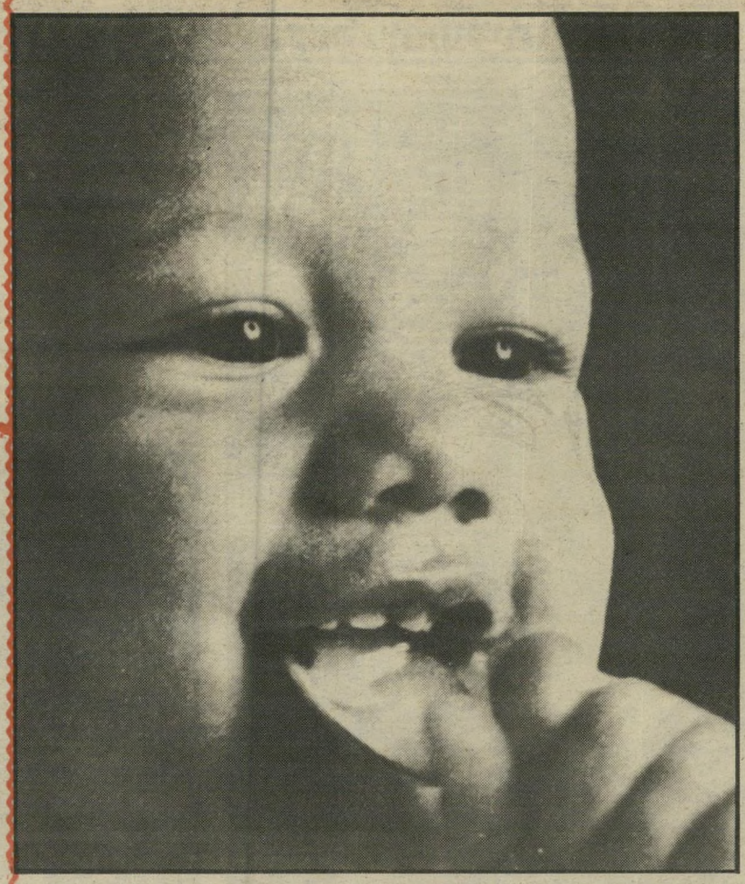
לאחת כזאת היינו מוזמנים לפני כמה ימים. לפני שהולכים לבקר אותם אנחנו, בדרך־כלל, אוכלים ארוחת־ערב טובה, כי בבית שלהם אין אף פעם כיבוד. הם לא מודים בקיומו של הדבר הזה. מקסימום מקבלים שם בירה קרה וקצת מקלות מלוחים (ולא חשוב שלפעמים יושבים שם חמש שעות). אבל, למרות זאת, הם אנשים נחמדים מאוד ומעניינים ואם באים אליהם על בטן מלאה, אפשר בהחלט להנות איתם ולהעביר ערב משעשע.

והנה הפעם, באמצע הערב קמה חברתי האנטי־עקרת־בית, הלכה למיטבח והביאה צלוחיות יפות ובהן גלידה. היתה הפתעה מסויימת, אבל נרגענו, כי באמת במשך הזמן מותר לכל אשה ללמוד איך קונים גלידה בחנות ואפילו איך מחלקים אותה למנות ושמים אותה על צלחות קטנות. אלא שהפתעות תמיד הולכות בזוגות. על כל מנת גלידה היה שפוך מין רוטב כתום סמיך וטעים באופן יוצא מן הכלל. זה כבר היה הלם, כי הרי ידוע שרוטב אי־אפשר לקנות מוכן. אני מייד ונקתי למיטבח והתחלתי לתחקר את החברה מה זה. היא ניסתה את כל ההתחמקויות האפשריות, אבל אחרי חצי שעה של לחץ ונידנודים, נשברה וגילתה לי את הסוד.

גבירתי עקרות־הבית (אפילו הטובות ביותר), בואו ותצטופפו כאן, פטנט כזה אני לא מביאה לכן כל יום. הרוטב הנפלא הזה בטעם תפוזים, שבאמת הפך את הגלידה למעדן מיוחד, הוא פשוט פודינג תפוזים ששמים אותו בתוך צינצנת בבית־מרקחת, תחת השם „אוכל תינוקות של גרבר".

עוד היום תיכנסו לבית־מרקחת, תיקנו אחד ותטעמו ומייד אחרי שהשתכנעתן שרוטב כזה קשה מאוד לעשות בבית, תעשו כמוני, תיקנו 20 צינצנות ופתרתן את בעיות האירוח של הקיץ.

רציתי להודות לה כאן על הרעיון הנפלא, אבל היא אמרה שאם אזכיר את שמה כמישהי שהגישה אוכל טוב, היא תירצח אותי.

תשדירי שירות לחופש הגדול

זוכרים שבשבוע שעבר הבטחתי לכם הפתעה? יש!

שלחתי את שני הילדים שלי מהבית. אחד לאחי באילת ואת השני להוריי בירושלים. זה מפני שהיה לי שכל לפזר את המישפחה שלי בארץ, עוד לפני שנולדו הילדים.

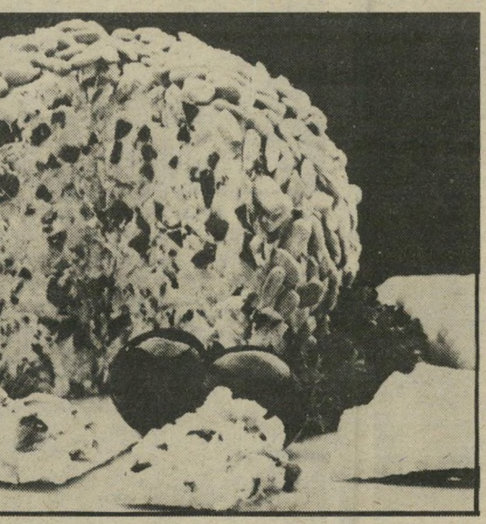
מה שאתם תעשו השבוע עם הילדים שלכם, זה אותו הדבר. או שהשבוע, באופן יוצא מהכלל, תמציאו לבד בילויים של אחרי־הצהריים. אני בחופש, עד להודעה חדשה, או עד שקרובי יתמוטטו.

טעים, בריא ויפה

את המתכון הזה קיבלתי מחבר שהוא טבח מעולה עם חוש אסטתי מאוד מפותח. בכל דבר שהוא מכין קשה מאוד לדעת אם הוא יותר טעים או יותר יפה. בגלל הצורה היפה מתאים כדור הגבינה הזה לאירוח, כשעל ידו כמה קרקרים טובים ובקבוק יין מקורר.

כדור גבינה וחמניות

המיצרכים הדרושים: 1 חבילה גבינה לבנה (אבל מאלה שעטופות בנייר ולא בתוך גביע), 50 ג"ר חמאה, כפית חרדל או שום כתוש, 2 כפות קוניאק, כ־20 זיתים ללא גלעין, חתוכים לטבעות, 50 ג"ר גבינה צהובה חריפה ומגורדת, חצי כוס חמניות מקולפות (אפשר לקנות בחנויות פיצוחים).

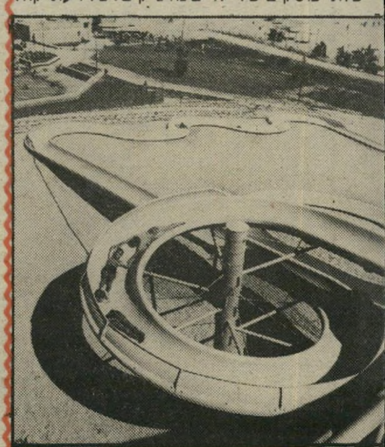

אופן ההכנה: מערבבים את כל החומרים, מלבד החמניות, ומכניסים את כל העיסה למקרר לפחות למשך שעה. מוציאים מהמקרר, עושים כדור גדול ומגלגלים אותו בתוך הגרעינים.

מי ששונא גרעיני חמניות או לא מוצא אותם בחנות שלו, מקולפים, יכול לעשות אותו הדבר עם שקדים או אגוזים שבורים.

איך השתזפתי בעל כורחי

הלחצים הם שהופכים אותנו לבני־אדם בינוניים וממוצעים. מי יכול לעמוד מול לחצים בלתי פוסקים של ילדים נודניקים ושל דעת־קהל שלא מבינה בשום אופן למה יש סרבני־ים ובריכות שחיה.

שנים שאני מחזיקה בתואר הבן־אדם הכי לבן בתל־אביב ואני מבסוטה. אבל הם לא! הם רוציים את כולם רשובים ושזופים בקיץ. כל יום הם פותחים עוד ים אחד ועוד בריכת שחיה אחת, ופאר מים ומגלשות מים, ומה לא? הכל כדי לשבור את החלטתי לא להירטב.

אז נשברתי כמובן. לקחתי את הילד וגם חברה שלי לקחה ילד ונסענו לפארק המים בקיבוץ נוה ים (על־יד עתלית). חשבתי שבאזור הזה לפחות אף אחד לא מכיר אותי ואף אחד לא „יעמד על ידי בפוזה של טרזן ויפליט „מה זה הצבע שלך?" בדרך הסברתי לחברה שלי (ספורטאית מהסוג שלי) שאנחנו נוסעות לסבול. אמרתי לה שבטח הכל שם נורא מסוכן וכל הזמן נצטרך להשגיח על הילדים, ובטח יהיו מיליון אנשים צעקניים שכל אחד מהם יביא 10 ילדים בלתי ניסבלים, ובוודאי יהיה נורא חם ונזיע ולא יהיה מה לשתות.

בטח אמרתי לה עוד כמה דברים כי ראיתי שהיא קיבלה דיכאון איום. תוך כדי התיאור הגענו למקום. מיגרש חניה גדול מאוד ולא היתה בעיה לחנות סמוך לשער. מייד בכניסה ראינו שיש בית־קפה ענק כולו מוצל וכבר רווח לנו קצת. לבשנו בגדי־ים בתוך מלתחה מסודרת ונקיה והלכנו לברוך את מידת הסכנה שבמיגלשות הנוראיות. מול אחת (גובה 12 מטר) מלא. פיטריות וצימוקים ברוטב חמוץ מתוק שהיה טוב מאוד. על השולחן הם הניחו צלחת עם סלט גזר חריף, פלפלים אפויים בתחמיץ וסלי חצילים. שני בקבוקי שתיה קרה ושני מוז שוקולד טוב מאוד, גמרו את הארוחה. 3,900 הכי ביחד.

אם לא היו מסתובבים שם 20 אלף זבובי עתליתיים מצויים, זה היה בילוי אמיתי. אב באמת אסור להיות מפונקים, זבובים יש בכ מקום.

לאכול בעתלית

אי־אפשר להיות בפארק המים של קיבוץ נוה־ים, מבלי לעבור פעמיים על פני עתלית. אז בדרך חזרה מבילויי המים, החלטנו להיכנס לעתלית ולבדוק איפה אוכל שר־החקלאות, פסח גרופר, כשאשתו לא מספיקה לבשל לו ארוחת־צהריים.

יש מיסעדה אחת בעתלית (ככה אמר לי תושב המקום) והיא ממוקמת בדיוק מול תחנת־הרכבת המפורסמת של עתלית. קוראים לה המיסעדה של קומורובסקי. אפשר לשבת על מירפסת המיסעדה בצל שני עצי הדקל ולראות אם מישהו יורד מהרכבת בתחנה. הסתכלנו. אף אחד לא ירד משתי הרכבות שעברו שם. אגב, פיתאום התברר לי שרכבת נוסעת היא חוויה גדולה מאוד לילדי דור המחשבים והמכוניות הפרטיות.

בזמן האחרון התחלתי לסווג את המיסעדות לטוב או לרע, לפי — נותנים בקבוק מים קרים לשולחן — או לא. אצל קומורובסקי נותנים. סימן טוב. תפריט מהודר וקצת משונה. יש דג ממולא ויש גם חריימה מרוקאית. יש צ'ולנט ויש קישקה ויש עוף ממולא חמוץ מתוק. הזמנו למנה ראשונה פלפל אחד ממולא (טעים מאוד) ומנה אחת של איקרה עם בצל (מעולה, ממש). מנה עיקרית אחת היתה שניצל עם מחית תפוחי־אדמה, שעליה המון בצל מטוגן שהוסיף טעם לכל העסק. ועוד מנה של עוף ממולא באורז לילדים גדולים ואמיצים והאחרות לילדים יותר קטנים ופחדנים, יושב מציל שעובד 60 שניות בדקה. הוא לא זז מהמקום והכל נעשה תחת עינו הפקוחה והמשרוקית שלו. נרגענו. השארנו את הילדים שיחליקו כאוות נפשם והלכנו לראות איך זה בבריכת השחיה. גם שם יושב מציל עם רמקול, ששואל מי הילד של מי ומשגיח הכי טוב שאפשר. יש עוד בריכה אחת לילדים ממש קטנים שלא יפריעו לגדולים. בכל השטח מפוזרים המוני כיסאות־נוח וכמיספר כיסאות־הנוח גם שימשיות.

המקום נקי מאוד והכי חשוב שקט שקט. 600 איש היו יחד איתנו ואף אחד לא צעק. הלכתי לברוק איזה מין אנשים הם אלה והסתבר שהם דווקא דוברי עברית. לא הצלחתי לברר מה קרה שם, אולי האקוסטיקה מפורת את הקולות.

קיבוצניק שפגשתי שם סיפר לי שאת המיגלשות הם הזמינו אצל מומחים שוודיים והן עומדות בתקן השוודי שהוא אף יותר מחמיר מהתקן האמריקאי לדברים האלה.

דמי־כניסה לכל היום 1,800 שקל למבוגר ו־1,500 שקל לילד. אפשר לבוא רק אחרי־הצהריים ואז זה פחות.

למרות כל תלונותיי, אני מוכרחה להודות, בלבד בכד מאוד, שגם לילדים וגם לנו היה יום מהנה מאוד.

דניאלה שמי

מיגדלים ועסקים פורחים בתיאטרון „הבימה", שבו נפתחה מיסעדה חדשה ומועלית הצגה חדשה

מה בוער? מי פורח?

מוניק לאופר מעצבת־אופנה מצרפת ובעלת בית־אופנה שנקרא אלכסיס דשרסאק, שהוא בית־אופנה המשווק בגדים המיועדים לגברים בלבד. מוניק, הנמצאת בחופשה בארץ, לא ביקרה בהצגה, היא היתה בצד הפורח של „הבימה" – המיסעדה.

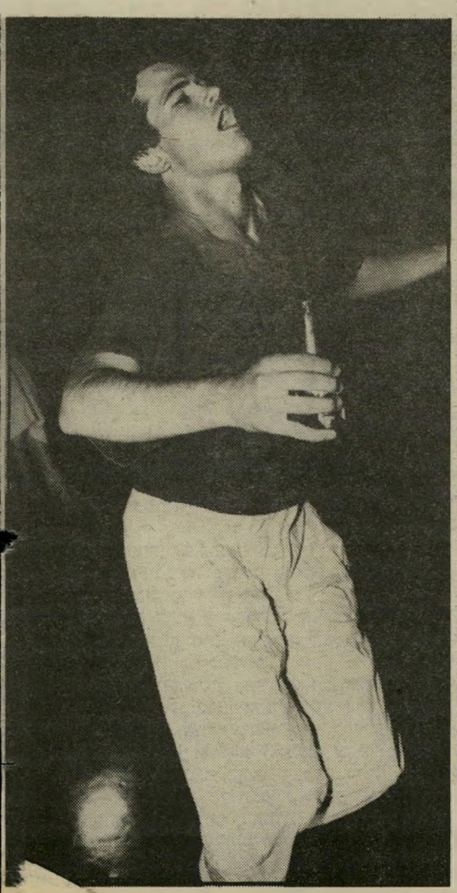
דן אלמגור תירגם את ההצגה מאנגלית לעברית. את ההצגה כתב דויד מאמט. אלמגור לא אכל שום דבר ממה שהגישו המלצרים האדיבים במיסעדת הבימה. הוא הסתפק כל הערב בכוס סודה. הוא עדיין שומר על גיזרתו הרזה, שאותה השיג במאמץ רב.

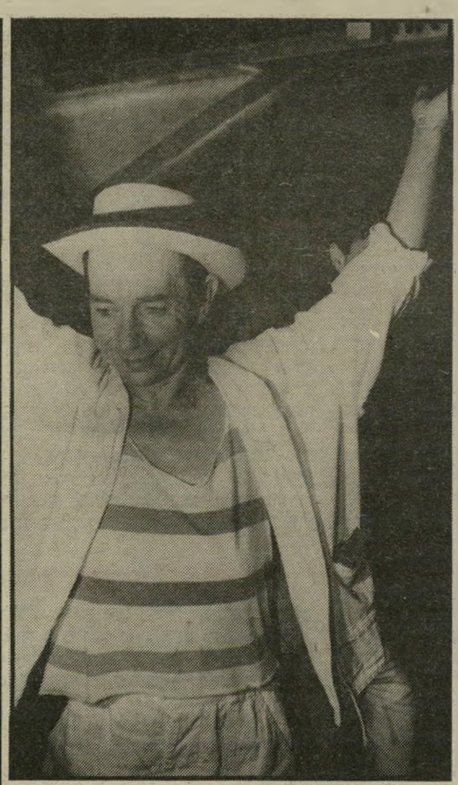

ניסים אלוני המחזאי ביקר בשני המקומות, ראה את המגדלים הפורחים, שהופכים ללוהטים, ואחר־כך גם ביקר במסעדה החדשה, הפתוחה לקהל הרחב משעות הבוקר עד השעות הקטנות של הלילה (אבל ביום שישי בערב המיסעדה סגורה).

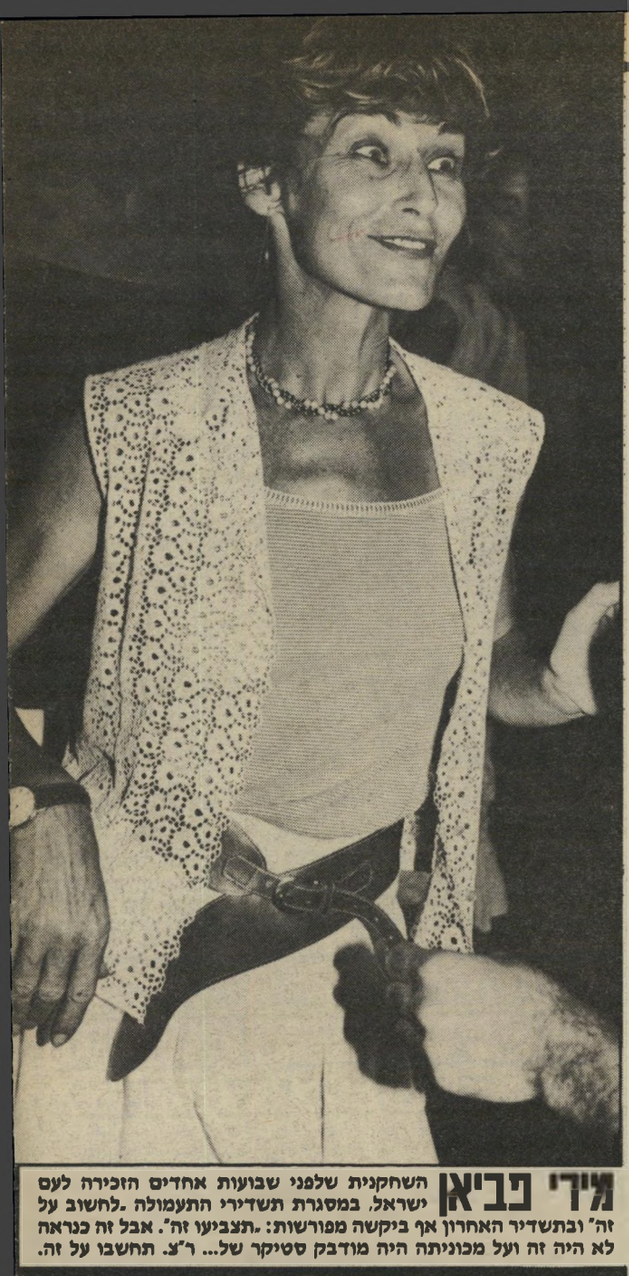

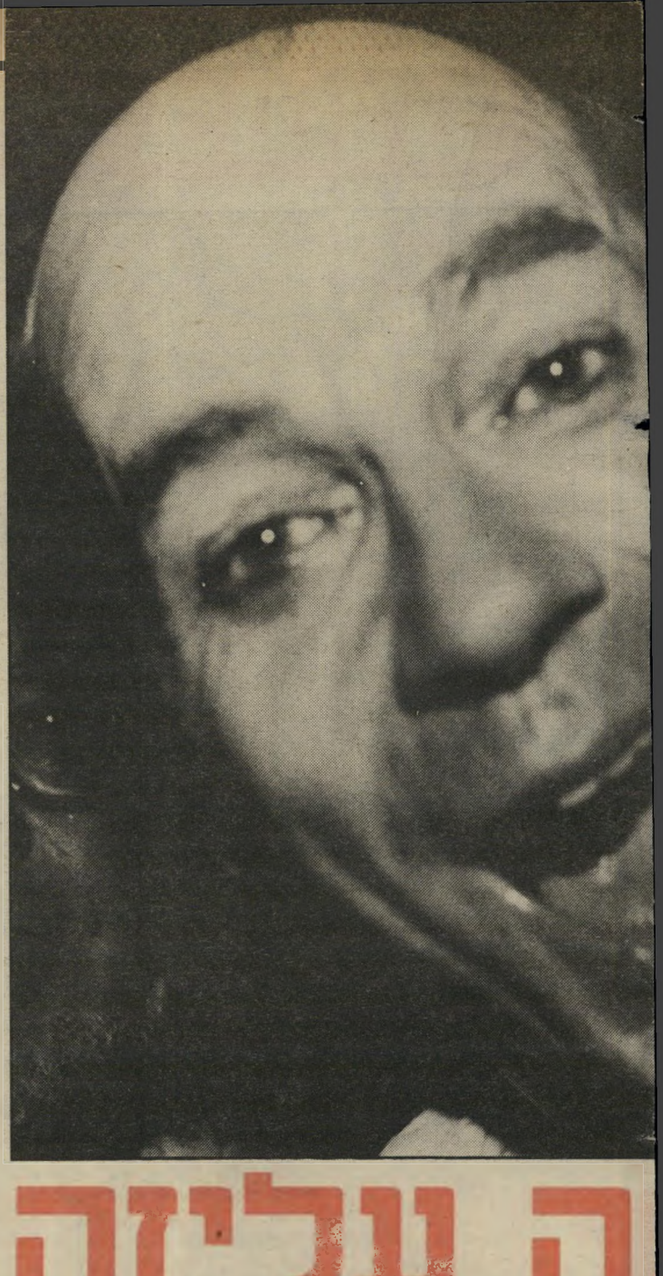
חגי

לינדזי קמפ נכנס בריקוד למועדון, אחר־כך, כהרגלו, מתחבק ומת־נשק עם כולם, לא רק עם הגברים. משמאל: הפנטו־מימאי חנוך רוזן, שכל הערב רקד כשכוס בידו.

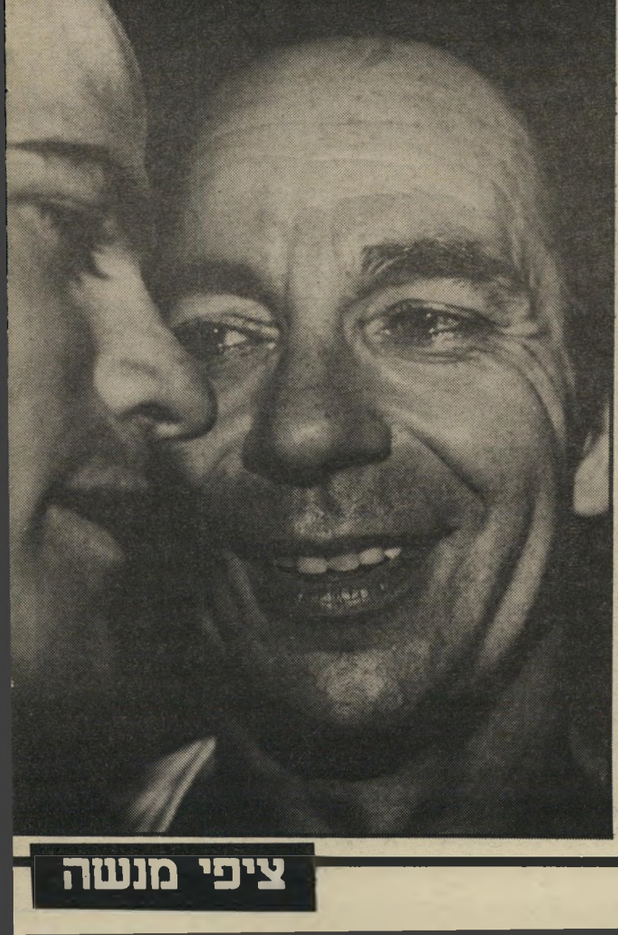

דרור יוסי הוא מעצב־אופנה מתחיל, שרקד במשך כל המסיבה העליזה שבה ניתנה הבירה חופשי ועל חשבון הבית.

מסמר הערב היה השחקן העליז לינדזי קמפ, שחגג עם השחקנים — הקהל הרב שחיכה לו לא יכול להתאפק והשחכר עוד לפני שהוא הופיע

ה עליזה

מידי פביאן השחקנית שלפני שבועות אחדים הזכירה לעם ישראל, במסגרת תשדירי התעמולה "לחשוב על זה" ובתשדיר האחרון אף ביקשה מפורשות: "תצביעו זה". אבל זה כנראה לא היה זה ועל מכוניתה היה מודבק סטיקר של... ר"צ. תחשבו על זה.

יוסי גרבר השחקן (מימין) מניח את ראשו על כתפו של לינדזי קמפ (באמצע). משמאל: הרקדן משה אפרתי נושק ללינדזי. השלושה נפגשו כמסיבה העליזה שנערכה במועדון שירוקו הקרמלין. המועדון נמצא בשוק לווינסקי, בדרום תל־אביב. המסיבה נערכה לכבודו של לינדזי, שהוא אורחה של הנהלת להקת בת־דור, שהזמינה אותו לקיים סדנה. כשהגיע האורח למקום המסיבה היו כולם שתויים.

סאלי היי: כלה לשנה אחת בלבד

זאת היא התמונה האחרונה מנישואיהם של **סאלי היי** ו**ריצ'ארד ברטון**, השחקן הוולשי המנוח שנפטר ב־5 באוגוסט בז'נבה. התמונה צולמה בטקס הנישואין של ברטון וסאלי, שהתקיים לפני שנה וחודש בלבד, בלאס וגאס, ב־3 ביולי. היא היתה אשתו הרביעית־חמישית של ברטון, שהיה נשוי תחילה ל**סיביל ברטון**, אחר־כך פעמיים ל**ליז טיילור** ובאמצע לכוכבת **סוזאן האנט**.

אליזבט המלכה־האם: המלכה הקשישה ביותר של בית המלוכה האנגלי, הנחשבת לאשה הצעירה ברוחה מכל נשות הכתר

אף שהיא עומדת לחגוג החודש את יום הולדתה ה־94, נחשבת המלכה האם **מרי**, אמה של המלכה **אליזבט** השניה, מלכת אנגליה בפועל, לאשה הצעירה ביותר ברוחה בחצר־המלוכה הבריטי. לא רק שהיא משתתפת קבועה בכל החינגות, הטקסים והחופשות המלכותיות של בית המלוכה כולו, ומעולם לא החמיצה אף שימחה רישמית ראויה לשמה באירופה, היא ידועה במיוגה הטוב ובהתנהגותה הרעננה. אפשר כמעט לומר עליה, שהיא „שובבה" ולעולם אינה נראית מדוכדכת או קיצרת רוח. נוסף לכך, היא מקפידה לחדש את מלתחתה בכל פעם שהיא מופיעה בציבור, ואין כמו אוסף הכובעים העליון שלה, כולם בצבעי פאסטל זוהרים. כל אימת שמישפחת המלוכה מתקבצת לטקס כלשהו, היא בולטת בצבעים הרעננים שלה ואינה מתחשבת כלל בגילה המופלג.

בתמונה זו היא נראית בשעת ביקור שערכה במרכז של נופש לצעירים בלבד. אחרי שהתיזמורת ניגנה לכבודה, לא עצרה את עליצותה והגיבה: „איני יכולה לעמוד בפני קסמי הקצב שלכם." **סימון לואים**, נגנית צעירה בת 13 הושיטה למלכה האם, אלמנתו של המלך **ג'ורג'** החמישי, את המאראקס שלה, והמלכה האם בלי להסס כלל הפגינה את יכולתה בליווי התיזמורת במאראקס. האמנית הצעירה התפעלה מן הקונקורנציה וקראה בהתפעלות: „הרי הוד מלכותה באמת מגגנת היטב, ממש לפי הקצבי" בהתחשב בכך שאיש מבני מישפחתה אינו ידוע בכשרונותיו המוסיקאליים, כי אם דווקא בשטחי התעניינות אחרים, כמו ציד או מירוצי סוסים, הרי זוהי בוודאי האישיות המקורית ביותר שיש היום לחצר באקינגהאם, ויש להניח שיום הולדתה יהיה באמת יום־הולדת שמח.

מי יהיו חמשת המופלאים שיחקבלו על־ידי הנשיא רגן בבית־הלבן? ★ פראנק סינאטרה ודין מרטין העליבו את עובדי הקאזינו

חמשת המכובדים שיזכו השנה בערב הצדעה במרכז קנדי שבוושינגטון הם הזמרת **לינה הורן**, הבדרן **דני קיי**, המחזאי **ארתור מילר**, המלחין **ג'יאן קארלו מנוטי** והכנר **אייזיק שטרן**. החמישה נבחרו, במסגרת המסורת שהחלה בשנת 1978, תודות לתרומתם בהעשרת חיי התרבות של האומה האמריקאית. הנשיא **רגן** ורעייתו **ננסי** יקבלו את פניהם חגיגית בבית־הלבן. האירוע כולו נועד להתקיים ב־2 בדצמבר

●●● התיזמורת הפילהרמונית של וינה הסכימה לגגן בניצוחו של **הרברט פון קאראיאן** בפסטיבל זאלצבורג, אחרי שהתיזמורת הפילהרמונית של ברלין סירבה לעשות כן, בהחרימה את המנצח עקב תקרית עם נגנית הקלארניט (בינתיים עזבה האמנית את התיזמורת). התיזמורת מברלין הודיעה להנהלת הפסטיבל, כי לא תכבד את תאריכי הקונצרטים שיועדו לה ב־28 וב־27 באוגוסט וכל הנסיונות לפייס בינה ובין המנצח בן ה־76 לא עלו יפה ●●● ילד־הפלא העומד מאחורי אי־טי ואינדיאנה ג'ונס ישפיע מכשרונותיו גם על המסך הקטן. זהו **סטיבן שפילברג** (36), שחתם על עיסקה עם רשת הטלוויזיה אן־בי־סי ובה יכהן בתפקיד של מפיק־בפועל לסידרת מדע בידיוני בשם סיפורים מדהימים. שפילברג התחייב להפיק לפחות 44 אפיזודות בנות חצי שעה כל אחת ●●● מיכתב שכתבה הכוכבת המנוחה **מרילין מונרו** ל**לי שטראסברג** בשנת 1961 ובו היא מבקשת ממנו לשחררה מבית מרפא לחולי־נפש, נמסר לאלמנתו על־ידי בית־מישפט במנהטן. **אנה שטראסברג**, אלמנתו של המורה הדגול (אולפן השחקנים), פנתה לערכאות, אחרי שהתברר לה כי עומדים למכור את המיכתב במכירה פומבית ●●● קבוצת תיאטרון בארלינגטון שבטכסאס עמדה להעלות את מחזהו הידוע של **אדוארד אלבי** מי מפחד מווירג'יניה וולף, כדראמה של שני זוגות הומוסכסואלים. היא נתקלה בהתנגדות נמרצת של המחזאי, חתן פרס פוליצר, שהגיב: „אילו רציתי לכתוב מחזה על הומוסכסואלים הייתי עושה זאת בעצמי." ●●● ועוד מתנודות מנצחי התיזמורות בעולם: **ג'ון ויליאמס** (52) שהתפטר לפני חודשיים מהמישרה שמילא במשך חמש עונות, כמנצחה של תיזמורת הטיילת מבוסטון, יישאר על מישמרתו. השמועה על התפטרותו הורידה את המורל בקרב חברי התיזמורת ויצרה חרושת פרשנויות, כאילו היחסים בין חברי התיזמורת רעועים. אי לכך החליט המלחין־המנצח להמשיך בתפקידו ●●● מיס אמריקה החדשה, **סוזט צ'ארלס** תרגים את כישוריה האחרים בסידרת הטלוויזיה של אי־בי־סי, לאהוב. זה יהיה תפקידה הדראמתי הראשון, אחרי שמילאה את תפקידה הרישמי הראשון כנושאת תואר היופי הרם של ארצות־הברית, בגזרה את הסרט של מרכז קניות חדש באלאבמה. בינתיים, הודיע הידחון פנטאהוס, שבעטיו נאלצה מיס־אמריקה לשעבר לוותר על תוארה, כי בנובמבר הקרוב יפרסם סידרה נוספת מתמונותיה של המלכה שפרשה **ואנסה ויליאמס** ●●● הקאזינו של גולדן נאג'ט הוטל באטלנטיק־סיטי נתבע לשלם קנס של 25000 דולר על כך שהפר את כללי המישחק למען הזמרים **פראנק סינאטרה** ו**דין מארטין**. עובדי הקאזינו טענו כי השניים השתוללו והכריחו אותם לעשות כן, ואף פגעו בהם והשתמשו במילים בוטות. סינאטרה, למשל, יצא מכליו בעת המישחק בקאזינו, משהקרופיה הדרום־קוריאנית סירבה לעשות מה שרצה, ועל כן העליב אותה וצעק עליה „לכי בחזרה לסין." את הזמרים לא ניתן להעניש, כי לא עברו מפורשות על שום חוק מדינה.

אן באנקרופט ומל ברוקס: ירח־דבש מטורף בהחלט

האויבים שלהם חושבים שהם מטורפים. ידידיהם בטוחים שהם מטורפים. כבר שלוש שנים הם משפצים. הורסים ושוב מתקנים את ביתם החדש בלוס־אנג'לס, ואת יום־השנה ה־20 לנישואיהם בחרו לחגוג בסיור במקומות היפים של אירופה — רומא — פירנצה — פאריס, כדי לחזור בתום הסיור ללוס־אנג'לס ולהמשיך לשפץ את הבית. **אן באנקרופט**, שקצרה את עיקר תהילתה על הבימה בהעושה נפלאות היא רקדנית מעולה וגם קומיקאית מחוננת, ואפשר היה לעמוד על כשרונותיה המגוונים בסירטו האחרון של בעלה. את ההומור של **מל ברוקס**, הנושא סממנים יהודיים אופייניים, מכירים למרחוק, ואין זה פלא שבחר להצטלם דווקא על פסל בוורסאי. מי שאירחה את הזוג האמריקאי בצרפת היתה הזמרת הוותיקה **לין רנו**. וברוקס, שהתפעל מיכשרון הבישול שלה, לא היסס להכריז כי „ורסאי ומיטבחה של לין רנו מבטאים בצורה הטובה ביותר את רמתה של התרבות הצרפתית."

המלכה סילוויה והמלך קארל גוסטאב: חסות מלכותית לאולימפיאדה

הספורטאים השוודיים לא יכלו ליהנות מחסות נכבדה יותר: המלך **קארל גוסטאב** ורעייתו היפהפיה **סילוויה** היו האורחים המכובדים ביותר שבאו לצפות בריצת 100 המטרים של המישחקים האולימפיים. מי שעוקב אחר הזוג המלכותי השוודי יודע שכזו שימחה הם לא יחמיצו.

דניאל ז'לברט: זהירות — קונקורנציה!

לפני 18 שנה בדיוק החליטו לשים קץ לתוכנית הטלוויזיה של שעות הצהריים, שהגישה בקביעות ברשת הטלוויזיה הצרפתית ט־אף 1 ובגללה כונתה בפי עשרה מיליון מעריצים **מאדמואזל מידי** (מידי היא דרום צרפת). עתה היא חוזרת בתוכנית חדשה של הרשת המתחרה כמובן, אך מוטב שתיזהר מתחרות אחרת — הכלבה החמודה שלה, העונה לשם **טיפילום**. כבר נאמר כי אסור להצטלם בחברת כלבים וילדים, הכובשים בחביבותם את המסך.

שילה וקארלוס: האהבות הגדולות הם כמו העצים הגדולים

זה התחיל כסיפור אהבה קלאסי ופשוט: ביום אחד בהיר של מאי חצתה צרפתית את האוקיאנוס לניו־יורק ומאז לא שבו חייה להיות כשהיו. חודש אחר־כך, במונטריאול, הם נפגשו שוב וחשו כאילו לא נפרדו מעולם. ער היום הם ביחד: **שילה**, הזמרת הצרפתיה האהובה כל־כך על בני העשרה, ו**קארלוס**, הרוגמן היפהפה המקשט בריוקנו ירחוני־אופנה מאירופה ועד קנדה. הרומן היה קשה לביצוע והתנהל בטיסות טראנס־אטלנטיות תכופות. אומרים כי רומנים בין כוכבים הם השבירים ביותר, ההיסטריים ביותר וגם הקצרים ביותר, אבל הרומן הזה היה קשה שבעתיים.

כשקארלוס השתתף בסירטי פירסומת בברמן ובמינכ
נאלצה שילה להקליט באיי באהאמאס. בתום עבודה ז
היו לשניים יעדים חדשים, וגם הם לא יותר קרובים האו
לשני. היא פנתה לסנט־טרופז, שם החלה מופיעה
להקתה זניט, שעה שהוא נאלץ לחזור לניו־יורק. וככל ז
הצליחו השניים, יחד עם בנה של שילה, **לודו**, לבל
חופשה משותפת בקליפורניה, חופשה שגנבו בין הטיסו
וכאשר נשאלו השניים איך יעמדו בפני הפירוד הבא,
בנימה פילוסופית: „העצים הגדולים כמו האהבות הגדול
— הם בעלי שורשים ועשויים לעמוד בפני כל הסערו

קולנוע

סרטים

סרט בהתכתבות

מפיצי הסרטים בישראל זהירים מאוד. חמש שנים נדרשו עד אשר השתכנעו להציג בארץ את העדר של אילמז גיני, וגם אז הם נקטו ביוזמה הנועזת הזאת, רק משום שסירטו המאוחר יותר, יול, זכה בפרס בפסטיבל הסרטים בקאן והפך להיט גדול, כאשר הוצג בישראל. עכשיו אפשר כבר להעיז ולהציג גם את העדר.

מוטב מאוחר מאשר לעולם לא. אם כי קשה להבין את ההיסוסים הרבים. כי בסך הכל, העדר הוא סרט קל יותר לעיכול, לפחות מבחינת המיבנה שלו, מיול, הסיפור שלו פשוט וליניארי יותר ונדמה כאילו הוא מעביר את אותו המסר שהיה כלול ביול בעוצמה גדולה יותר ובחריפות רבה יותר.

העדר הוא הסרט הראשון של גיני, אשר נעשה בהתכתבות. הכוונה לכך שאם גיני ביים סרטים קודם לכן, בכוחות עצמו. הרי מן הרגע שהושלך לכלא, בעוון רצח, שהוא טוען כי לא היה אלא הגנה עצמית, נמנע ממנו לעשות זאת. אומנם, בין כותלי הכלא כתב שני תסריטים, אבל לדעתו עיוותו האנשים ששתמשו בהם את כוונותיו, ללא הכר. עם העדר נהג אחרת, נתן לבימאי זקי אוקטן הוראות מדוייקות ומפורטות עד הפרט האחרון, ומשום כך הוא מתייחס לסרט כאילו ביים אותו בעצמו, כאשר אוקטן בעצם אינו הרבה יותר משלט־רחוק.

הכלה השנואה ב"העדר"
חינוך ארכאי

הכלה מתכוננת לצאת לדרך
דעות קדומות

פרסים בינלאומיים. על מעלליו של גיני, על עימותיו הפוליטיים עם המימסד התורכי, על ההערצה שבה זכה במולדתו כשחקן, שנים רבות לפני שהחל לעשות בעצמו סרטים, אין טעם לשוב לדבר כאן, הרי הכל דווח בפירוט, כאשר הציגו בישראל את יול. מצד שני, כראי מאוד להתעכב דווקא על התכונות המאפיינות את הסרט הזה, שהיה הראשון אשר קבע את שמו של גיני ברשימת היוצרים החשובים באירופה, וזיכה אותו בסידרה של פרסים בינלאומיים, שהראשון בהם היה ברדלס הזהב בפסטיבל הסרטים בלוקארנו.

עלילת הסרט מתרכזת סביב מישפחת רועים כורדית (מוצאו של גיני ממישפחה דומה לזאת, אבל מן הפרולטריון העירוני) שנעה ונדה עם אוהליה באזור השומם והמרוחק של אנאטוליה, בשלושת בניו, דאג להשיא כל אחד מהם לבנות של שבטים יריבים, כדי להשליט משהו ברומה לשלום ביניהם. שלושת הבנים מנסים להשתחרר מן הרודנות המישפחתית, אבל חריפה במיוחד היא ההתנגשות עם הבן שרוצה לעזוב את מאהל המישפחה, לקחת עימו את רעייתו שאינה מצליחה להביא לעולם ולד חי ומדממת כל הזמן, ולראוג לה לטיפול ולהחלמה.

האב הסטריארך הרודף את כלתו
תורכיה מפגרת

שונא את כלתו. כל מה שעורר התפעלות גדולה כל־כך־ביול נמצא כאן במצב גולמי ובלי שום פשרות אינטלקטואליות או נסיונות לרמיזות פוליטיות. כאן מציג גיני בצורה בוטה ביותר את הניגודים שלדעתו גורמים לטרגדיה של העם התורכי. העולם הפרימיטיבי שממנו אין גיבורין מצליחים להשתחרר, פרימיטיבי עד כדי־כך, שאבי המישפחה שונא את כלתו שינאה עזה כי לדעתו היא מביאה מזל רע במישפחה, ואותה הכלה, אחרי כל המאמצים הרבים שנעשים כדי להביאה לרופא, מסרבת להניח לו לערוך בה בדיקות, כי זה מנוגד לכל חוקי הצניעות שבה גדלה ועליהם חונכה.

אבל הפרימיטיביות הזאת באה לידי ביטוי גם בהרבה מובנים אחרים: תלאות הדרך שבה צריכים האב ובניו לתמרן דרך כל המערכות המושחתות של פקידי המימסד, כדי שיניחו להם להוביל את העדר ברכבת, מאנאטוליה הרחוקה לעיר הגדולה. המיפגש שבין אנשים פשוטים אלה שחיו כל חייהם במידבר, ובין כרך סואן ומרופט, שבו הם הולכים לאיבוד ואין איש אשר יושיע או ידריך אותם.

עוד יותר מכפי שזה היה ביול, יש לדמויות כאן תשתית אנושית עמוקה מרגשת, כנה, אבל יחד עם זאת, יש בהם חולשה נוראה אשר אינה מאפשרת להם להרים ראש, לא רק נגד אדם מסויים, אלא בעיקר נגד מינהגים מסויימים, מוסכמות מקובלות, שבגללן הם ממשיכים לדשדש בביצה ובסופו של דבר נופלים קורבן לכל אותם דברים שאינם מסוגלים להבין.

חיבה אמיתית. ככל שכל אחת מן הדמויות בסרט הזה יכולה להיות מרגיזה, מעצבנת, יוצרת רתיעה, הרי בסופו של דבר, אי־אפשר שלא לחוש באנושיות העמוקה שלה, בתחילת הסרט, ויוצאת לקראת חלקו השני, למכור את עדרי הכבשים שלה בעיר הגדולה.

המישפחה הזאת מציעה את כל העימותים האפשריים שאפשר למצוא בחברה פרימיטיבית מן הסוג הזה. האב, פאטריארך השולט ביד רמה

מפיקים גדולים תקציבים גדולים שערוריות גדולות

הוליווד אינה מסתדרת בלי שערוריה קטנה אחת מזמן לזמן. השערוריה האחרונה, ולא כל־כך קטנה, קשורה להפקת סרט שמאיים להיות בין היקרים ביותר שנעשו עד היום, וזאת ללא סיבות מובנות לעין די הצורך.

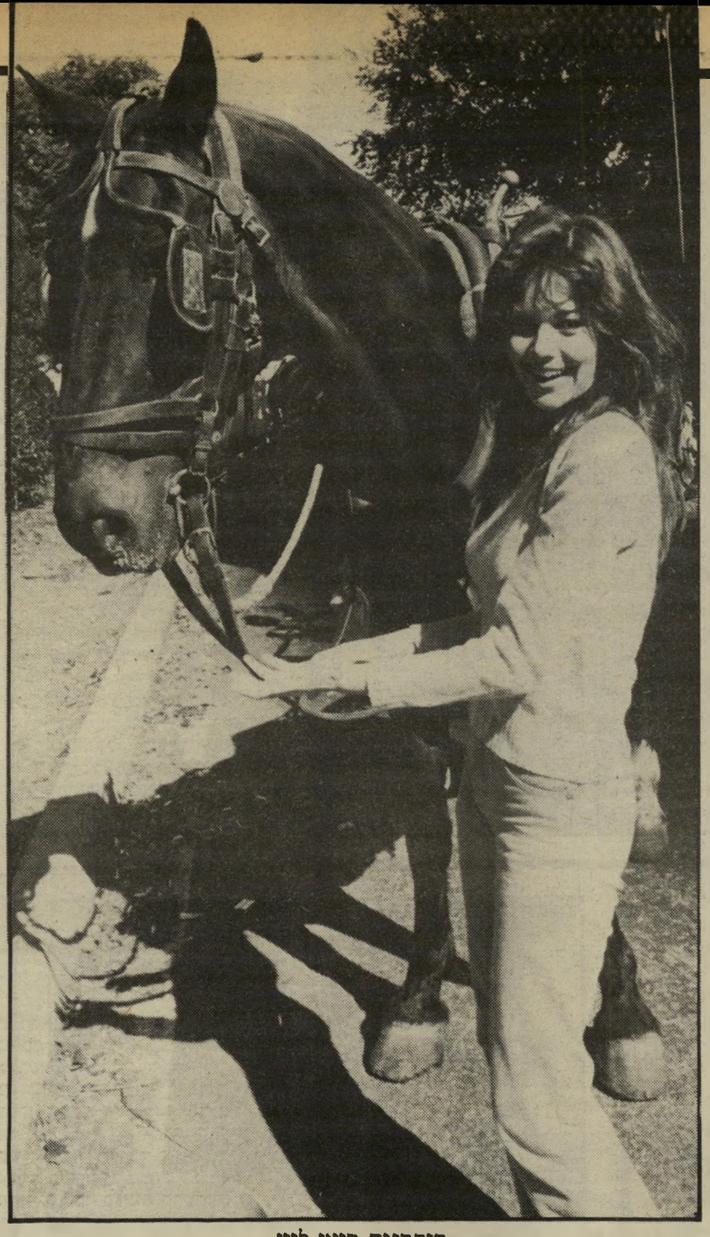
שם השערוריה הוא קוטון קלאב. זה שמו של סרט חדש שמפיק רוברט אוואנס ומביים פראנסיס פורד קופולה, ומחירו, כך מספרים, עומד לעבור את גבול 60 מיליוני הדולארים. תחילת המעשה בתסריט שכתב מאריו (הסנדק) פוזו על מועדון מפורסם בהארלם. שבו נפגשו כל המי ומי של עולם הפשע הניו־יורקי בשנות ה־20. אוואנס, שכבר עשה הרבה מאוד כסף מסיפור של פוזו (הוא היה מנהל הפקות של פאראמונט כאשר הופק הסנדק), החליט שזו הזדמנות נאותה עבורו להתחיל בקאריירה של בימאי, אחרי שהיה שנים רבות כל כך, ובהצלחה גדולה כל־כך, מפיק. צריך אולי להוסיף במאמר מוסגר, שהוא היה פעם גם שחקן, אבל במיקצוע ההוא, לא צלחה דרכו במיוחד.

אוואנס חיפש משקיעים ומצא מייד שכסף של נפט ערבי יכול לזרום לכיוון שלו. עדנן חאשוגשי האגדי הציע תחילה כמה מיליונים קטנים ואוואנס כבר התכונן לגשת למלאכה. אלא שחאשוגשי מצא בינתיים עניינים אחרים לענות בהם, וכפיצוי ערך לאוואנס מסיבת פרידה. מזה אי־אפשר להפיק סרט. אחר־כך באו האחים דומאני הלבנונים, שהתפתו לתוכנית כאשר נאמר להם שסילבסטר סטאלונה עומד להופיע בתפקיד הראשי. אבל הכסף עדיין לא הספיק ואז הסתבך אוואנס עם גברת נחמדה, שהציעה לו הרבה כסף, אבל שכחה למסור לו כי הכסף בא מסחר קוקאין.

ואלה עוד לא כל הצרות. אוואנס רצה להתחיל בעבודה, אבל ראה שאין לו תסריט כמו שצריך. קראו לקופולה, הצלע השלישית בנוסחת הפלא של הסנדק, אמרו לו שיכתוב תסריט, הוא כתב אותו, ועד מהרה הסתבר שהוא יצטרך גם לביים אותו, כי אוואנס אינו מסוגל או אינו רוצה או שהמשקיעים אינם מסכימים, שיתמודד עם חומר יקר כזה, בניסיון הביכורים שלו.

קופולה אומנם רקח כמה כשלונות קופה מצלצלים לאחרונה, אבל את התנופה שלו לא איבד. מייד פרש תוכנית גרנדיוזית להפקה, כאשר הוא מנסה להכתיב לא רק לעובדים עימו, אלא גם למזג־האוויר. בשלב מסויים פוטר מעבודתו וכמעט תבע את ההפקה לדין, אחר־כך הוחזר. את סטאלונה החליף ריצ'ארד גיר, שמולו מופיעה דיאן ליין, בת 18 (כשהיתה צעירה יותר הופיעה באהבות קטנות של ג'ורג' רוי היל). הסרט, כך מספרים, עומד לצאת בקרוב לאקרנים. המומחים טוענים שאין שום דרך שבה יוכל להרוויח חזרה את כל מה שבוזבז עליו.

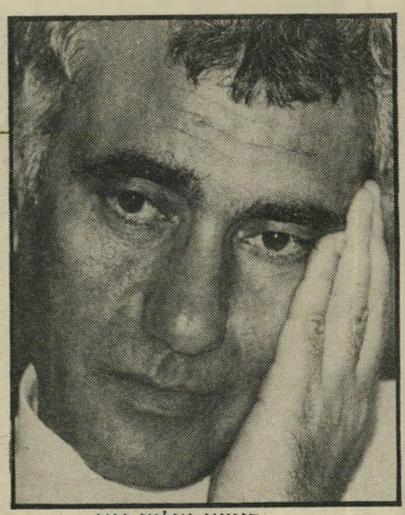
אוואנס, שהכניס בו, כך הוא טוען, את כל כספו הפרטי, הוא פושט רגל. לאחרונה, כך מספרים, חזר להצטלם כדוגמן, ממש כמו שעשה לפני שעלה לגדולה. ללמדכם שנוסחות פלא אינן עובדות בקולנוע. לא תמיד. אלא אם כן קוטון קלאב יהיה להיט גדול כל כך, שהוא יזים את כל השמועות הרעות שמקדימות אותו.

כוכבנית דיאן ליין
כל השמועות הרעות

בחיבה האמיתית שרוכש לה גיני, ואולי בכך גדולתו בסרט הזה. מה שיכול היה להיות מלודראמה באנאלית, מקבל, בזכות רגישות זו, ממדים של טראגדיה אמיתית ועמוקה.

אולם כאן המקום להחמיא לא רק לגיני, אלא גם לאוקטן. ככל שניתן להעביר הוראות בכתב או בעל־פה, מתסריטאי לבימאי, הרי בסופו של דבר, עינו של האיש בשטח, היא שקרובה למצלמה, היא שקובעת את המראה הסופי של הסרט, את עוצמתו החזותית, מעל ומעבר למלים הכתובות, למצבים הדרמתיים הנמצאים בתסריט ולדיא־לוגים הנאמרים בעל־פה, ואוקטן עשה בסרט הזה עבודה מרשימה. הוא הצליח להביא את השחקנים למידה בלתי רגילה של התמסרות לתפקידיהם, ההתפרצויות הדרמתיות התכופות הן משכנעות ואמינות, כפי שאפשר לראות רק לעתים רחוקות, אבל יותר מזה, אוקטן ניחן בעין חדה, התופסת

בימאי אילמז גיני
הבחירה הנכונה

את המאפיינים של חיים במידבר מצד אחד, וקולטת את פני העיר הגדולה, באותה מידה של נאמנות. צריך לומר שבסרט זה, כמו גם בסרט הבא שביים לפי תסריט של גיני, האוייב, הוא הצליח לקלוט סצינות רחוב כמעט כמו הניאוריאליסטים האיטלקיים. סצינות שבהן נדמה כאילו אין זה עוד סרט עלילתי שאנו צופים בו, אלא תעודה על פניה של תורכיה היום. העדר מוסיף גם כמה סצינות מרשימות של המסע מן השממה לכרך, אשר מעידות על כך שלאוקטן יש חלק לא מבוטל בהצלחת הסרט הזה.

מי תרם מזה? „בחרתי את אוקטן, כי הוא לדעתי אחד הבימאים הטובים ביותר שיש היום בתורכיה" טען גיני, כאשר שאלו אותו כיצד העז להפקיד תסריט בידי אדם זה, אחרי שהתאכזב פעמיים קודם לכן. „היינו שנינו אסיסטנטים של בימאי ותיק בשם אטיף אילמז, ידעתי איך הוא עובד על סרט והייתי משוכנע, שאם אתן בידיו תסריט טוב, הוא יוציא סרט טוב."

אשר לצורת העבודה: „מישטר אצ'וויט איפשר באותו הזמן לאוקטן לבקר אותי לעתים קרובות בכלא. היו לנו שיחות ארוכות מאוד על הסרט, מה עוד שנדמה לי כי זו הפעם הראשונה שבה כתבתי תסריט במלוא מובן המילה. קודם לכן, כאשר אני עצמי ביימתי, הייתי מסתפק ברישומים כלליים בלבד. הפעם מצאתי לנכון לכתוב את הכל בפירוט רב, לא להשאיר שום דבר לא בהיר, אפילו המיבנה הפנימי של הצילומים צויין בתוך התסריט."

מלאחים פרימיטיביים בסירטו של גיני „העדר"
ניגודים ומילחמות

שוב, כמו ביול, קשה יהיה לדעת מה בדיוק תרם כל אחד מן השניים לסרט. אבל למי זה בסופו של דבר איכפת, אם התוצאה עומדת על רמה גבוהה?

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: אינדיאנה ג'ונס והמיקדש האדור; שובו של מרטין גר; לה טראוויאטה; הרומן שלי עם אנני; חתונת הדמים.
ירושלים: אינדיאנה ג'ונס והמיקדש האדור.

תל־אביב:

★ ★ ★ **לה טראוויאטה:** (לב 1. איטליה): גם מי שאינו משוגע לאופרות יוכל ליהנות מסרט יפה זה שיש בו גם אסתטיקה קולנועית לשמה וגם ביצוע מוסיקלי נדיר ומישחק הולם. תרזה סטראטאס כויולטה החולנית ופלאסידו דומינגו כאלפרדו המאוהב קצר־הרוח מעולים.

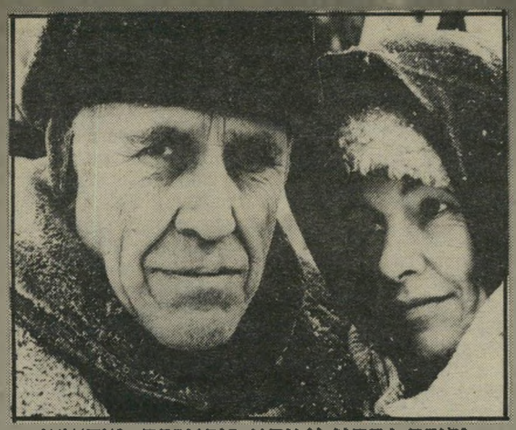
★ ★ ★ **שובו של מרטין גר** (חן 2. צרפת): אחד הסרטים היפים ביותר שעשו הצרפתים בעת האחרונה על תגובתה של החברה והמישפחה נוכח אדם שנעלם וצץ שוב ביום בהיר אחד בכפרו.

★ ★ ★ **אינדיאנה ג'ונס** (תל־אביב. ארצות־הברית): סרט זה, המוצג בשלוש הערים הגדולות, הוא קולנוע מרתק ומשעשע גם יחד. אין צורך לקחת ברצינות רבה את האמת ההיסטורית כי אם להתייחס לכל העניין כמו אל ספר הרפתקות שקראנו בילדותנו. והעיקר, אין רגע אחד משעמם.

העדר בא העירה
בעוצמה משכנעת

משהו בכל־זאת זז

גלנדה ג'קסון וג'ייסון רובארדס: מיקצועי

סאתארוב (פאר תל־אביב, אנג־ליה) – תמטרה המוצהרת של תס־רט הזה, היא לרכז שוב את תשו־מת־הלב סביב הבעיה הכאובה של המילחמה לזכויות־האדם בברית־המועצות ותוצאותיה העגו־מות. בחירת דמותו של אנדרי סאתארוב כנושא לסרט מובנת מאליה, לא רק משום שהוא מנהיג הליגה לזכויות האדם בברית־המועצות, אלא גם משום שהוא הדמות המוכרת ביותר כיום, בין כל אלה הפועלות היום מאחרי מסך הברזל, וגורלו הפך כבר לעניין שחורג בהרבה מסתם פעולת מחאה פוליטית.

את רוב העובדות וקורותיו של האיש יכול הצופה האינטליגנטי, העוקב אחרי החדשות, לדעת מראש. באשר לדמותו של האיש – גולד והתסריטאים שלו נזהרו היטב שלא להצביע אפילו על צל אחד בדמות הזאת, או בדמות אשתו, ילנה בונר. הם לא ניסו לחדור אל מעבר לעובדות היבשות והפשוטות וסיפקו תמונה חלקה. שבה הטובים מצד אחד, הרעים מצד שני, והחלשים, באמצע.

אין ספק שההצצה למישפטי הראווה למיניהם והמעקב אחר הטכניקה שבה מתנהלים מישפטים אלה, גם בה יש מן התועלת. אם הצופה לא מתעניין בדרך־כלל בנושא. אחרים ודאי מודעים כבר מזמן להצגה הגדולה והיו רוצים לדעת יותר. אבל אין בסרט הזה תשובות ליותר מזה.

דבר דומה אפשר לומר גם על המישחק של ג'ייסון רובארדס ושל גלנדה ג'קסון. מיקצועי, ומלוטש. אשר לכמה מהנחות היסוד שמעלה הסרט – יש שאפשר לקבל אותן בלב שלם. לדוגמה ההנחה האומרת כי ככל שיקימו רעש במערב, ירגישו השילטונות במוסקווה מבוכה רבה יותר.

מצד שני, כאשר באים לטעון כי אין שום הבדל בין מה שקרה בימי סטאלין להיום. נדמה שיש בכל זאת הגזמה בעניין. בימי סטאלין, היו מעמידים את סאתארוב מזמן לקיר ויורים בו. היום הוא רק נשלח לגלות. זו אינה הדמוקרטיה בהתגלמותה. אבל משהו בכל זאת זז.

לא מבריק ולא נורא

זאב רווח: לא מזלזל ולא רשע

ספר צמרת (אלנבי תל־אביב, ישראל) – זאב רווח רוכב שוב באחת הקומדיות האופייניות שלו. יש לו תפקיד כפול שהוא תפר לעצמו. הוא יכול להרשות לעצמו להפגין לראווה את כל מערכת העוויות המגוונות שהוא פיתח לעצמו במשך השנים. ואם לשפוט לפי תקדימים, זה בדיוק מה שמעריציו מצפים ממנו. ובשביל זה הם רוכשים את הכרטיסים לסרטיו.

העלילה? הפעם מדובר בשני אחים תאומים. אחד פועל־ניקיון בבית־התעשיה, ותוך כדי עבודתו הוא נתקל בכספת פתוחה. מלאה עד אפס מקום בדולארים מן השוק השחור. בהיותו מטופל בילדים לרוב ובהכנסות מעטות בלבד. הוא אינו עומד בפני הפיתוי. אבל כראוי לאיש שהוא בעצם הגון, למרות חסרון־הכיס. הוא נכנס מייד לפאניקה. מה עושים? פונים לאח התאום. זה שלא נראה באופק כבר שנים רבות. האח הפך בינתיים לספר צמרת ולדמות פעילה מאוד בקהילה העליזה, ורק משום שדם אינו הופך למים, הוא מסכים להושיט יד לשלומיאל ולסדר את העניינים.

אין צורך להסביר שמן הרגע שהוא מתערב בפרשה, יש כל מיני סיבוכים מכל הסוגים. רומנטיים, פליליים וסתם טפשיים. אי־ההבנות נערמות עד לב השמיים, כי הרי כל סרט של רווח, ובמיוחד הקומדיות שלו, ניתן לכנות בלי הרבה בעיות „קומדיות של טעויות". אין זה מתוחכם במיוחד ואין זה שנון. אבל רווח אינו עובד בשביל הקהל של וודי אלן. יש לו קהל משלו, ואם הכל שקוף וברור ודי פשטני. לפחות צריך לציין לזכותו של השחקן־בימאי, שיש לו הרבה יותר חיבה מן הממוצע הישראלי לבני מינו. הוא אינו מזלזל בהם ואינו מלגלג עליהם ברשעות. וזו כבר מעלה לא מבוטלת.

הנשים של חיה רן

תחילת הדרך ב־1975: השתקפות, ציור קולאז' של אשה המסתכלת על עצמה במראה. בציור אפשר לראות את נצנוצי הגראפיקה של רן שסיימה את לימודיה בטכניון.

קירקס רקדן, ליצן, מוקיון, את כל אלה מציירת רן. נושאי הבימה לפני המסך ומאחוריו מעניינים אותה: ההתרגשות, התיסכול, הקינאה, האינטריגות וגם מחיאות־הכפיים של הקהל.

בחיים ובדמיון כך נראית, במציאות (לימין מעלה), חיה רן, הציירת, המתגוררת בטבעון עם בני משפחתה. למטה: ציור הנערה ובובתה. אומרת רן, בגילוי־לב: "לא היו לי בובות בילדותי. ואולי יש לזה השלכה עד היום." היום רן בת ה־35 היא ציירת מצליחה ומבוקשת.

מה לציירת ולרב? כאשר הרב של טבעון, יהודה זילברשטיין ראה את ציוריה של חיה רן, הוא התרשם מסגנונה והציע לה לכתוב כתובות. כן, כתובות לחתן־כלה, עם טקסט תיקני ומסורתי, בסגנון כתובה עתיקה על נייר קלף ובצבע מים.

כל כתובה היא חד־פעמית מבחינת מוטיב הציור המעטר אותה. ואסור מכל וכל שתהיה שגיאה, ולו הקטנה ביותר,

הגננת בקיבוץ שלמדה גראפיקה בטכניון הפכה לציירת מצליחה

ואם יש, רחמנא ליצלן, צריך להתחיל את כל העבודה מחדש.

נבירה במחסן. חיה רן הטכ־עונית היא קיבוצניקית לשעבר שמקו־רותיה בחולון, בשיכון־פועלים, ומאז שהיא זוכרת את עצמה היא מציירת. כבר בבית־הספר העממי היא ציירה לכולם בכיתה. זה היה הכייף שלה.

מילדות נמשכה לאמנות, למרות שבבית־הוריה לא החזיקו סיפרי אמנות ולא היתה תודעה של ביקור במוסיאונים. כילדה נהגה לגזור ולאסוף ציורים של פנים מעניינים

מעיתונים וספרים שמצאה בנבירותיה במחסן. אחר־כך השתמשה בקטעים אלה בעבודות הראשונות שעשתה, בקולאז'ים.

היא זוכרת את עצמה מתבוננת בסקרנות באנשים, בפניהם, בבגדיהם בקפלי־חצאית ואפילו בסיכה שעל דש־הבגד. היום היא קושרת את זה להתמקדות שלה בפרטים בציור.

„שבי וציירי!" חיה היתה נחלאית בקיבוץ סאסא, שם היא פגשה את רן, שהיה נחלאי כמוה. השניים נישאו, חיו חמש שנים בקיבוץ ושם נולדו להם שני ילדיהם. בקיבוץ שימשה חיה כגננת וכציירת הפלאקטים למסיבות ולאירועים ודן שימש כרכז הדייג ועסק בצילום.

יום אחד החליטה חיה שהיא רוצה רק לצייר ודן החליט שהוא רוצה ללמוד ארכיטקטורה.

הם עזבו את הקיבוץ, עם שני הילדים הקטנים, והגיעו לטכניון בחיפה, לשכונת סטודנטים. חיה למדה גראפיקה בערב ועבדה כגננת בבוקר ודן למד ארכיטקטורה.

כל אותה תקופה היא לא הפסיקה לצייר. מה שבלט אז בציוריה היו צבעי השחור ולבן שהקבילו למצב־הרוח

אשה אידיאלית

מלאה ועגולה, כך אוהבת הציירת חיה רן מטבעון את נשותיה. העשב הירוק הוא סימבול לילדותה. לא סתם סימבול, אלא סימבול הפוך או אולי מפצה. כי ילדותה של רן עברה עליה בחולות של חולון. היא גדלה בשיכון הפועלים ומשם – לקיבוץ.

שלה. החיים נראו לה אז בצבעי שחור לבן.

באחד הימים הזמינה לביתה, לשיחה, אם של ילד מגנה. האם ראתה את ציוריה, התרשמה מהם עמוקות ואמרה: מדוע את לא מוכרת אותם? בתמיהה ובנאיביות שאלה חיה: למי?

אחרי שלושה ימים צילצלה אותה אשה והודיעה לחיה: יש לך תערוכה בגלריה גראפיקה 3 (בחיפה), שבי וציירי!

הצלחה אדירה. באותם ימים ילדה חיה את בנה השלישי, וגם סיימה את הטכניון. אחר המורים אמר לה: אל תתעסקי בשטויות האלה (הוא התכוון לגראפיקה), תעופי עם כל מה שיש בך!

כך הגיעה חיה ב־1980 לתערוכתה הראשונה. היא נקראה ילדות שלישית והיתה בנויה מציורים של צילומים ישנים של בני מישפחתה בצורה מאוד סימלית. זאת היתה הסתכלות פנימית אל עצמה, מין פסיכואנליזה אישית.

היתה זו עבורה תערוכה מאוד מתישה, נבירה בעבר. להפתעתה, ולשמחתה, נמכרו כל הציורים ובעלי הגלריה הצטערו מאוד שלא היו לה עוד ציורים.

תערוכה ראשונה זאת תרמה הרבה לבטחונה העצמי כציירת. שנה לאחר מכן ערכה תערוכה נוספת, אנשים אחרים. (בגלריה 13 וחצי ביפו). גם התערוכה הזאת היתה הצלחה אדירה.

עם בירה שחורה. התערוכה הבאה היתה בנויה על מוטיבים של תיאטרון, של מה שקורה מאחרי הקלעים ועל ההתרחשויות על הבימה, על השחקנים ועל יחסם בינם לבין עצמם.

עד אז היו בציוריה עומס עצום של דמויות. היום היא יצאה מזה ומתחילה לנפות ולהשליך את מה שמסביב: „אני כבר לא מפחדת מדף חלק ודמות אחת שעומדת בו."

העובדה שלא למדה מעולם ציור, גרמה לה להגיע לשיטה וטכניקה מיוחדות שאף מורה לא היה מסכים לה, כי זו גישה המנוגדת לצורת הלימוד הקונבנציונלית.

חיה מציירת בטכניקה מעורבת, בצבעי מים מיוחדים, הנקראים צבעי לומה. היא מערבבת אותם, במקום עם מים, עם בירה שחורה. לצבע הזהב היא מוסיפה חלמון של ביצה, הנותן ברק מיוחד לצבע.

היא עובדת בצבעי־מים בשיטה שבה עובדים עם צבעי טמפרה ושמן, שיכבה על גבי שיכבה.

מי שחושב שציור בצבע־מים צריך להיות זול יותר מצבע־שמן טועה, אומרת חיה. שמן אפשר כמעט תמיד למחוק בשיכבה נוספת, אך בצבעי־מים, אם טועים, צריך להתחיל את הציור מחדש.

ריח של אובל. חיה מציירת כל יום לפחות שמונה שעות, ביום וגם בלילה. אין לה פנאי וראש לבישולים. פעם חיממה סיר ריק שהיה בו רק רוטב בלי אוכל. בעל אחר היה אולי כועס על אשתו שזאת ארוחת הצהריים שהכינה לו, אבל דן רן אמר לילדים: יופי, לפחות יש בבית ריח של אוכל.

חיה מתגוררת בטבעון, בבית הנמצא בתוך בוסתן. חזית הבית ערבית,

אשה עם זיכרונות

עתה, כשהיא כבר עומדת לפני תערוכת הציורים הרביעית שלה, מרשה לעצמה הציירת חיה רן להעלות זיכרונות, על קשיי הראשית.

במיטבח ובחדר־המגורים פעורים לרווחה חלונות גדולים, הממלאים את הבית באור (פרי תכנון הבעל, כמובן). בחדר האורחים ספה פרחונית בצבעי זרוד וירוק מבר אנגלי, בפינה שידה עתיקה, שלושה ציורים מעשי ידי חיה תלויים על הקיר וממול ספרייה ענקית ודומיננטית עמוסת ספרים, בעיקר אמנות ושירה.

בריחה למרתף. „הצייר לאונרדו דה־וינצ'י הוא התנ"ך שלי," מודה חיה. היא הושפעה ממנו רבות, גם בבחירת הצבעים, החום והזהב. היא גם ממשיכה ללמוד בלימוד עצמי, בעיקר מתוך ספרים, ומציירת היום, בעיקר, דמויות של נשים או בובות. היא מציירת במרתף ביתה („מקום מצויין לבריחה ולהיות עם עצמי!")

חיה רן, 35, שחורת שיער ומסופרת בסגנון הקאראה, בעלת עיניים בצבע השקד, לבושה באופנתיות מאופקת כבר יכולה להעלות זכרונות: „לפני כמה שנים, בתחילת דרכי, עברתי בבתים, ברבי־הקומות של חיפה, כדי למכור את ציוריי. אז, בקושי, פתחו לי את הדלת, הסתכלו עליי בחמלה מעורבת בבוז ולא קנו כמעט. היום, כאשר אני מצליחה ופותחת עוד מעט את תערוכתי הרביעית, בגלריית המצודה בקיסריה, הרבה אנשים מחפשים את קרבתי וחברתי."

אורנה גלזן ■

נשים נשים

במיניאטורות יפהפיות. מי־מין למטה, במיסגרת משושה, ציור הנקרא אחותי הקטנה. צבעי אקוורל, בגווני חום, בז', ורוד. למעלה: ראש ילדה יפה, כפי שרואה אותה חיה רן. למטה משמאל: שוב מופיע מוטיב הילדה ובובתה. את ציוריה מציירת רן במרתף ביתה.

נשים הסתערו על היעד הגברי ביותר בארץ – ואחרי שני דורות

הקרב על הגלימה

„אשה לא לפלילים!" אמר בזמנו השופט חיים ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן (בתמונה למעלה עם השופט בנימין כהן).

הדור שניצח שרה סירוטה (למעלה), מונתה לשופטת מחוזית אחרי שהיתה פרקליטת מחוז־המרכז. לפני שבועיים מונתה עורכת־הדין עדנה ארבל (למטה) לפרקליטת־מחוז.

הסניגור הביט בעיניים נוצצות מזעם לעבר התובעת הצעירה. בשאלתה האחרונה הצליחה למוטט לגמרי את בניין ההגנה שבנה הסניגור במאמצים רבים כל־כך. עיניו של הסניגור שוטטו בקדחתנות, כדי למצוא משהו שיסיע את דעתם של השופט וחברי־המושבעים מהצלחתה של התובעת. עיניו נפלו על ארנקה, שהיה מונח על דוכן־התביעה. בתנועה מכוונת, שנראתה תמימה מאוד, הפיל הסניגור את הארנק על הריצפה וצפה בסקרנות בחפצים שנפלו מתוכו והתפזרו ברעש על הריצפה. אחר־כך התכופף באיטיות, התנצל, ואסף את החפצים אחד אחד. הוא הרים שפתון והציץ בו בעניין, הסתכל בפודריה המהודרת ואחר־כך הרים לאט לאט את נרתיק כלי־האיפור.

זו היתה דרכו של הסניגור להעביר אל חברי־המושבעים את סלידתו מהעובדה שאשה משמשת כתובעת מטעם המדינה. טרריס ט. אולנדר, התובעת הצעירה, עמדה סמוקה מזעם ובושה, כאשר הסניגור עשה את התרגיל הנבזי. היא היתה רגילה לכך שעורכי־דין, שופטים ואפילו עורכות־הדין המעטות שהיו אז, סלדו מהעובדה שאשה משרתת בפרקליטות. היא גם התרגלה לכך, שאחרי כל מישפט שבו הופיעה היו המושבעים פונים אליה מייד בתום המישפט ושואלים אותה כיצד התגלגלה למיקצוע מוזר כל כך. הדבר היה בארצות־הברית בשנות ה־20, וטרריס אולנדר היתה האשה הראשונה שעבדה במישרד התובע הכללי בלוס־אנג'לס ונהגה להופיע במישפטים פליליים. היא כתבה על כך ספר, המתאר את דרך היסורים שעברה בגלל היותה אשה יחידה במיקצוע גברי.

מאז עברו כ־60 שנה ובישראל שוב אין מיקצוע עריכת־דין נחשב למיקצוע גברי. לפני שבועיים אישרה הממשלה ללא כל היסוס את מינויה של עורכת־הדין עדנה ארבל לתפקיד פרקליטת מחוז־המרכז. במקום קודמתה, עורכת־הדין שרה סירוטה, שמונתה לשופטת מחוזית. מיספרן של הנשים בתביעה הכללית עולה היום עשרת מונים על מיספרם של הגברים המעטים שעוד נותרו בה. את התמיהה שהביעו בשנות ה־20 למראה אשה המופיעה כתובעת, מביעים כיום בישראל למראה גבר העובר בפרקליטות.

אבל גם בישראל נחשב מיקצוע עריכת־הדין לפני שנים לא רבות למיקצוע גברי מובהק, ונשים הופיעו בבתי־המישפט רק בעבודת קצרנות ופקידות, אך לא כעורכות־דין. האשה הראשונה שהשיגה רשיון עריכת־דין בארץ־ישראל, אחרי מאבק ממושך וברמאתי, היתה רוזה (שושנה) גינצברג.

סיפורה של רוזה גינצברג נכלל בספר על תולדות לישכת־עורכי־הדין בארץ, שאותו עומד להוציא בקרוב העיתונאי גבריאל שטרסמן.

לא מחמת המין

רוזה גינצברג היתה בתו של מרדכי בן הילל הכהן, הזכור היום בעיקר כאביו של דויד הכהן ז"ל. היא נולדה ברוסיה בסוף המאה שעברה. אביה ושאר מישפחתה עלו לארץ בתחילת המאה הזו והיא נותרה בשוויץ, שם למדה מישפטים. ב־1917 נישאה רוזה בציריך לשלמה גינצברג, בנו של הסופר הנודע אחד־העם.

בשנת 1922 עלו רוזה ובעלה לארץ והיא החלה מנהלת את מאבקה להשיג רשיון עריכת־דין. כל פניותיה נדחו בטענה שהחוק מתיר רק לגברים לעסוק במיקצוע הזה. מאבקה הביא את העניין למודעות ציבורית, ואביה של רוזה עזר לה מאוד במילחמתה.

באותה תקופה התקיים בין היהודים בארץ מוסד שנקרא „מישפט השלום". זו היתה מערכת בעין־מישפטית, לשם הסדרת בעיותיהם המישפטיות של היהודים שהסכימו לכך. זו לא היתה מערכת רישמית ולא היה לה כוח להוציא את פיסקי־דינה לפועל. ב־1927 התקיימה ועידה של מערכת משפט השלום ובראשה ישב אביה של

לעליון מרים בן־פורת, כיום אחת משתי הנשים היחידות בבית־המישפט העליון.

רוזה, מרדכי הכהן. הוועידה דנה בשאלה אם יש מקום לנשים במערכת זו ודעת הרוב היתה חיובית „כי זכות אחת לנשים ולגברים". בשנות ה־30 כבר שימשו כמה עשרות נשים כשופטות במערכת מישפט־השלום.

ב־1928 התקיימה בארץ הוועידה הארצית הראשונה של עורכי־הדין היהודים ובין יתר החלטותיהם קבעו כי: „הוועידה דורשת מהממשלה להרשות לנשים עורכות־דין לעבוד במיקצוע לפני בתי־המישפט בארץ."

אולם כל ההחלטות הללו לא עזרו, וזקן השופטים ראז סירב גם הוא לרוזה גינצברג והיא פנתה לערכאות. עורכי־הדין שלה, שהיו מן הנכבדים בארץ, טענו שיש הפליה כנגד הנשים, מאחר שהמלה "PERSON" הכתר־בה בפקודת עורכי־הדין 1922, היא אותה מילה בדיוק הנמצאת בפקודת־הרופאים. ובכל זאת נותנים השלטונות רשיונות לנשים העוסקות ברפואה, ומסרבים לתת רשיונות לעורכות־דין. בית־המישפט העליון, שדן בתביעה, קבע כי המילה "PERSON" בפקודת עורכי־דין פירושה גבר, והיא איננה כוללת אשה. תביעתה של רוזה נדחתה.

אולם שנה לאחר מכן, ב־1930, תוקנה הפקודה. בתיקון נאמר כי „לא יהיה אדם פסול מחמת מינו לקבל רשיון עורך־דין או לעבוד במיקצוע של עורך־דין". ההגבלה היחידה שנותרה בחוק היתה כי נשים לא תוכלנה להופיע בפני בתי־הדין השבטיים. רוזה גינצברג זכתה ברשיון המיוחל, והיתה לאשה הראשונה בארץ שזכתה ברשיון לעריכת־דין.

אולם עוד כאשר מיקצוע עריכת־דין נחשב למיקצוע גברי בלבד, ונשים טרם זכו לקבל רשיון עורך־דין, היו כבר כמה נערות בארץ שחלמו לעסוק במיקצוע. היה זה רק טבעי כי בתו של השופט היהודי הראשון בתל־אביב, יצחק נופך, תרצה ללכת בדרכי אביה. כאשר סיפרה חמדה נופך־מוזס לאביה השופט, כי היא רוצה ללמוד מישפטים שמח מאוד.

הסניגורית הראשונה

חמדה נופך־מוזס עלתה לארץ עם אמה הרופאה בשנת 1913. אביה שנשאר בתורכיה נאלץ להתעכב שם עד אחרי תום מילחמת־העולם הראשונה ואז עלה לארץ ופתח מישרד עורכי־דין. אחר־כך הפך שופט שלום ובשנת 1922 החליט כי יש צורך בבית־מישפט שלום גם בתל־אביב. הבריטים התנגדו לכך, אולם הוא ניצח וב־1923 מונה לשופט שלום ראשון בעיר העברית תל־אביב.

כאשר שמע השופט מפי בתו, כי היא רוצה ללמוד מישפטים ב־1928, לא ריפה את ידיה, למרות שידע כי עדיין אין אשה יכולה לקבל רשיון עריכת־דין בארץ־ישראל. מכיוון שבאנגליה היו לימודי המישפטים יקרים מאוד, ומכיוון שהמישפט בארץ־ישראל בתחילת שילטון הבריטים היה עדיין מבוסס על המישפט התורכי שהוא בעיקרו מישפט צרפתי, נסעה חמדה נופך ללמוד מישפטים בשווייץ.

היא החלה את לימודיה בז'נבה ב־1928. מבין כל התלמידים שלמדו איתה מישפטים היו רק שש נשים ובתוכן אף לא אחת מארץ־ישראל מלבדה. היו אומנם כמה צעירות מהארץ שלמדו בג'נבה אך הן למדו מיקצועות שנחשבו אז נשיים יותר.

ב־1929 נפטר אביה של חמדה בגיל צעיר. מצבה הכלכלי של המישפחה השתנה והיא נאלצה לוותר על תוכניתה. היא נסעה לאנגליה, כדי לעבור שנה במישרדו של עורך־דין אנגלי ולהשתלם במישפט האנגלי.

באנגליה גילתה כי המיקצוע איננו סגור בפני נשים, היו כבר נשים לא מעטות שלמדו ועסקו שם בעריכת־דין, אולם רובן לא הופיעו בבית־המישפט ולא היו באריסטר, אלא סוליסיטר, המיקצוע המישפטי של עורכי־הדין שאינם זכאים להופיע בבית־המישפט באנגליה, אלא לעסוק

המבוצר כבשו אותו

„חבל על הכסף!" אמר מזכיר המועצה המישפטית דאז, עורך־הדין אפרים סלנט (בתמונת המחזור חובש פיאה של באריסטר) לחנה אבנור הצעירה שבאה לשלם עבור השיעורים. הוא חשב כי המיקצוע לא נועד לנשים. בתמונת המחזור אפשר לראות גם את שר־המשפטים לשעבר חיים צדוק (שני משמאל בשורה העליונה) ועורך־הדין אוריאל גורני (למטה, קיצוני מימין).

בעיניי חוזים והכנת תיקים מישפטיים בלבד.

בשנת 1933 חזרה חמדה נופך־מוזס לארץ ועשתה סטאג' במישרדו של עורך־הדין אברהם גורודצקי, שהיה אז ראש לישכת עורכי־הדין בארץ. לא היה לה כל קושי למצוא עבודה. אבל בדרך־כלל היו נותנים לה להכין חומר מישפטי ולא להופיע בבתי־המישפט. ב־1933 קיבלה רשיון, שמיספרו היה בערך 400, כלומר זה היה מיספרם של כל עורכי־הדין בארץ באותה תקופה, כולל עורכי־דין ערבים ואנגלים.

עורכת־הדין הצעירה והיפה השתוקקה לעסוק במישפט פלילי. היא נמשכה לסוג זה של מישפטים, ואומנם המישפט הראשון שבו הופיעה היה מישפט של גניבת עגילים. לקוחה טענה, כי כאשר חפפו את ראשה במיספרה, הניחה את עגיליה על הדלפק ושכחה אותם שם. כאשר באה לקבלם מאוחר יותר אמרו לה בעלי־המיספרה כי לא מצאו כל

עגילים. חמדה נופך־מוזס הגנה על בעלי־המיספרה. היא חקרה את המתלוננת, אשר הודתה כי כאשר הסירה את עגיליה לא אמרה על כך מלה לבעלי המיספרה ולא ביקשה מהם לשמור על העגילים, ואף לא שילמה להם דמי שמירה. „על פי המישפט העברי שומר חינם פטור מאחריות."

סיכמה הסניגורית הצעירה ובית־המש־פט מצא את הנאשמים זכאים. פסק־דינו של השופט צדקיהו הרכבי היכה גלים בתל־אביב הקטנה.

כאשר נישאה לעורך־דין, המשיכה חמדה נופך־מוזס לעבוד יחד עם בעלה. היא הפסיקה לעבוד רק לפני שנים אחדות, כאשר בעלה נפטר ממחלת הסרטן.

ב־1928 התחילה את לימודי המישפטים שלה עוד נערה צעירה מארץ־ישראל. נועה קראוזה, בתו של מנהל בית־הספר החקלאי מקווה־ישראל, לא היתה אומנם קשורה קישרי מישפחה לעורך־דין או לשופט, אבל היא רצתה בגלל סיבות אידיאולוגיות, ללמוד את המיקצוע.

בגיל 17 וחצי, כאשר סיימה את לימודיה התיכוניים, נסעה ללמוד בצרפת. מכיוון שצרפתית היתה שפת־האם שלה לא התקשתה בלימודים וסיימה את לימודיה בפאריס ב־1932. בכל קיץ נהגה לבקר בארץ ובאחת החופשות התייעצה עם רוזה גינצברג, שקיבלה כבר את הרשיון. היא זוכרת כי רוזה יעצה לה לא ללמוד את המיקצוע, מכיוון שזה מיקצוע קשה מאוד בארץ.

לא לגעת בכסף

אחר שסיימה נועה את לימודיה בצרפת, נוכחה כי תיאלץ ללמוד גם מישפט אנגלי כדי לעבוד במיקצוע בארץ. היא נסעה לאנגליה והחלה את לימודיה למיקצוע הבאריסטר, התואר הקשה והיוקרתי באותה תקופה. היא היתה האשה היחידה מארץ־ישראל שלמדה משפטים באנגליה. יחד איתה למד גם עורך־הדין אפרים סלנט.

הראשונה עורכת־הדין רוזה גינצברג. בתמונה למטה: אחרי קבלת הרשיון.

שכיהן אחר־כך כמזכיר המועצה־המישפטית בארץ.

נועה זוכרת כי בעוד שבצרפת נשים רבות למדו מישפטים, הרי באנגליה רק מעטות למדו לתואר באריסטר. בסיפ־ריית האוניברסיטה היו שתי קפיטריות, האחת מיועדת לנשים והשניה לגברים. כאשר נכנסה הסטודנטית הצעירה לראשונה לקפיטריה הלא נכונה, הורו לה בנימוס לעבור לבית־הקפה השני, המיועד לנשים.

„למרות שלא ידעתי אנגלית כל־כך טוב, עברתי את כל הבחינות בפעם הראשונה. לא נתקלתי בכל יחס של הפליה או צרות עין, אבל כמה בחורים אנגלים חסונים שנכשלו, כאשר אני עברתי את הבחינות, לא יכלו לסלוח לי על כך," היא מספרת.

ב־1935 חזרה לארץ וקיבלה רשיון כעורכת־דין. מיספר הרשיון שלה היה בסביבות ה־600. היא היתה אז עורכת־דין יחידה שהיתה גם באריסטר

(המשך בעמוד 42)

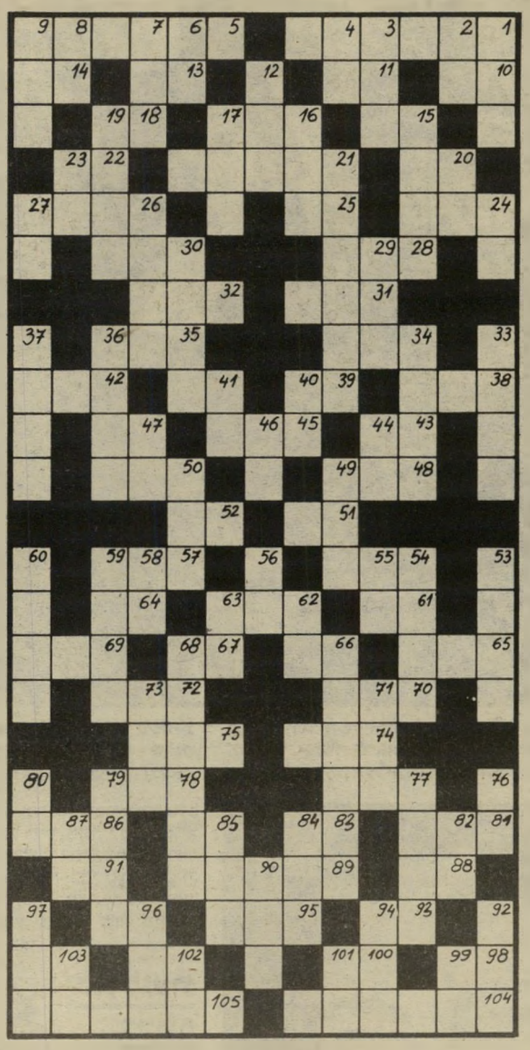

בת־השופט עורכת־הדין חמדה נופך מוזס היתה בין הראשונות בארץ שזכו לרשיון. מיספר הרשיון שלה היה כ־400, כלומר שבזמן שקיבלה את הרשיון לא היו בארץ יותר מ־600 עורכי־דין. היא למדה בשוויץ והשתלמה באנגליה. אביה, יצחק נופך, (בתמונה על הקיר) היה שופט.

תשבץ

2450

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) אות ההצטיינות באולימפיאדה; 5) טרוף, שגעון (3,3); 10) בכי תמרורים; 11) נהר באירופה; 13) אינו פקח; 14) רשע; 15) סימן בכתב לטזן מוסיקלי; 16) בהשאלה — מערכת קווי יסוד; 18) לא כאן; 20) מילה המשנה טעמה ע"פ האינטונציה; 21) בהסכמה כללית (3,2); 22) ידית; 24) אריה; 25) מקווה מים רבים; 26) צעיר לאחר נשואין; 28) מגנגון להגדלת כח העבודה בהאטת התנועה; 30) סימן; 31) רהט; 32) כדור הארמה; 24) שאינו מבני ברית; 35) חנה, שכן; 38) מלכותו של עוג; 39) הגיל למצוות; 41) אמונה; 42) צייר צרפתי אימפרסיוניסטי; 43) עוף דורס; 45) דרך, צורה; 47) זאת היא; 48) עובר אורח; 50) רכוש, קניין; 51) מרכז, תווך; 52) פתחו של הר געש; 54) הקרניים הסמויות המוקרנות מחמרים רדיו אקטיביים; 57) תאריכון; 61) קידומת הולנדית; 62) חלון, אשנב; 64) האות המחברת; 65) נאד; 66) עיר ראשית ביחס לערים הקטנות שבסביבותיה; 67) רקב; 69) משפחה, בית־אב; 70) אטום נושא מטען חשמלי חיובי; 72) ישנה את שנתה; 74) הרכב אישי של מנהלה; 75) עובר עבודת הקודש בבית אלוהים; 77) שקע במים; 78) תשלום עבור כלה בארצות המזרח; 81) הנח; 83) קיים; 85) אשמדאי; 86) כינוי לחלק בשר שמן ועבה; 88) אויב; 89) פריצת מעצור; 91) מאכל צנע; 93) צמח צעיר; 95) בהשאלה — קול רעש גדול; 96) השיב נפשו לבוראו; 98) בסיס; 100) מתגורר; 102) צונן; 103) הקצה העגלגל שבביצה; 104) מי שהוא בעל המאה — כך אומרים (3,3); 105) חוסר הגיון, אינו מתקבל על הדעת, תורה בלוגיקה.

מאונך:

1) הנזול המזין את נימי העלים; 2) לא עוד; 3) עיר עתיקה בארץ; 4) מסמר; 6) סופה של אות; 7) מקום החלציים; 8) כח רב; 9) מלך אדום (בראשית ל' ל"ה); 12) רק, אך, כי־אם; 15) תותח לא רתע; 16) אבן־טובה; 17) צפיפות, לחץ; 19) פטיש; 20) אינו עובד; 21) פיננסי, השייך לאוצר המדינה; 23) מחפש; 24) עצם בפינו; 26) אוסף של דברי ערך; 27) סיעה; 29) קו אחד בין שתי נקודות; 30) הבעה; 33) שמנת מחלב שנחמץ; 34) בהשאלה — קדרות, זעף; 36) פקפוק, חוסר החלטה; 37) הספורט שנכנס לבסוף לאולימפיאדה; 40) יהיר; 41) שבט בישראל; 44) בבואה; 46) שמא; 47) נקי; 49) מקום מעצר לפושעים; 50) כסות לרגל; 53) כינוי למלך המשיח באגדה התלמודית (שמו של חדש אב); 54) בן לעם גרמני עתיק שמוצאו מסקנדינביה; 55) מאכל שהיו בו כל הטעמים — במדבר; 56) קידומת צרפתית; 58) ברקדוק — אות המהפכת עבר ועתיד; 59) סככה מעצי חורש; 60) פתח דבר; 62) אינו מכניס דבר מאכל לפיו; 63) נישא; 66) אחת מארצות הממלכה המאוחדת; 68) בהשאלה — ממד, יחס, שיעור; 71) גרור, נכנע; 73) מטבע ומשקל בימי קדם; 76) כך; 87) בקר; 79) פרח נוי הפורח בנקיקי סלעים; 80) חסר־כל; 82) שליח; 84) מזון; 85) חומר מופק מעצי האלון לתעשיית פקקים; 87) בדרגא נמוכה יותר; 90) שקערורית; 92) אבן תחתונה באבני ריחיים; 94) שם ספרו של בירד, חוקר הקוטב; 96) אל המלחמה הרומי; 97) יוקר המחייה ביחס למשפחה ממוצעת; 99) אחד השוואים; 101) עמית; 102) מדה קטנה, שעור מינימלי; 103) כבש.

הקרב על הגלימה

(המשך מעמוד 41)

והיתה זכאית לחבוש את הפיאה המיוחדת ואת הגלימה המסורתית של הבאריסטר. המסורת האנגלית אומרת, כי בגלל כבודו הרם, אין הבאריסטר מוזמן את ידיו בכסף. ולכן נתפר בשולי גלימתו כיס מיוחד, אשר לתוכו היו הלקוחות משלשלים את מטבעות הזהב שבהם שילמו את שכר הטירחה. בכך נבדלת גלימת הבאריסטר מגלימת הסוליסיטר, שיכול היה לקחת כסף בידיו.

העולם הזה ביקש לצלם את הגברת קראווה בגלימה ובפיאה המיוחדות שלה, אך מכיוון שהיא עדיין עובדת גם היום במיקצוע, פנתה לשאול את ועדת־האתיקה של לישכת־עורכי־הדין אם מותר לה הדבר. ועדת האתיקה התירה לה להתראיין רק לגבי התקופה שבה למדה מישפטים באנגליה, בתנאי שלא תספר על מישפטים שבהם הופיעה ולא תעשה לעצמה פירסומת אישית. לישכת עורכי־הדין גם סירבה להתיר לעורכת־הדין הוותיקה ביותר, המת־קרבת לשנתה ה־80, להצטלם עם הגלימה והפיאה עבור העיתון.

מלבד נועה קראווה, היו עוד כמה עורכות־דין שעלו מאנגליה ואשר היו זכאיות לחבוש את פיאת היוקרה. אבל אף אחת מהן לא היתה ילידת הארץ.

עורכות־הדין הראשונות הללו מספרות, כי מעולם לא נתקלו בהפליה או בלגלוג גברי עקב מיקצוען. אולם אף אחת מהן לא הגיעה לפיסגת המיקצוע ולא שירתה בשירות־המדינה. הן עסקו בעיקר בענייני חוזים ותביעות אזרחיות והתעניינו בעיקר בענייני אישות ובזכויותיה של האשה על פי הדת והחוק בישראל. רוזה גינצברג, שנלחמה כל־כך לשם קבלת הרשיון, התאכזבה כנראה מהר מהמיקצוע והפסיקה לעסוק בו.

קשה היום לברוק אם מוצאן הרם של עורכות־הדין הראשונות הוא שגרם ליחס הטוב אליהן ומה היה קורה להן אילו באו מבתים צנועים יותר.

הדור שבא אחריהן כבר הגיע להישגים גדולים הרבה יותר. נציגתו של דור זה היא חנה אבנור, כיום נשיאת בית־המישפט המחוזי בתל־אביב. היא בתו של עורך־דין שנודע מאוד גם במיקצועו וגם כאחד מפעילי הישוב הציוני. למרות זאת, לא רצתה חנה הצעירה ללמוד מישפטים. כאשר למדה בגימנסיה הרצליה רצתה להיות עיתונאית, ואף ערכה את עיתון הגימנסיה. אולם אביה שיכנע אותה, כי תוכל להיות עיתונאית גם אם תלמד מישפטים, והיא עשתה זאת. כאשר סיימה את הגימנסיה, עברה את בחינות הבגרות הממשלתיות שנדרשו כדי להתקבל לשיעורי המישפט שנערכו אז בירושלים.

אביה של הגברת אבנור, עורך־הדין נחום ניר־רפאלקסי* עלה מרוסיה בשנות ה־20. ב־1927 עבר את הבחינות לעורכי־דין זרים ופתח מישרד מצליח מאוד בתל־אביב. הוא היה גם חבר בוועד הלאומי.

רק לא בפלילי

ב־1939, כאשר סיימה חנה אבנור את הגימנסיה ורצתה להירשם ללמוד מישפטים, נדרש ממנה סכום של 12 לירות כדמי לימוד. סכום זה היה אז כמשכורתו של פקיד במשך חודשיים והיא ביקשה לשלמו בתשלומים. הדבר לא התאפשר לה והיא הגיעה ביום האחרון ובידה הסכום המלא. „חבל על הכסף" אמר לה, „מי שהיה מזכיר המועצה־המישפטית ראז, עורך־הדין אפרים סלנט, „זה לא מיקצוע לאשה!"

* *נחום ניר־רפאלקס – נכנס להיסטוריה הפרלמנטרית של המדינה. כאשר הוטבע המושג „קואליציית ניר". היה זה כאשר כל הסיעות בכנסת עשו יד אחת נגד הסיעה הגדולה ביותר, מפא"י, ובחרו יו"ר לכנסת מחברי סיעה קטנה, ניר־רפאלקס שייצג את מפ"ם.*

בכתתה של הגברת אבנור היו תלמידים רבים, יהודים וערבים, ורק ארבע נשים. שלוש מהן נשרו במהלך הלימודים וחנה אבנור היתה האשה היחידה שקיבלה רשיון עריכת־דין במחזור של שנת 1945. יחד עימה קיבלו רשיונות גם שר־המישפטים לשעבר, חיים צדוק, הפרופסור אביגדור לבונטין, האחים התאומים אוריאל גורני וירוחם גורניצקי, אמנון רוזנשטיין ועוד עורכי־דין נודעים. בתמונת המחזור, שצולמה למרגלות בית־המישפט העליון בירושלים, אפשר לראת את חיוכה הרחב של האשה היחידה לבושת הגלימה וצווארון הסרטים הלבן. לידה, בפיאה של באריסטר, ניצב עורך־הדין אפרים סלנט, שהצטלם עם המחזור בתוקף תפקידו כמזכיר־המועצה המישפטית.

אחרי סיום לימודיה וקבלת־הרשיון, החלה חנה אבנור לעבוד במישרדו של אביה. הוא ניצל זאת והטיל עליה מייד את ניהול המישרד. הוא עצמו יצא לעסוק בענייני ציבור והיא מצאה את עצמה עם מישרד משגשג על כתפיה. „הרגשתי די מסכנה, כמו מישהו שזרקו אותו למים ואמרו לו לשחות. הייתי צריכה לנהל את המישרד כולו בלי ניסיון קודם," היא מספרת. אבל הכל היה בסדר, חוץ מהלקוחות שלא האמינו כי הבחורה הצעירה היא עורכת־הדין, ורצו בתוקף לראות את עורך־הדין הגבר.

בתקופת המנדאט לא היו נשים עורכות־דין בשירות המדינה, וכמובן שלא היו שופטות. מדינת־ישראל הכניסה נשים למישרד־המישפטים מייד עם הקמתו. חנה אבנור היתה בין הראשונות. יחד איתה החלה את עבודתה שם גם השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן והשופטת העליונה מרים בן־פורת.

בתחילה עסקו הנשים במישרד המישפטים בחקיקה ולא הופיעו בבתי־המישפט כתובעות. כאשר ביקשה ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן לעבוד כתובעת ולהופיע במישפטים פליליים, אמר לה חיים כהן, השופט

שופטת עליונה נתניהו
השופטות עוד מעטות

העליון בדימוס, כי אצלו נשים לא תעסוקנה במישפט פלילי. היא נאלצה לעבוד במישרד־המישפטים במחלקת האפוטרופוס הכללי, ושם היתה מופיעה בעניינים אזרחיים. אבל זמן קצר אחר־כך הצטרפה לפרקליטות תל־אביב ויחד עם חנה אבנור ומרים בן־פורת עסקו בכל עבודות המישרד. כולן הופיעו במישפטים פליליים ואזרחיים ועברו בדיוק כמו הגברים במישרד.

גם עורכות־הדין מהמחזור הזה טוענות כי לא הרגישו מעולם בהפליה על היותן נשים. אבל לכל אחת יש סיפור פיקנטי משלה, על לגלוג גברי זה או אחר. בהשוואה לסיפרה של טרריס אולנדר נראה כי פלשתינה־א"י, היתה מדינה מתקדמת הרבה יותר וקיבלה את שילובן של נשים במיקצוע המישפטי הגברי בהבנה וסובלנות יותר גדולה מאשר בארצות־הברית.

השנים עשו את שלהן, היום משרתות שתי נשים בבית־המישפט העליון, מרים בן־פורת ושושנה נתניהו. נשים אחרות מונו לשופטות מחוזיות ושופטות שלום, אך כאן עדיין ניכר ההפרש הגדול בין נשים לגברים. מיספרם של השופטים גדול בהרבה ממיספרן של הנשים השופטות. לעומת זאת, פרקליטות המדינה היא כמעט על טהרת המין הנשי.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

הצלחה מובטחת

קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
- ספרות נשים • קוסמטיקה ואפור • פדיקור • מניקור
- אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
- מכון ליופי וסלון תסרוקות חדישים ל:

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות ובשעות

השתלמויות באירופה

דיאנה

3 שנים ברציפות בטוף בתי ספר לספרות נשים

1984

תעודות למסיימים והכנה לבחינות.
הסמכה ממשרד העבודה
30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית!

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

חמרורים

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־59 של **מאיר שמגר**, הנשיא השביעי של בית־המישפט העליון. שמגר, בנו של מהנדס ונכדו של ספק־הנשק להגנה עצמית ליהודי דרום־רוסיה בראשית המאה, נולד בראנציג (גדאנסק של היום) ולמד מישפטים באמצעות הדואר, כשהיה עציר השלטונות הבריטיים במחנה באריתריאה, שאליו הוגלה, אחרי שנתפס, בהיותו איש אצ"ל, כשהוא מלווה חבר פצוע לרופא ירושלמי. שמגר, הידוע בפסקי־הדין המחמירים, המנומקים והארוכים שלו (פסק־הדין בנושא הטלת מס־ערך־מוסף בשטחים הכבושים השתרע על 123 עמודים) היה בעבר הפצ"ר ולאחר מכן היועץ המישפטי לממשלה.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־60 של **אריאל עמיעד**, יליד בן־שמן ואב לשלוש בנות. עמיעד, בנו של רוקח שהיה למנהל תחנת־הנסיונות החק־לאית בן־שמן, עיברת את שמו אחר נפילת אחיו, עמיחי, בעת פעולת תנועת המרי העברית נגד גשרי הגבול בצפון, שנתיים לפני הקמת המדינה. עמיעד היה מפקד חיל־הקשר של צה"ל, מנכ"ל מישרד־החקלאות, סגן ראש עיריית תל־אביב (מטעם המערך) ומנכ"ל חברת החשמל.

נחוג ◆ בירושלים יום־הולדתו ה־71 של **מנחם בגין**, מי שהיה במשך שש שנים ראש־הממשלה הששי של ישראל והמסתגר, זה כמעט שנה, בביתו.

נחוג ◆ בתל־אביב, יום־הולדתו ה־90 של **לוין קיפניס**, מחבר סיפרי ושירי ילדים. קיפניס, בנו של חזן מאוקראינה, שעלה ארצה בגיל 19 (כדי ללמוד ציור בבצלאל) היה שומר כרמים, כורת עצים למאמץ המילחמתי התורכי של מילחמת־העולם הראשונה ולאחריה מנהל בית־יתומים בצפת, לפני שהחל יוצר את מבולו (800 סיפורים, 600 שירים, 100 ספרים). קיפניס, שהשתמש בשמות־עט אין־ספור (בין השאר: יגאל ספרא, אבטליון, ל. חרייו, ק. ניצני, ל. שמיר), חיבר, בין השאר, את סבא של אליעזר, סליחה על כתפינו, רקפת, אל ראש החר!

נפטר ◆ בירושלים, בגיל 78, **אברהם אבן־שושן**, מורה, מנהל בית־מידרש למורים ומחבר סיפרי ילדים, שהתפרסם בגין המילון שנקרא על שמו ושעל הכנתו שקד 12 שנים. מילונו, המילון החדש, יצא במהדורתו הראשונה בחמישה כרכים והורחב, לאחר מכן, לשבעה, והוא השלישי בסידרת המילונים העבריים (אחרי אלה של אליעזר בן־יהודה ויהודה גור) והוא המקיף בהם, בהכילו 70 אלף ערכים.

נפטר ◆ בירושלים, בגיל 78, הרב ד"ר **לואים יצחק רבינוביץ'**, לשעבר סגן ראש עיריית ירושלים (מטעם הליכוד), שהיה ידוע יותר כרבה הראשי של ג'והאנסבורג הדרום־אפריקאית. רבינוביץ, יליד סקוטלנד, שימש כרב הצבאי הראשי של כוחות בריטניה במיזרח תיכון ולאחר מכן של כוחות הפלישה לאירופה 1944. בדרום־אפריקה גם שימש כפרופסור לעברית באוניברסיטת ויטווטרסט־ראנד היוקרתית.

נפטר ◆ בירושלים, בגיל 85, **אמיל סיקובסקי**, מראשוני הציונוגראפים בארץ (יוצרי הגלופות לשם הדפסת תצלומים בעיתון או בספר), ארבעה ימים אחרי פטירת אשתו בת ה־83 **מרים**, רופאה במיקצועה, שלה היה נשוי 60 שנה. פיקובסקי, יליד פינלנד, היה המו"ל של כתב־העת המצוייר הראשון בארץ (המיזרח, 1930) והבין, לפי הוראת השילטונות, בימי מילחמת־העולם, את הגלופות להדפסת שטרות־הכסף של לבנון, סוריה וירדן והמושבה הצרפתית בוטי בחוף ים־סוף.

נפטר ◆ בפאריס, בגיל 88, **הבארון ג'יימס דה־רוטשילד**, טייס קרבי עוד בשנת 1914 (ומראשי חיל־האוויר הצרפתי ב־1940), שמעולם לא התעניין בעיסקי־המישפחה, אך ידע ליהנות מהם, בעיקר בשטח גידול סוסי־מירוץ, יינות משובחים וגברות. בגיל 70 נשא לאשה צעירה בת 26, סדרנית־קולנוע במיקצועה.

שלום קורצקי (משמאל) כחייל וכאזרח) נאשם שחי על רווחיה של זונה והשופט האמין לו

מיבצע תפיסתו של שלום קור־צקי תוכנן על־ידי המישטרה כמיבצע צבאי. תפיסתו של סרסור והרשעתו בבית־המישפט הן מן המשימות הקשות ביותר, ולכן ניסו השוטרים הפעם להציב מארב לסרסור ולתפוס אותו על חם.

גאולה סימן־טוב, זונה ותיקה בת 20, התלוננה במישטרה, כי הסרסור

שוטרת וקרמן
נעלמה ברגע הקריטי

שלה מזה שנה וחצי, קורצקי, מכה אותה, מאיים עליה באקדח ולוקח את כספה. היא ביקשה את עזרת המישטרה כדי להיפטר ממנו.

בלילה סגרירי של אוקטובר 1983, יצאו שלושה שוטרים לעבר המקום שבו נהגה גאולה לעבוד, מול בית הספר החקלאי מקווה־ישראל. שלו־שת השוטרים התחבאו בניידת שעמדה מרחוק בחשיכה והשוטרת יונה וקרמן התחבאה באחד הצריפים שהיו במקום.

לפתע קרתה תקלה. אחד הלקוחות שניגש לעשות את צרכיו בחשיכה, גילה את הסמלת וקרמן. היא לא איבדה את קור־רוחה ואמרה לו כי היא מתחבאת במקום מהסרסור שלה. היא הצביעה לעבר סרסור שישב בסביבה. הלקוח הגברתן שאל: „את מפחדת מהסרדין הזה?" והציע מייד את עזרתו. השוטרת קרת־הרוח הצליחה לתמרן כך שהלקוח עזב אותה לנפשה כשהוא משוכנע שהיא פרוצה.

בינתיים הגיע לשטח גם שלום. שגאולה השאירה לו הודעה לבוא למקום ב־10 בלילה. המישטרה הכינה צרור שטרות כסף מסומנים, שאותם נתנה מראש לגאולה. היא דחפה אותם לקופסת הסיגריות שלה, שם היתה נוהגת להסתיר את כספה. כוונת השוטרים היתה לעקוב אחר המתרחש ולתפוס את קורצקי, כאשר הוא נוטל את כספה של הזונה.

גילוייה של השוטרת וקרמן אומנם לא הזיק למבצע, מכיוון שהיא התמזגה בנוף האנושי ואף דובבה את קורצקי, ששאל אותה אם לא קשה לה לעבוד במיכנסי ג'ינס הרוקים. השוטרת ענתה לו, כי „כאשר לחברה שלך יהיה כל־כך הרבה ניסיון כמו לי, היא תוכל לעבוד גם בתוך שק־שינה."

אולם כאשר הגיע הרגע הקריטי והכסף עבר מיד ליד, לא ראה זאת איש מהשוטרים. רק כאשר התחילה גאולה לצעוק „תעזוב, תעזוב", הסתובבה השוטרת וראתה את השניים אוחזים בקופסת הסיגריות ומושכים אותה כל אחד לעברו. השוטרת ניגשה למקום, הזדהתה ועצרה את קורצקי. יתר השוטרים בניידת לא הצליחו לראות דבר בגלל החשיכה.

לא סרסור, כי אם מאהב ביישן

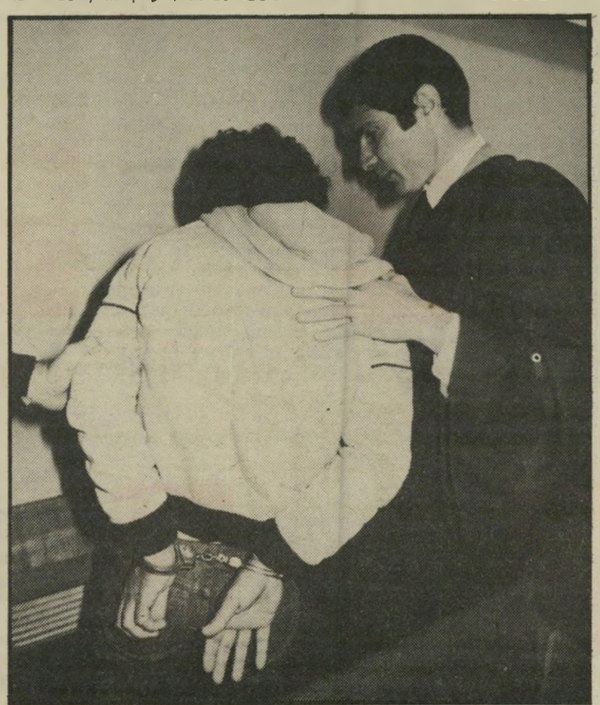
שלום נעצר ונאשם בסרסרות לזנות וחיים על רווחיה של זונה. הוא הכחיש זאת בכל תוקף. בבית־המישפט התברר, כי גאולה לא התחילה את הקאריירה שלה כנערה עובדת אצל שלום. היא הודתה כי עבדה בזנות מגיל צעיר ואף ילדה ילד שאיננה יודעת מי אביו. את הילד מסרה לאימוץ.

לדבריה, פגשה את שלום באמצעות ידיד משותף כאשר היתה בחודש השמיני להריונה. והם עברו להתגורר יחד בבאר־שבע, שם המשיכה גאולה לעבוד במיקצועה, כדי לזרז את הלידה.

לפי גירסתה התחיל שלום להכותה אחרי הלידה, כדי שתחזור לעבוד. „הוא כיבה עלי סיגריות על הגוף ואיים עלי באקדח," העידה בבית־המישפט.

שלום סיפר כי הכיר את גאולה כאשר היה לקוח שלה. הוא ידע על עיסוקה בזנות אך הדבר לא הפריע לו להתרועע איתה ולבוא לקחתה מהבטחתו, וזו לדבריו הסיבה שגאולה העלילה עליו את הסרסרות.

שלום סיפר, כי מעולם לא היה זקוק לכספה של גאולה. הוא עבד והשתכר היטב. סניגורו, עורך־הדין סמי יונה

סניגור יונה
לא צריך רווחים

שלום, שאהב את גאולה, תיכנן לשאתה לאשה ואף הבטיח לה זאת. אולם בלחץ מישפחתו נאלץ לחזור בו מהבטחתו, וזו לדבריו הסיבה שגאולה העלילה עליו את הסרסרות.

שלום סיפר, כי מעולם לא היה זקוק לכספה של גאולה. הוא עבד והשתכר היטב. סניגורו, עורך־הדין סמי יונה הביא לבית־המישפט את מעבידו של שלום, דויד סידי, והוא סיפר כי שלום עבד כבונה במות ובנה כל חודש כעשר במות וקיבל את שכרו בהתאם. שלום גם עבד בעיתות הפנאי בנגריה והשתכר גם שם. גאולה הודתה כי היו משתמשים בכספה כאשר יצאו לבלות יחדיו או כאשר לנו בבתי־מלון.

מאחר שהוכח בבית־המישפט כי בני־הזוג התגוררו יחד תקופה העולה על שבועיים חלה על הגבר הנחת החוק, כי הוא חי על רווחיה של זונה, וכי עליו היה לסתור הוכחה זו. העדות היחידה שהיתה נגדו היתה עדותה של גאולה. היא דיברה בשטף ובלהט ועשתה על בית־המישפט רושם של בחורה חזקה שאיננה ניתנת להשפעה בקלות.

שלום, לעומת זאת, נראה לבית־המישפט בחור חלש והססני, שגימגם בעת מתן עדותו. בית־המישפט התר־שם כי לשלום יש בעיות תיקשורת עם אנשים ובעיקר עם נשים, וכי הוא ביישן, ולכן, כאשר התנהגה אליו הזונה בחביבות, הוא נשבה בקסמיה והתקשר אליה.

לגבי מארב המישטרה קבע השופט, כי מכיוון שהשוטרים לא הצליחו לראות מה בדיוק קרה ברגע הקובע, יתכן שיש מקום גם לגירסתו של הנאשם, כי גאולה דחפה לידיו לפתע ברגע מסויים את קופסת הסיגריות שהיתה נוהגת לתת לו לשמירה מפעם לפעם, ובטרם ידע מה קרה התנפלו עליו אנשי־המישטרה.

„אי לזאת, יתכן בהחלט גם מצב של בחורה שעוסקת בזנות אך יש לה חבר שאיננו חי על רווחיה," קבע השופט. „המתלוננת בעצמה סיפרה כי בעבר עבדה ללא סרסור, מדוע אם כן תיקח לה כעת סרסור כדי שיקח את רווחיה?" שאל השופט וזיכה את הנאשם.

מרים בנימיני

מזל החודש

אריה

האווירה מתוחה ואין שקט נפשי ומנוחה

בימים אלה או יותר נכון בחודש זה במיוחד, האווירה מתוחה ואנשים רבים אינם מרגישים רגועים, ואינם מצליחים לזכות במעט שקט נפשי ומנוחה. בני מזל אריה, שהחודש הוא חודש ימי־ההולדת שלהם, אמורים למצוא סוף סוף מרגוע וליהנות מהתקופה שמבטיחה בדרך־כלל מצב־רוח יותר טוב. ובכן, מה קורה כעת ומה הסיבה למצב זה? את זאת ננסה להסביר כאן ואולי ייקל עליהם, אם יבינו מה הם הגורמים לקשיים. השמש שהיא שליטת מזל אריה, מאפיינת בדרך־כלל המון אנרגיה, התלהבות, אופטימיות ושימחת־חיים, אולם השנה, שלא כבשאר השנים, מעיב צל על השמש.

כוכב שבתאי שנמצא במזל עקרב יוצר קרינה קשה לשמש. דווקא כעת, כשהשמש במזל אריה (המזל שבו היא שולטת) אנשים אינם חשים בטוב ומושפעים קשות ממצב הכוכבים. אחד הסימנים הבולטים הן הטמפרטורות הירודות שהיו בתחילת חודש אוגוסט. כל זמן שסטורן והשמש היו בקשר של 90 מעלות, מזג־האוויר היה קריר יחסית לעונה זו. סטורן מסמל קור ובהחלט גרם לתופעה זו. הדיסהרמוניה בין הכוכבים השפיעה על כולם ולא רק על האריות. שור, עקרב ודלי יוכלו להעיד על עצמם שזה היה להם אחד מהחודשים הקשים בשנה זו. גם לבני המזלות האחרים היה קשה.

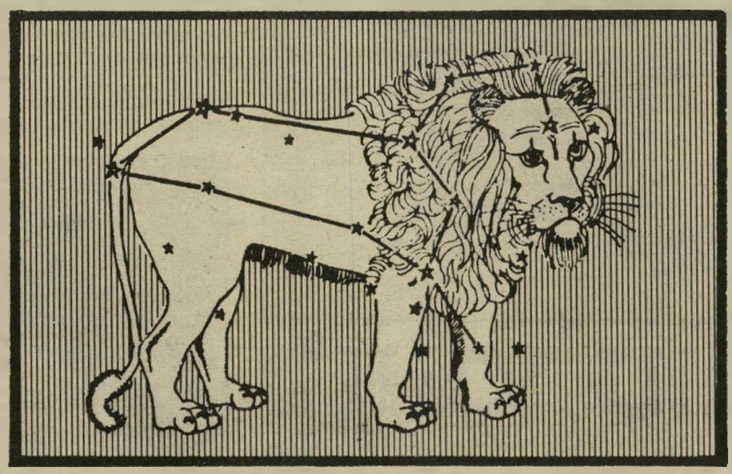
כוכב מרס נמצא אף הוא במזל עקרב ויצר זווית קשה לשמש. הוא זה שהביא לתאונות, טביעות ואסונות אחרים, שעליהם הרבינו לשמוע בחודש האחרון. אנחנו נתרכז בעיקר בהשפעתו הקשה של סטורן על השמש.

סטורן הביא להתפתחויות קריטיות בדברים החשובים ביותר. ההרגשה היתה שמישהו נלחם נגדנו. מילחמות פנימיות וחיצוניות. קשה להגיע להישגים בחודש זה, והרגשת המוגבלות חזקה ביותר. מי שמנסה לפעול מרגיש שכוחות חזקים ממנו עוצרים אותו, והוא תלוי באנשים שמשום מה חוסמים את דרכו. אי־אפשר לפעול בצורה חופשית. לא פעם חשים דיכדוך ודיכאון, בעיקר בגלל ההרגשה שכל הכוחות נסחטו ואין יותר מרץ להמשיך. לא כדאי לצעוד נגד הזרם. מי שיהיה סבלני ויחכה שהתקופה תעבור, יוכל לחדש את הכוחות הדרושים לו להמשך הדרך. תופעה נוספת היא – הכניעה לסמכות. ההרגשה היא שמישהו שולט בך. הבוס, הממשלה, ההורים או כל אחד אחר שנמצא בעמדה שקובעת לגביך, לא מכבדים את הרעיונות שלך ולא מתחשבים בדעתך.

חשוב לא לברוח ממאבקים – צריך לחפש דרך מקורית שבה אפשר יהיה להתבטא, מי שנלחם ללא תיכנון וללא מחשבה צפוי מראש לכישלון. אין טעם להתחמק מוויכוחים, אך רצוי לשלוט היטב בכל מה שנאמר ולהימנע מהתפרצויות זעם.

תקופה זו (הכוונה בעיקר לחודש אוגוסט)

סטורן הוא זה שגרם באחרונה לתאונות, לטביעות ולמילחמות הפנימיות בארץ

זוהי תקופת נסיון ומיבחן לבני המזל

קשורה למה שעבר עליכם לפני 7 שנים. פרוייקטים, שהוחל בהם אז עוברים כעת את המשבר הרציני הראשון שלהם. זו התנסות קשה ביותר מכיוון שרוב הדברים שבהם עסקתם ב־7 השנים האחרונות, הוכיחו את עצמם והתנהלו בצורה חלקה. הבעיות שנוצרו כעת באות במפתיע, כשלא ציפו להן כלל. זה מערער את הביטחון ויוצר חרדות באשר לעתיד.

למעשה, אפשר להתייחס לתקופה זו כאל תקופת ניסיון, הכל עומד למיבחן – זה הזמן לבדוק את ערכם של הדברים, מה שווה ומה מיותר. מה שלא יוכיח את עצמו ייכשל ולא יחזיק מעמד. הבעיה היא שקשה לשפוט את הדברים מבפנים, אי־אפשר לראות הכל מנקודת־ראות אובייקטיבית. הסכנה היא שאדם יכול להתעלם ממציאות שאינה נעימה ולסרב לראות את האמת. ואז, בעוד 7 שנים עלול הכל להיהרס והמצב יהיה קטסטרופלי ויביא לחורבן. חשוב לדעת לחסל דברים בזמן ולהיפטר מכל מה שלא שווה. לצעוד הלאה ולשים דגש על הדברים שכן הצליחו ושיש להם סיכויים.

כדי שאפשר יהיה להגיע להצלחה מלאה בעוד 7 שנים, חשוב לבחון את הדברים וגם אם נראה שנכשלת במיספר דברים – כדאי להתייחס לכך כאל מיבחן. כל מה שלא מסתדר, כדאי לעזוב ולהשקיע את האנרגיה בדברים אחרים. לדוגמה – חיי משפחה משובשים או יחסים מעוררים עם בן־הזוג. כל דבר כזה דורש בדיקה נוספת. אפשר לשים את הדגש על קאריירה או על בניית בית או על כל דבר אחר שישמש תחליף וייתן פיצוי על הקשיים. אחד הדברים הפגיעים ביותר בתקופה זו היא הבריאות. אם אינך בריא זו ההוכחה שאתה לא בדרך הנכונה. בריאות לא טובה אצל בני אריה, תתבטא במיחושים בגב או בבעיות לב. ואילו אצל המזלות האחרים באזורים הרגישים שלהם. במצב זה חשוב לנסות לעשות הכל כדרוש, ולא לבצע שינויים דרסטיים – פשוט לעבור את התקופה עד כמה שאפשר ללא פגיעה.

השבוע לא יהיה משעמם או שיגרתי, כל דבר שיקרה ישאיר את חותמו לתקופה ארוכה וייזכר עוד זמן רב אחר־כך. בשטח הרומנטי מובטחות הצלחות. בני המין השני יימשכו אליכם ויהיו מעוניינים בקירבתכם. תוכלו כעת ליזום פגישות ולהתחיל בקשרים חדשים. לעומת זאת, בשטח הכספי מצבכם כלל אינו מעודד. לכן רצוי שתהיו זהירים בהוצאותיכם. במקום העבודה צפויה אי־הבנה, בנוגע לעתיד.

* * *

שבוע לא קל מצפה לכם. ה־15 וה־16 יהיו מעוניפים ולכן כדאי שתחסכו בכוחותיכם והשתדלו להרבות במנוחה. ה־17 וה־18 בחודש יהיו מוקדשים לטיפול בביתכם, לא רצוי לבצע טיול ב־יומיים אלה, מאחר שצפויות תקלות או אפילו סכנות בדרכים. הפתעה בשטח הכספי צפויה לקראת ה־20 או ה־21 בחודש. בשטח הרומנטי מתפתחים כעת סיכויים טובים להצלחה. אתם תהיו הרבה יותר פופולריים.

* * *

השבוע יימשך כמו המתכונת של השבועות האחרונים, נדמה שבכל מקום צצים מכרים קרובים וידידים שאת קיומם כמעט שכחתם. אל דאגה, הם זוכרים אתכם ואם תרצו או לא צפויים ביקורי פתע בביתכם. התבוננו מבעוד מועד, אולם מומלץ לבצע נסיעה או לצאת לחופשה ולהתרחק מכל ההמולה. ה־17 וה־18 בחודש לא יהיו קלים, אתם עלולים להרגיש לא טוב, אולם מנוחה ושינה יכולים לעזור לכם לשפר את המצב.

השבוע מתחיל במצב־רוח אופטימי. ה־15 וה־16 בחודש עשויים להפגיש אתכם עם ידידים ישנים וחדשים. ובעיקר אלה מביניכם שזקוקים למעט רומנטיקה, יוכלו להנות מחיזורים של בני המין השני. חשוב לא לתכנן תוכניות גדולות לעתיד הרחוק, מאחר שהנטיות שניתנות כעת אינן אמורות דווקא להתקיים. בעניני אהבה רצוי לשמור על סודיות עד כמה שאפשר. כל התפתחות של קשר חדש היא שלילית.

* * *

שבוע קשה מצפה לכם בעיקר בכל מה שקשור לתחום המיקצועי. יהיה עליכם לעבוד קשה ולשים לב למה שקורה בסביבתכם הקרובה. הזדמנות לקידום צפויה כעת, אך היזהרו מלהתחייב לקבל על עצמכם תפקיד שאינכם בטוחים בו במאת האחוזים. טעויות בשיפוט עלולות להביא לחרטה מאוחר יותר. ידידים שעליהם אתם סומכים עלולים לאכזב אתכם בימים אלה, אל תמהרו להתייעץ עימם בענייניכם.

* * *

בתקופה זו אתם עשיקים בנסיעות או בתיכנון תוכניות לנסיעה, אל תתפלאו אם מדי יום יתעוררו בעיות שונות ומשונות. אין סיכוי שענייניים מסוג זה יתנהלו בצורה שקטה ומסודרת. תת־רגזיות רבות צפויות, בעיקר בגלל אי־הבנות שלכם ושל אלה שעימם אתם נמצאים במגע. במקום העבודה מנסים לחתור מתחתכם. אל תמהדו לתת אמון ובידקו היטב כל הצעה שאתם מקבלים, כי מעוניינים להכשילכם.

עניינים מיקצועיים יעסיקו אתכם בתחילת השבוע, יהיה עליכם לקבל החלטה חשובה. אך דעו שזה לא הזמן המתאים למתן תשובות או לקבלת החלטות. נסו לדחות זאת בשלושה שבועות, כמו כן, רצוי לא לבצע כל צעד דרסטי בכל מה שקשור לכספים. השיפוט שלכם עלול להיות מוטעה לחלוטין בימים אלה. אינכם יכולים לראות את התמונה בשלמותה וזה עלול לסכן אתכם ואף לסבך אתכם באופן קשה.

* * *

שבוע מאוד תוסס מצפה לכם, אתם נוטים להתרגז במהירות ולהתפרץ על הסביבה ולא תמיד בצדק. ב־15 או ב־16 בחודש אתם עשויים לקבל מיכתב או שיחת טלפון מחו"ל. זה יגרום לכם שימחה. יתכן שבקרוב תזכו לארח בביתכם ידידים מחו"ל. למרות חוסר הנוחות, זה ישפר את מצב־הרוח. ה־17 וה־18 ימים קשים במיוחד עבורכם, היו זהירים. ביחוד אלה מביניכם שנוהגים או מתכוננים לבלות על שפת־הים.

* * *

תקופה לא קלה עוברת עליכם כעת. ענייני בריאות מעסיקים אתכם לא מעט. אתם או בני משפחתכם. סובלים מבעיות שונות, ואתם אינכם מצליחים להגיע ליום אחד ללא דאגה. אתם נוטים להסתכסך עם הסביבה הקרובה, כל דבר קטן מרגיז אתכם ומעורר בכם את יצר הביקורת החזק אצלכם בין כה וכה. אתם עלולים לאבד חפצים חשובים, מפתחות של הדירה או של המכונית וכן מיסמכים או תעודות.

טעם העולם הגדול.

קשר בראנד&שות'

Schweppes
טעם העולם הגדול.

מילאת לוטו?
צריך לנחש רק ששׁ!
לוטו משחק השבוע
מפעל הפיס
קשר בראנדשוטי

(המשך מעמוד 27)

נבהלת כל־כך בקלות. יש לה אבא שמסביר לה ומתדרך אותה. אבל להגיד לך שזה נעים, לא. זה לא נעים. היתה לנו שיחה בבית. שאלתי את אשתי ובתי אם הן רוצות שנחליף את מיספר הטלפון. הסכמנו שלא. בתפקידי, כראש־עיריה זה לא מקובל על הדעת, שאכנע לאיומים שלהם.

● ובכל זאת, צריך למצוא פתרון לסכסוך?

הפתרון טמון ברבנים. החסידים השוטים ניזונים מהשראת הרבנים שלהם. הם עושים דברים לשם שמיים, במיצוות הרבנים, דברי אלוהים חיים.

● נסגשת לשיחה בנושא עם הרב פלומן?

ישבתי איתו שש שעות בארבע עיניים בווילה של ידיד שלו בסביון, ואין עם מי לדבר. אין להם כבוד. בעצרת יום־השואה הם הפריעו. הקהל רצה לקרוע אותם.

● הם ניסו לפגוע בך פיסית?

כשאני יוצא מפתח העיריה, הם זזים החוצה, כשאני נכנס לאוטו הם נעשים גיבורים ומתחילים להשתמש בביטויים, שתסלחי לי על הביטוי, בבית־זונות לא משתמשים בביטויים כאלה.

אבל להתקרב אליי הם לא מעיזים, הם פוחדים ממני, רואים שאני לא נבהל מהם. לא אחת, כשהם נטפלים אליי, אזרחים מבקשים ממני להזמין מישטרה. אני לא מסכים. לא רוצה לתת להם הרגשה שהם נחשבים בעיניי.

● מה בדיוק אירע בהלווייתו של החייל שנהרג בלבנון. האמנם התבקשת עליידי המישפחה לעזוב את ההלוויה?

כראש־עיריה באתי לכבד את בן עירי שנפל. היתה שם חבורה של נבלות, שהתחילו להשתולל ולהגיד כל מיני דברים.

● מדוע, אם כך, לא הנחת את הזר על קבר החייל והסתלקת?

לא הסתלקתי. נשארתי במסע ההלוויה עד תומו. המישפחה ביקשה לא להניח זרים בגלל תשעה באב, אז לא הנחתי את הזר.

● ולא עזבת את המקום בכעס?

כלל וכלל לא. מה פיתאום? עמדה לידי עיתונאית של הארץ ושמעה כיצד ניגשה אליי רופאה, שאני מכיר היטב. הרופאה נרהמה מהתקרית. אין זה מקובל אצל אנשים דתיים לחלל את כבוד המת, והיא אמרה לי: אולי כדאי שתלך, כדי שלא תיווצר מהומה. אני, כמובן, לא הלכתי, אבל העיתונאית דיווחה שהלכתי בכעס. הרבנים צריכים לתת סיוע להתנהגות חסידיהם השוטים. מה פירוש שבהלוויה של חייל קבוצה של ארבעה אברכים, שבחייהם לא הריחו צבא, משתוללים שם בחוסר תרבות, מטרים ספורים מהמקום שבו נמצאת המישפחה רכונה על הארון, כואבת ודוממת?

התקרית הזו אינה תקרית יחידה. וזה בעיניי חמור מאוד, למרות שאין זה ביטוי של כל האוכלוסיה הדתית, זה חמור מאוד.

● נחזור לעניין הקואליציה. מה יקרה אם מיפלגתך תיאלץ אותך לסגור את קולנוע „היכל"?

את המילה ייאלצו תמחקי מהמילון. אין כוח בעולם שייאלץ אותי. שיסביר לי — כן, שישכנע, שילחץ, זה כן, אבל שייאלץ — אין כוח בעולם: אני ראש־עיריה בסמכות החוק. אין ראש מיפלגה, שיכול לבוא ולהגיד ראש־העיר לא מוצא חן בעיניי, אני אקבע בשבילו. ואני מוריע לך שעד היום, ככל המשאים והמתנים בנושא הקואליציה, ענין קולנוע היכל לא עמד בראש הדברים. צריך לדעת לדבר עם הדתיים. לא צריך לוותר להם.

● עד היום הצליחה אגודת ישראל, למשל, להשיג כל מה שרצתה. יותר מכל מיפלגה אחרת הגשימה את מצעה. מדוע אתה חושב שאם היא תדרוש את סגירת קולנוע „היכל" בשבת, היא לא תשיג זאת?

האגודה השיגה, כי היה מי שנתן.

● המערך היה זה שהתחיל לתת לדתיים.

צריך לחיות ביחד. אנחנו לא נלך לרב על קוצו של יוד. הם לא יפוצצו את הקואליציה על קולנוע היכל. אני מבטיח לך נאמנה, שאף אחד לא דיבר איתי ואף אחד לא שאל אותי בנושא קולנוע היכל.

● אומרים שסרס ביקש ממך לרדת לעת עתה מעניין קולנוע „היכל".

פרס לא דיבר איתי. יכול להיות שהוא יהיה ראש־ממשלה, אבל בעיר שלי אני ראש־הממשלה ואף אחד לא יכול להתערב לי בעבודה.

שידור

צל"ג

● **ליצחק בן־נר ויוסי עבאדי**, עורכי התוכנית במצב הנוכחי בגלי־צה"ל. התוכנית אמורה להיות מתחרה לתוכנית יומן השבוע של קול ישראל. העורכים ייגעו את קהל המאזינים בראיונות ארוכים ומשעממים של פוליטיקאים מכל הסוגים, שלא אמרו דבר ולא חידשו דבר לגבי „מעשה המרכבה" של הקואליציה החדשה, אלא עסקו בחישובים אריתמטיים, שנפשו של הציבור קצה בהם זה מכבר.

יומן אירועים של הטלוויזיה הצליח להתעלם מן הנושא הקואליציוני הנרוש ועבר לדבר על נושאים אחרים.

מאחרי המירקע

נקמה מתוקה

הטלוויזיה הישראלית שידרה בשבוע האחרון כמה וכמה כתבות הנוגעות למילחמת־הלבנון. הראשונה והמפורסמת שבכולן היתה זו שבה הציג החייל את ידו המגואלת־בדם ואמר לקהל הצופים: „זוהי לבנון!"

עוד באותה המהדורה שודרה כתבה נוספת מבית־החולים רמב"ם בחיפה, שאליו הגיעו הפצועים. כמו שמשה שלונסקי, הכתב הצבאי של הטלוויזיה, שהיה במיקרה בנקטיה כאשר נפצעו האנשים, כך עמוס כרמלי, „כתבנו בצפון", היה במיקרה באותו היום בבית־החולים רמב"ם בחיפה, ואץ לשדר את הבאת הפצועים אל חדר־המיון.

אבל המשימה בעיר הגדולה, בתוך שטח ישראל, לא היתה כל־כך קלה. אנשי צה"ל, האחראים על מינחת המסוקים ליד בית־החולים רמב"ם, ניסו למנוע מצוות־הטלוויזיה לצלם את הכתבה וניסו להפריע. הכתבה צולמה ושודרה למרות זאת עוד באותו הערב. דבקות במשימה.

למחרת שוב הגיע כרמלי לבית־החולים רמב"ם, שוב הגיעו פצועים מן החזית, הפעם ממיקוש בגיזרה המיזרחית. כרמלי ראיין את הפצועים. לא עבר זמן רב והגיע צילצול מאיים מיחידת רובר־צה"ל בתל־אביב. „אם תצלם ותראיין את הפצועים, אתה עלול לסבך אותם במישפט צבאי!" אמרו לכרמלי. מדוע? כי לחייל אסור להתראיין בלי אישור של רובר־צה"ל.

האיום לא הועיל, ולמחרת שוב הגיע כרמלי אל בית־החולים, ושוב ראיין פצועים. הפעם פצועי מיטען־צד.

אך מתקפתו של צה"ל נגד הטלוויזיה לא הסתכמה בחזית אחת. בו זמנית הודיעו גם בבניין הטלוויזיה בירושלים על מורת־רוחם מן הכתבות על הפצועים. (התירוץ היה שהן נעשו ללא אישור הדובר).

כאילו לא די בכך, בערב שבו הגיעה למערכת־החדשות בטלוויזיה הידיעה על התפטרותו (או פיטוריו) של הקציו שנתן דרגות־קבע לחבריו, ואנשי מחלקת־החדשות התקשרו עם רובר־צה"ל כדי לאשר את הידיעה, היא עוכבה „משום מה" עד השעה 12 בלילה, ורק אז הותרה לפירסום.

זה נשמע כמו נקמה מתוקה.

כתב גולדשטיין
אילת זאת שחיתות

כל ישיבות הוועד המנהל

חבר־ועד אדמון
מישפט־חברים למנכ"ל

הוועד המנהל של רשות־השידור הפגין לאחרונה מקדוניות שאין כרוגמתה. החל ממיקום ישיבותיו, דרך תדיריותן, צורת ניהולן, וכלה בפירסומים חסרי־התקדים אודותן.

ביום הרביעי האחרון התקיימו לאור מצבה החמור של רשות־השידור שתי ישיבות:

ישיבה מס' 1

ב־09.30 התכנסו שישה אנשים במישרד־הפירסום של **דויד אדמון**, למה שהוכרז כ־„ישיבה סגורה". מה פירוש „סגורה"? סגורה לפני מנכ"ל הרשות, אורי פורת, לפני מנהלי הטלוויזיה והרדיו. פתוחה — לפני ארבעת נציגי הליכוד בוועד (דויד אדמון, **נתן ברון**, **שאול עמוד**, **וקריאל גרדוש**) ונציג המערך **עמירם ניר**.

הישיבה אורגנה כמבצע צבאי לכל דבר: בחשאיות מוחלטת, תוך כדי אירגון מיבצע הטעיה (וימון ישיבה נוספת — פתוחה: — להמשך היום). מטרת הישיבה הסודית: קריאה לסדר את המנכ"ל. מדוע? מפני שהעז להשתתף במסיבת־העיתונאים שאירגנה הנה־לת רשות־השידור. במהלך המסיבה הוכרז כמה אמיתות בקשר לאולימפיאדה, שלא היו נוחות לחברי הוועד. ראשית, שלא בוצעו (כפי שטענו־הדליפו החברים הנכבדים) לחלוטין כספים מתקציב הרשות למיבצע, מכיוון ש־500 אלף דולר הועמקו לרשות ממישרד־האוצר במיוחד למטרה זו. ו־200 אלף דולר נוספים נתקבלו בכספי חסות מחברות מיסחריות. העלות הסופית של האולימפיאדה היא 660 אלף דולר. מכאן, שהפסדי הרשות אינם אלא... רווח נקי. פרט לכך, הזים פורת, במהלך מסיבת־העיתונאים, את טענת ארמון, ש־אנשים מאחרים לעבודה, מכיוון שאינם יכולים לקום בבוקר, אחרי שצפו בטלוויזיה כל הלילה." ארמון עשה סקר טלפוני, שעל־פיו אחוז הצפיה במישדרי־האולימפיאדה הוא נמוך." הסביר פורת. „אם זה נכון, כיצד תולים את האחוז הגבוה של האיחורים לעבודה באולימפיאדה, אם אחוז הצפיה נמדד?"

הישב־ראש, **מיכה ינון**, הגיע בדחילו ורחימו למישרדיו של ארמון, שהפך למטה־חירום של רשות־השידור. שם הוא קיבל שטיפה על שהעז לשתף פעולה עם המנכ"ל ללא אישור הוועד. ינון התנצל נואשות וגימגם: „אולי הייתי צריך להתייעץ איתכם..." כדי להיות בסדר עם כולם, קרא היו"ר הנזוף לחברי הוועד להפסיק את מילחמת־היוקרה, והזכיר להם את החיוב שבשידורי האולימפיאדה.

כ־11.00, הוחלט על שיפור אווירה. לכבוד מה? לכבוד ישיבה מס' 2.

ישיבה מס' 2 — החלטה היסטורית

ישיבה זו כבר עברה למישרד יחסי־הציבור של **נתן ברון** בבית ציוני אמריקה. בשעה 12.00 בדיוק הגיעו משתתפי הישיבה הראשונה. נוספו אליהם גם המנכ"ל ומנהליה הבכירים של הרשות, שלא ידעו על קיומה של הישיבה הראשונה. על־פי הנוהג, מתקיימות ישיבות הוועד־המנהל בבית כלל, בירושלים, ולא במישרדי פירסום ויחסי־ציבור, הנמצאים בבעלות פרטית.

הישיבה אכן נפתחה בטונים מינוריים. כפי שהוסכם בסוף הישיבה שקדמה לה, מנכ"ל הרשות סקר את מצבה הכלכלי החמור של הרשות ובעיות אחרות: אבטלה סמויה, ציוד בלתי־כשיר, אולפנים לא תקינים ועוד. הסקירה הסתיימה בקריאה לחברי הוועד לפעול לביטול של שני מיליון דולר לרשות.

שנורז התשובה: „יש כל מיני דרכים..."

מטרת המגבית: בניית אולפן הטלוויזיה המתוכנן לבנייני האומה.

גישת הוועד נראתה, אמנם, קונסטרוק־טיבית, אך בסוף הישיבה קיבל הוועד המנהל החלטה דרמתית בעלת חשיבות לאומית: „מעתה ואילך יפסח הוועד המנהל בעצמו את הודעותיו לעיתונות לאחר ישיבותיו, ויושב־ראש הרשות יעבירן אישית לעיתונות."

עמירם ניר (מערך) ותתן ברון (ליכוד) יפסחו את ההודעות, ואילו היושב־ראש, מיכה ינון, הורד בדרגה ומנה כדובר הוועד. „הוא יהיה אחראי על הפצת ההודעות," הוריע הוועד.

על החלטה הרת־גורל זו לא פורסם דבר בהודעה שניסחו הצוות ניר־ברון לעיתונות.

הטלוויזיה הישראלית הביאה סידרה קומית על חיי המילואים. כל זה ידוע ומוכר. צילומי־הסידרה, בת 12 הפרקים, הסתיימו והיא תוקרן על המסך הקטן החל בספטמבר. גם זה ידוע.

שמה של הסידרה עבר גילגולים רבים. הוא התחיל במילואים. מילואים. עבר לאנשים במילואים (אולי להיפך), ואולי ביניהם שינתה הסידרה את שמה שוב.

אך עוד לא עלה הפרק הראשון על המסך, עוד לא קיבל את תגובתם של הצופים, כבר מתחילים בטלוויזיה לעבוד על 12 פרקים נוספים לסידרה. אולי תוך שינוי חלק מצוות השחקנים.

עובדי טלוויזיה רבים ליוו את עושי הסידרה בעבודתם וצפו בפרקים הערוכים והמוכנים לשידור. הם טוענים כי הסידרה אינה טובה, ואין טעם להמשיך ולצלם פרקים נוספים.

מילחמת קרפין בחלבי (או להיפך)

השבוע חל קרע חמור בין **מיכאל קרפין**, עורך מבט, לבין **רסיק חלבי**, עוזרו ויושב־ראש ועד־העובדים בטלוויזיה. מעשה שהיה כך היה:

מיכה לימור יצא לחופשה שנתית. את זה יודעים, מכיוון שלא הופיע כבר שבועיים על המסך בהשבוע — יומן אירועים. מי שנקרא להחליפו היה **שימעון טסלר**. עד כאן הכל בסדר.

טסלר הציע **שאורי גולדשטיין** יסע עם צוות לאילת, להכין כתבה על העיר הדרומית. גם זה עדיין בסדר.

כשקרפין שמע על כך, התרגז מאוד (בלשון המעטה). הוא צעק מייד שזו שחיתות, וכי הדבר לא ייתכן.

וכל זה למרות שהכל יודעים שכשאורי גולדשטיין יוצא לעשות כתבה, הוא מביא בדרך כלל כתבה מעולה.

קרפין טילפן לטסלר וביקש למנוע את נסיעתו של גולדשטיין לאילת. טסלר מצידו לא התכופף ואמר לו: „אם אתה לא סומך על שיקול־דעתי, אני לא עורך את היומן." קרפין לא נשאר חייב וענה לו בזריזות: „אז אל תערוך!"

טסלר: „אתה לא תגיד לי מה לעשות! אני נמצא כאן לפניך!"

רפיק חלבי, ששמע על כל הסצינה, פנה לקרפין בכעס: „איך אתה מדבר? אתה נשמע כמו דיקטטור!"

קרפין המחומם ענה לו מייד: „אתה מצידי יכול ללכת לכפר שלך!"

וכך קרה ששימעון טסלר לא ערך ולא הגיש את היומן האחרון, וחלבי, שעבד עד כה כעורך־מישנה במבט, נטש גם הוא את עמדתו והתרכז רק בסרט שהוא עושה למבט שני על האלימות במיגרשי־הכדורגל.

550 אלף איש השתוללו, בכו, התעלפו, נמחצו ושאגו בקונצרט ההמוני של

מחפשים היסטריה

חזיז ורעם מעריץ חדש של להקת כוורת אוחז בידו בחזיז שהשליך לאחר מכן לעבר הבימה. החזיזים פגעו בקהל שישב ליד הבימה, והיתה סכנה ממשית כי תתלקח שם אש.

דני סנדרסון מנהיג להקת כוורת, ההוגה והמייסד של הלהקה המצוינת, מרביץ קטע סולו גיטארה על הבימה. למטה על הדשא שבקירבת הבימה, היכן שרק לבעלי אישורים מיוחדים ניתן לשבת, ישבה אשתו נעמי, עם בנם הקטן, שצפה בתדהמה בביצועיו של אביו הכשרוני.

„אין עם" נפלא כזה!" קרא בהתרגשות ראש עיריית תל־אביב, שלמה (צ'יץ) להט. „אין קהל נפלא כזה!" והמישפט הבא שהתבקש היה ו„אין קהל היסטרי כזה." מה שהתרחש בפארק הירקון ביום ראשון בערב הוא נושא הטעון עיון ומחקר של פסיכולוגים חברתיים.

חמש מאות וחמישים אלף איש, על פי אומדן המישטרה, גדשו את פארק הירקון בתל־אביב, והריעו במשך שעתיים ללהקת כוורת המצויינת, שחידשה ימיה כקרם והוכיחה בפעם האחרונה, כך לפחות נאמר על־ידי גידי גוב, כי לא היתה ולא תהיה להקה כמו כוורת בתולדות הפופ הישראלי.

הכל היה נפלא. מזג־האוויר היה נפלא, פארק הירקון הוא מקום נפלא, הקונכיה האקוסטית מספקת אקוס־טיקה נפלאה, גם פקקים לא היו מי יודע מה, ראש־העיריה היה נפלא. דני סנדרסון, גידי גוב, יוני רכטר, אפרים שמיר, יצחק קלפטר צ'רצ'יל, אלון אולארצ'יק ומאיר פניגשטיין היו נפלאים.

רק דבר אחד לא היה ברור: מאיפה שואב העם הזה את ההיסטריה שלו. אחרי ככלות הכל, רוב רובו של הקהל לא הכיר את להקת כוורת עד לפני שהחל מסע הפירסום להופעותיה המחודשות של הלהקה. היו שם בני־נוער בני 12, 14, ו־16, היו גם בני עשרים. אלה וגם אלה היו ילדים ממש. כאשר הלהקה זכתה בהצלחה המרשימה והבלתי־נשכחת שלה לפני עשר שנים. והנה, כבמטה־קסם גדשו הילדים את פארק־הירקון, והריעו ממושכות ללהקה. רבים שרו ביחד איתה, אך קל היה להבחין בין מי שמילמל את המילים מכיוון שאינו יודע אותן ובין מי שמכיר את המילים בעל פה.

אלה שהכירו את המילים, בני ה־25 פלוס, זוכרים את להקת כוורת, והם אלה שהעניקו אז, לפני עשר שנים, ללהקה את הצלחתה הבלתי רגילה. אלה היו גם אותם שגדשו את הופעת הבכורה המחודשת שהתקיימה לפני חודש בהיכל התרבות והריעו ללהקה ממושכות.

אך כיצד אפשר להסביר את ההיס־טריה של הילדים? ומדוע התעלפו

צעקה צעירה היסטרית מו־ערת פיה וצועקת כש־שוטר ואיש ביטחון מפנים אותה.

אכסטאזה אוחזת בצ־עירה זו, לפני שאיש ביטחון הרים אותה בידיו.

להקת „כוורת" — רובם התוודעו ללהקה רק לפני חודש

דני סנדרסון היה מחובר לגיטארה שלו, מצחיק בהופעתו הוורי־אלנית. האיש הזה שיום. הגה וביצע את רעיון להקת כוורת. הוא בעצם מנהיג הלהקה. רוב שירי הלהקה הם פרי עטו. רק בתוכנית השניה ניתנה אפשרות גם לאמנים כמו אפרים שמיר, אלון אולארצ'יק, יוני רכטר וצ'רצ'יל להתבטא. להומור המטורף שהמציא סנדרסון לפני עשר שנים, לא נמצא עד היום ממשיך בעולם הבידור הישראלי.

למטה. על הדשא. כשהוא מחזיק קסדת אופנוע בידו, ישב מנחם זילברמן ושר ביחד עם הלהקה את כל השירים. מנחם היה גם הוא מראשוני להקת כוורת. הוא אומנם לא היה אף

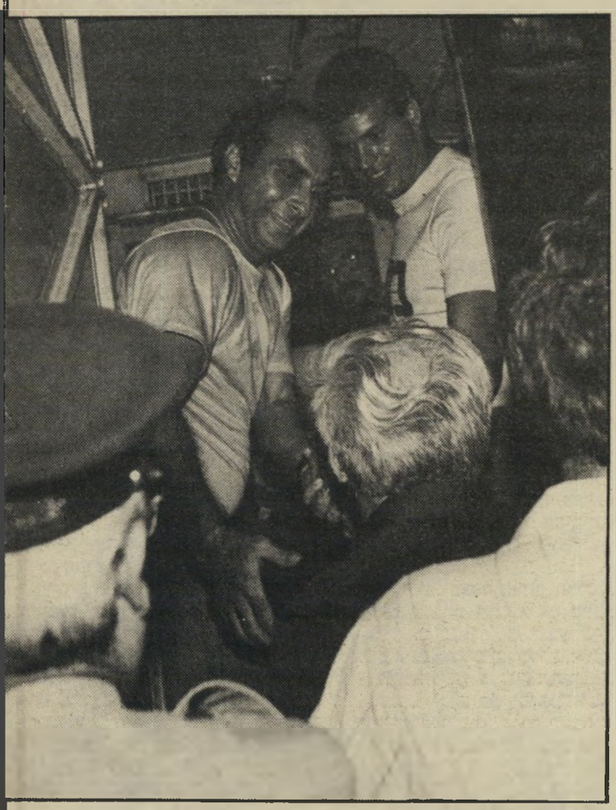
(המשך בעמוד 57)

מחעלפת א' נישאת בזרועותיו של רב־פקד מישטרתי. המצב ה־גיע לידי כך, שקצינים בכירים פינו את המתעלפות.

מחעלפת ב' מועברת מעבר לגדר שהפ־רידה בין מאות האלפים לבימה על־ידי שוטר. בשטח הבימה טופלו המתעלפות.

צ'יץ' בחוץ ראש עיריית תל־אביב מנסה להיכנס למכונית האסירים שהובילה את הלהקה. צ'יץ' נאחז בדלת וניסה לטפס על המכונית, אך הנהג התניע וראש־העיר נפל מהמכונית.

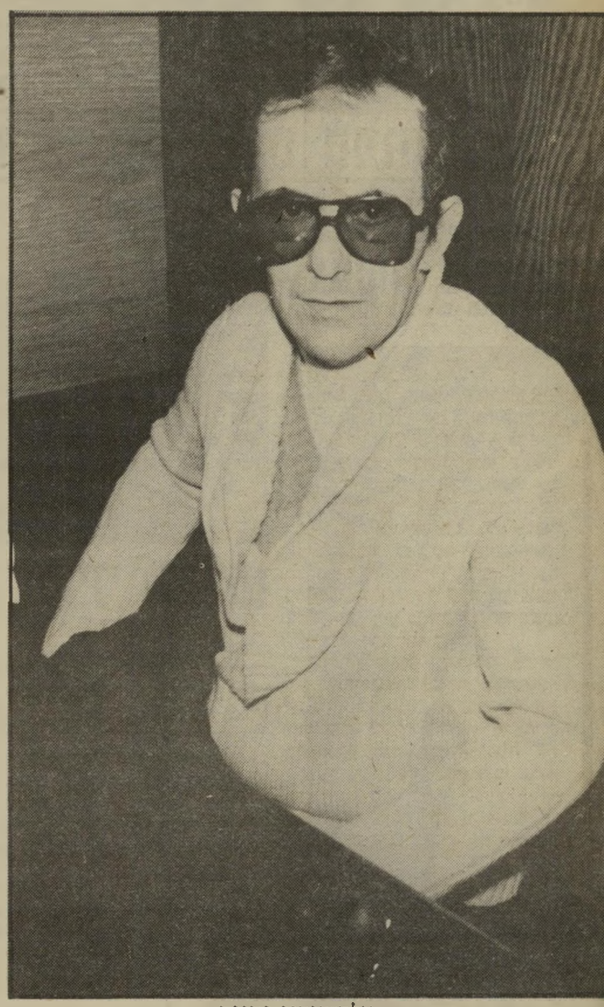
למראה הלהקה נערות צעירות. מהדור שלא ידע את כוורת? אף גברת בת 25 או יותר לא התעלפה למראה תנועותיו החינניות של גידי גוב ולמראה דילוגיו המרנינים של אלון אולארצ'יק? מה אם כך גרם להיסטריה? האומנם התאהבו בני התשחורת בלהקה כמשך החודש שבו היא מופיעה ומשגעת את הארץ? כלום יתכן כי לשידורים הבלתי־פוס־קים של שירי הלהקה ברדיו יש השפ־עה עצומה שכזו?

סביר להניח כי אף אחת מהתשובות אינה נכונה. סביר להניח כי עם ישראל הוא עם היסטרי המחפש סיבות להיסטריה. סיבות למסיבות. וכוורת אומנם סיפקה סיבה, ועוד איזו סיבה.

לא יודע לשיר

צריך היה להביט בשבעת־הבחו־רים על הבימה ולנסות לנחש מה עובר עליהם למראה הקהל הגדול והעצום. גידי גוב סירב להאמין אפילו למראה עיניו. יום קודם לכן אמר כי יבואו בערך שלושים אלף איש. כשראה את ההמון הרב אמר בעומדו על הבימה כי מדובר במאה וחמישים אלף איש. „אף פעם לא עשיתי מערכון למאה וחמישים אלף איש," הפטיר.

מה מריץ את סוטי המין

צלם־סורנו גרנות
פיתיון לטיפשות

מישהי בתבה על תיבת־הדואר של צלם הפורנו דניאל גרנות, „והירות, רוצה זיונים." הכותבת צדקה רק חלקית. אילו רצה דניאל גרנות מגעים מיניים עם נשים, לא היה צריך להיכנס לכל הסבך של מודעות בעיתונים, הכנת רקע והסתכנות בפלילים. הוא יכול היה, תמורת אותו סכום כסף שהוציא על הונאת נערות תמימות ולכידתן ברישתו, להשיג את שירותיהן של פרוצות, ולקבל סיפוק מיני למכביר. מה שהריץ אותו השבוע שוב אל הסתבכות עם החוק, היה דחף חולני המניע סוטי־מין ומסכך אותם שוב ושוב באותן עבירות.

לפני ארבע שנים, בהיותו עדיין עולה חדש בארץ, פירסם גרנות מודעות בעיתונים, שבהן הזמין נערות יפות כדי להצטלם באופן נועז. הוא הבטיח תשלום נדיב עבור שירותיהן. כאשר הגיעו הנערות למישרדו במרכז תל־אביב, מצאו מישרד מכובד למראה. בתחילה היתה אפילו מזכירה, שישבה בחדר הקדמי והדריכה את הבנות לגבי הנדרש מהן. היא הראתה להן אלבומי תמונות, כדוגמה, והסבירה להן את התנאים הכספיים.

גרנות, שהיה או בן 56, נראה צעיר בהרבה מכפי גילו, ועשה רושם של אדם עדין ותרבותי. הוא הסביר לבנות שהסכימו להצטלם לפי התנאים הללו, כי התמונות מיועדות לקטלוג היוצא בגרמניה ושנועד להציג תמונות ארוטיות של נערות מטיפוסים שונים. הלקוחות, המציצים בקטלוג, יכולים להזמין את התצלומים הנבחרים על ידם, תמורת תשלום. מכיוון שבקטלוג הנוכחי לא היו טיפוסים של נערות ישראליות, התנדב גרנות לספק מיצרך זה לחברה, תמורת תשלום.

לגרנות, שהוא אדם משכיל, היו גם הסברים אמנותיים־פילוסופיים למעשיו. הוא סיפר לנערות, כי סוג זה של אמנות קיים כבר מאות שנים, וכי גם ליאונרדו דה־וינצ'י נהג לצייר נערות בתנוחות ארוטיות ולהציג את היופי המיוחד שבהן.

מבט ארוטי בעיניים

דמודעות הצליחו מעל למשער. מאות נערות, בעיקר בגילים 14—15, הגיעו לדירתו של גרנות. חלק גדול נסוג מייד, כאשר ראה את התמונות־לדוגמה שהציגו לפניהן, אך רבות אחרות הסכימו. השיטה שהמציא גרנות כונתה על־ידי השופט שמואל קוורט „פתיון לטיפשות", אך פעלה בהצלחה מרובה. נערות רבות תמימות, תאבות־בצע, או חסרות מעצורים, הסכימו להצטלם.

גרנות היה מצלם אותן תחילה בבגד־ים שהביאו מהבית, אך מייד היה אומר כי הגיזרה או הצבע של בגד־הים אינם מתאימים למטרתו. הוא הציע לנערות שני צעיפים שקופים, כדי להתעטף בהם במקום בגד־הים. לנערות הוקצתה פינה בחדר, שהיתה לכאורה נסתרת מעיניו של הצלם, שם יכלו להתפשט ולהתלבש בפרטיות. אולם בפינה זו היתה מוצנעת מצלמת וידיאו, אשר צילמה את הנערות, בלי ידיעתן, בכל תנועה אינטימית שלהן.

כאשר חזרו לחדר וישבו על הספה, היה הצלם מזיז אותן לתנוחות שונות ונוגע בכל חלקי גופן. הוא אמר להן, כי כדי להשיג את המבט הארוטי בעינים ואת הביטוי הארוטי של הגוף, עליו להביאן למצב־הרוח המתאים. הוא היה מנשק, מלטף ולפעמים אף הגיע למגע מיני מלא עם הבנות. כל אותו זמן שבו צילם אותן במצלמתו בגלוי, צילמה אותן בסתר גם מצלמת הווידיאו שלו.

היו נערות שפרצו בבכי וברחו מהמקום. אחרות חיכו נבוכות לסיום הצילומים ולא חזרו לשם עוד. אבל היו גם נערות שנהנו, ביקשו תשלום עבור התמונות וחזרו מרצונן שוב.

גרנות אסף לעצמו אוסף מרשים של תמונות־עירום מסוגים שונים, של מאות נערות, רובן קטינות. ברשותו נמצאו גם 150 קאסטות וידיאו, שבהן הסריט את הנעשה בחדרן.

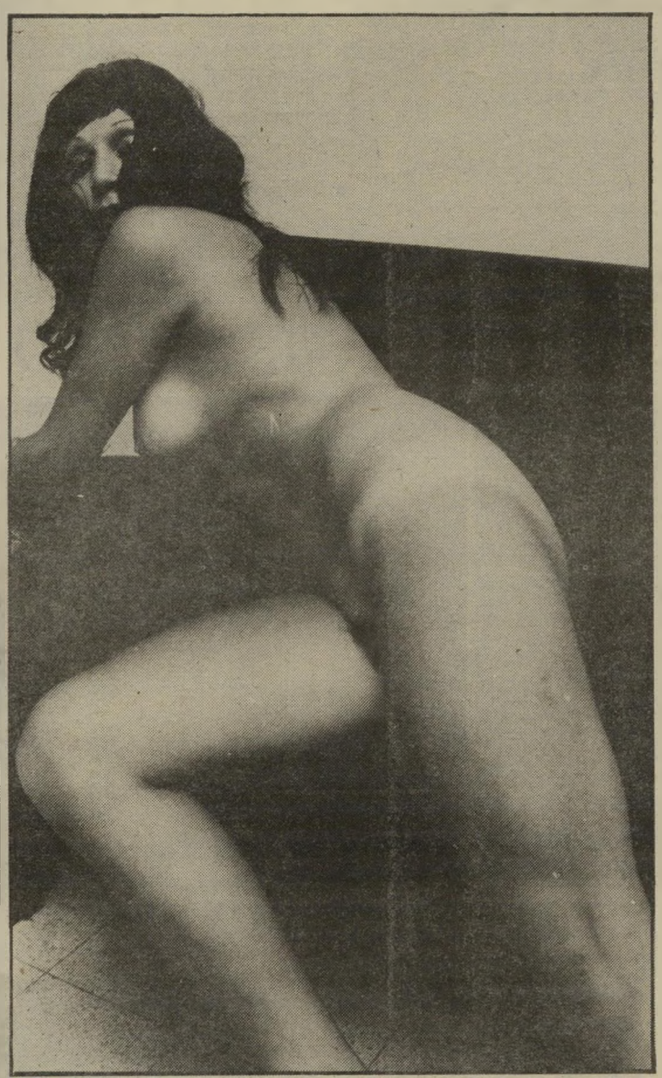
בית־המישפט מצא אותו אשם בכמה מעשים מגונים בקטינות, בעילת־קטינות והשגת תמונות־עירום וסירטי־וידיאו במירמה. בית־המישפט גם קבע כי איכותן של התמונות שצילם גרנות היתה ירודה ביותר ולא יכלה לשמש לצרכים מיסחריים. „הצילום היה לסיפוק יצרים פרטיים של הנאשם," קבע השופט קוורט. גרנות נידון לשנתיים מאסר בפועל ושנה מאסר על תנאי.

לא מזמן שוחרר גרנות, המתקרב לגיל 60, ממאסרו. השבוע נעצר שוב. הפעם פירסם מודעות שבהן חיפש דוגמניות לציור. גם הפעם הבטיח תשלום גבוה עבור שעתיים של דוגמנות. מסתבר, כי השיטה עברה בהצלחה מרובה גם הפעם. תורים של „דוגמניות" צבאו שוב על פתח הבית בגבעתיים, שם מתגורר כיום „הצייר". הוא קיבל את הנערות לראיון והחל כנראה נוגע בהן, כדי להשיג את האפקט הדרוש לו לצורך הציור.

מה מריץ אדם לא צעיר, אינטליגנטי, ובעל אמצעים, שוב ושוב אל זרועות הנערות והחוק? מדוע לא קנה גרנות את המין והעירום אצל פרוצות, בסכום נמוך יותר וללא סיכון? נראה כי התשובה איננה מיוחדת לגרנות. הוא רק אחד מצבא גדול של סוטי־מין, השבויים בידי יצריהם, ואינם יכולים לשלוט באופן רציונאלי במעשיהם.

סוטי־המין הרגילים מופיעים בכרי־ניקה העיתונאית כמעט מדי יום. גברים המוצאים את סיפוקם המיני באינוסן של נשים ונערות, במעשים מגונים בילדות וילדים, בחשיפה מינית ברחוב ובסוגים אחרים של סטיה מינית, אנשים אלה יכולים להיות פתטיים או מסוכנים וקטלניים. שלמה בגלל מעשים מגונים שעשה חליווה בנערה שהיתה באותו זמן חברתו. הוא נידון לשנתיים מאסר על תנאי.

אולם העונש איננו מרתיע אנשים מסוג זה. אילו יכלו לחשוב בהגיון ולשלוט על מעשיהם, לא היו מגיעים כלל לבית־המישפט. כאשר הם נתקפים ברחף הסותף אותם, אין הם מסוגלים לחשוב על העונש או על התוצאה הקשה של המעשה, הם

שתי נערות. המישטרה ייחסה לו את רצח ליאונור בן־לולו מטבריה ועירית יעקבי מקיבוץ מעגן־מיכאל. גוויותיהן העירומות של השתיים נמצאו בחודשים אוקטובר נובמבר 1975 באיזור המועד לפורענות, שבין קיסריה לנתניה.

המישטרה לא הצליחה להשיג ראיות מספיקות לשני מקרים אלה, אך בינתיים התברר כי חליווה נאשם בכמה

סוטי המין

המשך בעמוד 50

.חליווה מייצג את הסוג השני של סוטים בצורה קיצונית.

הצעת הסירוס נשכחה

חליווה הוא גבר נאה וחסון. לא היה לו כל קושי להשיג נערות שתתמסרנה לו מרצונן. היו לו חברות וידידות שאהבו אותו ונמשכו אליו. אבל כבר משנת 1969, כאשר היה עדיין חייל בשירות חובה, הסתבך בעבירות של תקיפה על רקע מיני. בגיל 21 הסגיר אותו אביו למישטרה מרוכזים אך ורק בדחף המניע אותם. חליווה חזר למעצר בטרם עברה שנה ממישפטו הראשון, והפעם נאשם בשני מיקרי אונס. הוא עשה הסכם עם התביעה, הודה באונס אחד ובמעשה מגונה, אחד, ונידון לשבע שנות מאסר. הוא ריצה בפועל חמש וחצי שנים ושוחרר ב־1975.

גם אחרי כל המעשים הללו מצא לו נערה צעירה שהעריצה אותו ואהבה אותו, קרובת מישפחה בשם אילנה אברג'יל, שאיתה נהג במשך ארבעה חודשים כג'נטלמן מושלם. היא הופתעה מאוד, כאשר הגיעה המישטרה ועצרה אותו בחשד של אונס ורצח וכמה מיקרי אונס אחרים. השיטה שפיתח היתה שיטת הטרמפים. הוא נהג לחכות בטרמפיאדות ולהציע לנערות ללוותן לביתן. מישפטו נקבע לנובמבר 1976, אך הוא הצליח לברוח מבית־המישפט ונעלם למשך שבוע. הוא הקפיץ את מישטרת־ישראל, שערכה חיפושים ומארבים לאנס הנודע בכל חלקי הארץ. גם בבריחתו זו הצליח לחזור על סטייתו ואנס תיירת שלקח טרמפ במכונית. את המכונית גנב קודם לכן מאשה נכה.

חליווה נתפס לבסוף והואשם גם על האונס הנוסף שביצע בבריחתו. הוא נידון בבית־המישפט המחוזי בירושלים

ל־25 שנות־מאסר. בית־המישפט העליון הפחית את עונשו ל־20 שנה.

כבר במישפטו זה הציע סניגורו של חליווה, כי יבוצע סירוס בנאשם בהסכמתו. אולם מכיוון שלא היה תקדים למעשה דראסטי כזה בארץ, נשכחה ההצעה.

כיום שוב עומד חליווה כנאשם בבית־המישפט על רצח החיילת אורלי דובי, בחודש נובמבר 1983, כאשר היה בחופשה מבית־הסוהר.

לא כל סוטי־המין מעוניינים באונס או במגע מיני רגיל. חלקם הופכים את הפעולה לעניין מסובך ומתוחכם, ובונים סביבו מערכת מסובכת של שקרים, מזימות ותככים. נאשם קבוע כזה היה עמי, גבר צעיר ונאה, שהשיגעון שלו היה להתחזות לקציני־ביטחון בצה"ל. הוא היה נוסע במכונית בכבישי הארץ ואוסף טרמפיסטיות. תמיד העלה על ריכבו אך ורק חיילות. הוא היה משוחח איתן בידידות וחוקר אותן על מעשיהן בצבא. בדרך־כלל היה מצליח להוציא מהן כמה פרטים סוריים על יחידתן או תפקידן ואז היה מציג את עצמו כקצין ביטחון־שדה ומעמיד בפני הנערות את ההצעה הבאה: „או שאהיה נאלץ להסגיר אותך לממונים עליי ותעמדי למישפט צבאי על גילוי סודות, או שתסכימי כי אכה אותך ואצליף בך, כדי שתלמדי את הלקח ולא תגלי יותר סודות צבאיים."

חלק גדול מהנערות הסכימו למכות פרטיות, וכך השיג הגבר את סיפוקו. הוא נתפס פעמים מיספר וריצה את עונשו בכלא שוב ושוב. אולם מאומה לא עזר, הוא היה חוזר לסורו מייד כאשר השתחרר מבית־הסוהר. גם השיטה לא השתנתה מעולם, תמיד היה קציני־ביטחון, והקורבנות היו חיילות. הפתרון אשר נמצא לבסוף, היה הגלייתו של עמי מן הארץ, למדינה שאין בה חיילות.

נישואין עם קורבן

גבר אחר, שהשיג את הנשים שלו במירמה ובהתחזות, היה משה גור, שנהג להציג את עצמו בפני נשים ונערות כרופא גינקולוג. במשך השנים פיתח את השיטה והשיג לעצמו עזרים שונים, אשר שיכנעו את קורבנותיו באמינותו. במכונית שבה נהג היו מפוזרים תמיד עלונים רפואיים וספרות מיקצועית אחרת, סטטוסקופ ומכשירים רפואיים ביצבצו מנרתיק שהיה על הכסא האחורי.

כאשר לקח טרמפיסטית היה מתחיל מייד לשוחח איתה על בעיותיה הרפואיות וחותר לשיחה על מחלות־מין ובעיות נשיות. הוא היה מציע תלה כמה דוגמות של בגדי נשים אלגנטיים. הוא היה מציע לנשים למדוד את הבגדים היפים, ואז היה עושה בהן מעשים מגונים. גור הורשע בשנה שעברה על־ידי השופט משה חסון, ונידון למאסר. היה זה כבר אחרי שורה ארוכה של הרשעות קודמות על אותו רקע.

גם גרנות וגם גור מסרו עדות בפני בית־המישפט וסיפרו על חייהם ועל המניעים למעשיהם. גור נולד למישפחה מרובת ילדים, וסבל כנראה מרגשי־נחיתות חריפים. כבר בנערותו החליף את שמו ממוריס עזורי לשם משה גור. למרות שהוא חסר השכלה פורמלית, נהג להציג את עצמו בכל מקום כמהנדס, רב־סרן או רופא. הוא חשש שאנשים ונשים שיכירו אותו כפי שהוא באמת לא יוכלו לאהוב ולכבד אותו ויבוזו לו. על כן חיפש תמיד תואר ואישיות שאולה שתרומם אותו ותשיג עבורו את ההערכה והכבוד שאישיותו שלו לא נראתה לו ראויה להם.

„הוריי היו זקנים ולא נתנו לי אהבה ותשומת־לב," העיר בבית־המישפט. „הבעיה שלי זועקת לפתרון. נוסו נגדי כבר דרכי מעצר ואני מבקש אפשרות לשקם את עצמי מבחינה נפשית וחברתית," התחנן בפני בית־המישפט.

סיפורו האישי של גרנות מרתק לא פחות. הוא הציג את עצמו כיליד התגריה, אשר היה קולונל ומפקד המחוז הששי בבודאפשט במהפכת 1956. לדבריו, ברח אחרי המהפכה לגרמניה, ושם שמע כי בהונגריה הוצא נגדו גזר־דין מוות, בהעדרו. לדברי גרנות מיקצועו פיסיקאי ומהנדס והוא מצלם כבר 40 שנה. הציונות כבשה אותו אחרי ביקורו של סאדאת בירושלים. וזה היה הגורם לעלייתו לישראל.

הוא הסביר לבית־המישפט, כי הציילומים שבהם עסק הוא סוג חדש של אמנות, וכל צילום מעולה כזה שווה סכומי כסף גדולים. הוא ציין כי הוא הולך בדרכיו של ליאונרדו דה־וינצ'י, שצייר כבר לפני מאות שנים ציורי עירום ארוטיים של נשים. הוא הסביר כי השתמש בצעיפים ולא בביקיני, מכיוון שהביקיני המקורי היה בעצם מורכב גם הוא משתי מיטפחות, ורק עקב התיעוש שבייצור המוני, שונתה הגיזרה. הוא לא הבין כיצד מדינה מתקדמת ומודרנית כמו מדינת־ישראל יכולה לראות בעין רעה צילומי עירום תמימים של נשים.

„הרי זו לא פרס של חומייני," טען בלהט בבית־המישפט. הוא סיפר בשיכנוע עצמי, כי רוב הבנות שהצטלמו אצלו היו חסרות כל ניסיון בצילום והוא היה חייב להדריך אותן. „אין בארץ אף צלם שמשלם לדוגמניות מתחילות, להיפך, דורשים מהן סכומי כסף גדולים עבור צילומים, ואני הייתי משלם עבור צילומים מוצלחים," הצהיר.

הוא הסביר לבית־המישפט את השיטות השונות שנקט כדי להשיג בפניהן של הנערות את ההבעה הארוטית המתאימה לצילומי הקאטלוג. „לפעמים על־ידי נשיקות, ואם זה לא הספיק אז על ידי מגע־מיני, אבל לפני כן שאלתי אותן אם הן מסכימות לכך?"

את עברו הפלילי בשטח זה גילה גרנות לבית־המישפט במו פיו. הוא סיפר כי הסיבה שהשתמש בצילומי הווידיאו הנסתרים היתה מכיוון שחשש כי הבנות תנסנה לסחוט ממנו כספים בטענה שאנס אותן. „זה מכיוון ש־בגרמניה ב־1974 הואשמתי בשני נסיונות אונס. חברה שלי, שלא רציתי לשאתה, האשימה אותי באונס תחת איומי אקדח. זוכיתי לחלוטין במישפט, אבל מאז פחדתי כמו ילד שנכווה ברותחין. אילו היה לי אז וידיאו, לא היתה יכולה להעליל עליי את המיקרה," סיפר לשופט.

„אילו רציתי להשיג הנאה מהבנות, הייתי יכול להשיג זאת תמורת תשלום ולא היה לי צורך ברמאות. יש לי כסף ושילמתי גם לנערות שלא שכבתי איתן כלל. כאשר אני זקוק למשהו, אני קונה אותו. אני משוגע לתמונות. זה ההובי שלי. אני לא שותה ולא מעשן, אני מצלם! אני גם נזקק לנשים," הודה הצלם המוזדקן. הוא חילק לעצמו הרבה מחמאות על כושרו המיני וביצועיו בשטח זה, וטען כי הביא הרבה נשים לאורגזמה הראשונה בחייהן.

הוויכוח האחרון בין התובע במישפט, עורך־הדין אברהם לנדשטיין, והסניגור צבי לידסקי נסב על 150 הקאסטות שאותן החרימה המישטרה. בקאסטות אלה הנציח גרנות את ביצועיו עם הנערות שהצטלמו אצלו. הוא ביקש מהמישטרה להחזיר לו את הקאסטות. אולם התביעה ראתה בהן חומר פורנוגרפי וביקשה את השמדתן.

אילנה אלון ■

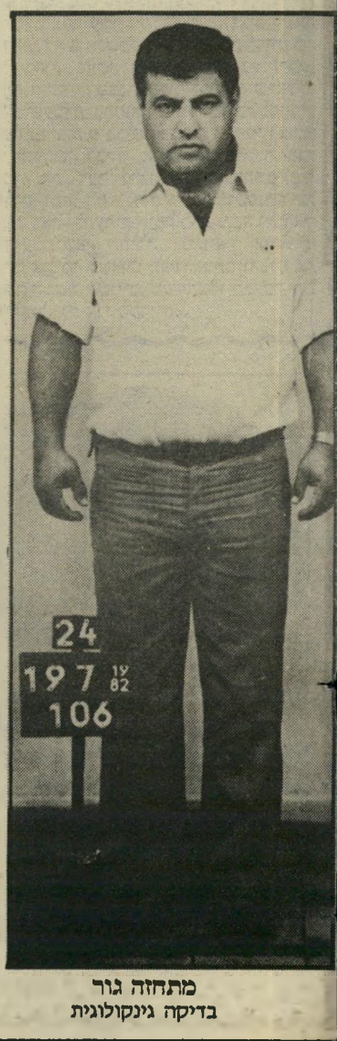

אנס חליווה
מאונס לאונס

סוטים רגילים אונסים ופוגעים בילדים. המתוחכמים מוצאים שיטות מיוחדות

עונש אינו מרתיע אותם. מייד עם צאתם מן הכלא הם חוזרים על העבירה — באותה השיטה ממש

מתחזה גור
בדיקה גינקולוגית

העם החליט...

לא כל העם, מדובר הפעם רק בחלקו, לאותם הנקראים **דליה רבין ואבי פילוסוף**.

הרומן ביניהם אינו חדש, ומדי פעם נפוצו שמועות שאוטו־טו־טו הם מגיחים לרבנות. ובכל פעם הוכחשה הידיעה מחדש.

גם הפעם לא ילכו לרבנות. אך החל בתחילת שנת־הלימודים הקרובה יקימו קומונה בהרצליה־פיתוח. אבי משפץ עתה את הווילה שרכש שם, ודליה ושני ילדיה יצטרפו אליו.

גם דליה וגם אבי חוששים קצת מנשואין נחפזים, והמגורים המשותפים במשך כמה חודשים, לפחות, ויתכן שאפילו יותר מזה, יטעו בהם הרגשת בטחון ויוליכו לחופה שברבנות.

קשה לאמת את הסיפור באמצעותו של אבי או דליה. שניהם שומרים בקפדנות על פרטיותם, אך כמה מבני־המישפחה הקרובה אישרו בשיחות עם ידידים את צעדם הקרוב של השניים.

דליה רבין ואבי פילוסוף
לגור ביחד

בלונדה במושב

כבר התחלתי לדאוג. חודש עבר, ואת **ציפי לוין** לא הזכרתי, ומיספר קוראי המדור החל יורד פלאים. תני להם את ציפי ויחזרו למדור — אמר לי העורך בכעס, או ש...

ציפי לוין
על הסוס

דרינג, דרינג.

„את ציפי, בבקשה."

„רק רגע" ענה קול גברי וסקסי.

„האלו" עלה קול בלונדי עם עינים כחולות על הקו.

„שלום ציפי, זו המרחלת."

„„זו שוב את?" בזעם.

„רק רציתי לברר את השמועה שאת מתחתנת, מותק," בנימה מעשית.

„זה נכון." בחוסר רצון.

„עם **רפי רפאלי** מהמושב?"

„נכון."

„יופי שיגעון." בשמחה פורצת. „ומה עם **וורן ביטי**?" בזהירות.

„כבר שכחתי מי זה בכלל." במחאה.

„איפה תופסים את הג'אבר, להחליף איתו מילה?"

„קחי דברי איתו," הצעה.

„האלו?" הסקסי.

„שמעתי שאתם מתחתנים, שיגעון," סקסית גם אני.

„אה."

„ותגורו במושב, ותגדלו תרנגולות?"

„הכל מלבד פרות ותרנגולות. נגדל סוסים." הוא מסביר.

„שם, במושב עולש?" אני ממשיכה.

„כן." הוא עונה, „במושב לא מקצים יחידת־משק לרווק, צריך להתחתן."

„ומה עם **שוקי בן־פורת**," אני מחטטת, בעלה הראשון של ציפי, וחברו הטוב של רפי רפאלי.

„מאה אחוז, גם הוא פה במושב, הוא חבר טוב שלי."

„יופי, ובהצלחה." אני נמסה.

חודש לחידוש הקרבות

בעוד כחודש יתחיל סיבוב נוסף במילחמה הממושכת בין **אנבל טמיר** ובעלה, **אלי טמיר**.

המילחמה מתמשכת כבר על פני שנים רבות, והסיפור על כשרות נישואיהם או אי־כשרותם כבר נדון אפילו כאן, אצלנו, במדור.

אלי טמיר מנסה לפסול את כשרות נשואיו לאנבל, בטענה שלא היתה יהודיה, למרות שהציגה את עצמה ככזו. ואילו היא טוענת שאלי ידע במדוייק את מצבה הלגלי מבחינת הרבנות, ואף סייע לה בעדויות שסיפקו ידידיו ברבנות על דבר יהדותה.

אך עיקר המילחמה עתה מתנהל על אחזקת בתם של השנים. בית־המישפט המחוזי פסק שזו תוחזק על־ידי האב, אחרי שאלי טען שאנבל אינה ראוייה לשמש כאם, בגלל אורחות־חייה. אנבל מערערת על פסיקת בית־המישפט, ואילו אלי מנסה לבטל כליל את נשואיו אליה. הקרבות יתחדשו בחודש הקרוב.

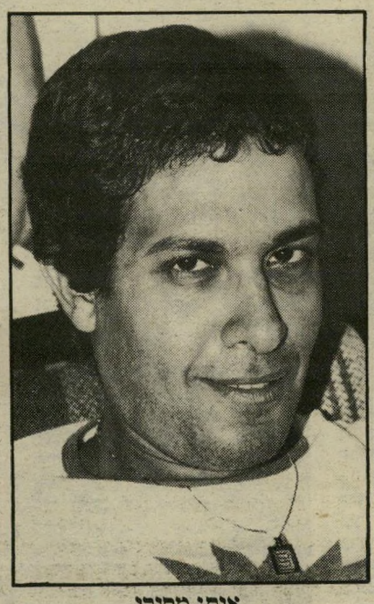
לאלי העניינים קצת בוערים. זה זמן רב שהוא חי עם הזמרת **אילנית**, וזו אף מגדלת את בתו. הוא רוצה, סוף־סוף, לתת גושפנקה רשמית לחייהם המשותפים.

אנאבל ממשיכה בהופעותיה כדוגמנית־צמרת, ותוך כדי עבודתה הכירה את הזמר **איתן מסורי**, מהופעות משותפות בערבי־זימרה ובתצוגות־אופנה. רומן של ממש התחיל להתפתח, וזה קרוב לחודשיים שהשניים אינם נפרדים זה מזה.

אולי בגלל הצורך הדוחק יותר של אלי לחיסול הפרשה הארוכה, יהיה עתה מקום לפשרה בין הצדדים, ונוכל לראות את קיצה של הפרשה בקרוב.

אנבל טמיר

איתן מסורי

המילה האחרונה של הזמר

תרגיל בזיכרון

בואו נעשה לכם מיבחן זיכרון. מי זוכר סיפור על **דיילת ראשית**, שניהלה רומן עם **קפטן** באל־על? רגע! כולם זוכרים, כי כמעט כל דיילת ראשית ניהלה רומן עם כמה קפטנים.

שאלה יותר קשה. מי זוכר **דיילת ראשית** שניהלה רומן עם **קפטן**, בעוד שהיא נשואה מאוד בבית? כל הכבוד! הורידו את האצבעות.

שאלה קשה עוד יותר: מי זוכר מיקרה של **דיילת ראשית** שחיממה מיטתו של **קפטן** בחו"ל, אך שהרגיזה **דיילת זוטרית**, וזו רצה לספר על־כך ל**בעלה** של השונמית? מה קרה לכם? איפה הזיכרון? טוב, אתן שם בפינה, שלוש נקודות לכל אחת מכן.

ועתה השאלה הכי קשה: מה קרה לדיילת הראשית אחרי שנודע לבעלה סיפור הרומן? נכון, הורידו כולכם את האצבעות, הוא באמת החטיף לה מכות. אך מה עוד קרה? לא זוכרים! בואו אזכיר לכם, הוא קרע את דרכונה, או החרים אותו, כדי שלא תוכל לטוס עוד. אפס נקודות, טמבלים.

ועתה לשאלה שלי. מה קורה ביניהם היום? כשהיא אושפזה בעיקבות צערי־המחאה של בעלה, אושפז אף הוא במחלקה אחרת בבית־החולים, כשהוא סובל מהתקף־לב קשה (כבר סבל פעם מהתקף). אך לאחר שחזרו מאישפוז ומטיפולים, התחילו העניינים לחזור לאט־לאט לסידרם. שלום־בית הושג, והיום היא מסתובבת בגאווה, כשכרסה בין שיניה. 10 נקודות למרחלת!

אניגמה

עד היום אני זוכרת את עטיפת התקליט, שנדמה לי שעשה היסטוריה, שנמכר בזמנו במיספרי־שיא, גם בארץ וגם בין יהודי התפוצות. על עטיפת התקליט הופיעו שני הזמרים, צעירים, יפים ומייצגים — אותנו, את כולנו — את הצברים. קראו להם אז רן ונעמה.

שני הצברים היפים מהצמד כבר מזמן אינם חיים בארץ. **נעמה־נחמה־הלנה הנדל** נשואה למוסיקאי בגרמניה, ואילו **רן אלירן** יושב כמעט כל השנים, מאז שיצא התקליט, בארצות־הברית. סופר כישרוני יכול היה לכתוב ספר מרתק על התמורה שחלה בצברים שאיבדו את קוציהם. בסט־סלר אמיתי.

בארץ מבקר עתה רן, ועושה מאמצים לשאת את אשתו לאשה. נשמע מוזר? אבל זה בדיוק כך. אחרי שהיה בעבר נשוי לנערה ניו־יורקית יפהפיה והתגרש ממנה, הכיר גרושה ישראלית, **שרון**, שעבדה במועדון המערה, כשבמועדון התנהלו מכירות פומביות. כשבאו רן ושרון ארצה לפני כחודש, הביאו איתם סוד שמור מכל מישמר: את דבר נישואיהם האזרחיים שם, ביו־יורק. ומאז הם מנסים לקבל גושפנקה של הרבנות כאן, ולהעמיד חופה כדת משה וישראל.

מדוע נישאו תחילה בנישואין אזרחיים? מצאתם את מי לשאול! חפשו אותם והציגו את השאלה הקשה לשניים. כשתקבלו תשובה, תנו לי צילצול. גם אני סקרנית.

רחל מרחלת על כל העולם

דם ירוק

אם לאצילים דם כחול, מה ציבעו של דם המצליחנים? תלוי איפה בודקים. אם הבדיקה תערך בניו־יורק, צבע דמם יהיה ירוק, כצבע הדולר. האצולה שם היא בעיקרה אצולת־ממון, ורוזנים ודוכסים הם בעלי הארנק הטפוח ביותר.

מלכת־החברה שם היא, ללא ספק, **דיאנה ווירילנד**. למסיבות שהיא עורכת מוזמנים רק מי שנשאו חן מלפניה, ובעלי דם ירוק בראשם. אך לא רק. יש מקרים שגם פלבאים, עם ארנקים פתוחים, מוזמנים על־ידה. אך במיקרה כזה עליהם לבלוט ולהצליח בתחום אחר, כגון ציור, פיסול או אופנה, ולפעמים גם בספרות או בשירה, בתיאטרון ובבלט. ולפעמים, אך באמת רק לעיתים נדירות, בגלל משהו שאינו ניתן להגדרה, שקשה להצביע עליו, ההופך אלמוני, מישהו שהיה בשוליים, נושא לסימפטיה של דיאנה, ואז, ומאז, גורלו ועתידו מובטחים.

בועז מזור, אחיה של **יהודית**, הוא אחד מאותם שבהם נתקלה דיאנה. אך בעור שיהודית מכוכבת היום בחברה האמריקאית, בגלל שילוב של יופי ותכונות אישיות, הכוללות בעלים

בועז מזור
ידידות מתאימה

עשירים מאוד, הצליח בועז ונשא חן בעיניה של דיאנה.

כשהגיע לארצות־הברית בא אל הבלתי־ידוע. שם ניסה לממש את רצונו לעסוק בתחום האופנה. בהתחלה כדוגמן. באמצעות דיאנה פגש את **איסקר לה־רנטה**, מעצב־האופנה מס' 1 של ארצות־הברית. מעין כריסטיאן דיור אמריקאי, והיכרות זו הוליכה לקשר מיסחרי. כיום מנהל בועז את הבוטיק של דה־לה־רנטה בניו־יורק בשדרה השביעית. האופנאי מוכר את יצירותיו באמצעות בוטיקים, הנושאים את שמו. בערים החשובות.

מאז אין בועז נעדר מחוגי הסוסייאיטי שם. השפות הרבות שהוא דובר רק הוסיפו למעמדו, ובכללן השפה העברית במיבטא אמריקאי כבד.

הטלוויזיה האמריקאית מסקרת, כמובן, את מסיבות־הפרמיירה של דיאנה ווירילנד, שהיא פטרונית של האופרה המטרופוליטנית, וכך גם שורבב שמו באמצעי־התקשורת.

אנדי וורהול, הצייר המפורסם ביותר בארצות־הברית והמתעב את ניו־יורק לא רק בציוריו, אלא גם באמצעים אחרים כגון ספרים, הוציא עתה ספר נוסף על העיר, ופרק שלם בו מוקדש לבועז, לצידם של דמויות אחרות הבולטות שם בשטח, כגון **ביאנקה ג'גר**, אשתו־לשעבר של זמר האבנים המתגלגלות, וגם **וודי אלן**, הגאון התורן של הקולנוע האמריקאי.

כאן, בעיר הצפופה החמה והמחניקה, אין מכירים כל־כך באצולת הדם־הירוק הניו־יורקית, ולכן לא ייפלא שבועז לא הגיע לביקור־מולדת זה יותר מ־10 שנים. מי ישים עליו כאן קצוץ? ככה זה.

חתונה חתונה חתונה

רינה רמון
נקמה

זוכרים כולכם את **רינה רמון**, אחת התאומות שקישטו את דיזנגוף? נוסף לקישוט דיזנגוף למדה גם להכין את התלבושות לסרטים, והיא עסוקה במיקצועה בעיקר בסרטיו של **מנחם גולן**.

בעבר נשענה רינה על זרועו של **אנדי**, בעלה, צעיר אמריקאי משגע, שהיה נשוי קודם־לכן ליורשת אמריקאית עשירה, כשגם הוא עצמו מלייאן לא קטן.

אחרי גירושיהם נשא לאשה, בעיקבות רומן מעופף, את **רחל ספרי**, גרושתו של **צדיק קראוס**, אחיו של **שמוליק**, רחל היתה אם לבת כשהתגרשה, והיתה גם בחודשי־הריונה האחרונים כשהסתים תהליך־גירושיו של אנדי מרינה רמון. זמן קצר אחרי נשואיהם נולדה בתם.

בינתיים זרמו הרבה מים בירקון, ואנדי חובב־האופנועים, המטוסים והמסוקים נפרד מרחל. הפרשה הסתיימה בגירושין.

לפני שבוע צילצל הטלפון בביתה של רינה רמון. אנדי היה על הקו. הוא נמצא בארצות־הברית, ואולי היא יכולה להיות מותק, לגשת לרבנות ולבקש העתק מתעודת־הגט שלהם? רינה יכולה להיות מותק, והבטיחה שתטפל בעניין ותשלח את התעודה.

אחרי שעתיים צילצל הטלפון בשנית. ניו־יורק על הקו. צעיר דובר־עברית הציג את עצמו כאחיה של הכלה החדשה של אנדי. האם תוכל רינה להשיג את העתק תעודת־הגט במהירות? האהבה לוהטת, וכדאי לסגור עניין במהירות. או־קיי, הבטיחה רינה, התעודה תישלח.

אחרי שעה שוב צילצל, תל־אביב על הקו. בעלת חנות־דגים בצפון, משהו כמו סוף דיזנגוף, על הקו. בתה עומדת להינשא לאנדי. האם תוכל רינה לגשת לרבנות...

רינה ודאי תשלח את התעודה, ומשם תיגש לרחוב בזל, להזמין את הכבאים. להבה כזאת! או ששוב מיקרה־הצתה, עם משהו בחודש השביעי?

מי הן העולות כפורחות?

להלן דיווח חודשי על זוללניות, שטעמו קצת יותר מדי מהשמרים, ומאז כרסן הולכת וטופחת.

לאה לופטין, שכעסה עליי על שריווחתי על נשואיה עם **אריק רודיק**, חיפשה ללא־הרף את המדליף כדי לנקר את עינו. עתה תאכל אותו חי בלי מלח, אם תגלה את זהותו או זהותה.

ניצה שאול היא השניה. מי ששכח, ואת

לאה לופטין
מי גילה?

ניצה שאול
מה קרה?

ג'ניפר תבורי
למה נסעה?

הקטנה שלנו שהכניעה את קסלר, והנשואה לגיטריסט דורון.

והשלישית היא **ג'ניפר תבורי**, שברחה, כידוע, עם בנו של **שימי תבורי**, אחרי שזה לא דאג בדיוק לחזור בלילות. הם השלימו, והתוצאה: היא שוב בהריון. אך מה עושה הניסיון לבן־אדם? מה שבטוח בטוח: היא נסעה בימים אלה עם הבן לביקור אל הוריה, הנמצאים במדינת יוטה בארצות־הברית. כולנו, כמובן, מקווים שהפעם זה רק ביקור.

מאזל־טוף! דיר הנרי, דיר הנרי

הנסיך שנולד במונאקו שוקל 3850 גרמים ואורכו 53 ס"מ, עיניו כחולות ושערו בלונדי. החצרנים והחדרניות קוראים לו כמו אבא ואמא **סיריל־חי**. סיריל ייקרא ויוכרז שמו בכניסות חגיגיות, חי כשיקראו לו לעלות לתורה בבר־המצווה, חי בן הנרי יעלה לתורה...

זהו, וחוץ מזה הוא חזר ארוז ומחותל עם הוריו לארץ־הבחירה שלהם — ישראל. הודות לחי זכה סבא **זימן** באזרחות מונאקו. שאינה מוענקת שם בקלות רבה, ורק עם הולדת הדור השלישי בנסיכות זוכה הדור הראשון באזרחות. ובשביל אזרחות כזו — כיף לא־נורמלי לשלם. ולפיכך שכר הסבא וילה, שעדיין לא הסתיים בניינה בהרצליה־ פיתוח. עבור כלתו **אנדה** ובנו **הנרי**, תמורת סכום פעוט של 4500 דולר לחודש. זה לא הרבה, הבריה, כי בריכת־שחיה כלולה במחיר, וכך גם הגינה, המשתרעת עם הווילה על דונם שלם.

מובן שראשי המדינה שיגרו פתשגנים ומיברקים לברך על הולדת הרך, ובראש המברכים ראש־הממשלה ברימוס, **מנחם בגין**, וראש־המדינה המיועד (עוד מעט גם ברימוס?) **שימעון פרס**.

סיריל־חי זימנד
תמורת 4500 דולר לחודש

מתנות? כבר הביאו, הרבה: במונאקו יש חנות אחת כלבר העוסקת בהלבשת ילדים בגיל כזה, ובעלי החנות הדריכו את רוכשי המתנות באי־ה מתנה לבחור, כדי שלא יהיו "החלפות".

את פדיון־הבן יערכו כאן ב־22 באוגוסט במלון השרון, ועם הנרי יצליח במזימתו — תראו באיזור הרצליה זיקוקין די־נור בסיגנון לוס־אנג'לס. אם ישחק מזלכם. יזמין אתכם הנרי לראות את סרט־הווידאו שצילם מהלידה כולה. סרט לא־נורמלי!

מתנות? כמובן, שרשרת־זהב מיוחדת לאנדה.

איפה אפשר לאכול ארוחה סינית טובה ולא יקרה?

(התשובה במהופך)

על עקבים גבוהים לבלא

בבית עם ידידה לחיים מזה שש שנים זאביק קירשנר. ששלח לה לתא־המעצר עיתונים כשבין הכתבות הוסיף בכתב ידו מילות אהבה. על מעשה זה נגזף זאביק, והוזהר שלא לעשותו שנית.

מעור, נעלתי נעלי־עקב גבוהות, הצטיידתי בשמלת־ערב, אחת של עודד גרא, ושימלה אחת של ארמני, התגהגתי כאילו אני הולכת להופעות.

לקחו אותי לתחנת־המישטרה ברחוב הרכבת. עוד לפני זה הספקתי לראות את זאביק, שהיה חסר־אונים, רושם את מיספר מכונית־המישטרה שבה נלקחתי. הוא לא התנהג כאילו נעצרתי, אלא כאילו נחטפתי.

הושיבו אותי שם שעות על ספסל. לבסוף הוכנסתי לחדר. שאלו אותי סתם שאלות בלי שום קשר להצתה.

אז אמרו לי שהם אומנם לא חושבים שאני הצתתי את המועדון, אבל הם בטוחים שאני יודעת משהו שקשור לאחי, ואת זה הם עומדים לגלות.

בערב הובאתי לתא־בודד. הסוהרת לקחה ממני את הכל, כשהיא מחייכת בזילזול ומעירה: „מה את חושבת, שהגעת לבית־מלון?"

גודל התא היה יותר קטן מחדר־האמבטיה בביתי. היתה בו אסלה ערבית, מין חור לבית־שימוש. כשהוּרדתי את המים, כל החדר הוצף. לא היה מפסק־לחשמל.

ישבתי על המיזרן ופרצתי בבכי. היתה לי הרגשה שנגמרו לי החיים.

הכי פגע בי שאני, שלא היכרתי פושע בחיי, הילדה המרובעת מבית פולני שניגנה בילדותה שמונה שנים על פסנתר ורקדה כמו כל ילדה טובה ארבע שנים אצל מיא ארברטובה, ששרה במקהלת עיריית תל־אביב — בקיצור, הילדה הטובה של השכונה — הוכנסה לבית־מעצר אחר עם זונות ונרקומניות.

לא עצמתי עין כל הלילה. בחוץ לא חדלו הצעקות. לא ידעתי מה השעה כי בין השאר לקחו ממני גם את השעון. המלה היפה ביותר בכלא היא כפרה. הצרחות היו מזעזעות, כשהסוהרות מקללות לא פחות מהעצורות.

ב־6 בוקר קיבלתי ארוחת־בוקר: חצי ביצה, כשעליה נערמת חצי כפית ריבה, גבינה ולחם.

עד היום אני לא זוכרת איך עברו עליי שלושת הימים הראשונים. מה שאני זוכרת זה שלא הפסקתי לבכות. חייתי רק למען הפגישות היום־יומיות שלי עם אמנון זיכרוני. הם הצילו את חיי.

ראש קרימינולוגי

„לא ישנתי בכלל. ביקשתי לראות רופא, והוא אישר לי לקבל ואליום. בחיי לקחתי כמה פעמים ואליום בכמות של שני מיליגרם.

כרמלה זילברמן, בעלת המועדון „קלאב אי", בילתה 12 ימים במעצר, עם זונות ונרקומניות, בחשד של מעורבות בהצתה. „העולם הזה" מביא את סיפור המעצר, מבלי להתייחס לפרשה עצמה, הנתונה עתה בדיון מישפטי

לפני שלושה חודשים הפליג נשיא־המדינה, חיים הרצוג, עם בנו הצעיר יצחק („בוזי"), כאורחה של כרמלה זילברמן על היאכטה הפרטית שלה נשר האוקיינוס, מהגדולות במרינה בתל־אביב, שאורכה 47 רגל. אז היא היתה בעלת מועדון־החברים היפה ביותר בארץ.

השבוע, ביום שבת, הגעתי לדירתה שבקומה ה־12 במיגדלי דויד. כדי לראיין אותה, אחרי שיצאה מבית־המעצר באבו־כביר, שם שהתה 12 יום, ונחקרה על־ידי המישטרה לגבי חשד שיש לה חלק בהצתת המועדון.

היא קיבלה את פניי בשימלה ירוקה מבית־אופנה איטלקי ידוע, אלגנטית כתמיד. פחות ארבעה קילו ממישקלה.

בסלון התרוצצו ארבע ילדים, שניים שלה ושניים של זאביק קירשנר, ידידה־לחיים מזה שש שנים.

בין קולות הילדים השתרבב קול מונוטוני, שצרח „קלאב אי!: קלאב אי!: וולף חי!: וולף חרא!" לתדהמתי היה זה קולו של תוכי, שצרח את הצריחות מתוך כלוב גדול שנמצא באמצע הסאלון. צבי וולף הוא חוקר־המישטרה.

הטלפון לא חדל מלצלצל, לכן הראיון נערך בחדר־השינה של כרמלה.

חדר־שינה זה התפרסם לאחרונה. במשך חודש שלם הוקלטו בו כל הקולות על ידי המישטרה.

מספרת כרמלה:

כל הסיוט התחיל כשקיבלתי טלפון מגיסתי בשעה 7 בבוקר, שאחי נעצר ב־5 בבוקר.

בערב הקודם הוא היה בהופעה של להקת כוורת. איתי ועם גיסתי שהגיעה מבראזיל לביקור־מולדת. הכניסו אותו לבית־מעצר בהרצליה, שמאוחר יותר נודע לי שהוא נקרא „פח הזבל" של העצורים.

שם נמצאים האנשים בבירור מוחלט. לא הירשו לו אפילו לראות את עורך־דינו, אמנון זיכרוני, שהיה צריך לקבל כל פעם היתר מיוחד מהמישטרה כדי לראותו.

הוא קיבל עיתונים. כשכל הפרטים על המועדון שנשרף חתוכים מתוכו. החבילות ששלחתי לו הוחזרו מייד לעובדי המישרד. הם לא הגיעו אליו.

כשנעצר הפסקתי לתפקד. לפני תשע שנים, כשהיה בן 21, היה לאחי מישפט על החזקת חשיש, כך שהמישטרה כבר התייחסה אליו כאל בעל עבר פלילי.

מייד אחרי המעצר הזהיר אותי עורך־הדין זיכרוני שהוא כמעט בטוח שיעצרו גם אותי, כי הם לא יסתפקו בדג־רקק, הם ירצו את הראש — אחי משה ביטר, שהוא צעיר ממני בשש שנים, היה אחראי רק על המיסעדה והמזון במועדון. הוא הועסק כשכיר, והיה לי הסכם עם השותפים שהם יכולים לפטר אותו, ואת זאביק ידידי, אם הם לא מתפקדים כראוי.

למרות כל ההזהרות של עורך־הדין, לא האמנתי שהמישטרה תעצור אותי.

ביום ראשון לפני שבועיים, ב־8 בבוקר, עמדו שלושה אנשי־מישטרה בפתח הדירה שלנו. כשזאביק פתח את הדלת, הם אמרו שיש להם צו־חיפוש. זאביק קרא לי. כשנכנסתי מחדר־השינה הם הודיעו לי: „אנחנו עוצרים אותך על קשירת קשר להצתת קלאב אי."

הייתי בהלם. באופן אוטומטי התחלתי להתלבש. לבשתי חליפה של מיס סלפריג'ס שחור־לבן, התאפרתי, הכנסתי קרמים ובשמים לתוך תיק

האזנה בחדר המיטות רק אחרי ש־נעצרה נודע לכרמלה שבמשך חודש מאז ההצתה האזינה המישטרה לכל מה שנעשה בחדר־המיטות שלה. זאת הפעם הראשונה שהמישטרה הגישה כראיה שיחה שנערכה והוקלטה בחדר־מיטות.

(המשך מעמוד 55)

במעצר נתנו לי חמישה מיליגרם. הייתי צריכה לקחת אותם לעיני החובש ב־5 בערב. הסתובבתי כל הלילה מסוממת.

מאוחר יותר הורידו לי את הכמות.

בכלל, התברר לי שזה מיצרך יקר־מציאות בתי־הכלא, וניתן בעיקר לנרקומניות.

בעזרת הוולריאן ישנתי סוף־סוף כמה שעות.

כשהייתי מתעוררת, לא הייתי מפסיקה לבכות.

אחרי 48 שעות הובאתי לבדי במכונית־משטרה לפני שופט. ביקשתי מאמנון זיכרוני שיגיד לזאביק שאני לא רוצה לראות את הילדים בבית־המישפט. כל הזמן חשבתי: מה אני יכולה להגיד להם? איך אסביר להם שאמא בבית־הסוהר?

כשהובאתי לפני השופט, גער בי פרקליטי וביקש שלא אעשה בושות ושאפסיק לבכות. זאביק לא פסק ללחוש לי שהוא אוהב אותי. אבל ממש לקיתי בהלם, כשהשופט פסק לי תישעה ימי־מעצר נוספים.

משם נלקחתי לחקירה במישטרה. ישבתי שעות על כסא. הרגשתי שאני מאבדת שליטה על המצב.

אני, שנחשבתי כל חיי כאדם מלא־מרץ, נאלצת לשבת שעות על כסא, כדי להיקרא לחקירה לפני חוקר ששואל אותי במשך כמה דקות את אותן השאלות.

פניתי לחוקר ואמרתי לו: „אתה בטח אדם בלי מצפון, יש לך ראש קרימינולוגי. אתם לא יודעים מה זה אדם נורמלי. איך אתה משחק איתי שעות כמו חתול בעכברו?" הוא הסביר לי שהוא מזמן שכח מה זה מצפון, שמחכים לי דברים גרועים יותר. רק בערב התברר לי למה הוא התכוון.

הכניסו אותי לתא האחרון במיסדרון, יחד עם שתי זונות. מייד כשנכנסתי כיבו את החשמל. זה היה ב־9 בלילה. נתקלתי בדלת ונקעתי את המרפק. שכבתי על הריצפה, על מיזרן שמצאתי, ובכיתי. פחדתי שהשכנות שלי בתא תירצחנה אותי במכות. ברקע נשמעו כל הלילה צריחות של אחת, שקיבלה קריזה. הסוהרות הזעיקו סוהר, שהרביץ לה מכות־רצח באזיקים. היתה לי הרגשה שאני חולמת חלום־בלהות, או שאני משתתפת במחזה של קפקא.

כל המכות באו מתא־הענשה, שנמצא מול התא שלי.

לבסוף ישבתי ושוחחתי עם שתי הזונות. כמובן, כל הסיפור הידוע איך הגיעו לזונות.

למחרת החזירו אותי לתא הבודד. מאחר שהיו שם שתי מיטות, אחת מעל השניה, מצאתי את עצמי עולה ויורדת כל הלילה בסולם שקישר בין שתי המיטות.

אז, בניגוד להוראות המישטרה, הכניסו לי לתא בחורה צרפתיה בשם איוון. במשך היום היא לא היתה בחדר, כי היא נלקחה כל הזמן לחקירות בקשר לזיופי־שטרות. הייתי אתה בחדר אחד במשך ארבעה ימים, כשמדי פעם, לפנות ערב, אני מקבלת מנת ואליום.

אחרי כמה ימים, כשיצרתי קשר עם זאביק, ביקשתי אותו שיקח פסיכי־אטר, כדי שהוא יסביר לילדים בצורה מתאימה מה שקרה לאמם.

אז גם הצליח זאביק „להכניס ביקור". זה להכניס חבילה, בלשון בית־הסוהר.

כדי להצליח להביא חבילה לעציר הוא צריך היה לעמוד שלוש־ארבע שעות בתור, עד שמגיעים לאשנב שם. מוסרים את החבילה, העוברת בריקה. זאביק שלח לי עיתון, כשבין השורות הוא כתב לי „אני אוהב אותך". הסוהר גילה מייד את תוספת כתב־היד ואיים על זאביק שלא יעז לעשות זאת שנית. זאביק גם שלח לי חולצת־טריקו שחורה ארוכה של פייר קארדן. רק אז החלפתי את בגדי, שאיתם הגעתי מהבית וירדתי מהעקבים. מאז הסתו־בבתי בתא־המעצר בחולצה הארוכה השחורה, כשאני יחפה.

כשפגשתי למחרת את אמנון זיכרוני, הבנתי שאני נראית נורא, כי נוסף על זה חבשו לי את היד שנפגעה, במשולש עשוי מעץ שתמך ביד.

את החולצה הייתי שוטפת כל יום במיקלחת שהיתה בחדר, יצאו ממנה מים קרים כקרח או מים שגרמו לכוויות.

הירשו לי לצאת לטיול בחצר. שם הסתובבו בעיקר 11—10 זונות. בדרך־כלל מלאות פצעים. ביניהן הסתובבה לסבית, שנראתה כמו גבר. היא היתה מתפשטת עירומה, כדי להשתזף, וזאת בפיסוק־דגליים, כשהיא מנסה להתחיל עם כל אחת שעמדה בקירבתה.

אלמלא השיחות עם אמנון זיכרוני, אני בטוחה שהייתי משתגעת. הוא היה האדם הנורמלי היחידי שאיתו דיברתי. היכרתי שם נשים שמעולם לא חלמתי שיש בעולם חומר אנושי כזה. כל אדם נורמלי היה מתמוטט אחרי שמונה שעות. הודיתי לאלוהים שלא ידעתי כלום, אחרת הייתי נשברת מייד. היו לי רגעים שרציתי להתאבד ולמות. זה היה איום. הרגשתי שהגעתי לתהום עמוקה, לביב־שופכין אמיתי.

חברות חדשות ברחוב הירקון

אחד הרגעים האיומים ביותר היה כשנקעתי את היד. הודיעו לי שאני הולכת לבית־החולים באזיקים. הרגשתי שאני מקבלת התקף־לב. הודעתי להם שאני מוכנה להישאר נכה לכל החיים, אבל אני לא הולכת לבית־החולים באזיקים. רק אחרי כיורר אצל קציד־מישטרה נלקחתי לבית־החולים במכונית.

השיחות היחידות שלי היו, בדרך־כלל, עם זונות. הפכתי מומחית לענייני זונות. בהתחלה הן עוד חשבו שאני שתולה מטעם המישטרה, אבל לאט־לאט רכשתי את אמונן.

למרתי שיש שלוש דרגות לזונות. הנמוכה ביותר עושה מעשה סדום. השניה עושה בפה והשלישית עושה בדרך הנורמלית. בין הזונות התהלכה זונה ערביה יפהפיה, שהסתכלה על כל האחרות בבוז. היא הסבירה שהיא מקבלת 100 דולר לכל פעם, ואצלה עושים את זה בצורה אלגנטית. היתה שם יצאנית בעלת מאה אחוז נכות מהביטוח הלאומי, פרצוף עקום ושן אחת.

בלילות היו לי סיוטים.

בין הזונות התהלכו סיפורים שהקליינטים הטובים ביותר הם הרתיים. הן הסבירו שהן אוהבות לעבוד בצוותות, אחת מקיימת יחסי־מין והשניה מכייסת את הקליינט הרתי, המפחד להגיש תלונה.

ביומיים האלה הפכתי לשבר־כלי. הייתי מאופסת על תישעה ימים. לא ידעתי איך אעבור עוד יומיים נוספים. נגמר לי האוויר.

את יום החמישי אני לא זוכרת איך שעברתי. ביום השישי הובאתי לבית־המישפט, והוכנסתי למרתף מסריח. ישבתי שם בתא אחד עם בחורה שנשלחה מאוחר יותר על ידי־השופט להסתכלות באברבנאל. ועם השניה שלא הפסיקה לצרוח, היא היתה בקריזה.

הרגשתי כאילו אני יוצאת מהמעצר בנשימות האחרונות שלי. אילו הייתי צריכה להישאר עוד לשבת, לא אוכל יותר לחיות.

מהמישטרה הציעו שאסע לאבו־כביר, לקחת את הבגדים. ויתרתי על הכל. נסענו קודם כל לאימי, שעברה לפני חצי שנה התקף־לב. היא, כמובן, חיכתה לי כשהכבד הקצוץ האהוב עלי מוכן. משם נסעתי הביתה.

כשנכנסתי הביתה קיבלו אותי הילדים עם זר־פרחים. בכיתי בלי סוף. נכנסתי לאמבטיה, וישבתי שם במשך שעות. החלפתי ארבע פעמים את המים. זאביק חפף לי את הראש במשך שעה, נפלתי על המיטה, וסוף־סוף נרדמתי.

התעוררתי שטופת זיעה. הייתי בטוחה שאני רק חולמת שאני בבית.

שולמית יריב

עם האח במועדון כרמלה עם האח הצעיר שלה, משה ביטר, שהואשם השבוע בהצתת המועדון. המישטרה עומדת להביא עדויות של עשרות אנשים.

עם שוטר בבית־המישפט כרמלה לא חדלה לבכות בבית־המישפט, וביקשה מידידה זאביק, שלא יביא את הילדים שלה לשם.

„וולך חיה!" זה התוכי הנמצא בביתה של כרמלה שידיד לימד אותו לומר „קלאב איי, וולך חיה" (הכוונה לחוקר המישטרה צבי וולך שהיה החוקר העיקרי בחקירתה של כרמלה).

שניים שלי, שניים שלו מימין נראים שנים ילדיו של זאביק ומשמאל שני ילדיה של כרמלה. כל המישפחה מתגוררת בדירה, הנמצאת בקומה ה־12 במיגדלי דויד. אחרי המעצר דאג זאביק להביא פסיכיאטר כדי שיסביר לילדים מה קרה לאימם.

(המשך מעמוד 49)

פעם חבר בלהקה. אבל ביחד עם סנדרסון כתב את החומר הראשוני. „איך אתה מרגיש כשאתה רואה את החברים שלך מופיעים לפני חמש מאות חמישים אלף איש, הרי יכולת להיות איתם על הבימה?" נשאל זילברמן, והשיב: „כן, אבל אני אף פעם לא ידעתי לשיר."

אפרים שמיר נראה מרחף לחלוטין. הוא שתה בקבוק בירה והודה בקול רם לאלוהים על האירוע. צ'רצ'יל, הגיטאריסט המהולל, נראה כאילו הוא לא שייך בכלל למה שמתרחש על הבימה. יתכן כי צ'רצ'יל המופנם היה נרגש עד כדי כך, שקשה היה לו לבטא את הרגשתו בקפיצות צעקות ודילוגים כמו גידי גוב, למשל. בתום המופע נשק צ'רצ'יל לאשתו ורד, שחיכתה לו בשולי הבימה. על התופים ישב מאיר פניגשטיין. מעניין מה עבר בראשו למראה מאות האלפים. פניגשטיין אנונימי לחלוטין בניו־יורק, שם הוא מארגן פסטיבלי סרטים ישראלים, תפס ראש אמריקאי. הוא אירגן צוות טלוויזיה שצילם את המופע, כדי לנסות ולמכור לאחר מכן את עצמו בארצות־הברית. אלון אולארצ'יק, המתגורר במנהטן ועובד לפרנסתו כנגן במועדוני־לילה ישראליים, כיצד הרגיש הוא מול מאות האלפים בפארק הירקון? חוויה שרק אמנים מסוגם של מיק ג'אגר והאבנים המתגלגלות זכו לה. כיצד הרגיש אולארצ'יק, ואיך יוכל לחזור להופיע בפני באי מועדוני־הלילה הישראליים במנהטן ולנגן את „הבה נגילה".

ויוני רכטר, הרגיל לקהל האינטימי של צוותא, מה עבר עליו ביום ראשון בפארק הירקון? יש להניח שהחוויה היתה גדולה גם מהאמנים שהיו הכוכבים המרכזיים שלה, כך אולי אפשר להסביר את כמויות הוודקה האדירות שנלגמו על הבימה, אדירות עד כדי כך, שגידי גוב ביקש שישפכו על ראשו דלי של מים, לפני שיאבד את הכרתו מרוב התרגשות.

כוכבים במכונית־אסירים

זה גם יומם של האפסים. כל אפס הרגיש עצמו מלך, בתנאי שהיה לו תג „בתפקיד" ובתנאי שיכול היה לסלק בגסות משטח הבימה את כל מי שרק אפשר. כל אפס כזה הסתובב עם מכשיר־קשר ועשה יותר רוח מאשר עבודה עניינית. המצב הגיע לידי כך שהאפסים החלו מסלקים מהשטח אחד את השני.

והיה זה גם יומו של רב־פקד יגאל לושי, מפקד מרחב הירקון, ששוטריו הם שראגו לשמור על הסדר בפארק. רב־פקד לושי הצליח להכניס אל שטח הבימה חמישה מבני מישפחתו וזה היה חשוב מאוד, בהתחשב בעובדה, שאם ישבת ביחד עם כל ההמונים היתה סכנה שתימחץ למוות.

סך הכל היה זה אירוע יוצא מן הכלל, אירוע כדוגמת הקונצרטים ההמוניים בחינם שקיימה להקת האבנים המתגלגלות בהייד פארק בלונדון ושקיימו סיימון וגרפונקל בסנטרל־פארק בניו־יורק. מאות אלפי בני־נוער הגיעו לאירוע מכל רחבי הארץ. חלקם בילו את הלילה בפארק עם שקי־שינה, חלקם נאלצו ללכת ברגל הביתה, אם לרמת־השרון ואם ללב תל־אביב. מכיוון שהאוטובוסים של דן לא הספיקו ומכיוון שבטרמפים לא יכלו לקחת את כולם. טורי המכוניות חנו עד לפלנטריום ברמת־אביב מצפון ועד לרמת־גן שבמיזרח.

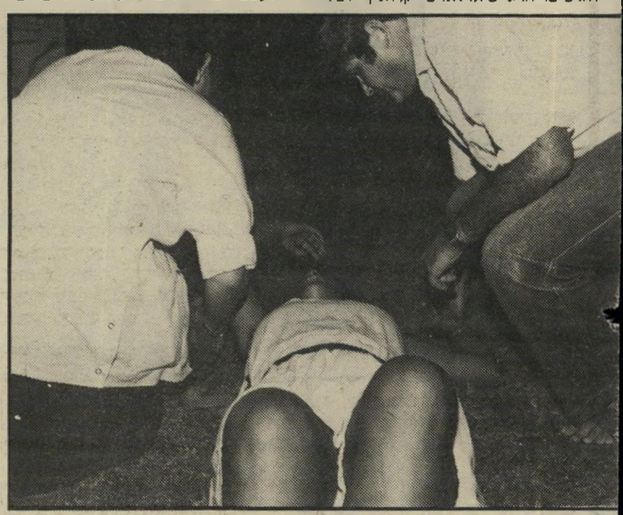
אומרים, כי מעולם לא היה אירוע כזה בישראל, וכי אף אמן או להקה אפילו עצרת פוליטית לא הצליחו לרכז כל־כך הרבה אנשים במקום אחד. אומרים שאם ראש־העיריה ימשיך לארגן מיבצעים כאלה, הוא בונה לו נכס אלקטורלי לעתיד.

אין ספק כי שלמה להט יודע מה שהוא עושה, תל־אביב שלו היא עיר תוססת שחזרה לחיים, הטיילת שוקקת אדם, מופעי הפארק הפכו לשם דבר, והם מביאים לתל־אביב תיירות פנים, והעיר תל־אביב צהלה ושמחה.

ובינתיים, בתום הקונצרט, לא התחשב איש בכבוד ראש־העיריה, במיבצע ראוותני וחסר טעם הוכנסו חברי להקת כוורת כמעט בכוח למכונית־אסירים סגורה. אפרים שמיר התעכב כדי לומר שלום לחברים והשוטרים ממש דחפו אותו, כאילו חבריו עומדים להתנפל עליו ולאכול את מיכנסיו. הוא, ביחד עם אחרים, נדחק למכונית־האסירים שבלווי שוטרים הובילה את הלהקה החוצה. ראש־העיריה, צ'יץ', ניסה להידחק גם הוא למכונית־האסירים. הוא טיפס על המדרגות, נאחז ברלת, אך המכונית החלה נוסעת והוא נפל אחורנית על הצלמים שניסו להנציח את הרגע ההיסטורי. חברי להקת כוורת טסו למחרת היום ללבנון כדי להופיע שם לפני חיילי צה"ל. לאחר מכן ישובו איש איש לעיסוקיו. אלא שהפעם, בניגוד לסיבוב הקודם של הלהקה, הם יצאו מהעסק ברווח.

חברי הלהקה ערכו חוזה מדוקדק עם האמרגן, יהודה טלית, ויש להניח כי אחרי חודש של הופעות, יצא כל אחד ברווח של פחות או יותר 25,000 דולר. בשוק הבידור של היום זה נחשב להון־עתק.

אין ספק, כי סכום הכסף הזה יאפשר לחלק מהם להמשיך וליצור במיסגרת שוק הבידור הישראלי, גידי גוב הבלתי־מתפשר יוכל אולי לוותר על הופעותיו בפסטיבלי ילדים ולהתרכז יותר בדברים שהוא אוהב. אפרים שמיר, יוני רכטר, צ'רצ'יל וסנדרסון יוכלו להקליט עוד תקליטים (תקליט חדש של סנדרסון בדרך) ואלון ומאיר יוכלו לחיות בניו־יורק כמה חודשים בלי להופיע במועדוני־לילה ישראליים ובחתונות. **שרית ישי** ■

מחעלפת בקונצרט אחת מבין עשרות המתעלפות, שנתקפו ב.תיסמונת כוורת", מק־בלת עזרה מצוות של מגן־דוד־אדום. ידי הצוות היו עמוסות עבודה.

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- 599 $
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- 2,538 $
★ המזרח הרחוק – 34 יום 3,395 $
★ דרום אמריקה – 31 יום 3,895 $
★ סביב העולם – 45 יום 4,299 $

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!

הטיול הטוב ביותר שלך

במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

אירופה טורס EUROPA TOURS

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

קיץ 84 בסטימצקי

מבצע שעות הפנאי

20% הנחה
על ספרי:
תחביבים
מלאכת יד בחוט ומחט
ניר ועץ
קרמיקה ומחבת
ציור ופיסול
צילום
עתיקות
שח וברידג', ועוד
ספורט
כושר גופני

המבצע בתוקף החל מ-3.8.84 עד סוף אוגוסט

מבחר הספרים הגדול ביותר בישראל - בכל השפות!

ספרים זה סטימצקי

כבר 60 שנה

פרסום דגש

מראות 85'

חולצת סריג של ליז לקיץ 85: אפקט בוקלה שבחזיתו צמות בשני גוונים שונים מחוט מבריק. צווארון הסירה מתפצל כלפי מעלה. חוטי הסריגה עשויים מכותנה ומשי.

מעצבים ובעלי חברות האופנה מתכוננים לשבוע האופנה שיי־פתח בעוד שבועיים במלון לרום בירושלים. ששה חודשים עברו וההצגה חוזרת על עצמה, כמדי חודש אוגוסט. יצרנים ספקניים ממשיכים להשתתף בתיקווה שהפעם יהיה יותר טוב. השאלה הנצחית היא האם יבואו קניינים, האם יזמינו את סחורתם והאם ימצאו שוקים חדשים למרכולתם. התשובה תלויה במידה רבה בלוח המחירים. רוב האופנאים סבורים, כי חשוב מאוד שישראל תמשיך לקיים את שבוע האופנה בארץ, כדי שתישאר על מפת האופנה ולא תימחק. השנה מצפים ל־200 קניינים מאירופה — גרמניה, אנגליה, הולנד, שווייץ ואולי יגיעו גם קצת אמריקאים בעיקבות חתימת הסכם אזור סחר חופשי. בכל שבוע־אופנה תתקיים תצוגה גדולה לקניינים בבוקר היום הראשון. ישראל אינגה מדינה המוכרת טקסטיל. היא מוכרת סחורה אופנתית ולא זולה והקניינים צריכים להתייחס אליה מהזווית הנכונה.

בשבוע אופנה זה ישתתפו 49

עור בשחור לבן של בגד עור. בלוזונים וז'קטים עם רוכסנים, ניטים וכיסים בשילובי שני צבעים יחדיו. יוניסכס: המיכנסיים בסיגנון הג'ינס. עיצב אילן לוי.

חברות־אופנה, שמתוכן חמש חברות הלוקחות חלק בפעם הראשונה באירוע זה. שמות החברות הם: מצ'ורו, מיצוצמום של דורין פרנקפורט, טופר, גלימה, ומאג'יק טאץ.

ומה חידשו בשבוע זה לקיץ 85' מעצבי־האופנה? בחברת ג'ינג'ט של מינה צאלים עיצבה חווה שלמן ביגדי־עור באיכות מעולה בגזרות ובקווים פשוטים ונקיים. סוגי העור הם נפה וז'מש וכן עור מחורר בעיגולים דמויי מיסגנת. במעויינים וכן בפסי אורך, רוחב ועיגולים המוטבעים בעור ויוצרים מעין הדפס עדין. בקבוצה זו ניתן למצוא חולצות וגופיות קטנות המגיעות עד המותניים, ז'קטים ארוכים, רחבים ורפויים בסיגנון הסבא ארוכות, צרות או רחבות ובעלות קפלים. פולופ מרגיש שחשיבותן הפעם עולה על חשיבות המיכנסיים. הז'קטים בקולקציה זו גם הם יותר רכים. הפרטים והקווים הגיאומטריים מוסיפים לייחוד שלהם ומדגישים את פשטותם ויופיים.

הצבעים שוב בשתי קבוצות. צבעים חזקים: ציבעי קיץ עליזים כמו צהוב חרדל, ירוק אמרלד, אדום וכחול, וצבעים פסטלים: לבן, אפור־פנינה, סגול לילך, ורד בהיר.

לבגד עור עיצב אילן לוי קולקציה עשירה של חליפות ספורטיביות שחלקן בסגנון היוניסכס, הז'קטים בסגנון הג'ינס ונרכסים בחלקם התחתון. לגברים ז'קטים־בלוזון עם קפלים עמוקים וכתפיים מרופדות מוגבהות, חצאיות קלוש עם ירכיות מצטלבות וחצאיות צרות בעלות פתח אחורי במידי ארוך. הבגדים עשירים בלולאות, הכיפתור לא סימטרי והרבה שרוולי עטלף. הצבעים אצל ג'ינג'ט מופיעים בשתי קבוצות: צבעים עדינים כמו לבן, אפרסק, חול, תכלת־תינוק, חציל בהיר ושנהב וצבעים חזקים כמו טורקיז, כחול מוצץ וצהוב חם.

מעצב־האופנה גי פולופ מצליח להרהים, כל שנה מחדש, ברגמיו האופנתיים והמיוחדים. שמלות נשיות ביותר עשויות מעור רך כמשי, עד שקשה לתאר כי אומנם נעשו מעור. התוצאה סכסית ביותר. החצאיות ספורטיביים עם הרבה ניטים וכיסים מעור נפה מודפס.

חברת ליז הידועה בביגדי־הים שלה, הפתיעה השנה בסריגים מרהיבים עשויים סריג כעין בוקלה וצמות מחוט מבריק בחזית, כשהצווא־רון גם הוא עשוי צמה. הסריגים עשויים מחוטי כותנה ומשי.

בנושא בגדי־הים ישנם חידושים בליז. מעצב־האופנה, רנן בן־דוד, עיצב ביגדי־ים בהדפס באטיק על פי עבודת־יד מכסיקנית על בדי לייקרה. ההדפסה מאופיינת בצורות גיאומט־ריות שונות ומופיעה בגוונים של שמיים ובצבעים חמים של שקיעה וחול. גם הביקיני הסרוג ממשיך

שלושה מראות בראש אינדיאני עיצ־בו ירדנה זיו, אילנה כרמל ובעל המיפעל ניסים מזרחי קולקציה מגוונת בשלוש קבוצות עיקריות. ריץ קלאב מראה ספורט־אלגנטי, קאט בלו בסגנון המערב הפרוע, מראה הג'ז ודגמים מוסיקליים. וכל זה לקיץ 85.

שבועיים לפני שבוע־האופנה מוצגות קולקציות חידושי 1985 של היצואנים

עור מחורר בג'ינג'ט לקיץ 85', קיצי ונושם בגזרות רחבות. שמלות, חליפות וז'קטים של סבא בעיצובה של חווה שלמן. הקווים הם קווים פשוטים ונקיים והצבעים חזקים ובהירים.

לשלוט בקיץ 85'. הביקיני סרוג מחוט משי סינתטי מבריק וחלקיו השונים מחוברים בשרוך דק ארוג מחוט הסריגה. ביטנת בגד־הים היא בצבע עור ומונעת את שקיפותו במים ומחוצה להם.

בראש אינדיאני עיצבו יהרנה זיו, אילנה כרמלי וניסים מזרחי קולקציה מגוונת בשלוש קבוצות עיקריות. ריץ קלאב — מראה ספורט־אלגנטי, קאט בלו — בסגנון המערב הפרוע, ומראה הג'ז — דגמים מוסיקליים.

ריץ קלאב הוא מראה מעורן בסיגנון זרוק, נראה לעיתים מסורר ונשי או זרוק ופרוע בהתאם לאביזרים המותאמים לבגד. הצללית בקבוצה זו רחבה, עשירה בשכבות, כיסים גדולים צמודים לבגד, לצד כיסים חיצוניים תלויים ומכופתרים בכפתורי ענק. החולצות מרובעות עם חתכי־אורך, שתורמים למראה א־סימטרי. החצאיות מעוצבות בהשפעה ספרדית: הן ישרות, צמודות לגוף, מבליטות את המותן ומתעגלות כלפי מטה כעין חצוצרה. החצאיות עשויות מיחידות־אורך ארוכות המסתיימות מעל הקרסול. בקבוצה זו נכללים אוברולים דמויי חולצה ומיכנס מחוברים, חולצות מעיל גדולות, חולצות ז'קט, שהחלק הקדמי קצר מהאחורי, חולצה אחת דמויית שתי חולצות, אוברול שימלה דמוי שימלה הנלבשת מעל מיכנסיים עם חגורה הנקשרת במותן ומחשוף וי בגב. הצווארונים חלקם גדולים, מרובעים וחלקם עומדים. חידוש נוסף בקבוצה זו הוא בד בלעדי שפותח במיוחד לראש אינדיאני, הבד החדש כפול, עשוי מכותנה בהדפסי פרחים גדולים ויוצר מעין שקיפות הגורמת מראה מאוד מעניין לדגם. הצבעים בקבוצה זו הם שחור־לבן וצבע ביניים אפור.

קאט בלו, סגנון המערב הפרוע, שולט בקבוצה. המראה מסוגנן, בפרחים גדולים לצד בדים חלקים. מראה השכבות בולט גם בקבוצה זו. הרבה שרוכים מושחלים בביגוד יוצרים אפקטים של נפח. אבזרים הכרחיים להשלמת המראה הם שרוכים עם סמל של ראש אינדיאני הנכרכים על הצוואר בסגנון השריף של העיירה. הצבעים בקבוצה זו הם סגול כחול, ירוק צהוב ואדום כתום.

מראה הג'ז מורכב מהשפעות הלקוחות מבוי ג'ורג', כרמל, ניו־אורליאנס, ולואי ארמסטרונג. ההד־פסים לקווחים מעולם המוסיקה והג'ז — תווים, קלידי פסנתר, ידיים פורטות — הצבעים חמים, בהשפעה ספרדית. לערב שחור ולבן.

אופנת ראש אינדיאני, שהיא אחת מחברות האופנה המובילות בארץ, כבר החלה ביצוא אופנה ללוס־אנג'לס, ניו־יורק, יוהאנסבורג וקלן. במשך השנתיים הקרובות ייפתחו 30 חנויות של ראש אינדיאני באירופה ובארצות־הברית.

עודד גרא עיצב לאופנת הוניגמן לקיץ 85' שתי סדרות, אחת הכוללת חצאיות גדולות וארוכות, חצאיות מיכנס ארוכות בעלות שסעים בצד, מיכנסיים קצרים, חולצות כותנה, סרפנים ואוברולים מברי ג'ינס כותנה, בעלי הדפסת ורדים גדולה. לנשים האוהבות לשבור את המראה הפרחוני, השלם, עיצב עודד פריטים מכותנה חלקה בציבעי הפרחים הניתנים לשילוב. הפרחים בצבע ורוד, אדום, ותכלת־סגול.

סידרה שניה מכותנה בגוונים אחידים ופסטלים בבז', צהבהב, לבן גולמי, וחאקי היא מקומטת, גדולה מאוד וגם היא כוללת מכנסיים באורכים שונים, אוברולים וחולצות גדולות. על הבד מופיעה הדפסה עדינה ביותר של פרח, המהווה ניגוד לכיתמי הצבע הכהים, שכאילו הותזו שלא בכוונה על־ידי צבע בלתי־מיומן.

באטיק חידוש נוסף ובלעדי לחברת ליז: הדפסת באטיק על פי עבודת־יד מכסיקנית על בדי הלייקרה. רנן בן־דוד עיצב בגד־ים שלם בגיזרה המתאימה לכל אחת. הצורות הגאו־מטריות הן בצבעי שמיים כחולים וצבעי שקיעה וחול. הגיזרה היא עמוקה ונועזת עם ביטנה בצבע העור.

גי פולוף מדהים כל שנה מחדש בדגמיו. בקיץ 85' שמלות עור נשיות ארוכות ורכות מעור משי. התוצאה סכסית ביותר. משמאל: עיצוב של עודד גרא עבור הוניגמן. קולקציה בפרחים.

כל המדינה חיפשה אחרי שלושת הילדים מראשון־לציון שברחו מהוריהם ושנמצאו לבסוף בפארק הירקון בתל־אביב. בעמודים אלה מספרת אמם את גירסתה:

"בכיתי דמעות של דם!"

ראשון־לציון, שכונת המיזרח. על כביש ראשי שיכונים חדשים ומטופחים, מחררי־המדרגות עולים ריחות של ניקיון, קולות של רדיו בוקעים מאחת הדירות.

בכית משפחת סוויסה מהבהבת טלוויזיה שחור־לבן. שני הילדים הקטנים צופים בתוכנית זהו זה, הם שותים בצמא כל מילה. הילדים של זהו זה הם זן אחר של ילדים ישראלים.

יניב בן ה־9 ומירב בת ה־7 הרעידו אלפי לבבות של הורים בישראל, במשך ימים ארוכים של חיפושים אחריהם. לבסוף נמצאו פרועים ומזיירעב, ישנים בפארק הירקון. ישנים חזק, כאילו הם רגילים לישון על האדמה הקשה והרטובה.

הם ברחו בלוויית אחיהם הבכור, ירון בן ה־12, ידע מה הוא עושה. הוא רצה להרעיש עולמות, למשוך את תשומת־הלב למצוקה שלתוכה נולד.

אל ירון לא הגענו, אבל אמו פתחה לנו את הדלת בעיניים נפוחות מבכי ובשיער פרוע. היא נענתה בהתלהבות להזמנה לדבר.

בשפה גסה ובהרגשים נחרצים, קלחו דבריה. המישפטים הותזו מן הפה לחוץ. המלים: „בחיי אלוהים," „כפרה שלי." „נבלה," „זונה" שגורות בפיה. השפה שלה מוזנת על־ידי המתח והכאב. מדי פעם היא מתייפחת.

יש הרבה כאב וכעס, שלא ניתנים לכפרה. ימים קשים עברו עליה. עכשיו, אחרי הכל, היא והילדים היו חולים (חום גבוה ושלשולים). הם שכבו במיטה חבוקים, כל זה כדי שיחזרו לעצמם.

היא מתנצלת עשרות פעמים על כך שהבית לא נקי. היא מורה על תנור־האפיה, שבתוכו עדין שאריות בשר אפוי, שחיכה לילדים, כאשר יחזרו מן הבריכה. לקח להם ארבעה ימים לחזור.

הילדים קטנים מדי ונבוכים מדי כדי שיהיו להם תשובות. האח הגדול לא גר בבית הזה, הוא אצל האבא. אמר להם: בואו נברח מאמא ומאבא, והם לא הביתה אחרי ששיחק בקלפים כל הלילה. השאיר אותי ככה, בלי כלום.

אני תמיד לבד, אפילו המישפחה שלי מישפחה אכזרית. גדלתי יתומה מאבא, במוסדות ובפנימיות. רציתי שלילדים שלי יהיה אבא, שנהיה מישפחה מאוחדת, לא כמו שאני גדלתי. אבל אלוהים לא רצה.

„בן־אדם, לא בהמה"

רבע שנים אני בנפרד ממנו, אף פעם לא שילם, אף פעם לא בא לשאול אם חסר לילדים נעליים, מעיל או מחברות. עכשיו, אחרי מילחמות, אני מקבלת מביטוח לאומי קיצבה של 30 אלף שקלים לחודש, אי־אפשר להסתדר עם זה. תראו אותי, אני אשה צעירה. אף פעם לא קונה קוסמטיקה, אני אפילו לא יודעת מה זה דיאודורנט, הכל הולך לילדים, שייראו כמו ילדים נורמלים, שלא יהיה חסר להם בגדים, ספרים או אוכל, יותר מזה אין לי לתת להם.

לא רוצה שיגידו עלי שאני מיסכנה, שלוש שנים ישנו אני והילדים על מיזרן אחד, בלי גאז, בלי תנור, בלי מכונת־כביסה. אחר־כך יצאתי קצת לעבודה. קניתי כמה דברים בכוחות עצמי ובעזרת החבר שלי.

החבר שלי צעיר ממני, לא, אני לא רוצה שתכתבו את הגיל שלו, זה בגלל המישפחה שלו. לא הייתי מוותרת עליו אילו היה בגילי. את הנשמה שלו הוא נתן לנו, אהב את הילדים יותר מאבא שלהם, עד עכשיו הוא שולח לנו כסף. הנה, תשאלו אותם, מי שלח לנו אתמול חמשת אלפים שקל, הנה כאן על השולחן הוא שם, שיהיה לי, שאני אסתדר.

אבל אחרי שנה וחצי הפסקתי את היחסים, לא רוצה להרוס את החיים שלו. אני רוצה שיקים מישפחה משלו. הוא צעיר, אפילו מנעתי ממנו לבוא לכאן בזמן החיפושים, כדי שלא יתפרסם. ארבע פעמים ניסיתי להתאבד כשהייתי עם בעלי. איתו רק רציתי לחיות. כן, הרבה לחיות. איתו הרגשתי שאני בן־אדם ולא בהמה.

„ירון נוקם בנו. אני לא מאשימה אותו. הוא צריך אהבה וחשומח־לב!"

שכבר רגיל בבריחות. הוא לקח את אחיו הקטנים איתו, כדי שהנקמה בהוריו תהיה מתוקה יותר מבחינתו. ירון, בן ה־12, ידע מה הוא עושה. הוא רצה להרעיש עולמות, למשוך את תשומת־הלב למצוקה שלתוכה נולד.

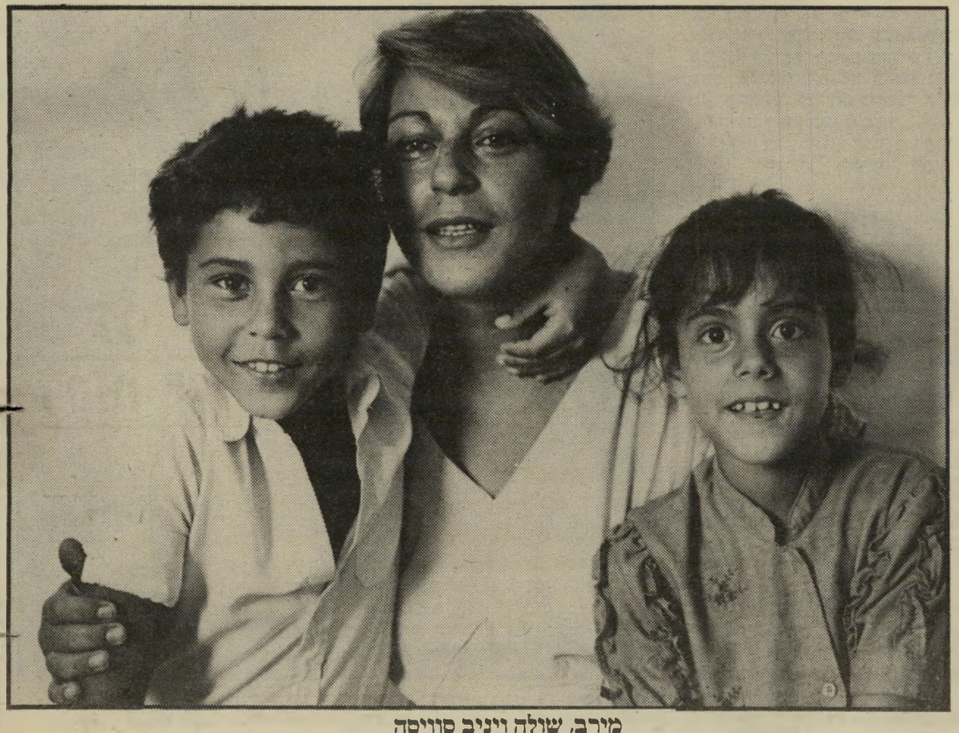
אל ירון לא הגענו, אבל אמו פתחה לנו את הדלת בעיניים נפוחות מבכי ובשיער פרוע. היא נענתה בהתלהבות להזמנה לדבר.

בשפה גסה ובהרגשים נחרצים, קלחו דבריה. המישפטים הותזו מן הפה לחוץ. המלים: „בחיי אלוהים," „כפרה שלי." „נבלה," „זונה" שגורות בפיה. התריסו כנגדו. הוא נתפש אצלם כדמות סמכותית, כאין אבא בנמצא. עכשיו שומרת שולה סוויסה שלא יברחו שוב.

במישטרה סירבו לדבר או להגיב לטענות של שולה סוויסה. את הבעל והבן הבכור לא ניתן היה להשיג. שולה טוענת שאין לה מיספר הטלפון שלו בבית. במישטרה כבר ניקו את השולחן, גם להם אין המיספר. נשארה שולה עם מונולוג ארוך אחד לשמיים.

דברי שולה סוויסה:

עשר שנים היתי נשואה למורים, שיבעת מדורי גיהינום סבלתי. היה בא

מירב, שולה ויניב סוויסה
„התכוונו להגיע רחוק להרים, בצפון..."

ירון יאבין (בתצלום לפני חמש שנים)
"שלוש שנים עם הילדים על מיזרון אחד..."

"דאגתי לילדה. פחדתי שיאנסו אותה. דאגתי לקטן שייטפלו אליו כל מיני סוטי־מין!"

כל המדינה הייתי מעמידה על הרגליים. לא מגיע לי. אילו הייתי זונה, או מעשנת, או מתפרפרת, אולי היה מגיע לי.

ירון סבל. ראה דברים איומים. ראה מכות, היה בלי עין הרע, ילד פיקח, שיתפתי אותו בכל הבעיות, עשיתי טעות. הוא היה רוצה שאני ובעלי נחייה ביחד. כשנפרדנו, היה מתבייש לפני החברים שלו. עכשיו הוא נוקם בנו. אני לא מאשימה אותו. הוא צריך תשומת־לב, צריך אהבה. הוא חוטף קריזות, כואב לו משהו, הוא נזכר במשהו, צריך לעזור לו. הרבה הרבה תדעי לשמור אותם!" זו היתה התשובה שלה.

דאגתי לילדה, פחדתי שיאנסו אותה. דאגתי לקטן שייטפלו אליו כל מיני סוטי־מין, פחדתי שיקבלו חום, שימותו. דיברתי ברדיו, התחננתי שמי שרואה את הקטנה וחושב לעשות לה משהו רע, שיסתכל עליה כאילו היא הבת שלו, או אחותו הקטנה. לא יכולתי לעצום עין. לא אכלתי שום דבר, רק קפה וסיגריות.

הלכתי למגדת־עתידות. היא אמרה לי לא לדאוג, שהם נמצאים לא רחוק מהבית. והם מתחת לעצים ושהם יגיעו מיותרות.

יניב מספר בקורי־רוח, שהוא בכלל לא פחד ובדרך־הארוכה שעשו מראשון־לציון לתל־אביב התחלפו ברכיבה על אופניים שמצאו הוא וירון, ולמירב הקטנה בת ה־7 מצאו סידור, עגלת־תינוק. הם אף ראגו לכך שהקטנה תישן בעגלה ולא על האדמה הקרה.

לאן התכוונו להגיע? התכוונו להגיע רחוק להרים, בצפון. לא, הוא לא חושב שעשו מעשה טוב. אבל מה, הם אוהבים את אחיהם הבכור והם עשו כל מה שאמר.

ירון במסיבת־סיום לפני שבע שנים
מה שהוא אמר

אחרי בעלי לא רציתי אף גבר. שנאתי גברים והכי היה שנוא עלי מגע מיני. למה הבאתי ארבע ילדים? אני אגיד לכם: הייתי פרימיטיבית, חשבתי שמישפחה גדולה תעשה אותו אחראי, אבל הייתי מטומטמת. גם רציתי ילדה בכל מחיר, לכן ניסיתי וניסיתי, רציתי שתהיה לי ילדה, כי אמא שלי לא היתה אמא, רציתי שתהיה לי ילדה, שתהיה הנשמה שלי, שאני אלך כפרה עליה, והיא אולי גם תהיה קצת אמא שלי.

החברה של הבעל שלי מלכלכת עליי אצל הילדים, היא מכריחה את שני הילדים שגרים אצלה לקרוא לה אמא. היא רוצה לגרום פירוד במישפחה. כל הימים היא ובעלי מסיתים את הילדים נגדי, קוראים לי זונה. הוא פיתה אותם לבוא אליו, לא יהיה להם כלום אצלי. אמר להם שיתן הכל, אז הם התפתו. בכיתי רמעות של דם. מישהי אחרת היתה מגיעה לסמים ולשתיה. הוא מונע ממני לראות אותם. הוי אלוהים, לא רוצה להגיד לכם מה הוא עשה לי, את לעזור לו.

אחרי שנעלמו הילדים, התביישתי ללכת למישטרה, אחרי כל הפעמים שירון ברח, אבל שלא חזרו, הגעתי למישטרה והם ריברו אלי בזילזול, כאילו שאני זונה או נרקומנית. התחננתי לקצין, אמרתי לו שהפעם מדובר בשני הילדים הקטנים שלי.

בלילה הראשון סיירו ארבע ניידות של המישמר האזרחי, בבוקר התברר שעם כל זה שהמישטרה חוקרת, אפילו כאן בשכונה השכנים לא ידעו שנעלמו הילדים, זו חקירה זו, אני שואלת אתכם? אולי מפני שאני מארוקאית הם עשו לי את זה.

התקשרתי ל־14, בקשתי מהמר־כזנית שתעזור לי, נתנו לי רשימה של עיתונאים, אני, מה אני יודעת, התחלתי להתקשר לכל העיתונאים. מהמישטרה לעגו לי. עשו צחוק, שוטרת אחת אפילו אמרה לי „זו לא הפעם הראשונה". אמרתי לה „תסתמי את הפה, יא נבלה!" אז היא אמרה לי „אז בעוד שתי נקודות, זאת אומרת בעוד יומיים או בעוד שעתיים. היא אמרה: לילדה לא קרה כלום, רק אחר־כך תהיו חולים. מה שאמרה היה אמת.

התחלתי עוד פעם להאמין באלו־הים. אני רוצה עכשיו ללכת לבית־הכנסת. קניתי שמן ונרות, שיפתחו לי את ההיכל ואני אגיד ברכה.

מה אני אגיד לכם? כפרה, כל הזמן שהם לא היו כאן חשבתי על היום הזה שהלכתי לעבודה וירד גשם. לא יכולתי לחזור הביתה בזמן, והם לקחו מטריה וחיכו לי בתחנה עם מטריה, כי זכרו שיצאתי בבוקר מהבית בלי מטריה. כל הזמן חשבתי על זה ובכיתי. אנחנו מאור קשורים אחד לשני.

עד כאן דבריה של שולה.

בשבת, כמה ימים אחרי הביקור הראשון, נראית שולה סוויסה טוב יותר, כבר קמה ממיטת חוליה, גם הילדים מסודרים ונקיים, בבגדים צבעוניים. גם הם נראים מאוששים יותר, אף כי עדיין מכווצים ונבוכים לנוכח עינה הצמודה של אמם. השומרת עליהם לבל יפלטו להם מלים

במדינה

ישראלים בחו"ל

ברוק שילדס לא התקבלה לקורס

בשנתה הראשונה באוניברסיטה סבלה הכוכבת בריק שילדס מקשיים חברתיים

אחד הדברים הראשונים, שעשתה השחקנית היפהפיה ברוק שילדס כאשר נרשמה לאוניברסיטת פרינסטון בתחילת השנה, היה להירשם לקורס־ריקוד של הרקדנית והכוריאוגרפית הישראלית זאבה כהן־לודוויג. אולם הקורס הזה, הנחשב לאחד מחמשת הפופולריים ביותר באוניברסיטה, היה כבר מלא. יותר ממאתיים סטודנטים נרשמו, למרות שרק פחות ממאה יכולים להתקבל.

השחקנית ביקשה להיפגש עם המורה כדי לברר מה היא יכולה לעשות. היא אמרה כי איננה רוצה להתקבל בניגוד לנהלים, כדי שלא יאמרו כי היא משתמשת בפרוטקציה בגלל מעמדה בעולם הסרטים, ואומנם היא נשארה בחוץ. בלית־ברירה נרשמה לקורס חליפי לריקוד, הניתן בידי מורה אחר.

במשך כל שנת הלימודים שמרה טרי, אמה של ברוק, על בתה מפני כתבים וצלמים. ברוק ניסתה לשמור על פרופיל נמוך ככל האפשר ולתפקד כסטודנטית מן המניין. בענווה מוח־לטת נרשמה לקורסים למתחילים גם באמנות המישחק וגם בריקוד.

רק כעת, עם סיום שנת הלימודים הראשונה, התירה אמה של השחקנית, לראיין אותה לעיתון המיכללה. שם סיפרה ברוק כי רצתה להתקבל דווקא לאוניברסיטה זו מכיוון שאביה הוא בוגר פרינסטון והוא אמר לה כי הוא רוצה מאוד שהיא תמשיך בדרכו וגם תשתלב בשני חוגים ידועים של האוניברסיטה. הוא הציע לה להשתלב בחוג הדרמאתי של המכללה, המכין כל שנה תוכנית מיוחדת המועלית אחר כך על בימות שונות ברחבי ארצות־הברית, וכן להצטרף למקהלה של המיכללה. לאכזבתה הרבה לא התקבלה למקהלה, אבל הצליחה להתקבל לחוג הדרמאתי. בתוכנית סוף השנה הופיעה ברוק במערכון קצר, בתפקיד נערה המבקרת במיסעדה ובסוף הערב זוכה בעוגת קצפת המושלכת על פניה. היה זה תפקיד לא גדול, אך היא שיחקה אותו בהנאה גדולה ובהצלחה.

בראיון גם סיפרה השחקנית כי היתה זו שנה קשה עבורה, הסטודנטים התעלמו ממנה, בעיקר הבנות, „כל לילה הייתי הולכת לישון ודמעות בעיני" הודתה השחקנית. היא אמרה כי היתה צריכה להתאמץ מאוד, כדי לשבור את הקרח בינה ובין יתר הסטודנטים במכללה, ואומנם הצליחה בכך.

אומנם לקורס הריקוד אצל זאבה לודוויג לא הצליחה ברוק להיכנס, אבל כאשר נתנה הרקדנית קונצרט בניו־יורק, באה ברוק עם אמה ובני לווייתה, כדי לחזות במופע.

שחקנית שילדס בישראל
לא התקבלה לשיעור

מישפט

מעשה בשני עגלים

אחד גונב, שני שוחט וישלישי פושט את העור

בטנדר, שתפסה המישטרה בדרך לנתניה, נמצאו גרון, חתיכת חבל עבה וצואת־בקר טריה. אלה היו ראיות־התביעה נגד איבראהים אזברגה מקלאנסווה, שנאשם בגניבת שני עגלים ממושב בארותיים באחד מימי השבת של חודש יוני.

באותו בוקר נגנבו ממישקו של תושב בארותיים שני עגלים צעירים ומשובחים. הוא התלונן מייד במישטרה ונערך מצוד אחר הגנבים. אחד העגלים נמצא, אחרי שעות אחדות, במחסן סגור, בפרדס בדרך לקלאנסווה. המישטרה העמידה מארב במקום וראתה את הטנדר המתקרב. אולם יושבי הטנדר הבחינו בשוטרים, הנהג עשה סיבוב־פרסה והחל מירדף מכוניות.

באחד הסיבובים ראו השוטרים כי מתוך הרכב הנוסע במהירות נזרק חפץ מסויים, שאחר כך התברר כי היו אלה זוג קבקבים. כאשר ראה הנהג, כי הוא עומד להפסיד במירדף, עצר את הרכב ויושביו נמלטו רגלי. השוטרים שרדפו אחריהם הצליחו לעצור במקום רק את אזברגה. הנהג נעצר, למחרת, על פי מיספר הרכב.

קצה החבל. השופטת בבית־המישפט בנתניה שמעה את ראיות התביעה ואחרי שהתברר כי אזברגה ואביו עוסקים בעסקי־בשר, ויש להם איטליז בקלאנסווה, החליטה לעצור את הנאשמים עד תוך ההליכים.

היא קבעה בהחלטתה כי נתגלתה לה רשת של גנבי־בקר, שלכל אחד מהם תפקיד מוגדר. האחד גונב את הבהמות, השני שוחט אותן והשלישי פושט את עורן. לדעתה, היה אזברגה השותף האחרון בשרשרת, שדאג לשיווק הבשר וחלוקת הכסף בין הגנבים.

אולם אזברגה, שאין לו עבר פלילי, עירער על המעצר בפני בית־המישפט המחוזי. השופט אריה סגלסון שמע את טענות התביעה מפיו של התובע אריה ריוטר ונראה מהורהר. „האם זה מוצדק לעצור אדם בגלל גניבת שני עגלים עד תום ההליכים נגדו?" שאל את התובע. ריוטר השיב כי גניבות חק־לאיות בסביבת נתניה התגברו מאוד לאחרונה, קשה מאוד למישטרה לגלות את הגנבים, ולכן, כאשר הצליחה בכך, נראה לתביעה מוצדק כי הם ייעצרו עד תום ההליכים.

השופט אריה סגלסון שמע גם את גירסת הנאשם, שאמר כי הוא נסע באותו בוקר בטנדר כטרמפיסט. הוא ישב בארגז הרכב ולא הכיר אפילו היטב את בעל הרכב. לדבריו, נסע לנתניה כדי לגבות חוב כספי ממעבידו לשעבר.

בית־המישפט התחשב בעברו הנקי של אזברגה, בכך שכל הראיות נגדו מסתכמות בקצה חבל שווזה על־ידי בעל העגלים כחבל שבו קשר את העגלים, ובצואת בקר טריה, ושיחרר את אזברגה ממעצר, בערבות של 250 אלף שקל.

מנכ"ל חדש ל„טבריה קלאב הוטל"

מיקי שוגול (32) – נתמנה לתפקיד מנכ"ל טבריה קלאב הוטל – המלון הראשון בשיטת ה„טיים שרינג" בישראל.

במלון – 310 סוויטות משפחתיות ובו מגוון עצום של פעילויות נופש. בוגר בי"ס תדמור, קורס מנהל בתי־מלון של הטכ־ניון.

השתלם ועבד במלון פאר קמפינסקי בברלין ומלא תפקיד סגן מנהל מזון ומשקאות במלון אקסל־סיור בברלין.

עם שובו ארצה מלא תפקיד מנהל מזון ומש־קאות של מלון קרלטון פנסה ת"א, עד התמנותו לתפקיד מנכ"ל טבריה קלאב הוטל.

שביעות רצון בחברת דרוקר מהיקף המכירות של השטחים המסחריים במבשרת ירושלים

חברת דרוקר מתחילה בימים אלה בבניית מרכז קניות גדול במבשרת ירושלים, צמוד למחלף הראל. במרכז החדש יהיו למעלה מ־18,000 מ"ר בנויים, מהם 12,000 מ"ר שטחים מסחריים והשאר – שטח ציבורי. שבועיים לאחר פתיחת המכירה, נמכרו כבר למעלה מ־4,200 מ"ר, מהם כ־3,500 לחברת שיווק גדולה והשאר, למעלה מ־800 מ"ר לאנשי עסקים מירושלים והסביבה שרכשו 27 חנויות במרכז החדש.

בחברת דרוקר צפו אמנם להצלחת הפרוייקט, אולם הופתעו מממדי הביקוש. גורמים בחברה מנסים להסביר את הצלחת הפרוייקט במיקומו הנוח על כביש ירושלים–תל־אביב ועל הכביש המתוכנן בין רמות למבשרת ירושלים.

במרכז החדש יהיו שלושה מפלסים. מפלס החניה ובו כ־400 מקומות חניה מקורים. 9,000 מ"ר מסחריים במפלס הכביש שיועד לחנויות, לסופרמרקט, לבנק וכיו"ב, ומפלס הגג הצופה אל הנוף, שיאוכלס בקפטריות ובמסעדות.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תוקעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש"מ 21 עסק 461/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

כתם בכנסת

(המשך מעמוד 11)

שהוא חלש פעם על המוסד הכלי־יכול ופיקח על חטיפת אדולף אייכמן מבואנוס־איירס. גם יותכן באדר מחרות הזדקן במיקצת, אבל לא איבד את מירצו הישן. בחליפה שחורה ישנה, בחולצה הלבנה והצווארון הפתוח. הוא נראה כמו ותיק תנועת־העבודה. היה צורך להתאמץ כדי לזכור שרק לפני חמישה ימים כתב באדר רשימה במעריב שהיתה כמעט תשדיר־שירות לכהנא. יתכן שהדיבורים על דבקותו בדמוקרטיה הם נכונים. אבל האיש תמיד שנא ערבים בגלוי.

אימת סבידור כאילו הסתלקה ממיסדרונות הכנסת. המיקטורנים כמ־עט נעלמו. הסדרנים הפסיקו להציק לנבנסים למיזנון הח"כים, או ליציע העיתונות. האווירה, בינתיים, פחות מכופתרת.

סבידור עצמו ישב במרכז היציע המיוחד, ליד שגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לואיס. הוא קיבל את הברכה המיוחדת ששיגר לעברו הנשיא בהתלהבות רבה. הרגשות כלפיו מעורבים. רוב עובדי־הכנסת שמחו להיפטר מן הקפדנות שלו. הח"כים והעיתונאים, לעומת זאת, זכרו לו את חסד השמירה הקפדנית על כבודה ועצמאותה של הכנסת, שעבורה שילם בכיסאו.

חייקה גרוסמן, ח"כית ותיקה שריל־גה על הכנסת ה־10, ושחזרה שוב לכהן, התרגשה במיוחד מקבלת־הפנים החמה שהיא זכתה בה מסדרני הכנסת ומעובדיה. אפילו משגיח הכשרות, ר' מרדכי, הלבוש בנוסח חרדי, לחץ את ידה בהתרגשות אמיתית. „אולי היא שיקסע, אבל גם בן־אדם," אמר ר' מרדכי.

חייקה קרנה מאושר. „זה חשוב לי לא פחות מאשר המיפגש עם חברי־הכנסת: קבלת פנים כזאת של העובדים אומרת לי הכל."

היציע היה עמוס בבני משפחות הח"כים. אפרת, בתו הקטנה, היפהפיה, של רוני מילוא, התעקשה לקרוא לו בקול רם, וגייסה עיתונאית נחמדה לעזרתה. השתיים זעקו „רוני" עד שמילוא קלט. הוא חייך חיוך רחב, ונראה הרבה יותר אנושי מאשר בהופעותיו במליאה. הסדרנים לא התערבו. תיסמונת היום הראשון.

חברי־הכנסת החדשים זכו בתשו־מת־לב מיוחדת. בעיקר כיכב מנהיג ש"ס, הרב יצחק פרץ. אחרי הישיבה הוא בירך בחום את כהנא, שאל אותו אודות הפסוק שכהנא התעקש להוסיף להצהרת־האמונים שלו. כהנא עידכן אותו, כשעיניו ממצמצות בעצבנות די־מפחידה.

כתבת על המישמר שאלה אותו אם הוא כופר בסמכות המדינה החילונית. „חלילה" זעק כהנא. „אני ציוני" אי־אפשר שלא להיזכר בהחלטת האו"ם מ־1975.

מתי פלד (אלוף מיל') ישב ליד אישׁ־צבא ותיק אחר, תת־אלוף (מיל') בנימין בן־אליעזר, המכונה „פואד". קבלת־הפנים שבה זכה פלד היא מפתיעה. עזר וייצמן קיבל אותו בלבביות עצומה, וכך גם ח"כים אחרים, מכל פינות הבית. גם חברו־לסיעה, מוחמד מיעארי, זכה בלחיצות־ידיים רבות מאנשים הרחוקים מאוד מעמ־דותיו.

ח"כ דן מרידור, וכמוהו גם ח"כ עוזי לנדאו, הם בני חברי־כנסת ותיקים מחרות. גם אביו של אהוד אולמרט היה ח"כ. מרידור מהודר, כדרכו, כחתן בחופתו. הוא נראה נרגש, חרף נסיונו הרב כמזכיר־הממשלה. מנקודת־ראות של אסתטיקה והליכות, הוא, וכמוהו גם ח"כי ש"ס, יוסיפו הרבה לכנסת.

חברי הנהלת־הסוכנות ישבו גם הם לצד הח"כים הוותיקים בתוך אולם המליאה. זה אנאכרוניזם די מיותר. והם נראו כדגים ביבשה.

בסך־הכל לא היתה זאת ישיבה מכטיחה. הכנסת ה־11 התחילה את דרכה ברגל עקומה, במצב של עירפול מריני, קנוניות בין־גושיות וזילזול בתפקיד הפרלמנטרי לפקח על הממשלה. וזוהי רק ההתחלה.

שימעון פרס

(המשך מעמוד 8)

כפוף דווקא לאדמו"ר מגור, מייסד ההתנחלות עימנואל, המגלה בשנים האחרונות נטיות ניציות.

עם זאת, פרוש הנץ מעולם לא פסל את המערך. לו ולשפירא יש דרישות דתיות מפליגות, כושר תימרון מוגבל — במציאות החדשה שנוצרה אחרי הצלחת ש"ס — ושניהם מודעים לכך, שקהל בוחריהם מעדיף את הליכוד מטעמים דתיים, לאו דווקא לאומניים.

גם עזר וייצמן מתחשב במצביעיו. רובם המכריע תומכי ליכוד. שהודהו עימו במאבק עם צמרת חרות, והצביעו עבורו מתוך אכזבה ממדיניות ממשלת יצחק שמיר. מצב זה מעניק לו כושר תימרון מספיק להזדהות עם פרס עד גבול מסויים. אבל לשמור היטב את האופציה ללכת עם הליכוד.

התירוץ של וייצמן מדוע לא ללכת עם חד"ש מספק את בוחריו היהודיים, אבל מלא בוז וזילזול בבוחריו הערביים.

(וייצמן הכחיש השבוע שהוא רוחה את שיתוף הרשימה המתקדמת לשלום).

אהרון אבו־חצירא ויגאל הורביץ קיבלו מנראט מבוחריהם לעשות ככל העולה על רוחם. אנשי „בגין־בגין" נטשו את תמ"י, ואין לאבו־חצירא כל התחייבות כלפיהם. הורביץ הלך עם מצע כלכלי בלבד, ובחירתו במערך היא הגיונית. אם המאבק שניטש בארבע השנים האחרונות במדינה היה בין שמרנים לפופוליסטים, ייצג הורביץ את הקו השמרני. מבחינה זאת יש לו שותפים במערך ובשינוי יותר מאשר בליכוד. שבו מנוטרלים השמרנים כמעט לחלוטין.

סוגיה זאת, של שמרנות ופופוליזם, מסבירה היטב את עמדת תנועת שינוי, המעדיפה ממשלת „אחדות" מאופקת בהנהגת פרס, ובלבד שתנוהל מדיניות כלכלית נוסח הורביץ.

בוחרי שינוי, בעלי מיקצו־עות חופשיים ואשכנזים מה־בורגנות הגבוהה והבינונית, תומכים, בדרך כלל, בעמדה זאת של מנהיגיהם.

בר"ץ העניינים הרבה יותר מסו־בכים. שולמית אלוני וחבריה, ותיקי ר"ץ, חוששים בעיקר מזעם מצביעיהם המסורתיים: אם תוותר ר"ץ ויתורים מופלגים בנושא הדתי. לעומתם החדשים, הקשורים יותר בח"כים מרדכי בר־און ורן כהן, זועמים על נכונותו של פרס „לתת הכל לליכוד" בנושא השטחים הכבושים. כולם מבינים, שקהל בוחרי ר"ץ ידרשו הסברים נוקבים, על כל פעולה או מחדל של נציגיהם במו"מ הקואליציוני.

הדרבי הגדול

(המשך מעמוד 17)

בטוחים להיבחר כמועמד לתיק־הביטחון במרכז חרות, אך פרס אינו יכול למנותו לתפקיד זה.

אריאל שרון הוא בראש ובראשונה „שרוניסט", יותר מכל איש־ציבור אחר בישראל. אם תוכשל יומרתו להיות שר בכיר ב„ממשלת אחדות", הוא יעשה הכל כדי להכשילה, בעיקר בעזרת נימוקים „ריצי־ניים" הקשורים בשלמות־הארץ.

אם תלך חרות לאופוזיציה, יתכן שאנשי שרון ודויד לוי ישתפו פעולה ביניהם בשלבים הראשונים כדי להדיח אנשי־שמיר מובהקים כמו רוני מילוא, סגן שר־החקלאות מיכאל דקל, ושר־התחבורה, חיים קורפו. בשלב הבא יתחיל המאבק הבלתי־נמנע בין לוי ובין שרון.

הסיפור הזה עלול להסתבך לטווח קצר, מכיוון שח"כי הליברלים תומכים ברובם בשמיר השמרני, ולא בלוי ושרון הפופוליסטיים. חלקם עשוי להיאחז בהדחת שמיר כדי להצטרף לממשלה צרה של פרס.

מעשה כזה לא ישנה בהרבה את הכיוון הצפוי של ניצחון הימין הפופוליסטי בבחירות לכנסת ה־12.

לוי, שמיר, ארנס, מודעי, פרס
מי משחק עם מי?

קשה לחזות את תוצאות המאבק הזה. יש להניח שהמימסד, התומך עתה בשמיר, יצטרף ברובו לדויד לוי. עם זאת, הטינה כלפי שרון, כאחראי לאסונו של מנחם בגין, נחלשה במיקצת, גם בשל הכעס על ראש־הממשלה־לשעבר בשל התנהגותו בעת מערכת־הבחירות. ח"כי לע"מ יתפלגו בין היריבים.

מומחים לנושאי תנועת־החרות סבורים שיתרונו העצום של לוי כיום עשוי להישחק בהדרגה.

שרון פופולארי מאוד בקרב חברי־השורה, והצלחתו הסנסציונית במאבק נגד שמיר תוכיח. הוא חרש את כל המדינה, ואת כל הסניפים. בתקופת מערכת־הבחירות הוא גם ניהל מסע־תעמולה מוצלח מאוד לעצמו. עברו הצבאי, והערך עבר כזה של לוי, יסייעו לו גם בעתיד.

המחנות כבר מתכוננים למאבק על הקלף הפופוליסטי הגדול. אישים כמו משה ארנס ויגאל כהן־אורגד (שניהם אינם מחבבים במיוחד את מילוא) ימצאו את עצמם די בשוליים.

במציאות של כנסת שבה חברים פאשיסטים כמו מאיר כהנא ואליעזר ולדמן (התחיה), אין הרבה מקום לשמרנים לאומנים, אפילו אם הם תומכים נלהבים של ההתפשטות הטרי־טוריאלית. חיים ברעם ■

מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

אזהרה משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ) מיספר 2450 ז' אב תשמ"ד, 15.8.1984

העולם הזה

כרמלה זילברמן, בעלת המועדון המפואר שנעצרה בחשד של מעורבות בשריפתו מספרת

חוויות מבית-המעצר